

А З Б У К У М

Учимо српски 2 Учимо srpski

СРПСКИ ЈЕЗИК ЗА СТРАНЦЕ – СРЕДЊИ НИВО (A2/B1)

SRPSKI JEZIK ZA STRANCE – SREDNJI NIVO (A2/B1)

Наташа Милићевић Добромиров

Биљана Новковић Аџаип

Милица Кричковић

Сања Секач

Nataša Milićević Dobromirov

Biljana Novković Adžaić

Milica Kričković

Sanja Sekač

Наташа Милићевић Добромиров
Биљана Новковић Аџаип
Милица Кричковић
Сања Секач

Nataša Milićević Dobromirov
Biljana Novković Adžaip
Milica Kričković
Sanja Sekač

УЧИМО СРПСКИ 2

српски језик за средњи ниво (A2/B1)

UČIMO SRPSKI 2

srpski jezik za srednji nivo (A2/B1)



Азбукум – Azbukum
2022

Наташа Милићевић Добромиров
Биљана Новковић Аџаип
Милица Кричковић
Сања Секач

Nataša Milićević Dobromirov
Biljana Novković Adžaip
Milica Kričković
Sanja Sekač

УЧИМО СРПСКИ 2

српски језик за средњи ниво (A2/B1)

UČIMO SRPSKI 2

srpski jezik za srednji nivo (A2/B1)

издаје

АЗБУКУМ

Центар за српски језик и културу

azb@azbukum.edu.rs

www.azbukum.edu.rs

главна и одговорна уредница

Наташа Милићевић Добромиров

рецензенткиња

др Душанка Вујовић

лектура и коректура

др Маријана Саватовић, Ђорђе Аџаип

дизајн

Маријана Сретковић – Дизајн Словослагач, Београд

фотографије

архива Центра Азбукум

штампа

СП Принт, Нови Сад

тираж

1.500

СВА ПРАВА ЗАДРЖАНА

ПРЕШТАМПАВАЊЕ, КОПИРАЊЕ И ДИСТРИБУЦИЈА

У ЦЕЛИНИ И ДЕЛОВИМА ЗАБРАЊЕНА

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

811.163.41'243(035)

УЧИМО српски 2 : српски језик за средњи ниво (A2/B1) = Učimo srpski 2 : srpski jezik za srednji nivo (A2/B1) / Наташа Милићевић Добромиров ... [и др.] = Nataša Milićević Dobromirov ... [et al.]. - 4. прерађено изд. - Нови Сад : Азбукум, 2022 (Нови Сад : СП принт). - 208 стр. : илустр. ; 30 см

Текст лат. и ћир. - Тираж 1.500.

ISBN 978-86-900624-2-3

1. Милићевић-Добромиров, Наташа, 1968-
а) Српски језик, нематерњи -- Приручници

ISBN-978-86-900624-2-3

УВОДНА РЕЧ

Књига „Учимо српски 2“ представља четврто, потпуно прерађено издање истоименог уџбеника из 2000, 2006. и 2008. године. Настала је као резултат вишедеценијског рада на унапређењу методике наставе српског као страног језика.

Књига „Учимо српски 2“ намењена је свима који уче српски језик као страни и поседују солидну основу вокабулара и граматике, али још увек не могу да користе стечена знања лако и без препрека. Овај уџбеник је идеалан за оне којима је употреба језика слабија страна и имају осећај да им је израз скучен, те да им је потребна компетентна помоћ. Особито ће добро доћи свима који су српски почели да уче уз „Учимо српски 1“, а сада настављају даље са учењем.

Уџбеник има четири основна дела. Први део су лекције, други су вежбанке, трећи су ревизорни тестови, а четврти чини граматички преглед. Текстови свих звучних записа, као и решења задатака из лекција и вежбанки дати су на крају уџбеника. Прегледан садржај налази се на самом почетку да се олакша кретање кроз грађу.

Уџбеник садржи девет лекција и исто толико вежбанки. Након сваке треће лекције дат је ревизорни тест за обнављање градива и праћење напретка. Садржај лекција покрива свакодневне теме праћене богатим и корисним лексичким корпусом и реченичним моделима, а све са циљем да корисник што лакше нађе њихову примену у свакодневној комуникацији. Свака лекција садржи текстове за читање, вежбе за разумевање прочитаног, граматичке и лексичке вежбе, задатке за увежбавање говорног и писменог изражавања, као и вежбе за разумевање слушања. Детаљна граматичка објашњења се могу наћи у Граматичком прегледу, док се основна објашњења виде и у самим лекцијама. Уз овај уџбеник постоји Приручник за наставнике, који се преузима са Азбукумове интернет странице, исто као и звучни записи. Такође, уџбеник „Учимо српски 2“ прати и истоимени курс на Азбукумовој онлајн платформи (АОС). Упутства за приступ свим онлајн материјалима дата су у Садржају (страна број 7).

У уџбенику су у употреби оба писма, па је тако свака трећа лекција писана ћирилицом, док су латиницом писане претходне две. Верујемо да ћемо оваквом поставком помоћи корисницима да утврде и у потпуности савладају ћирилично писмо, без којег ниједан странац не може да се снађе у Србији.

Имајући на уму богат садржај који „Учимо српски 2“ нуди, напредак корисника је неизбежан. Сваки предавач, ако се ослони на све што се уџбеником нуди, може га користити током минимум сто сати наставе.

Надамо се да ће сви корисници бити потакнути да више уче и боље и лакше савладају српски.

Ауторке

Sadržaj

● LEKCIJA

● GRAMATIKA

LEKCIJA 1

Prijateljstvo

STRANE 8–15

🔊 ZZ1–ZZ5

- Relativna rečenica s veznikom *koji, koja, koje*
- Upitne zamenice *ko, šta*
- Rekcija glagola s instrumentalom
- Red reči
- Slaganje s izrazom *biti potreban*

LEKCIJA 2

Kuvanje

STRANE 16–25

🔊 ZZ6–ZZ10

- Refleksivni pasiv
- Instrumental imenica i prideva
- Kvantifikativni genitiv
- Perfekat i prezent glagola na *-ći*
- Infinitiv i konstrukcija *da + prezent*
- Imperativ
- Osnovni brojevi
- Glagolski vid

LEKCIJA 3

Običaji kod Srba

STRANE 26–33

🔊 ZZ11–ZZ14

- Tvorba prideva: sa sufiksom *-ni* (porodični, narodni, bračni, tradicionalni...)
- Direktni i indirektni govor
- Vremenska rečenica s veznikom *pre nego što*
- Namerne rečenice
- Genitiv množine na *-iju* (gostiju)
- Glagolski vid
- Deminutivi

LEKCIJA 4

Dome, slatki dome

STRANE 34–41

🔊 ZZ15–ZZ18

- Glagolske imenice
- Vremenski genitiv s predlogom *pre*
- Vremenska rečenica s veznikom *pre nego što*
- Deklinacija ličnih zamenica
- Vokativ
- Glagolski vid
- Padeži

LEKCIJA 5

Put putujem

STRANE 42–51

🔊 ZZ19–ZZ24

- Glagoli kretanja s rekcijom
- Glagolske imenice
- Glagolski vid

LESIKA

PISANJE

IZRAZI

• Prijateljski odnosi

„Prava“ prijateljstva
Prijateljstvo dva genijalca

Moj najbolji prijatelj

- imati poverenja u nekoga
- održavati odnos s nekim
- dati podršku nekom

• Hrana i njena priprema

• Recepti

Bonton za stolom
O hlebu
Zimnica

Moje omiljeno jelo

- sujeverja za stolom
- izrazi uz reč *hleb*

• Običaji: venčanje, krštenje, rođenje deteta

Živeli mladenci
Kumstvo: Moja priča
Nek je živo i zdravo!
Babine

Proslavljanje jednog važnog događaja u mojoj zemlji

- čestitanja
- izrazi uz reč *kum*

• Kućni poslovi • Kućni aparati • Popravke u kući • Merne jedinice

Kućni poslovi
Renoviranje kuće
Kupovina

Razgovor s agencijom za čišćenje stana

- izrazi za izražavanje cene
- izrazi za proizvode: *na sniženju, polovan, ima/nema garanciju*

• Prevozna sredstva • Kupovina karte • Na aerodromu

Biti baksuz
Pomeranje sata
Dijalozi: na aerodromu, na železničkoj stanici, u zoni škole
Slobodan pad

Jedan zanimljiv događaj na putu

- biti baksuz
- proći kao bos po trnju
- ići kao po loju
- biti knap s vremenom
- nema ni za lek

● LEKCIJA

LEKCIJA 6

Moj prvi posao

STRANE 52–61

🔊 ZZ25–ZZ27

- Futur II
- Vremenska rečenica sa *futurum* II
- Logički subjekat u dativu
- Rečice *još* i *tek*
- Tvorba reči (pridevi i prilozi za vreme)
- Padeži: lokativ, akuzativ i genitiv (gde, kuda, odakle)
- Glagolski vid

LEKCIJA 7

Tajni svetovi

STRANE 62–71

🔊 ZZ28–ZZ31

- Genitiv množine imenica sa konsonantskom grupom
- Načinska rečenica s veznikom *tako što*
- Red reči (duži i kraći oblici ličnih zamenica)
- Pokazne zamenice *ovaj, taj, onaj*
- Imperativ

LEKCIJA 8

Krv nije voda

STRANE 72–81

🔊 ZZ32–ZZ37

- Imeničke zamenice: odrične, neodređene i opšte
- Tvorba reči: imenice i pridevi
- Dativ: cilj, indirektni objekat, logički subjekat
- Glagolski vid
- Red reči

LEKCIJA 9

Prirodne lepote

STRANE 82–89

🔊 ZZ38–ZZ44

- Tvorba reči (pridevi)
- Relativna rečenica s veznikom *koji, koja, koje*
- Komparacija prideva
- Uslovne rečenice s *futurum* II
- Lokativ i instrumental mesta

VEŽBANKE 1–9

STRANE 90–141

TEST 1

STRANE 142–145

TEST 2

STRANE 146–150

TEST 3

STRANE 151–155

GRAMATIČKI PREGLED

STRANE 156–173

SPISAK GLAGOLA SA GLAGOLSKIM VIDOM

STRANE 174–177

SPISAK GLAGOLA / PRIDEVA S REKCIJOM

STRANE 178–180

DEKLINACIJA PRIDEVA I IMENICA

STRANA 181

LEKSIKA

- Profesije
 - Prvi posao
 - Oglasi za posao
 - Intervju za posao
- Prvi posao

PISANJE

Moj prvi posao

IZRAZI

- Dvaput meri, jednom seci.
- Ko rano rani, dve sreće grabi.

- Životinje i njihov opis
- Kućni ljubimci
- Pametne životinje

Život s kućnim ljubimcima
Kako da naučite papagaja da govori
Pametnice: šimpanza, slon, delfin
Basna Kornjača i zec

Basna

- Izrazi sa kao (*gladan kao vuk*)

- Sportovi
- Briga o zdravlju
- Sportske porodice
- Aktivan životni stil

Doživeti stotu
Sport je u genima
Svet na dva točka
Život uz osmeh

Briga o zdravlju

- imati mere
- uzeti u ruke
- iver ne pada daleko od klade

- Nacionalni parkovi u Srbiji

Lepa Srbija
Nacionalni park Fruška gora
Nacionalni park Đerdap
Gorska služba spasavanja

Deo sveta koji mi se sviđa

- doći u dodir s nečim
- u poređenju sa drugim
- *netaknuta priroda*
- *ugrožena vrsta*
- *očuvanje prirode*
- *zagađenje vazduha*
- *pitka voda*
- *rudno blago*

PREGLED ZVUČNIH ZAPISA

STRANE 182–197

REŠENJA ZADATAKA U LEKCIJAMA

STRANE 197–202

REŠENJA ZADATAKA U VEŽBANKAMA

STRANE 202–207

REŠENJA TESTOVA

STRANE 207–208

AOS



Preuzmite:

ZVUČNI ZAPISI

PRIRUČNIK ZA NASTAVNIKE

www.azbukum.edu.rs/ucimosrpski2-4izd

Code: ucimosrpski2

Prijateljstvo



1. Odgovorite na pitanja.

1. Koja je razlika između prijatelja i poznanika?
2. Koje osobine ima dobar prijatelj po vašem mišljenju?
3. Slažete li se s tvrdnjom da je dobar prijatelj onaj koji prihvata sve vaše vrline i mane?
4. Kako se prijateljstvo menja s godinama?
5. Zbog čega se prijateljstva najčešće završavaju?

- veran
- pun poštovanja
- nesebičan
- duhovit
- iskren
- velikodušan
- pun podrške
- od pomoći
- skroman
- osećajan

2. Utvrdite značenja sledećih glagola i napišite njihovu dopunu (predlog i padež).

upoznati se	+		imati poverenja	+	
poznavati	+		osloniti se	+	
sprijateljiti se	+		imati razumevanja	+	
družiti se	+		pomoći	+	
slagati se	+		dati podršku	+	
svađati se	+		održavati odnos	+	
verovati	+		saosećati	+	

3. Dopunite tabelu. Šta radi neko ko je dobar, a šta neko je loš prema vama?

- | | |
|--------------------------------------|---------------------------------------|
| 1. Priča ti iza leđa. | 8. Ne zanimaju ga tvoji problemi. |
| 2. Saoseća s tobom. | 9. Uzima tvoje stvari bez pitanja. |
| 3. Misli samo na sebe. | 10. Čuva tvoje tajne. |
| 4. Tu je kad ti treba. | 11. Pravi šale na tvoj račun. |
| 5. Brine se o tebi. | 12. Ljuti se kad pogrešiš. |
| 6. Otkriva tvoje tajne pred drugima. | 13. Možeš se osloniti na njega. |
| 7. Deli sve s tobom. | 14. Kad si u problemu, nema ga nigde. |

Neko ko je dobar prema vama

Neko ko je loš prema vama

4. Razgovarajmo.

a) Gde možete upoznati prijatelja?

- u vrtiću, u školi, na fakultetu, na poslu
- u teretani, u restoranu/kafiću, na žurci
- na ulici, u prodavnici, u bolnici
- na društvenim mrežama
- na putovanjima

b) Šta obično kažete o sebi kad se upoznajete s nekim?

- čime se bavim
- gde živim
- s kim živim
- koja su mi interesovanja
- kako provodim slobodno vreme
- koji su mi planovi za budućnost
- šta me nervira

c) Šta izbegavate da kažete o sebi?

- koliko imam godina
- koliko zarađujem
- koji mi je ljubavni status
- čega se plašim
- koje su mi mane

5. Odgovorite da li se slažete sa sledećim tvrdnjama.

1. Osoba koju poznaješ samo sa društvenih mreža nije ti pravi prijatelj.
2. U životu možemo imati nekoliko najboljih prijatelja.
3. Najčvršća prijateljstva su ona iz detinjstva.
4. Na poslu ne možemo naći prave prijatelje.
5. Dobar prijatelj uvek čini da se osećaš dobro.

6. Pročitajte priče i saslušajte zvučne zapise.

Obeležite gde ima razlike između priče koju čitate i one koju slušate.



1 PRVA PRIČA

- Moj najbolji prijatelj je Kralj! Ne, nije mu to nadimak. To mu je pravo ime. Stvarno se zove Kralj – iako nema kraljevstvo. On je pas. Moj najverniji prijatelj već jedanaest godina.
- 5 Upoznali smo se tako što mi je jednog dana došao na vrata i ostao sa mnom, nadam se, zauvek. Od prvog dana se dobro slažemo, kao da je sa mnom oduvek. Imamo isti ritam života, volimo da spavamo duže ujutro, ali smo zato
- 10 budni do kasno u noć. Volimo i da se šetamo i da trčimo zajedno. Ponekad čak i TV gledamo zajedno. Često gledamo tenis zajedno.

2 DRUGA PRIČA

- Mi smo najbolje drugarice od detinjstva. Upoznale smo se na ekskurziji i, pošto nismo iz istog mesta, dopisivale smo se godinama. Posećivale smo se kad su praznici ili zimski i
- 5 letnji raspust. Kasnije smo se preselile u isti grad, upisale isti fakultet i stanovale zajedno. Postale smo nerazdvojne. Kada smo se udavale, ona je bila meni kuma, a ja njoj. Ona mi je najveća podrška i velika radost.





7. Napišite odgovore na data pitanja. Pitajte svog kolegu da Vam kaže nešto o svom najboljem prijatelju.

Kako se zove i preziva?

Koliko se dugo poznaju?

Gde su se upoznali?

Koja su im zajednička interesovanja?

Kako najčešće provode vreme zajedno?

Koje osobine najviše voli kod svog prijatelja?

8. Dopunite tekst ponuđenim glagolima.

postati	naći	upoznati se	izgraditi
naći	deliti	smejati se	prolaziti
sačuvati	trajati	činiti	dolaziti
			davati

Premija za ceo život

Imati pravog prijatelja i biti nečiji prijatelj, nije mala stvar. Iako na prvi pogled ne izgleda teško, nije lako pravog prijatelja. Za pravo prijateljstvo je potrebno vreme, period u kom se dve osobe upoznaju i kroz različite situacije, bilo dobre ili loše. Kad prođu sve „testove“, od smeha do suza, ti ljudi prijatelji. Ponekad su potrebne godine da se prijateljstvo, a ponekad je dovoljna jedna situacija iz koje dvoje ljudi kao prijatelji. Istina je da pravi prijatelj u naš život nenadano, slučajno, sticajem srećnih okolnosti. Ljudi se često zavole bez nekog velikog razloga, prosto osećaju da na srodnu dušu s kojom slične poglede na život.

Za duboko prijateljstvo najvažniji su poverenje, razumevanje i podrška. Nije teško družiti se u smehu i veselju. Pitanje je da li su svi s kojima nam je lepo spremni da budu s nama kad dođu loši dani. Prijatelji nisu tu samo da se druže i s nama, već i da nas saslušaju, da nam savete, neku našu tajnu, uteše nas i pomognu nam. Pravi prijatelji sve što je u njihovoj moći da nam bude dobro.

Ako su prava, prijateljstva čak i kad se ljudi ne viđaju često. Mogu proći meseci i godine bez viđanja, ali oni nastavljaju dalje kao da su se juče videli.

Svejedno je da li se znamo od malih nogu ili pod stare dane, pravi prijatelj je veliko bogatstvo. Čak i da imamo samo jednog prijatelja, to je premija za ceo život.

9. Podvučene delove povežite s ponuđenim izrazima.

- Miloš i Branka se znaju još dok su bili u vrtiću.
- Moja komšinica je našla prijatelja u šezdesetoj godini života.
- Iako su izgubili kontakt davno, nekako su uspeli da obnove svoj odnos.
- Možda ne vole iste filmove, ali, po pitanju važnih pitanja, na istoj su strani.
- Uvek su se dobro razumeli, poštovali se i do kraja uživali u zajedničkoj sreći. Oni su prosto dobar par!

- a) pod stare dane
- b) od malih nogu
- c) imati isti pogled na život
- č) srodna duša
- č) sticajem srećnih okolnosti

10. Povežite dve rečenice relativnom zamenicom *koi, koja, koje*.

1. Iznenadila sam se kada sam srela svog bivšeg momka. Njega nisam videla godinama.
2. Ovo je moja nova koleginica. Njoj sam pomogla da dobije posao.
3. Da li ste posetili ona divna mesta? O tim mestima smo vam pričali.
4. Pogledali smo tri filma. Od njih nam se nijedan nije svideo.
5. Moj drugar iz detinjstva danas živi u inostranstvu. Sa njim sam išao u školu.
6. Odmarali smo se na planini. Po njoj je poznata zapadna Srbija.
7. Zašto nam ne pričaš o letovanju? Na njemu si bio pre mesec dana.
8. To su te devojke. Njima sam pričao o tebi.

11. Dopunite rečenice odgovarajućim oblikom relativne zamenice *koi, koja, koje*.

1. Prijatelji su osobe na možeš da se osloniš u životu.
2. Sara i Stefan su ljudi sa smo se upoznali prošle godine na festivalu.
3. Mira je jedina moja drugarica u nikad nisam imala poverenja.
4. Deca i stari su ljudi za uvek imam strpljenja i razumevanja.
5. Moja ćerka je osoba s uvek saosećam.
6. Milan je momak poznajem od detinjstva.
7. Moj brat je osoba bih prvoj pomogla u nevolji.
8. Moji prijatelji su osobe od sam mnogo naučio.

12. Dopunite rečenice odgovarajućim oblikom izraza *biti potreban*.

1. Ponekad godine da se prijateljstvo izgradi. (prezent)
2. Nikad mi savet od mog prijatelja Ivana, ali sam znao da ću ga dobiti. (perfekat)
3. Za pravo prijateljstvo vreme i veliki trud. (prezent)
4. mi razumevanje s tvoje strane. (perfekat)
5. nam verni i nesebični ljudi. (prezent)
6. Učenicima pohvale od profesora. (perfekat)

13. Dopunite rečenice odgovarajućim oblicima upitnih zamenica *ko i šta*.

1. S (ko) si se prvim sprijateljila kad si došla u firmu?
2. U (ko) imaš najviše poverenja?
3. (ko) ne veruješ u ovoj sobi?
4. (šta) se sećaš iz detinjstva?
5. O (šta) najčešće razgovarate?
6. (šta) se bavi tvoj najbolji drug?

UPITNE ZAMENICE

Nom.	KO	ŠTA
Gen.	KOGA	ČEGA
Dat.	KOME	ČEMU
Akuz.	KOGA	ŠTA
Instr.	KIM(E)	ČIM(E)
Lok.	KOME	ČEMU

3 14. Slušajte i čitajte.

„Prava“ prijateljstva



- Ljudi su oduvek imali potrebu za životom u zajednici. Želeli su da komuniciraju, da održavaju kontakte, čak i kada s prijateljima i poznanicima nisu blizu, i to razmenom pisama ili putem telefona. Danas, s pojavom interneta, sve se dešava mnogo brže i prijatelji su nam dostupniji. Veoma lako možemo da saznamo da li je neka osoba za nas. Obično na svojim profilima na društvenim mrežama ljudi ostavljaju osnovne podatke o sebi, kao i teme koje ih zanimaju. Jednim klikom možemo se učlaniti u neku grupu, a ujedno i razgovarati sa stotinama ljudi istovremeno. Neki bi rekli da su ovo imaginarni prijatelji jer ih nikada nismo videli uživo, i da ova druženja mogu imati negativne posledice. Mogli bismo se udaljiti od stvarnog sveta i imati sve manje želje da funkcionišemo u njemu. Posebno su kritični prema onlajn druženjima ljudi koji ne koriste internet, a za društvene mreže jedva da su i čuli. Oni veruju da kada nekog ne gledamo u oči, sve nam je lakše reći, pa tako nešto možemo i da prećutimo. Sa druge strane, mnogo je primera dugogodišnjih onlajn prijateljstava, pa će vam ljudi koji su se tako upoznali reći da sa svojim prijateljima redovno razmenjuju mišljenja, dele tajne, pomažu se i čuvaju iako se ne viđaju uživo.
- Mogli bismo zaključiti da prava i iskrena prijateljstva ne poznaju granice. Mogu nas čekati na različitim mestima i u različitim oblicima.



Po mom mišljenju...
Verujem da...
Čini mi se da...
Ako mene pitate...
S jedne strane...
Sa druge strane...
U poređenju sa...

15. Odgovorite na pitanja.

1. Kako su ljudi održavali kontakte pre pojave interneta?
2. Šta se promenilo s pojavom interneta?
3. Šta mislite zašto su društvene mreže toliko popularne?
4. Jeste li član neke onlajn grupe? Zašto ste se učlanili?
5. Koje su razlike u druženjima „oči u oči“ i preko interneta?
6. Koje su prednosti i mane onlajn druženja?
7. Po čemu se ljudi koji nemaju profile na društveni mrežama razlikuju od onih koji ih aktivno koriste?
8. Šta mislite kako će prijateljstva izgledati u budućnosti?

16. Slušajte šta su u radio-emisiji rekli slušaoci o prijateljstvima i obeležite ko ovo kaže.

1. Uz društvene mreže nikad nismo sami.
2. Druženje uživo se jedino računa.
3. Prijatelji su svi oni s kojima deliš interesovanja.
4. Na mrežama se možeš usavršavati.
5. Nije mi važno gde su mi prijatelji.
6. Uspeo sam da se čujem sa ljudima koje ne viđam godinama.
7. Preko mreža komuniciram samo s poznanicima i prijateljima.
8. S internet prijateljima provodim mnogo vremena.

Emina Veselin Maša Nenad

17. Pročitajte izreke o prijateljstvu. Da li se slažete s njima?

„Mi nemamo sreću da sebi bismo ni neprijatelja ni prijatelja.
Neprijatelji nas sami pronađu i prvi napadnu, a prijatelji uvek dođu slučajno.“

Jovan Dučić

„U dobru je lako dobar biti, na muci se poznaju junaci.“

Petar II Petrović Njegoš

„Onaj ko je moj prijatelj ne postavlja pitanja, onome kome sam prijatelj kazujem ono što i ne pita.“

Ivo Andrić

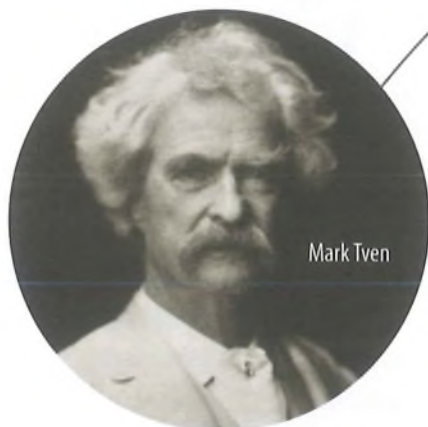
18. Izaberite rečenicu koja je napisana pravilno. Obratite pažnju na red reči.

- | | |
|---|---|
| 1. a) Potrebni mi su bili vaši saveti.
b) Potrebni su mi bili vaši saveti. | 5. a) Nije bio tu kad mi je bio potreban.
b) Nije bio tu kad bio mi je potreban. |
| 2. a) Nikad se nismo baš dobro slagali.
b) Nikad baš se nismo slagali dobro. | 6. a) S njima uvek se smejem i šalim.
b) S njima se uvek smejem i šalim. |
| 3. a) Pitam se da li mu mogu pomoći.
b) Pitam se da li mogu mu pomoći. | 7. a) Pitam se da li se ćemo videti ove godine.
b) Pitam se da li ćemo se videti ove godine. |
| 4. a) Prvi put se upoznajemo ili se smo već videli?
b) Prvi put se upoznajemo ili smo se već videli? | 8. a) Naljutila se jer je ju povredio.
b) Naljutila se jer ju je povredio. |

19. Prebacite rečenice iz prezenta u perfekat.

1. Marija se ne slaže s kolegama na poslu.
2. Moje dve najbolje drugarice se svađaju oko sitnica.
3. Jelena me nervira kad se ljuti.
4. Ne sećaju ih se uopšte.
5. Siniša im se stalno smeje.
6. Vraćam ti ga.

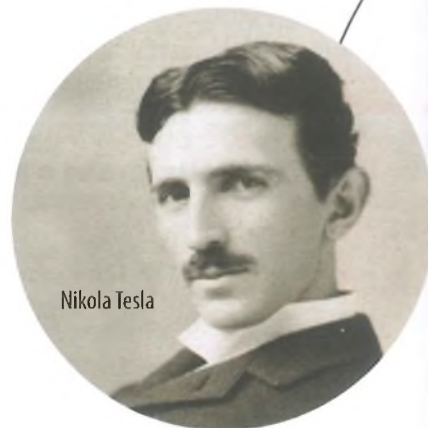
5 20. Slušajte i čitajte.



Mark Twain

Prijateljstvo dva genijalca

*Njihovo prijateljstvo je bilo jedno od najintrigantnijih u istoriji.
Jedan je bio sjajan naučnik, drugi velik pisac.
Osim genijalnosti, spajalo ih je još nešto – obojica su bili sanjari.*



Nikola Tesla

Kada je jedan američki naučni časopis 1895. godine objavio članak posvećen eksperimentima čuvenog srpskog naučnika Nikole Tesle, mnogi su bili iznenađeni ne samo idejama koje je Tesla predstavio već i pojavljivanjem jednog drugog čuvenog Amerikanca u Teslinoj laboratoriji. Na nekoliko fotografija s Teslinog predstavljanja naizmenične struje vidi se slavni američki pisac Samjuel Klemens, poznatiji pod pseudonimom – Mark Tven. Samo uzak krug ljudi znao je da su ova dvojica velikih vizionara godinama gajila i iskreno, duboko prijateljstvo.

U vreme kada je Nikola Tesla stigao u Ameriku, 1884. godine, Tven je već bio poštovan pisac. Dvojica genijalaca su se upoznala 1889. godine u jednom njujorškom klubu. Kako je Tven bio vrlo radoznao, prihvatio je poziv da poseti Teslinu laboratoriju. Divio se idejama, pa čak i učestvovao u nekim eksperimentima. Prema jednoj anegdoti, Tesla mu je čak pomogao da reši svoje stomachne probleme tako što ga je stavio na platformu i pokrenuo visokofrekventni oscilator. Nakon samo dva minuta, Tven je tražio da se hitno sve isključi i brže-bolje spas potražio u toaletu. Posle ovoga, nikada nije imao stomachnih problema. Ali nije ni prestao da dolazi u laboratoriju.

Tesla je Tvena opisao kao prvu osobu koja ga je inspirisala nakon što je došao u Ameriku i koja ga je zaista razumela.

Srpski naučnik je bio pozvan na venčanje Tvenove ćerke Klare u jesen 1909. godine, a književnik je bio rado viđen gost u laboratoriji Nikole Tesle.

Mark Tven je umro trideset godina pre Nikole Tesle. Šest godina nakon smrti poznatog pisca objavljen je njegov poslednji roman „Tajanstveni stranac“. U njemu je Tven opisao Anđela koji sa neba silazi u malo selo da grupu dečaka nauči tajnama sveta. U liku Anđela i otkrićima o kojima Tven priča mnogi i danas prepoznaju Nikolu Teslu i njegovo rodno mesto Smiljan u Lici.



Mark Twain u Teslinoj laboratoriji 1894. godine

21. Odgovorite na pitanja.

- Šta je ljude posebno iznenadilo u članku posvećenom Nikoli Tesli?
 - Tesline ideje.
 - Čuveni Amerikanac u Teslinoj laboratoriji.
 - I jedno i drugo.
- Kome je vest o njihovom prijateljstvu bila poznata?
 - Veoma malom krugu ljudi.
 - Širokom krugu ljudi.
 - Nikome.
- Kako je Mark Tven reagovao na Teslin eksperiment?
 - Osetio je promenu u svom telu.
 - Nije osetio nikakvu promenu u telu.
 - Naljutio se i više nije dolazio.
- Kako je Mark Tven uticao na Teslu?
 - Postao je druželjubitviji.
 - U njemu je pronalazio inspiraciju.
 - Zavoleo je književnost.
- Po čemu je poseban Tvenov poslednji roman?
 - Po liku Anđela koji liči na Teslu.
 - Po naslovu romana.
 - Po otkrićima o kojim piše.



22. Dopunite tekst odgovarajućim padežnim oblicima.

Sedam sedamdesetogodišnjakinja su prijateljice više od pedeset godina. Upoznale su se još u (ženska gimnazija) u Beogradu, a druženje nikad od tada nisu prekinule. Viđaju se (svaki poslednji utorak) u mesecu. Čak i kad imaju neke obaveze i planove, otkažu (oni) da bi mogle da se sastanu na ručku u nekom od (beogradski restorani). Jedna od njih vodi računa o (vreme), pa ih uvek podseti na okupljanje, bar nedelju dana ranije. Dok su bile mlađe, nisu uspevale toliko često da se sastaju, ali, čim su im deca porasla, više nisu imale izgovor. Tokom (sve ove godine), njih sedam su obišle mnoge restorane, a konobari i gosti su se divili (njihova energija). Neretko su (one) prilazili mladi ljudi da im kažu kako su oduševljeni (taj mladalački duh) u njima.

Za vreme (ta okupljanja) postoje i zabranjene teme za razgovor – politika i bolest. Sve kažu da im nešto fali, ali da, kada su zajedno, žele da pričaju o (lepše stvari). Ponekad gledaju stare fotografije jer se tako prisećaju kako su se nekad družile.

Ove dame veruju u prijateljstvo, ali nemaju pravi recept za (njegova dugovečnost). Sve se slažu da bez (volja i želja) nema druženja. Vremena će se uvek naći. Ostalo su samo izgovori.



Pismena vežba: Napišite sastav na temu **Moj najbolji prijatelj.**

Kuvanje

1. Utvrdite značenja sledećih reči.

pribor za jelo viljuška kašika nož

plitki tanjir čaša salveta duboki tanjir

tanjirić činija s leve strane sa desne strane

2. Odgovorite na pitanja.

1. Koji se pribor za jelo koristi kod vas?
2. Koji je obrok kod vas najvažniji?
3. Koliko jela ima i kojim se redom serviraju?
4. Kakav je bonton za stolom kod vas?
5. Šta ne sme da se radi za stolom?



6

3. Slušajte i čitajte.

Bonton za stolom

Različite kulture imaju različite običaje vezane za postavljanje stola, serviranje hrane i način na koji se jede. Ovi običaji se zovu bonton za stolom. Kada se nalazimo u nekoj stranoj zemlji, važno je da znamo i koristimo njihov bonton za stolom.

Pribor za jelo

U Srbiji se za jelo uvek koriste kašika, viljuška i nož, iako se neka jela (riba i piletina) mogu jesti i prstima. Tako je i u celoj Evropi, Americi i Australiji. U istočnoj Aziji se koriste štapići, a u zapadnoj i centralnoj Aziji i Africi ljudi uopšte ne koriste pribor, već hranu uzimaju prstima ili hlebom.

Postavljanje stola

U Srbiji i celoj Evropi i Americi, svako ima svoj tanjir i pribor za jelo. Svi sede za stolom. Kašika i nož se obično stavljaju sa desne strane tanjira, a viljuška s leve strane.



- 5 Nož se nikada ne liže i ne stavlja u usta, a viljuška se nikada ne ostavlja u hrani za vreme jela. Kada se završi s jelom, viljušku i nož treba staviti na tanjir.

Redosled jela

- U severnoj Africi i na Bliskom istoku na sredini stola stoji jedan tanjir iz kog svi jedu. U Evropi i Americi se za glavni obrok u toku dana prvo servira predjelo, zatim često ide supa, a posle nje glavno jelo. U Aziji se sva jela serviraju u isto vreme. Na Dalekom istoku ljudi sede na podu i jedu iz malih činija.

4. Odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Bonton su pravila za postavljanje stola, serviranje i spremanje hrane. | T | N |
| 2. Važno je znati bonton zemlje koju posećujemo. | T | N |
| 3. U celoj Aziji ljudi koriste štapiće kao pribor. | T | N |
| 4. Nigde nije pristojno jesti prstima. | T | N |
| 5. Svugde u svetu ljudi sede za stolom. | T | N |
| 6. Kašika se stavlja sa desne strane tanjira. | T | N |
| 7. U Srbiji nije lepo lizati nož. | T | N |
| 8. U Srbiji se uvek jede desnom rukom. | T | N |

5. Dopunite tekst ponuđenim rečima.

činija pribor viljuška nož pod štapići kašika sto tanjir

Nekada davno bilo je normalno da se hrana jede prstima. Ipak, danas se u Evropi za jelo uglavnom koristi metalni ili drveni Supe i čorbe se jedu, salate i paste, a meso se seče U istočnoj Aziji je situacija nešto drugačija. Ovde se uglavnom koriste Kada se jede, u Srbiji se sedi za i svako ima iz kog jede. Dobro je pojesti sve iz tanjira. Na Dalekom istoku ljudi sede na i imaju mnogo malih za jelo. Ovde je dobro uvek ostaviti malo hrane u tanjiru.

SUJEVERJA ZA STOLOM U SRBIJI

Ako pojedeš sve iz tanjira, imaćeš lepog muža/lepu ženu.

Ako pevaš za stolom, imaćeš ludog muža/ludu ženu.

Ako staviš hleb naopako, biće svađe u kući.

Ako sediš na čošku stola, nećeš se udati/oženiti.

Ako čistiš mrvicu sa stola rukom, bićeš siromašan.

DEMINUTIVI

kašika – kašičica
viljuška – viljuščica
nož – nožić
čaša – čašica
tanjir – tanjirić
šolja – šoljica



6. Dopunite rečenice odgovarajućim oblikom instrumental.

- Supu jedemo (metalna kašika).
- Salata se može jesti i (plastična viljuška).
- Meso sećemo (oštar nož).
- U Aziji jedu (drveni štapići).
- Jela se mogu mešati (drvene kašike).
- Poslužujemo goste (domaća kafa i domaći kolači).

7. Šta je pristojno, a šta nije?

- | | |
|--|--|
| ☐ podrigivati posle jela | ☐ hvaliti serviranu hranu |
| ☐ pojesti sve iz tanjira | ☐ gledati u mobilni tokom obroka |
| ☐ pričati dok su nam usta puna | ☐ mljackati tokom jela |

8. Dopunite tekst ponuđenim glagolima u perfektu.

Kada sam bila u Kini, (videti) kako ljudi jedu. (koristiti) štapiće, a supu (jesti) kašikom. U restoranima nekoliko puta (dobiti, mi) viljušku i nož zato što (znati, oni) da smo stranci. Kinezi svako veče (pripremati) brzu hranu na ulici: nudle, jaja, meso i povrće. Ta hrana (biti) vrlo ukusna. Na hranu nam (stavljati, oni) ljuti sos i to (obožavati, ja).

PERFEKAT (radni gl. pridev)

<i>pekao, pekla, peklo</i>	<i>sekao, sekla, seklo</i>
<i>pekli, pekle, pekla</i>	<i>sekli, sekle, sekla</i>

PREZENT

PEĆI

ja	<i>pečem</i>
ti	<i>pečeš</i>
on	
ona	<i>peče</i>
ono	
mi	<i>pečemo</i>
vi	<i>pečete</i>
oni	
one	<i>peku</i>
ona	

SEĆI

ja	<i>sečem</i>
ti	<i>sečeš</i>
on	
ona	<i>seče</i>
ono	
mi	<i>sečemo</i>
vi	<i>sečete</i>
oni	
one	<i>seku</i>
ona	

9. Dopunite tekst ponuđenim glagolima.

ostaviti lizati stavljati mazati seći peći

- Sladoled možemo da ili da ga jedemo kašičicom.
- Italijani nikada špagete.
- Roštilj se na jakoj vatri.
- Nije lepo kada hranu u tanjiru.
- Najviše volim da džem na hleb.
- Salvete se pored tanjira.



10. Dopunite tekst pravilnim oblicima reči.

Ovako izgleda moj dan. Ujutro uvek popijem čašu (voda), a onda i šolju (kafa). Za (doručak) jedem malo jaču hranu – (jaja) i (slanina), (kobasica) ili (burek). Uz burek uzmem i čašu (jogurt). Za (ručak) volim da pojedem nešto kuvano. Zato uvek jedem tanjir (čorba), a posle možda i činiju (salata). Salatu pravim od (paprika), (paradajz) i (sir). Obično večeram meso i (salata) od (kupus). Na kraju pojedem i zalogaj (torta).

11. Dopunite rečenice odgovarajućim oblicima datih reči.

kašičica činija duboki tanjir nož šolja kašika čaša viljuška

1. Supa se jede iz
2. Puter se maže
3. Salata se jede iz
4. Kafa se pije iz
5. Sokovi se piju iz
6. Čorba se jede
7. Šećer se dodaje
8. Špagete se jedu

REFLEKSIVNI PASIV

AKTIVNA REČENICA

Ljudi **JEDU** supu iz tanjira.

PASIVNA REČENICA

Supa **SE JEDE** iz tanjira.



12. Napišite rečenice kao u primeru.

Primer

Ljudi u Srbiji prave rakiju. → Rakija se pravi u Srbiji.

1. Mnogi ljudi jedu roštilj za Prvi maj.
2. Slavljenik na rođendanu služi tortu.
3. Ljudi prave salate od voća i povrća.
4. Ljudi stavljaju voće u kolače.
5. Neki ljudi peku ribu na roštilju.
6. Kuvari dodaju puter u skoro svako jelo.

13. Dopunite tekst refleksivnim pasivom.

Badnji dan je dan pre Božića. Jela su tog dana posna, a to znači da (ne pripremati) jela s mesom, mlekom i jajima. (spremati) badnjački kolač, koji se jede umesto hleba i (ne seći) nožem. Pored hleba, (pečiti) riba i pravi se pasulj. (služiti) razno suvo voće: orasi, jabuke, šljive, kajsije, grožđe, bademi i lešnici. So, vino, med i sveća takođe su na stolu tog dana. Jedan od običaja je da vino (ne smeti popiti) do kraja. Još mnogo drugih običaja vezano je za Badnji dan.

14. Razgovarajte.

1. Šta se obično jede za doručak, a šta za večeru kod vas?
2. Šta se jede iz tanjira, a šta iz činije u vašoj zemlji?
3. Šta se jede uz meso, a šta uz ribu kod vas?
4. Šta se priprema za velika slavlja kod vas?
5. Šta se poslužuje pre ručka u vašoj zemlji?





O hlebu

MI KAŽEMO

kora
mrvica hleba
sredina

svež
bajat hleb
buđav

okrajak

biti sit
biti gladan
biti žedan
Umirem od gladi!
Umirem od žeđi!

7 15. Slušajte i čitajte.

Hleb je omiljena srpska namirnica. U Srbiji se hleb jede skoro uz sva jela, pa čak i s jelima s kojim se obično ne jede hleb, kao što su riba ili testenina. Svaka zemlja ima svoju vrstu ove namirnice i svoje običaje vezane za nju. Francuska ima baget, Italija ćabatu, Indija nan, Meksiko tortilje, a na Bliskom istoku je to pita-hleb. Hleb je deo istorije i religijskih običaja mnogih naroda sveta, a ponekad je bio jedina hrana siromašnih ljudi.

Prvi hleb je nastao u vreme kada su ljudi počeli da osnivaju naselja. Tada su počeli da gaje žitarice, čuvaju ih i koriste. Pre nego što su naučili da prave brašno, ljudi su žvakali sirove žitarice koje su preko noći stajale u vodi. Hleb dolazi iz starog Egipta. Misli se da je prvi hleb nastao slučajno, kada je pivo došlo u dodir s mešavinom brašna i vode. Egipćani su kasnije u hleb počeli da dodaju i med, semenke, začine i jaja. Za slavlja i rituale, pravili su hleb u obliku ptica, riba i krava. Za Egipćane je hleb bio veza između čoveka i boga. Verovali su da će svako ko ga jede živeti zauvek.

Iz Egipta je hleb došao u Grčku, a iz Grčke dalje u Evropu. Najstariji komad hleba u Srbiji pronađen je na jugu zemlje u kući iz dvanaestog veka.

Brašno za hleb je u početku bilo tamno i vrlo grubo, ali od 18. veka počinje da se pravi fino belo brašno. Hleb od belog brašna tada je bio specijalitet i bio je vrlo skup. Danas je situacija potpuno drugačija – za hleb od belog brašna ljudi misle da je lošiji tip hleba, a za hleb od crnog i integralnog brašna da je zdraviji, a samim tim je i skuplji.



U Srbiji je hleb često vezan za religijska slavlja. Za svaki veliki praznik pravi se određeni tip hleba. Na primer, *ćesnica* se pravi za Božić i u nju se stavlja metalni novčić. *Slavski kolač* se pravi za slavu, a postoji i posebna vrsta slatkog hleba koji se pravi za Uskrs. Za hleb je vezano mnogo izraza. Kažemo da je *neko dobar kao hleb* ili da je *neko toliko dobar da možeš na hleb da ga mažeš*. Kad neko radi i živi od svog rada, kažemo da je *zaradio svoje parče* ili *koru hleba*.

MI KAŽEMO

biti dobar kao hleb

16. Zaokružite tačne odgovore na osnovu teksta.

1. Hleb se jede
 - a) u svim zemljama.
 - b) samo u Evropi.
 - c) svuda u svetu.
2. Prvi hleb je nastao
 - a) slučajno.
 - b) u Grčkoj.
 - c) u Egiptu.
3. Za Egipćane, hleb je bio
 - a) bez ukusa.
 - b) veza sa bogom.
 - c) vrlo važan.
4. Prvi hleb se pravio
 - a) od belog brašna.
 - b) od tamnog brašna.
 - c) od grubog brašna.
5. Belo brašno
 - a) nekada nije postojalo.
 - b) je bilo vrlo jeftino.
 - c) je danas jeftino.
6. Česnica se pravi
 - a) za Uskrs.
 - b) za Božić.
 - c) s metalnim novčićem.
7. Najstarije parče hleba u Srbiji pronađeno je
 - a) u južnim krajevima.
 - b) u kući iz 18. veka.
 - c) u kući iz 12. veka.
8. Kažemo da je neko zaradio
 - a) svoje parče hleba.
 - b) svoju koru hleba.
 - c) svoju veknu hleba.

17. Dopunite tekst datim rečima.

jelo sastojci oblik vrsta specijalitet začini

Slavski kolač je posebna hleba koji se mesi u srpskim porodicama za slavu. Od se koriste brašno, kvasac, ulje i voda, a od samo šećer i so. Ovaj kolač se pravi u kruga.

Ovo prvo probaju domaćini pa se onda stavlja na sto. Kao i drugi hlebovi koji se pripremaju za posebne prilike i ovo je srpske kuhinje. Ovo je mek i ukusan hleb, pa vam preporučujemo da ga obavezno probate.

8 18. Slušajte tekst o Muzeju hleba i odgovorite punom rečenicom.



1. Koje godine je otvoren Muzej hleba?
.....
2. Koliko se različitih vrsta hleba tamo može videti?
.....
3. Koliko knjiga vezanih za hleb postoji u muzejskoj biblioteci?
.....
4. Kada je nastao hleb u Srbiji?
.....

19. Dopunite rečenice odgovarajućim oblikom instrumental.

1. Egipćani su pravili hleb s (med), (semenke), (začini) i (jaja).
2. Hleb može da se pravi s (pivo).
3. Srbi jedu hleb i s (riba).
4. U Srbiji se obično ruča s (cela porodica).
5. Najviše volim da jedem burek sa (sir).
6. Obično pravim hleb s (crno brašno).
7. Da li si jeo špagete s (morski plodovi)?
8. Moja baka je uvek nedeljom pravila kolač sa (suve šljive).

20. Odgovorite na pitanja. Koristite date reči u pravilnom obliku.

religijska slavlja sirove žitarice osnovne namirnice pivo

dobar čovek brašno Egipat žitarice

1. Šta je hleb? – Hleb je jedna od
2. Od čega se pravi hleb? – Od crnog ili belog
3. Kako se pravi brašno? – Od
4. Gde je napravljen prvi hleb? – U
5. Za šta je vezan hleb? – Hleb je vezan za
6. Za koga kažemo da je *dobar kao hleb*? – Za
7. Kako je nastao prvi hleb? – Mešavina brašna i vode došla je u dodir s
8. Šta su ljudi radili pre prvog hleba? – Oni su žvakali

21. Dopunite tekst datim predlozima.

u na pre posle bez za od sa iz kod

Danas se ne može zamisliti život hleba. Jedemo ga sve obroke. Nekada se hleb pravio kuće, ali se danas uglavnom kupuje prodavnicima. Hleb može biti belog ili crnog brašna, semenkama ili belim lukom. Najviše volim hleb naše lokalne pekare. Svakog vikenda doručka idem tamo da kupim hleb ili kifle jer je tada sve sveže. Ponekad ga kupujem i posla. Hleb tada nije toliko svež, ali je i dalje dobar. Obožavam da mažem puter i džem hleb za užinu.

22. Zaokružite reči koje označavaju začine.

so • biber • beli luk • brašno • kukuruz • bosiljak • celer • cimet • sočivo
ovsene pahuljice • šećer • pirinač • badem • kari • mirođija • lešnik • nana
origano • peršun • ružmarin • susam • žalfija • paprika • orasi • palenta • pasulj

23. U koja jela stavljamo te začine?



24. Dopunite recepte odgovarajućim nastavcima.

Prženice

- 10 parčić star hleb
- 3 jajet
- 150 ml kivan mlek
- 1 kašičica bel brašn
- 200 ml biljn ulj
- Soli po ukusu



Brusketi

- 10 parčić star baget
- 6 kašik maslinov ulj
- 2 glavic bel luk
- 2 paradajz
- Soli po ukusu



Popara

- Pola bel ili crn hleb
- Pola litr vod
- 50 ml hladn ulj
- Soli po ukusu



Krutoni

- Pola velik hleb
- 2 kašik začin
- 2 šoljic nek ulj
- Soli po ukusu



25. Zamenite konstrukcije **da + prezent** infinitivom datog glagola.

Primer

Hleb treba da se pravi s vodom. → Hleb se treba praviti s vodom.

- Hleb može da se jede s puterom i džemom.
»»» Hleb se može s puterom i džemom.
- Žitarice moraju dobro da se žvaću.
»»» Žitarice se moraju dobro
- Hleb ne treba da dajemo maloj deci.
»»» Hleb ne treba maloj deci.
- U nekim porodicama hleb ne smeju da seku nožem.
»»» U nekim porodicama se hleb ne sme nožem.
- Hleb je mek pa možemo slobodno da ga grizemo.
»»» Hleb je mek pa ga možemo slobodno
- Hleb ne smemo da ostavljamo na vazduhu.
»»» Hleb se ne sme na vazduhu.

BROJEVI

jedan	deset	sto
dva	dvadeset	dvesta
tri	trideset	trista
četiri	četrdeset	četiristo
pet	pedeset	petsto
šest	šezdeset	šeststo
sedam	sedamdeset	sedamsto
osam	osamdeset	osamsto
devet	devedeset	devetsto
		hiljadu

9 26. Slušajte i napišite sastojke korišćene za pravljenje ovog jela.

Pita zeljanica

Sastojci: 500 g

Za fil: 400 g

300 g

3

100 ml

Za premazivanje:



27. Rad u paru: jedan učenik zamišlja jelo, a drugi pogađa o kom je jelu reč pitajući ga da li je slatko, koje voće ide unutra, da li se peče ili kuva...

28. Predstavite tradicionalnu kuhinju svoje zemlje.

29. Čitajte tekst.

Zimnica

Nekada davno zimi nije bilo moguće kupiti sve što želimo. Danas, i kada je zima, možemo da jedemo svež kupus, jagode, paradajz i paprike. U stara vremena, ljudi su posebnim metodama spremali voće i povrće za zimu i moglo je da traje sve do proleća. Ta hrana se zove zimnica. Ona se i danas uvek jede za slavu, Novu godinu i Božić.

- Kada kažemo zimnica, obično mislimo na kiseli kupus, koji nam treba za spremanje sarme – srpskog zimskog specijaliteta. Kiseli kupus se pravi vrlo jednostavno – sveže glavice kupusa se ostavljaju u slanoj vodi na nekoliko nedelja. Pored kupusa, i ta slana voda je jako zdrava. Nju zovemo rasol i pijemo je kad smo prehladeni, ili ako smo popili previše alkohola prethodne večeri, pa nas boli glava i mamurni smo.



Turšija – dugotrajna zimnica od različitog povrća

10

30. Slušajte opise i zaokružite tačne odgovore. Ima po dva tačna odgovora.

1.



- a) Ajvar je crvenkaste boje.
- b) Ajvar može biti u raznim bojama.
- c) Ajvar je vrsta salate.
- č) Ajvar je glavno jelo.

2.



- a) Posle slatkog se pije voda.
- b) Slatko se pravi samo od šljiva.
- c) Slatko se služi gostima.
- č) Slatko se jede kao desert, posle glavnog jela.

3.



- a) U turšiji se nalazi razno povrće.
- b) U turšiji se nalazi voće.
- c) Turšija je drugo ime za kiseli kupus.
- č) Turšija je zimska salata.

4.



- a) Kompot se pravi od raznog voća.
- b) Kompot može biti i slan.
- c) Kompot je vrsta deserta.
- č) Kompot se maže na hleb.

31. Dopunite tekst imperativom glagola.

$\frac{1}{2}$ kg kora za gibanicu
 4 jajeta
 $\frac{1}{2}$ kg sira
 1 čaša jogurta
 1 dl kisele vode
 1 dl ulja
 50g brašna
 $\frac{1}{2}$ praška za pecivo
 1 kašičica soli

..... (uključiti) rernu na 200 stepeni.
 (umutiti) jaja mikserom pa
 (dodati) sir, jogurt, kiselu vodu, ulje, brašno i prašak za pecivo.
 (staviti) dve kore u nauljenu tepsiju.
 (staviti) malo fila od sira i od gore složite
 kore. Kada stavite i poslednju koru, (premazati)
 malo uljem i (pečiti) oko 50 minuta u rerni.
 (ostaviti) još 15 minuta da stoji pre nego
 što je isecete.

32. Dopunite rečenice odgovarajućim oblikom ponuđenih glagola.

1. mazati – namazati

- a) Obično puter na hleb.
 b) Treba da puter na hleb.

2. jesti – pojesti

- a) Sinoć Marko celu picu.
 b) Čime se supa?

3. seći – iseći

- a) Tamara, ne hleb malim nožem!
 b) Siniša picu na osam delova.

4. dodavati – dodati

- a) Moja baka obično šećer u jela s paradajzom.
 b) mi biber, molim te!

5. stavljati – staviti

- a) Mogu li da salвете na sredinu stola?
 b) Nikad ne kašiku s leve strane.

6. piti – popiti

- a) Kad jedem pitu, uvek jogurt.
 b) Nisam mogla da celu čašu vina.

33. Podelite glagole po kolonama.

ocediti • iseći • dodati • mešati
 kuvati • promešati • izmeriti • mazati
 ispržiti • ispeći • dodavati • seći
 premazati • cediti • spremati • peći
 spremiti • pržiti • meriti • skuvati

svršeni

nesvršeni

34. Koristeći sledeće vremenske odrednice, napravite pet rečenica sa svršenim i pet s nesvršenim glagolima iz prethodnog zadatka.

celo prepodne za pola sata svakodnevno čim retko dok
 ubrzo neprestano odjednom neočekivano



Pismena vežba: Napišite recept za svoje omiljeno jelo.



Обичаји код Срба



Као и сви други народи широм света и Срби имају много обичаја. Највећи број њих везан је за најважније догађаје у нашим животима, као што су рођење, венчање или смрт.

Неки од ових обичаја веома су стари, а неки су популарни тек од скора. За сваки од њих постоје ритуали које практикујемо и који се разликују од региона до региона.

1. Одговорите на питања.

1. Који су обичаји популарни у вашој земљи? За које догађаје су везани?
2. Да ли знате неке од српских обичаја?

2. Разврстајте речи према важним животним фазама:

рођење | **венчање** | **смрт**

веридба • свадба • бурма • ковчег • кум
пелене • саучешће • честитке • рузмарин
буquet • црнина • рођендан • црвени конач

11

3. Слушајте и читајте.

Живели младенци

Свадба је један од најзанимљивијих, најсвечанијих и највеселијих догађаја код Срба, којим се прославља љубав и започиње заједнички живот. Обичај је да се пре свадбе будући младенци вере. Веридба се слави у неким крајевима уз музику и госте, као права мала свадба, а негде је то само свечани оброк за најужу породицу. Тада се најчешће први пут упознају младица и

5 младожењина породица. Уз ручак или вечеру они заједно планирају свадбу.

Једна од најважнијих одлука коју младенци треба да донесу јесте одабир кумова. То су обично њихови најбољи пријатељи. Са њима и осталим пријатељима пре свадбе организују девојачко и момачко вече.

Већина девојака, када се удаје, жели да носи белу хаљину која се зове венчаница. Будући

10 младожења бира одело на којем ће носити цвет у истој боји као и младин бидермајер.

Гости који долазе на свадбу зову се сватови. Они се окупљају у породичним домовима младенаца. Пре венчања, младожењини сватови одлазе по младу у њену кућу. Тамо их дочекују младине сестре или другарице које их ките рузмарином. Осим овог обичаја, честа је и „куповина младе“. Тада младожењина браћа дају новац да би млада изашла из куће и

15 кренула на венчање. Ако младиној браћи понуда није довољно добра, они изводе „лажну младу“. Сватови се све време шале и добро забављају.

У сеоским срединама се и даље може видети обичај у којем младожења треба из пушке да погоди јабуку која стоји на крову куће. На тај начин показује колико је спретан.

После тога младенци и њихови сватови крећу на венчање у општину, где их чека матичар. Тамо

20 размењују бурме и изговарају „да“. Често је и црквено венчање, након којег свадба може да почне.

4. Одговорите на питања.

- Када се слави веридба?
 - После момачке или девојачке вечери.
 - Пре свадбе.
 - После свадбе.
- Када се обично упознају две породице?
 - На свадби.
 - На веридби.
 - На момачкој вечери.
- Ко се окупља на девојачкој вечери?
 - Младине пријатељице и пријатељи.
 - Младина родбина.
 - Само младине пријатељице.
- Ко су кумови на свадби?
 - Пријатељи младенаца.
 - Родитељи младенаца.
 - Сестра или брат.
- Чија породица плаћа за младу?
 - Младужењина.
 - Младужењина и младина.
 - Младина.
- Шта треба да погоди младожења да би ушао у младину кућу?
 - Врх дрвета.
 - Јабуку.
 - Кров куће.
- Чиме се ките гости?
 - Рузмарином.
 - Српском заставом.
 - Новцем.
- Ко венчава младенце?
 - Кумови.
 - Матичар.
 - Сватови.

5. Који од глагола можемо комбиновати с понуђеним речима?

- мењати
- размењивати
- замењивати

бурме презиме колега новац

књига улоге град/земља пасош

одећа/обућа аутомобил

6. Дајте своје примере за сваку комбинацију.

7. Повежите синонине.

рецимо	на пример
свечано	прстен
китити	сто
обављати	празнично
бурма	радити
трпеза	украшавати

8. Допуните реченице речима из претходног задатка.

- На су традиционална јела.
- За Божић су имали ручак.
- За Нову годину јелку.
- Матичар венчање.
- Ако се младенци,, венчају и у цркви и код матичара, двапут размењују

9. Изаберите одговор који има најсличније значење.

- Лажна млада је дошла уместо праве младе.
 - поред места праве младе
 - на место праве младе
- Пије вино уз ручак.
 - после ручка
 - током ручка
- Венчали су се ван града.
 - у центру града
 - далеко од града
- Након венчања долази свадба.
 - после
 - пре
- Цео ритуал „куповина младе“ ради се кроз шалу.
 - озбиљно
 - неозбиљно

заљубити се **У** + акузатив
верити се } **СА** + инструментал
венчати се }
оженити се + инструментал
удати се **ЗА** + акузатив

10. Допуните реченице одговарајућим падежним обликом.

- A:** Јеси ли чула да су се Мирина деца венчала (ово лето)?
B: Обоје? Чула сам само да се Марко оженио (Наташа).
A: Јесте. Он и Наташа су то дуго планирали.
B: Искрено, за (Јасна) ништа нисам чула. Зар она није у (Шпанија)?
A: Да, јесте. Тамо се и удала.
B: Баш ми је драго! Је л' се удала за (странац) или за (наш човек)?
A: Ма, заљубила се у (Шпанац). Велика љубав! Биле су моје ћерке на (свадба).
 Кажу да су диван пар!
B: Немој рећи! Дивно!
A: Нека им је са (срећа)!

11. Допуните текстове понуђеним речима.

младенци раме неудате

провести новац следећа

После венчања, млада баца преко букет који још
 зовемо и бидермајер. Њега хватају девојке, а
 верује се да ће она девојка која га ухвати бити која
 ће се удати.

Када изађу из цркве или од матичара, сватови
 довикују – Кеџ, куме – а кум тада баца метални
 увис са жељом да младенци заједнички
 живот у благостању и богатству.

НАМЕРНА РЕЧЕНИЦА: ДА + презент или потенцијал

Сара је узела такси ДА стигне/би стигла на време на венчање најбоље другарице.

12. Повежите реченице везником ДА као у примеру.

Пример

Сара узети такси / стићи на време на венчање најбоље другарице →
 Сара је узела такси да би стигла на време на венчање најбоље другарице.

1. Младенци трошити много новца / купити лепе бурме
2. Ми планирати свадбу на време / резервисати добар ресторан
3. Кум бацати ситан новац / младенци бити богати
4. Младужења гађати јабуку / ући у младину кућу
5. Младенци организовати веридбу / упознати се породице
6. Он читати огласе / наћи салу за свадбу
7. Она отићи у тржни центар / купити венчаницу
8. Сара стићи у Србију / крстити сина своје куме



на дан рођења/венчања/крштења

Кумство

Кумство је највиши степен пријатељства код Срба. За Србе кумови имају посебну улогу не само на свадби већ и у целом животу. Бити кум некоме није мала ствар. Зато ми кажемо – **Бог на небу, а кум на земљи**, и често понављамо да **кум није дугме**, јер је незаменљив. Када неко од нас тражи да му будемо кум или кума, то је велика част – која се никад не одбија.

14. Одговорите на питања.

1. Да ли знате неког ко живи у мешовитом браку?
2. Имате ли кума?
3. Да ли сте ви некоме кумовали?

Реченични везници

Када желимо да изразимо:

- **супротност:** а, али, међутим, са друге стране
- **закључак:** дакле, према томе, зато
- **намеру:** да, како
- **време:** кад, док, чим, пре него што, након што, од када
- **место:** где, куда, одакле
- **допуштење:** иако
- **поређење:** као што
- **узрок:** зато што, због тога што, јер, будући да

бити крстен
крстити се
покрстити се

МИ КАЖЕМО

ДА ЛИ СИ КРШТЕН?

13. Читајте текст.

Моја прича

Швајцарац сам и ожењен сам Српкињом. Моја жена, Милана, и ја венчали смо се у српској православној цркви у Новом Саду. Да би се венчао у цркви, мораш

5 бити православне вере. Тако сам се ја пре венчања покрстио, што значи да сам од католика постао православлавац. С моје тачке гледишта, ово није била велика промена јер сам ја и даље хришћанин.

10 Међутим, постао сам српски зет – то је велика промена! И Милана је постала део мог света и моје културе! Мислим да смо баш богати људи због тога. Имамо троје деце и учимо их да поштују све

15 културе и разлике међу људима. Мој кум на венчању био је Ђорђе, иначе мој најбољи друг из Србије. Тек с њим сам схватио да је кумство у српској традицији велика ствар. Као кум, он је

20 мени и пријатељ и брат. На дан кад сам се покрстио, добио сам крштено име Василије. Тако се ја данас зовем и Ралф и Василије.





15. Изаберите одговарајући глагол и допуните реченице.

- Пре него што млада из куће, младожења гађа јабуку која се налази на врху куће.
а) изађе б) излази
- Сватови испред младине и младожењине куће.
а) се окупљају б) се окупе
- Кад брачни пар дете, отац части друштво и родбину.
а) добија б) добије
- Све време лажна млада док младожењин брат није понудио довољно новца.
а) је изашла б) је излазила
- Док буду у ресторан, бенд ће свирати њихову омиљену песму.
а) улазили б) ушли
- Припреме за венчање месецима раније.
а) почну б) почињу
- Младине другарице или сестре сватове и ките их рузмарином.
а) сачекају б) чекају
- Жене су и раније своје презиме. Није ово модеран обичај.
а) чувале б) сачувале

ПОРОДИЦА
→ ПОРОДИЧНИ
НАРОД
→ НАРОДНИ
ТРАДИЦИЈА
→ ТРАДИЦИОНАЛНИ
СВАДБА
→ СВАДБЕНИ
ЦРКВА
→ ЦРКВЕНИ
МОДА
→ МОДЕРНИ
БРАК
→ БРАЧНИ
ПОСТ
→ ПОСНИ

16. Допуните реченице придевом.

- Дан после свадбе обе породице имају (породица) ручак.
- Многи парови немају (црква) венчање.
- Бурма је (свадба) прстен.
- Празник Младенци слави се у (пост) недељи.
- Срђан и Аница су млад (брак) пар.
- Који је (народ) обичај везан за рођење детета?
- Младе у Србији обично носе (традиција) беле венчанице.
- Момачко и девојачко вече су (мода) обичаји.

17. Пребаците реченице у индиректни говор.

- Свештеник је рекао: „Понесите свећу и пешкир.“
- Биља ме је питала: „Да ли си купила венчаницу?“
- Марија каже: „Крстићу децу следеће суботе.“
- Свештеник ме је питао: „Да ли узимате Јелену за жену?“
- Кума каже: „Купила сам вам диван поклон.“
- Кум је рекао: „Заборавио сам бурме.“

„Желим торту.“

ДИРЕКТНИ ГОВОР

Јелена каже да
жели торту.

ИНДИРЕКТНИ ГОВОР

18. Прочитајте профиле гостију на свадби и кажите ко би по вашем мишљењу био најбољи пар, а ко најгори. Поделите се по улогама и одглумите упознавање на свадби и први излазак после свадбе.



Јасна
Блануша

Професија: ветеринарка

Године: 36

Физички изглед: згодна бринета, зелене очи, висока

Носи: кратку зелену хаљину и златне сандале

Понашање: отворена, игра цело вече

Занимљивост: била је прва пратиља на избору
за најлепшу девојку у средњој школи

На свадби је: младина сестра од тетке



Јован
Ђурић

Професија: сликар

Године: 30

Физички изглед: средње висине, дуга коса, мршав

Носи: фармерке и шарену кошуљу

Понашање: гласно прича, не уме добро да плеше

Занимљивост: има четири мачке

На свадби је: младожењин друг из основне школе



Софија
Манић

Професија: фризерка

Године: 28

Физички изглед: ниска плавуша, мало пунија

Носи: црну кратку хаљину

Понашање: седи цело вече, не прича ни са ким

Занимљивост: уме да гледа у тарот карте

На свадби је: рођака с младине стране



Лидија
Сегеди

Професија: психолог

Године: 42

Физички изглед: средње висине, кратка плава коса

Носи: сако, кошуљу и панталоне

Понашање: воли да игра само коло, не воли модеран плес

Занимљивост: заљубљиве је природе

На свадби је: младина колегиница



Марко
Костић

Професија: директор фирме

Године: 50

Физички изглед: проћелав, висок, атлетски грађен

Носи: скупочено одело и кравату

Понашање: веома фин, стидљив

Занимљивост: вечити је нежења

На свадби је: младожењин директор на послу



Ђура
Ердељан

Професија: музичар

Године: 30

Физички изглед: средње висине, има пивски стомак

Носи: панталоне и белу кошуљу

Понашање: брбљив, отворен

Занимљивост: има тетоважу имена бивше девојке

На свадби је: певач у бенду који свира на свадби



Драги наши,
Јављамо вам да се родила Сара,
наше блајо, наша прва ћерка и унука
Веселимо се и дружимо у недељу,
17. априла, у ресторану „Вила“,
од 19 часова.

Чекамо вас!
Пресрећни родитељи, баке и деде



МИ КАЖЕМО

НОВОПЕЧЕНИ ТАТА/РОДИТЕЉИ
НОВОРОЂЕНЧЕ
ЧЕСТИТАМО РОЂЕЊЕ
ЋЕРКЕ/СИНА/УНУКЕ/УНУКА!

Нек је живо и здраво!

Славље за рођење детета још је један важан догађај у српској традицији.

Када брачни пар добије дете, отац мора да части породицу и пријатеље и прави славље пре него што мајка и беба изађу из болнице. Он позива много гостију на ту журку и заједно славе уз музику и пиће до касно у ноћ. Најпопуларнији обичај када се слави рођење детета јесте цепање татине кошуље. Сви гости треба да цепају кошуљу новопеченог тате да би цела породица имала среће и успеха у животу. Понекад се деси да тата промени и до десет кошуља у току вечери.

Бабине

Када мајка и беба дођу кући из породилишта, по српској традицији треба сачекати четрдесет дана пре него што први гости дођу у посету. До тада уз маму и бебу могу да буду само чланови најуже породице. Када прође период од шест недеља, може да им се иде у госте, али, не празних руку. Обичај је да се детету поклати нешто вредно: злато, новац или неки други дар. Овај први одлазак у посету мами и беби зове се бабине.

20. Одредите да ли су наведене тврдње тачне или нетачне.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Отац части друштво кад се мама и беба врате кући из болнице. | Т | Н |
| 2. На слављу за рођење детета цепа се кошуља новог тате. | Т | Н |
| 3. Друштво поцепа неколико кошуља. | Т | Н |
| 4. Обичај је да се иде код бебе у посету кад прође 40 дана. | Т | Н |
| 5. Према српском обичају беби се не поклања новац. | Т | Н |

21. Допуните реченице речима из заграде.

- Постоји много обичаја везаних за (свадба).
- На свадби млада у (рука) држи букет.
- По (традиција), младожења може да види младу пре венчања.
- Сватови су се веселили до касно у (ноћ).
- Млада понекад додаје презиме (свој муж).
- Планирам да крстим децу (следећа недеља).
- Рођење детета је веома важан догађај код (Срби).
- Новопечени тата позива много (гости) на прославу.

ТАТА

Н: ТАТА
Г: ТАТЕ
Д: ТАТИ
А: ТАТУ
И: ТАТОМ
Л: ТАТИ

ГЕНИТИВ МНОЖИНЕ

гостиЈУ, костиЈУ,
прстиЈУ, очиЈУ
ушиЈУ, ноктиЈУ

22. Напишите реченице као у примеру.

1. оженити се >>> имати момачко вече (младожења)
2. удати се >>> правити девојачко вече (млада)
3. изаћи из куће >>> облачити венчаницу (млада)
4. венчати се >>> требати изабрати презиме (младенци)
5. добити бебу >>> дати јој име (родитељи)
6. отићи у госте >>> требати купити поклон (ви)

Пример

почети свадба – младенци се венчати
Пре него што почне свадба,
младенци се венчају.

13 23. Слушајте запис А и заокружите тачан одговор.

1. Који је поклон добар избор када идете на славље? а) Цвеће. б) Кућни апарати.
2. Где се носи букет с парним бројем цветова? а) На свадбу. б) На сахрану.
3. Која боја цвећа симболише љубомору? а) Зелена. б) Жута.

14 24. Слушајте запис Б и заокружите тачан одговор.

1. Зашто се носи печено пиле као поклон беби?
а) Да дете не буде изгубљено. б) Да дете буде вољено и популарно.
2. Шта не треба поклањати беби?
а) Питу са сиром. б) Рибу.
3. Кад се детету вуку уши?
а) Кад слави рођендан. б) Кад се роди.

Да ли Ви, **Јоване Илићу**, својом слободном вољом ступате у брак са Милицом Перић?
Да ли Ви, **Милице Перић**, својом слободном вољом ступате у брак са Јованом Илићем?

ВОКАТИВ

женски род

1. = Ном. (Сања, Најаша, мама...)
2. -О (Мајо, Саро, Биљо, госпођо, бако...)
3. -Е (Милице, Зорице, Перице, професорице...)

мушки род

1. = Ном. (Андрија, Никола, Ђорђе, Бранко...)
2. -Е (Пејре, Уроше, Душане, господине...)
3. -У (учићељу, пријатељу, Јовановићу...)

25. Допуните реченице вокативом.

1. Поштована (Марија Бабић), јављам се с понудом за декорацију.
2. Хеј, (Марко), откуда си? **ТИ**
3. (Сара), можеш ли ми додати бибер?
4. Драги (Милан), позивамо те на Лукино крштење.
5. (Даница), јеси ли изабрала венчаницу?
6. Поштовани (господин Милић), пишем Вам у вези са послом.

Писмена вежба: Напишите састав на тему **Како прослављамо један важан догађај у мојој земљи.**

Dome, slatki dome

1. Odgovorite na pitanja.

1. Za koje poslove kažemo da su „kućni“?
2. Koji kućni poslovi su češće rezervisani za žene, a koji za muškarce?
3. Koje kućne poslove treba da rade deca?
4. Šta znači biti uredan?
5. Za koje kućne poslove je ljudima potrebna pomoć?

UREDAN
NEUREDAN
NERED
REDOSLED
RASPORED

15 2. Slušajte i čitajte.

Kućni poslovi

Kada dođete kući posle napornog radnog dana, kućni poslovi su poslednja stvar o kojoj želite da razmišljate. Čak i ako ste osoba koja mrzi nered i voli kada je kuća uredna i čista, svoje slobodno vreme sigurno ne želite da trošite na brisanje prašine ili usisavanje. A najgore od svega je što ove poslove nikad ne možete stvarno završiti. Kad obrišete prašinu, vi znate da ćete za nekoliko dana opet morati da radite to isto.

Svi se slažemo da niko nije ljubitelj kućnih poslova, ali se takođe slažemo da neke poslove volimo više od drugih. Na primer, nije isto kada treba da stavimo sudove u mašinu i kada treba da uradimo veliko spremanje garaže ili očistimo WC šolju. Koji su to poslovi koje najmanje volimo da



radimo i šta smo spremni da uradimo da ih izbegnemo? Hajde da vidimo.

Po mišljenju većine ljudi, najgori kućni posao je čišćenje kupatila, pogotovo WC šolje. Čak 46 posto žena i 30 posto muškaraca spremno je da ne pije alkohol godinu dana ako za to vreme ne mora da čisti kupatilo. Zatim slede brisanje podova, usisavanje i košenje trave. Sa druge strane, većina ljudi nema problem s poslovima kao što su postavljanje stola ili nameštanje kreveta. Koji kućni poslovi su vaša noćna mora, a koje radite bez napora?

GLAGOLSKJE IMENICE (-NJE)

1. infinitiv na -ati
(bacati, peglati, prati)

pegla + NJE = peglanje

2. infinitiv na -iti
(kositi, čistiti)

kos + JE + NJE = koŠENJE

čist + JE + NJE = čiŠĆENJE

3. infinitiv na -eti
(sedeti)

sede + NJE = sedenje

3. Povežite slike s radnjama.

- | | | | | |
|------------------|--------------------|-------------------|-------------|------------------|
| 1. košenje trave | 2. zalivanje cveća | 3. pranje prozora | 4. peglanje | 5. pranje sudova |
| 6. usisavanje | 7. hranjenje psa | 8. čišćenje poda | 9. krečenje | |



4. Iskažite date rečenice na drugi način. Koristite imenice umesto glagola.

Primer

Ne volim da perem sudove posle večere. →
Ne volim pranje sudova posle večere.

100%
sto posto
sto odsto

1. Marija mrzi da pegla veš.

2. Jovan ne voli da usisava.

3. Bilja obožava da pere prozore.

4. Da li voliš da brišeš prašinu?

5. Sanjin posao je da postavlja sto za ručak.

6. Miloš mrzi da namešta krevet.

5. Povežite parove.

metla	košenje
krpa	pranje
kosilica	hlađenje
pegla	brisanje
usisivač	čišćenje
veš-mašina	grejanje
klima	peglanje
radijator	usisavanje

VREMENSKI GENITIV:

PRE + imenica

Pre krečenja, moramo da izaberemo boju za zidove.

VREMENSKA REČENICA:

PRE NEGO ŠTO + glagol svršenog vida

Pre nego što okrećimo, moramo da izaberemo boju za zidove.

16

8. Slušajte i obeležite šta Milica, Nenad i Sanja rade u kući.

	Milica	Nenad	Sanja
brisanje prašine			
peglanje veša			
pranje prozora			
pranje sudova			
pranje automobila			
bacanje smeća			
čišćenje kupatila			
zalivanje cveća			
kuvanje ručka			
usisavanje			

6. Napravite rečenice kao u primeru.

Primer

Metlom čistimo pod.

- prašinu.
- travu.
- veš.
- pod.
- odeću.
- sobu.
- stan.

7. Preformulišite rečenice. Obratite pažnju na oblike glagola svršenog vida.

Primer

Pre pranja prozora, spremim krpu i vodu. →
 Pre nego što operem prozore, spremim krpu i vodu.

- Pre zalivanja cveća, priprelim vodu za cveće.
- Pre peglanja, nađem neki program na televiziji.
- Pre čišćenja poda, sklonim sve stvari.
- Pre postavljanja stola, priprelim tanjire.
- Pre pranja prozora, skinem zavese.
- Pre brisanja prašine, operem krpu.

9. Dopunite rečenice pravilnim oblikom ličnih zamenica.

- Naš stan još nije gotov. Treba da se uselimo u za deset dana.
- Naš stolar treba da napravi kuhinju, pa danas dolazi da izmeri.
- Da li si obrisao podove? – Obrisao sam juče. Zar se ne vidi?
- Klima ne radi dobro. Mislim da treba da očistimo svake godine.
- Da li bacaš papirne maramice u WC šoliju? – Ne, u, već u kantu za smeće.
- Zavese su prljave. Treba da operem.

10. Čitajte tekst.

Renoviranje kuće

Nedavno smo kupili novu kuću. Lokacija je savršena, ali, pre nego što se uselimo u nju, moramo da je renoviramo. Kuća nije u lošem stanju, ali zidovi jesu. Treba da ih okrečimo. Nikad nisam krečio i zato ću pozvati molera. On će to uraditi brže i bolje od mene. Bio je naš majstor Žika i rekao je da su instalacije u kući dobre, pa nam ne treba električar. I kupatilo je u odličnom stanju, ali moja žena želi novu kadu. Pitaćemo majstora Žiku da nam preporuči nekog vodoinstalatera i keramičara. Ovih dana ćemo moja žena i ja ići u kupovinu nameštaja. Kuhinju želimo da napravimo po svom ukusu. Moj brat od tetke radi kao stolar, pa smo mislili da nam je on napravi. Osim kuhinje, on nam može napraviti i police za špajz. Ovde su leta prilično topla, ali, na sreću, kuća već ima klimu, a zidovi su debeli. Izolacija je odlična. Grejanje takođe postoji, imamo i peć na drva. Sve u svemu, majstor Žika kaže da bismo već krajem leta mogli da se uselimo. Daj bože da je u pravu!



AZBUKUM

11. Zaokružite tačnu rečenicu.

- a) Treba da renoviraju kuću.
b) Ne moraju da renoviraju kuću.
- a) Ne sviđa im se mesto njihove nove kuće.
b) Sviđa im se mesto njihove nove kuće.
- a) Kuća izgleda loše.
b) Kuća izgleda dobro.
- a) Zidove će okrečiti moler.
b) Zidove će okrečiti novi vlasnik.
- a) Električar će raditi sve instalacije u kući.
b) Neće im biti potreban električar.
- a) Kupiće gotovu kuhinju.
b) Praviće kuhinju po meri.
- a) Neće im trebati vodoinstalater.
b) Trebaće im vodoinstalater.
- a) Kuća je dovoljno topla.
b) Kuća nije dovoljno topla.

12. Šta ko radi? Povežite profesije sa opisima.

- | | |
|-------------------|---------------------------------------|
| 1. Električar | pravi nameštaj. |
| 2. Moler | rešava sitne probleme po kući. |
| 3. Vodoinstalater | popravlja kola. |
| 4. Auto-mehaničar | rešava probleme sa strujom. |
| 5. Stolar | rešava probleme u kupatilu i kuhinji. |
| 6. Majstor | kreči zidove. |
| 7. Keramičar | stavlja keramičke pločice. |



13. Podelite date reči u kolone. Moguće je više rešenja.

prozor • veš • zube • prašinu • WC šolju • pod
tablu • dvorište • kosu • kadu • poruku • ruke
sudove • stan • uši • noge

*prati**čistiti**brisati*

14. Objasnite značenja izraza.

ČELO STOLA

NOGA OD STOLA/STOLICE

RUČKA NA FIOKAMA

15. Zaokružite tačan oblik glagolskog vida.

Primer

Pozovi me kad pereš/opereš sudove.

1. Svaki dan bacam/bacim smeće pre posla.
2. Od svih kućnih poslova, najviše mrzim da usisavam/usisam.
3. Doći ću pre nego što završavate/završite krećenje.
4. Sutra treba da kupujemo/kupimo novu mašinu za sudove.
5. Majstori su krečili/okrečili nedelju dana.
6. Uselili/Selili smo se u stan u vašoj zgradi.
7. Kad dođeš iz škole, briši/obriši prašinu.



16. Dopunite rečenice odgovarajućim glagolima.

1. **menjati – zameniti** (perfekat)
 - a) Dušan sijalicu dva sata.
 - b) Dušan sijalicu posle dva sata.
2. **peglati – opeglati** (prezent)
 - a) Možeš li da mi ovu košulju?
 - b) Ne volim da
3. **praviti – napraviti** (futur)
 - a) Ko orman za spavaću sobu?
 - b) Ovo su velike police. ih sigurno nekoliko dana
4. **popravlјati – popraviti** (prezent)
 - a) Majstor Žika sve u kući.
 - b) Kad slavinu, moći ću da operem sudove.
5. **rešavati – rešiti** (prezent)
 - a) Sara je morala sama da problem u kupatilu.
 - b) Dok majstor problem u kuhinji, moler kreči sobe.
6. **seliti se – preseliti se** (futur)
 - a) Sutra u novi stan.
 - b) Markovići danima jer imaju mnogo stvari.

17. Dopunite rečenice glagolima.

usisati zameniti prati opeglati okrečiti popraviti napraviti upaliti

1. Nema dovoljno svetla u kuhinji, treba da sijalicu.
2. Sanja želi da zidove u belo.
3. Naš stolar može da ti sto kakav želiš.
4. Ne radi mi mikrotalasna već deset dana. Treba da je majstor.
5. Maja nema mašinu za sudove pa mora da ih
6. Tamno je u sobi. Možeš li da svetlo?
7. Bio je dečji rođendan. Pod je baš prljav. Treba da
8. Sutra ima važan sastanak. Treba da košulju i pantalone.

18. Dopunite tekst pravilnim oblicima ponuđenih reči.

Moja porodica i ja ne živimo u (kuća), već u (stan). On nije velik, ali u (on) imamo sve što nam treba. Mi u Srbiji kažemo za (ovakav stan) da je trosoban. To znači da imamo dnevnu sobu i još dve (spavaća soba). Kuhinja je spojena s (trpezarija) i (dnevna soba). Kad uđeš u (stan), ideš u širok hodnik, u kom se nalaze cipelarnik i klupa za (sedenje). Iz (hodnik) ulaziš u sve druge prostorije. S (desna strana) su vrata od kupatila. U kupatilu se nalaze jedno ogledalo, tuš-kabina sa (staklena vrata), veš-mašina i orman za (peškiri). U (dnevna soba) svi provodimo najviše vremena. Tu se obično odmaramo, družimo kad nam dođu gosti ili gledamo TV. Televizor se nalazi tačno preko puta (ugaona garnitura). Na podu je veliki beli tepih, a na (on) stoji drveni sto. Polica s (knjige) nalazi se na zidu zajedno s (televizor). U uglu, pored vrata od (terasa), imamo divno sobno cveće. Sa druge strane (ova soba) je deo za (obroci). Naša kuhinja je veoma dobro organizovana. Ima dovoljno (prostor) za spremanje hrane, kao i dovoljno mesta za sve kuhinjske stvari: tanjire, čaše, šolje, šerpe, tiganje...

19. Dopunite tekst na osnovu slike.

Sa desne strane se nalazi aparat za kafu, a s leve je Između je na kom stoji čajnik. Pored friždera je Na zidu vise tiganj i Preko puta je sto sa četiri Na stolu stoji vaza s



Kupovina

17 20. Slušajte i čitajte.

Danica: Koje nam dimenzije trebaju za šporet i frižider?

Gavrilo: Standardne, širina 60 centimetara. Jesi li našla neke koji ti se sviđaju?

Danica: Da, jesam. Nećemo običan šporet, već odvojeno šporet i rernu.

Gavrilo: Jesi li sigurna da ima mesta za takav tip šporeta u našoj kuhinji?

Danica: Ima. Već sam pitala stolara za to.

Gavrilo: Odlično. Ja sam video jedan frižider sa zamrzivačem na sniženju. Ima garanciju pet godina.

Danica: Onda nam ostaju još veš-mašina i mašina za sudove.

Gavrilo: Kaže mi komšija Branko da on prodaje mašinu za sudove.

Danica: Ne bih kupila polovnu mašinu.

Gavrilo: Nije polovna. Nova je, njima nije stala u kuhinju.

Danica: E, onda može. Zaboravila sam još da ti kažem da nam je vreme da promenimo usisivač.

Gavrilo: Možda ovaj put da kupimo usisivač na vodu?

Danica: Dobra ideja.

MERNE JEDINICE
mm milimetar
cm centimetar
m metar

Danica: Znaš kad kažu – cena prava sitnica. Sve mi je jasno.

Gavrilo: Da, da. Kao da je besplatno.

Danica: Ma, džabe.

Gavrilo: Da, a sto posto nije jeftino.

Danica: Još bolje je kad čujem da možeš da kupiš na 10 do 15 rata.

Gavrilo: Odmah znaš da je papreno skupo.

21. Poređajte reči od one sa značenjem najskuplje do one sa značenjem najjeftinije.

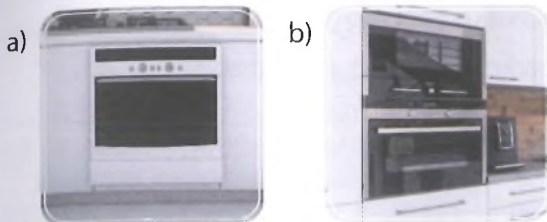
CENA

1. besplatno 2. džabe 3. jeftino 4. skupo 5. papreno skupo 6. pristojna cena

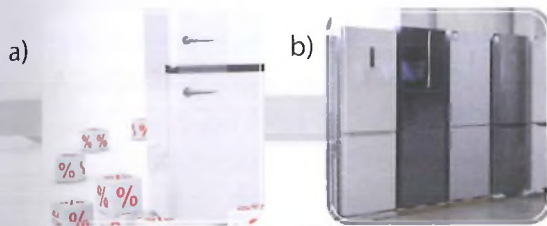


22. Zaokružite tačan odgovor.

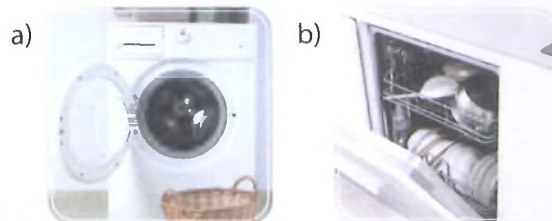
1. Kakav šporet Danica želi da kupi?



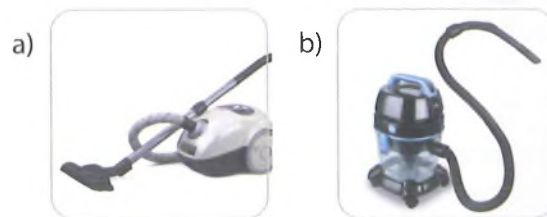
2. Kakav frižider je našao Gavriilo?



3. Šta Danica ne bi kupila polovno?



4. Koji usisivač se više sviđa Danici?



23. Povežite.

1. Veš je prljav.

2. Ugašeno je svetlo.

3. Zidovi su prljavi.

a) Baci ga.

b) Upali ga.

c) Popravi je.

č) Okreči ih.

ć) Usisaj ga.

d) Operi ga.

4. Pokvarilo se mleko.

5. Tepih je prljav.

6. Pokvarila se pegla.

18 24. Slušajte i upišite slova u prazna polja.

1. □□□ - M□□□□□

2. □□□□□□ Z□ □□D□□□

3. □□□ M□

4. □□D□□□ T□□

5. □□□ Ž□□□□

6. □P□□□□

7. □S□□□□□ Č

8. K□□□□□ C□

Gavriilo: Koliko imaš na računu?

Danica: Imam nešto u dinarima, a nešto u evrima.

Gavriilo: Šta misliš koliko nam treba?

Danica: Mislim da moramo promeniti barem dve hiljade evra.

Gavriilo: Au, čoveče! Zar baš toliko?

Danica: Ćuti, samo da ne bude i više od toga!



Pismena vežba: Napišite dijalog s osobom koja treba da vam očisti stan. Kažite gde se šta nalazi, šta sve treba da uradi, dogovorite se za vreme i cenu.

Put putujemo!

PUT = DRUM

1. Utvrdite značenja sledećih reči. Podelite ih u kolone. Neke reči mogu biti u više kolona.

stanica • pista • peron • posada • kopilot • parking • vozač • suvozač
 železničko osoblje • aerodrom • pilot • prtljag • stjuardesa
 luka • čekaonica • garaža • konduktar • sedište

autobus/auto | avion | brod | voz

2. Dajte primere za navedene glagole i njihove rekcije.

GLAGOL	PREDLOG	PRIMER	IMENICA
ići/otići	u, na, kod, do, iz, sa, od, ispred, iza, pored, prema/ka, nečim (instr.), kroz, preko, uz, niz, po		-
polaziti/poći	na, u, iz, sa, prema/ka, kod, od		polazak
kretati/krenuti	na, u, iz, sa, prema/ka, kod, od		kretanje
stizati/stići	na, u, do, kod, sa, iz, od		-
odlaziti/otići	na, u, do, kod, sa, iz, od, nečim (instr.)		odlazak
vraćati se/vratiti se	na, u, iz, sa, kod, od, nečim (instr.)		vraćanje
dolaziti/doći	na, u, do, kod, sa, iz, od		dolazak
ulaziti/ući	u, na, kod		ulazak
izlaziti/izaći	iz, sa, od		izlazak
prelaziti/preći	preko, na, sa, iz, u, nešto (akuzativ)		prelazak
prolaziti/proći	kroz, pored, ispred, iza, između		prolazak
sedeti/sesti	na, u, pored, ispred, iza, između		sedenje
penjati se/popeti se	na, uz		penjanje
silaziti/sići	na, sa, niz		silazak
leteti/odleteti	u, na, prema/ka, od, do, sa, iz, iznad		let/letenje
poletati/poleteti	sa, iz		poletanje
sletati/sleteti	na, u		sletanje
ukrcavati se/ukrcati se	u, na		ukrcavanje
iskrcavati se/iskrcati se	iz, sa		iskrcavanje
voziti/odvesti	u, na, kod, do, prema/ka		vožnja
voziti se/odvesti se	u, na, do		vožnja
presedati/presesti	u, na, iz, sa		presedanje
upravljati	nečim (instr.)		upravljanje
ploviti/otploviti	nečim (instr.), prema/ka, preko		plovidba
uplovljavati/uploviti	u, nečim (instr.)		uplovljavanje
isplovljavati/isploviti	iz, nečim (instr.)		isplovljavanje

MI KAŽEMO

U PRAVI ČAS
TAMAN NA VREME
STIĆI ČASOM
ZA TILI ČAS
OČAS POSLA



19 3. Slušajte i čitajte.

Biti baksuz

Ako nešto ne podnosim, to je da sam knap s vremenom. Pogotovo ne podnosim kad nema šanse da utičem na situaciju. Tako sam pre jedno mesec dana prošao kao bos po trnju.

Krećem na proslavu jubileja firme s kojom mnogo radimo. Prema redu vožnje vidim da ima direktni voz u 10 ujutro. **Putuje se** dva sata. **Stižem** taman!

5 **Dolazim** na peron nekoliko minuta pred polazak. **Ukrcavam se**, nalazim svoje sedište i sedam. Prošlo je deset, a **ne krećemo**. **Prolazi** kondukter, pitam ga šta se dešava, kaže da je sve u redu.

– Ma nemoj – pomislim – **nismo** ni **pošli**, a već kasnimo!

Napokon krećemo i ja se nadam da će voz ubrzati i ipak **stići** na vreme. Samo što sam to pomislio, voz počinje da usporava i **staje**. Gledam kroz prozor, na stanici smo u obližnjem mestu.

10 – Ne! To nije po redu vožnje! Ovo bi trebalo da je direktni voz. Brže-bolje proveravam ponovo red vožnje na telefonu i vidim da piše da direktni voz **polazi** u 10 časova. Ne znam šta se dešava. Nemam koga da pitam, a konduktera nema ni za lek. **Polazimo** ponovo. **Krećemo se** polako, presporo. A onda uskoro **stajemo** na još jednu stanicu.

– Šta je ovo? – viknem kondukteru.

15 – Sve je u redu – kaže mi mirno.

– Kako, bre, u redu, čoveče? Kakav je ovo direktni brzi voz?

– Gospodine, ovo nije ni direktni, a ni brzi voz. Pokažite mi svoju kartu. Evo, kao što sam i mislio.

Ušli ste u pogrešan voz.

– Pogledajte, ovde lepo piše, direktni brzi voz u 10 časova.

20 – Ali Vi **ste ušli** u lokalni voz koji **polazi** sat vremena kasnije. Vaša karta važi za voz koji **je** odavno **otišao**.

– Ne razumem. Ja **sam stigao** na vreme.

– Moguće je – reče kondukter – da **ste stigli** na vreme. Ali izgleda da niste noćas pomerili časovnik na letnje računanje vremena.

25 – O, bože, tako je! Zaboravio sam da pomerim časovnik ceo sat unapred! Šta sada da radim?

– Pravo da Vam kažem, nemate mnogo izbora. Ne možete sada da **presednete** na drugi voz.

Strpite se. Ionako **stižemo** za petnaestak minuta.

Očajan sam. Propustiću zvanični deo proslave i govor koji sam spremio. Voz **staje**, a ja **izlećem** *brzinom svetlosti*. **Trčim** ka taksiju, upadam u baru i isprljam pantalone. **Ulećem** u prvi taksi koji

30 stoji na parkingu. Ne vidim da nema vozača. Baksuz sam! **Izlećem** brže-bolje i **krećem** ka drugom taksiju. Dok **izlazim** iz prvog, ispuštam poklon koji nosim na proslavu.

Napokon **ulazim** na vrata svečane sale. Izgledam užasno. Na sreću, domaćini me dočekuju s osmehom i kažu – Bolje ikad, nego nikad! Dobro nam došao!

– Bolje vas našao! Čestitam! – govorim sav zadihan.

35 Sve je dalje išlo kao po loju, i proslava i dan. Ali, eto, ne zna čovek šta ga čeka.

pogotovo = osobito = posebno = naročito

4. Odgovorite na pitanja.

- Šta čovek iz priče ne podnosi na putovanjima?
- Koji voz je izabrao?
- Kad je počeo da sumnja da nešto nije u redu?
- Šta mu je kondukter rekao kad je video njegovu kartu?
- Zašto čovek nije stigao na vreme iako veruje da je pošao na vreme?
- Šta je jedino mogao da uradi kad je shvatio šta se desilo?
- Kako je izašao iz voza? Zašto?
- Zašto je za sebe rekao da je baksuz?
- Šta se dogodilo kad je izašao iz taksija?
- Kako mu se dan završio?

5. Izaberite pravu reč.

1. Prema redu vožnje direktni voz u 10 sati.
a) prolazi b) polazi c) putuje
2. Već 10 sati, a oni još nisu krenuli.
a) je pošlo b) je prošlo c) je stiglo
3. Voz veoma polako i to ga je nerviralo.
a) se kretao b) se ukrcao c) je usporavao
4. Ipak nije na drugi voz.
a) otišao b) prošao c) preseao
5. Kasnio je pa u prvi taksi koji je video.
a) je uleteo b) je leteo c) je izleteo



6. U tekstu Biti baksuz pronađite ove izraze i otkrijte njihova značenja. Dajte svoje primere za svaki izraz.

nema (ga) ni za lek • proći kao bos po trnju • sve ide kao po loju • biti baksuz • biti knap s vremenom

BAKSUZ

Reč turskog porekla (*bahtsiz*). *Baht* znači sreća, a sufiks *siz* označava nedostatak nečega. Dakle, to je onaj koji nema sreće.

LOJ

Reč za životinjsku mast od ovce, konja, goveda i nekih drugih životinja. Veoma je specifičnog ukusa i mirisa.

LEK

Reč za preparat koji se koristi za lečenje bolesti.

KNAP

Reč nemačkog porekla (*knapp*) koja ima značenje skoro, jedva. U srpskom jeziku proširila je značenje i na ono što je usko, tesno.

TRN

Reč koja označava oštar deo na nekim biljkama. Najpoznatija biljka koja ima trnje je ruža.

7. Šta ne podnosite na putovanjima?

truckanje • kašnjenje • brza vožnja • bučni ljudi oko mene • mučnina
nesanica • čekanje u redu • loše vreme • deca koja plaču • gubitak prtljaga
gužva na granici • nedostatak internet mreže • neudobna sedišta

U ŽARGONU
izleteti iz voza
uleteti u taksi



POMERANJE SATA

U Srbiji postoji letnje i zimsko računanje vremena. Kazaljke na satu se pomeraju sat vremena unapred kada počinje letnje računanje vremena. Tako te noći spavamo kraće jedan sat. Dan nam je duži, a noć kraća. Zimsko računanje vremena počinje poslednje nedelje u oktobru. Tada se vraća vreme za jedan sat unazad i noć postaje duža, a dan kraći. Ova praksa nije ista u svim krajevima sveta. Neke zemlje nikada ne „pomeraju časovnike“.

8. Slušajte i čitajte.

Na železničkoj stanici

- Putnik: Molim Vas jednu kartu do Niša za sutra.
 Šalterski službenik: U jednom pravcu ili povratnu?
 Putnik: U jednom pravcu, molim.
 Šalterski službenik: Imamo ujutru u 10.00 brzi poslovni voz ili putnički u 11.45.
 Putnik: Dajte mi onda kartu za brzi voz.
 Šalterski službenik: Izvolite. Cena je 1.200 dinara. Voz polazi u 10.00 s perona broj 7.
 Putnik: Izvinite, nemam toliko u dinarima. Da li primате karticu, možda?
 Šalterski službenik: Ne, nažalost. Imate bankomat preko puta stanice.
 Putnik: Hvala. Vraćam se brzo.

PUTOVANJE VOZOM
 brzi / putnički voz
 povratna karta
 karta u jednom smeru
 peron

9. Zaokružite tačnu reč.

- Putnik **će sesti/će ući** na voz u 10.00 ujutru.
- Kad **ulazi/stiže** voz u Niš?
- U koliko sati **kreće/vozi** putnički?
- Kad putuješ direktnim vozom, nema **presedanja/iskrcavanja**.
- Voz **prilazi/prolazi** kroz Beograd.

SAOBRAĆAJNI PREKRŠAJI
 prekoračenje brzine
 prolazak kroz crveno
 vožnja pod dejstvom alkohola
 prelazak ulice van pešačkog prelaza
 vožnja bicikla bez kacige

DOKUMENTA/ISPRAVE
 vozačka dozvola
 saobraćajna dozvola
 zdravstvena knjižica
 lična karta
 pasoš

10. Slušajte i čitajte.

U zoni škole

- Policajac: Dobar dan! Vaše isprave, molim.
 Vozač: Vozačku i saobraćajnu dozvolu?
 Policajac: Da, i ličnu kartu, molim.
 Vozač: Evo, izvolite. Da li sam napravio neki saobraćajni prekršaj?
 Policajac: Vozili ste 20 km na sat više od dozvoljenog.
 Vozač: Ali vozio sam tačno 50 km na sat. Toliko je dozvoljeno, zar ne?
 Policajac: Ne, gospodine. Bili ste u zoni škole. Ovde je dozvoljeno 30.
 Vozač: Izgleda da nisam video znak.
 Policajac: Kazna za ovaj prekršaj je 5.000 dinara. Ako platite u roku od sedam dana, iznosi 2.500.
 Vozač: Da li dobijam i neke kaznene poene?
 Policajac: Ne. Samo novčanu kaznu. Budite pažljivi. Zona škole je jako važna.
 Vozač: Da, slažem se. I ja imam decu koja idu u školu. Sledeći put ću biti pažljiviji.

11. Povežite rečenice.

- | | |
|----------------------|--------------------------|
| 1. Vozač je dobio | a) saobraćajni znak. |
| 2. Vozač je napravio | b) kaznene poene. |
| 3. Vozač nije video | c) saobraćajni prekršaj. |
| 4. Vozač neće dobiti | č) novčanu kaznu. |
| 5. Vozač se nalazio | ć) u zoni škole. |

Na aerodromu

12. Zaokružite tačan odgovor na osnovu tekstova.

1. U redu

- Milena:** Da li često letite? Meni je ovo prvi put. Baš imam tremu.
Drugi putnik: Stvarno? Ništa ne brinite. Letenje avionom je najsigurnije.
Milena: Mislite tako?
Drugi putnik: Naravno. Nema baš mnogo avionskih nesreća, zar ne?
Milena: U pravu ste. Ali, ipak, nije mi prijatno.
Drugi putnik: A kuda letite?
Milena: Idem u Nemačku, u Berlin.
Drugi putnik: Baš lepo! Koliko traje let?
Milena: Negde oko dva sata.
Drugi putnik: Presedate ili letite direktno?
Milena: Ne, nema presedanja, na sreću. Samo bi mi još to falilo!
 Ne znam kako bih se snašla s presedanjem na prvom letu.
Drugi putnik: Biće sve u redu. Videćete. Uživajte u letu!

- a) Putnica ima iskustva s presedanjem.
 b) Ona ne voli da bude dugo u avionu.
 c) Putnica je uzbuđena, ali i uplašena.

2. Prijava na šalteru za let

- Šalterska službenica:** Dobar dan! Vašu kartu, molim!
Milena: Izvolite.
Šalterska službenica: I pasoš, molim.
Milena: Samo malo. Tu je negde. Evo ga.
Šalterska službenica: U redu. Stavite prtljag ovde. Koliko kofera imate?
Milena: Samo dva.
Šalterska službenica: Izvinite, prtljag Vam je teži tri kilograma od dozvoljenog.
Milena: I šta ćemo sad?
Šalterska službenica: Treba da doplatite još 20 evra za svaki kilogram.
Milena: Nisam se ovom nadala. Dobro. Platiću.

- a) Milena je znala da će prtljag biti teži od dozvoljenog.
 b) Milena je pripremila pasoš na vreme.
 c) Doplatiće 20 evra po kilogramu i sve će biti u redu.

3. Carinska kontrola

- Carinik:** Zna li da ne smete da nosite ovo u ručnom prtljagu?
Milena: Pa to je krema za lice. Nije neki oštar predmet kao makaze ili nož.
Carinik: Nije dozvoljeno nositi više od 50 mililitara sa sobom.
Milena: I šta sad?
Carinik: Ovo ostaje ovde. Ne možete u avion s ovim pakovanjem kreme.
Milena: Ali ne mogu bez nje!
Carinik: Žao mi je, takva su pravila.
Milena: Ah ta pravila! Ma dajte, molim Vas!
 Ovo je katastrofa!
Carinik: Drugi put pazite. I srećan Vam put.

- a) Carinik je poštovao pravila.
 b) Mileni ta krema nije bila potrebna.
 c) Milena je imala prijatan razgovor s carinikom.

Kad krećemo? – ZA DVA SATA.

Koliko dugo putujemo? – DVA SATA.

4. Na ulazu u avion

Službenica: Spremni smo za ukrcavanje. Pripremite svoje bording karte.

Milena: Izvinite, gde mogu da nađem broj svog sedišta?

Službenica: Dajte da vidim kartu. Evo, ovde Vam piše. Imate sedišta do prozora.

Milena: Divno! Jedva čekam.

Službenica: Uživajte! Srećan Vam put!

a) Milenino sedišta je pored prolaza.

b) Milena nije mogla da nađe bording kartu.

c) Milena je jedva čekala da se ukrca.

13. Podelite se u parove i napravite dijaloge.

Osoba A

Vi ste putnik na letu MB 1256 Minhen–Beograd. Sleteli ste na beogradski aerodrom Nikola Tesla, ali Vaš prtljag nije stigao. Treba da odete da prijavite izgubljen prtljag. Razgovarajte s radnikom na šalteru i tražite da se hitno nešto uradi po tom pitanju.

Osoba B

Vi ste radnik na beogradskom aerodromu Nikola Tesla na šalteru za izgubljeni prtljag. Prtljag putnika nije stigao. Pitajte za broj leta i odakle je poleteo. Objasnite mu šta se radi u ovim slučajevima. Budite ljubazni i strpljivi.

Osoba A

Vi ste vozač automobila koji je napravio saobraćajni prekršaj – prekoračenje brzine. Policajac kaže da ste vozili brže samo 5 km na čas. Pokušajte da objasnite policajcu zašto ne treba da platite kaznu. Pronađite dobar razlog. Budite ljubazni, šarmantni i puni razumevanja.

Osoba B

Vi ste saobraćajni policajac koji je zaustavio vozača jer je vozio brže od dozvoljenog. Vama je ovo prvi dan na poslu i želite da uradite svoj posao najbolje što možete. Pokušajte da budete pravični i odlučni iako će vozač želiti da prođe bez kazne.

Osoba A

Vi planirate putovanje na more za sebe i prijateljicu. Našli ste aranžman u odličnom hotelu po povoljnoj ceni, ali nije uključen avionski prevoz. Zbog daljine, predlažete saputniku da ipak idete avionom. Kažite svoje razloge zbog kojih mislite da je najbolje ići avionom, iako je to skuplje.

Osoba B

Vaša prijateljica je isplanirala letovanje za vas dve. Svideo Vam se aranžman koji je rezervisala, ali do poslednjeg trenutka niste znali da avionski prevoz nije uključen u cenu. Kada ste saznali za cenu, odlučili ste da je bolje ići autom. Vaša prijateljica se ne slaže s Vama. Pokušajte da joj objasnite svoje razloge.

14. Dopunite rečenice ponuđenim glagolima.

sesti (2x) iskrcati se ukrcati se voziti voziti se izaći
ući kasniti/zakasniti polaziti trčati silaziti sleteti

1. Marija je uzela kartu i na peron.
2. Voz za 15 minuta.
3. mi voz, neću stići na posao.
4. Petar se jutros uspavao i zbog toga je morao da na bus.
5. Jelena na bicikl i pošla na fakultet.
6. iz aviona i krenuli u hotel.
7. Marko u kupe.
8. Vozač jako brzo i putnici su bili uplašeni.
9. Prošle nedelje čamcem prvi put.
10. Avion je morao da na drugi aerodrom zbog jake oluje.
11. s busa na sledećoj stanici.
12. Uroš na avion, pa je morao da čeka sledeći let.
13. Iako u tramvaj na prvoj stanici, nije bilo slobodnog mesta.
14. Putnici na brod Titanik u Saut Hemptonu.

15. Dopunite dijaloge glagolima. Pazite na glagolski oblik.

A

čekati kasniti ući sestiti krenuti

- Stefan: Hej, mogu li da idem s tobom kolima do centra?
Već na sastanak.
Ana: Naravno. A zašto na vreme?
Stefan: Znaš da uvek poslednji momenat.
Ana: Mogao si da na bicikl, stigao bi brže.
Uvek je gužva u gradu u ovo vreme.
Stefan: Ipak bih sa tobom.
Ana: Hajde,!



B

doći izaći stići ući sačekati



- Ivan: Izvinite, da li u dobar tramvaj?
Trebalo da do centra.
Sanja: Niste, ali možete da na sledećoj stanici
da bus br. 70.
Tako ćete brže
Ivan: Hvala Vam!
Sanja: Nema na čemu.

16. Slušajte i obeležite ko ovo kaže.

1. Nikad ne idem peške na posao.
2. Ne sviđa mi se gradska gužva.
3. Važno mi je da budem aktivan.
4. Imam vremena za sebe dok putujem.
5. Kada kasnim, vozim se taksijem.
6. Na posao me voze drugi.

Sonja

Nenad

Maša

17. Izaberite tačan glagol.

Kad sam **stigao/išao/prešao** na put u Italiju, dogodila se mala nezgoda. **Leteo/Vozio/Stigao** sam avionom od Beograda do Rima. Kada sam **ušao/stigao/izašao** na aerodrom i **išao/prošao/ušao** kroz pasošku kontrolu, trebalo je da uzmem kofer. Čekao sam i čekao, ali mog kofera nije bilo. **Otišao/Ušao/Prišao** sam na šalter za informacije i pitao gde mi je kofer. Posle sat vremena su mi rekli da mi je kofer u Istanbulu. Zamislite! Dogodila se greška na beogradskom aerodromu. Ja sam **izašao/otišao/ušao** u Italiju, a moj kofer u Tursku. Tada mi je **prišla/došla/stigla** jedna žena i rekla da je i ona imala sličnu muku. Sve u svemu, morao sam da čekam nekoliko dana da mi kofer **ide/dođe/izađe** u Rim.

18. Dopunite rečenice odgovarajućim predlogom, gde je potrebno.

1. Marko je stigao kući Rima.
2. Dugo je silazio planine.
3. Putovao je avionom i leteo Atlantskog okeana.
4. Brod je krenuo luke otvorenom moru.
5. Morao je da ide taksijem, pa je ušao prvi.
6. Došao je blizu železničke stanice, ali nije uspeo da stigne nje.
7. Ušao je veliku gužvu, pa je morao da izađe taksija.
8. Uvek je gužva kad se ljudi vraćaju posla.
9. Petar je ubrzano hodao gužvu.
10. Saša je mislio da će zakasniti voz, ali je ipak poslednjem trenutku stigao.

19. Dopunite dijalog ponuđenim rečima.

je otišao sačekaću propustim kreće
se prošetam polazi nemojte stajati

- A: Dobar dan. Kad voz za Beograd?
B: Upravo jedan. Sledeći je za dva sata.
A: U redu. Dajte mi jednu kartu.
B: Izvolite. Cena je 650 dinara.
A: Hvala.
B: na stanici još dva sata. Imate blizu lep park.
A: Hvala na predlogu. Otići ću da malo.
B: Voz na vreme. Budite na stanici desetak minuta ranije.
A: Plašim da se ne voz. Moram na poslovni sastanak u Beograd.
B: Nećete, sigurno. Uživajte u lepom danu.
A: Hvala. Doviđenja.
B: Prijatno.



20. Čitajte tekst.

Slobodan pad

Sticajem nesrećnih okolnosti, tog januarskog dana, na listi članova posade na letu za Beograd bilo je i ime stjuardese Vesne. Ali ne Vulović! Vulovićeva se greškom prijavila na ovaj let i ukrcala u avion. To je bila prva u nizu neobičnih stvari koje su se desile tog dana. Kasnije, Vesna se setila da su i posada i putnici morali da idu peške po pisti do aviona i da je avion kasnio u polasku. Neobično je bilo i to što su članovi posade neprestano pričali o svojim porodicama, kao da se opraštaju od njih.

Za razliku od ostalih kolega, Vesna je ušla u avion na zadnja vrata. Ispostavilo se da joj je mesto u repu aviona spaslo živu glavu. Avion je pao pod nerazjašnjenim okolnostima. Poginuli su svi putnici i članovi posade osim Vesne Vulović.

Ni više od pedeset godina od pada aviona, ne postoji zvanična verzija, a ni odgovor kako i zašto je avion pao. Pričalo se da su u pitanju bile bomba i teroristička akcija, kao i da je avion ušao u zabranjeni vazdušni



prostor druge zemlje i da su ga oborili vojni piloti. Bilo kako bilo, avion je eksplodirao iznad Češke Republike i pao u blizini mesta Srbska Kamenica.

Od ukupno 28 ljudi, putnika i posade, Vesna je bila jedina koja je preživela pad od 10.000 metara. Pronašao ju je meštanim, koji joj je dao prvu pomoć pre nego što su stigla kola hitne pomoći.

Vesna je bila ozbiljno povređena i dugo se lečila. Ipak, uspela je da ponovo stane na noge nakon devet meseci od nesreće.

Nikada više nije letela kao stjuardesa, ali jeste kao putnica. Govorila je da se ne boji letenja, ali da se javio strah od zemljotresa, iako ga nikad pre toga nije imala.

21. Odgovorite na pitanja.

1. Kako se Vesna Vulović našla u avionu?
2. Kuda je leteo taj avion?
3. U kom delu aviona je bila Vesna?
4. Kojih neobičnih stvari se Vesna setila, a desile su se pre poletanja aviona?
5. Zbog čega se avion srušio?
6. Ko joj je prvi pružio pomoć?
7. Od čega je Vesna imala strah posle nesreće?
8. Koliko je vremena trebalo da se oporavi?

pošto = zato što



Vesna Vulović s Polom Mekartnijem na dodeli Ginisove nagrade

22. Izaberite odgovarajući oblik glagolskog vida.

1. Protekla dva meseca morala je da **dolazi/dođe** na posao u sedam.
2. Da li **si izašao/si izlazio** u klubove kad si bio mlad?
3. Maja **je već odlazila/otišla**. Pozovi je na mobilni.
4. On uvek nešto zaboravi, pa **se vraća/se vrati** kući.
5. Sanja uvek **stigne/stiže** na vreme.
6. Kada **dođeš/dolaziš** u Srbiju sledeći put, poseti muzički festival Nišvil.
7. Odjednom **je ulazio/je ušao** u sobu i počeo da plače.
8. Da li **krećeš/kreneš**? Čekam te ispred zgrade.

23. Dopunite rečenice odgovarajućim predlogom: KA, PREMA, DO, U, NA ili / (bez predloga).

1. Dok sam išao izlazu, video sam prijatelja.
2. Jedna žena je prišla mojoj sestri i pitala je za pomoć.
3. Vozite me molim Vas.
4. Kada sam došao železničke stanice, shvatio sam da je voz otišao.
5. Ušao sam taksi i rekao vozaču da požuri.
6. Vozio sam aerodromu kada sam čuo da moj avion neće poleteti danas.
7. Stigao sam aerodrom za sat vremena.
8. Brzo sam hodala stanici da stignem na voz.

24. Izaberite pravilan glagol.

1. Petar je imao vremena da **ode/ide** na stanicu.
2. Iz Beograda **je išao/je otišao** što pre je mogao.
3. Milena želi da **ide/ode** na letovanje svake godine.
4. Sanja **je išla/je otišla** da spava u 9.00 sati sinoć.
5. Hoćete li da **odete/idete** s nama na predstavu?
6. Ovde je baš glasno. Želim da **odem/idem** oдавde.

23 25. Slušajte priču porodice Savić i označite da li su tvrdnje tačne ili netačne.

1. Savići su u četvrtak krenuli na more.
2. Prvi deo vožnje je prošao bez problema.
3. Auto im se pokvario u Srbiji.
4. Majstor će popraviti auto.
5. Odlučili su da putovanje nastave busom.
6. Uхватili su prvi autobus za Bar.
7. Iz Bara su nastavili taksijem do Podgorice.
8. Taksista im nije naplatio vožnju.

24 26. Slušajte zvučni zapis i zaokružite tačne tvrdnje.

1. Plan staza je bio namenjen planinarima.
2. Na mapi je nedostajao važan putokaz.
3. Onaj ko bi čitao tu mapu, doveo bi se u ozbiljnu opasnost.
4. Časopis je počeo s objavljivanjem mapa tek ove godine.
5. Uredniku časopisa greška nije upala u oči.

27. Iskoristite sledeće glagole, predloge i priloge i dajte uputstvo kako da neko stigne:

1. iz grada do sela 1
2. iz grada do sela 2
3. iz kampa do banje

Konektori: prvo, onda, na putu do, na kraju...

Glagoli: idi, skreni, prođi, pređi, sedi, uzmi, siđi, stani...

Predlozi: u, na, prema, iz, sa, do, kroz, pored, ispod, iza, između...

Prilozi: levo, desno, pravo, nazad, gore, dole, tamo, u blizini, na sever/jug/istok/zapad...



Pismena vežba: Napišite sastav na temu **Jedan zanimljiv događaj na putu.**

Мој први посао



1. Одговорите на питања.

1. Шта мислите, када је најбоље време да људи нађу први посао?
2. С колико година млади најчешће почињу да раде?
3. Које послове најчешће раде млади?
4. Који вам је био први посао?
5. Шта сте купили од своје прве плате?



2. Напишите у неколико речи шта раде ови људи.

Пример

Продавац/Продавачица сладоледа продаје сладолед.

- продавац/продавачица (сладоледа) • конобар/конобарица
- рецепционар/рецепционарка • блогер/блогерка
- шетач паса • спасилац • бeбиситер/бeбиситерка
- достављач хране • бeрач воћа и поврћа
- перач аутомобила



3. Допуните одговор на оглас понуђеним глаголима.

научити стизати волонтирати
јављати се слати улазити немати

ТРАЖИМО БЕБИСИТЕРКУ

Тражимо младу и одговорну особу која ће чувати нашег двогодишњег сина док смо ми на послу. Особа треба да буде озбиљна и добро организована, весела и забавна.

Било би добро да имате искуства.

Ако имате препоруке, пошаљите их уз биографију на имејл: mamaitata978@gmail.com.

Данас 11.00

mamaitata978@gmail.com

Оглас за посао бебиситерке

Поштовани,

..... на оглас за бебиситерку. Зовем се Драгана Срдановић, студенткиња сам психологије.

..... искуства као бебиситерка, али у породици имам децу која нису много старија од вашег сина. Осим тога, годину дана у школи, у којој много о деци. Пријатна сам, стрпљива, одговорна, никада у проблеме, и увек на време. Моји пријатељи кажу да сам креативна и забавна. У прилогу вам препоруку.

С поштовањем,

Драгана Срдановић

ПОТРЕБНИ ЧАСОВИ МАТЕМАТИКЕ

Тражимо студента који би држао часове математике ученици седмог разреда.

Треба нам одговорна и стрпљива особа.

Било би добро да има искуства у држању часова.

ЗАИНТЕРЕСОВАНИ НЕКА СЕ ЈАВЕ НА БРОЈ ТЕЛЕФОНА
0637892175

ПОТРЕБАН ИНСТРУКТОР

Нашем малом тиму хитно је потребно појачање. Уколико

СЛАТИ

- | | |
|----------|-----------|
| 1. шаљем | 1. шаљемо |
| 2. шаљеш | 2. шаљете |
| 3. шаље | 3. шаљу |

СТИЗАТИ

- | | |
|-----------|------------|
| 1. стижем | 1. стижемо |
| 2. стижеш | 2. стижете |
| 3. стиже | 3. стижу |

4. На основу огласа допуните интервју одговарајућим облицима речи у заградама.

- A: Ја сам Милица Ивановић и јављам се на (оглас) који сам нашла на (интернет). Желим да држим часове (ваша ћерка).
- B: Милице, колико имаш година и у коју школу идеш?
- A: Имам осамнаест година и идем у (гимназија). Четврти сам разред.
- B: Лепо. Желели смо особу која није много старија од (наша ћерка). Да ли добро знаш математику?
- A: Да, одувек имам петицу из (математика). Чак сам ишла и на (такмичење).
- B: Одлично! Да ли имаш искуства у (рад)?
- A: Немам много искуства, али често помажем другарима из (разред). Они кажу да сам стрпљива, пријатна и да знам добро да објасним математику.
- B: Добро звучи, али, морам још да размислим и да разговарам са (ћерка). Јавићу ти се до сутра.
- A: У реду. Хвала!

5. Утврдите значења следећих речи.

радне навике • искуство • обавезе • плата
зарађивати • трошити • послодавац
вештине • одговоран • вредан
додатни посао

МИ КАЖЕМО

Двапут мери, једном сеци.

6. Слушајте и читајте.

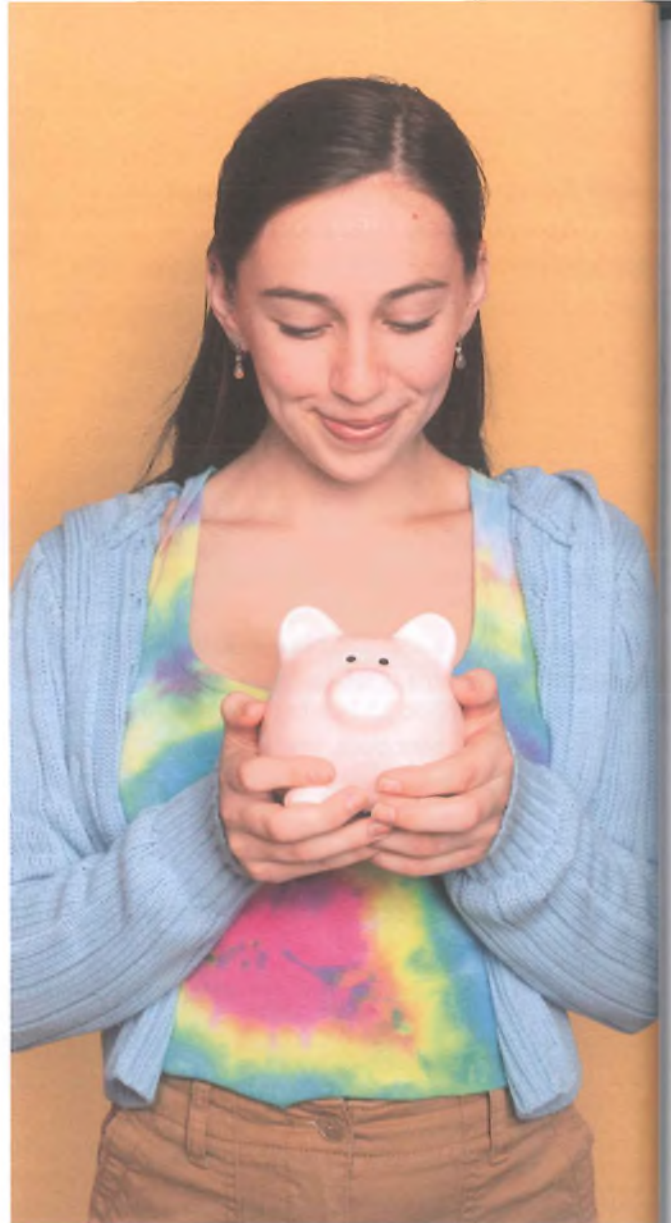
ПРВИ ПОСАО

Да ли се сећате свог првог посла?

Неки од нас су зарадили прву плату још као млади, а други тек када су завршили школовање. То највише зависи од културе у којој смо одрасли. У Америци и у неким земљама Западне Европе, нормално је да нађете први посао док сте још ђак или студент. Тај посао се обично ради у слободно време, било радним данима или викендом. У другим земљама, као што је Србија, млади људи најчешће почињу да раде тек кад заврше школу или факултет. Стручњаци кажу да је важно и корисно да што раније почнемо да радимо јер то има много предности. Хајде да видимо зашто је добро да млади људи имају посао.

1. Постају одговорни

Родитељи се често питају како да своју децу науче да боље организују време и обавезе. Међутим, млади не уче да буду одговорни само код куће. Иако највише времена проводе с родитељима и тако уче од њих, ипак најлакше уче кроз рад. Ако млади имају посао и радне навике, много брже ће постати одговорни и научиће да поштују распоред и свуда стигну на време. Тако ни у школу неће каснити, нити ће заборављати друге обавезе.



2. Боље упознају своје вештине и таленте

Има много ствари које се не могу научити у школи. За њих треба животно искуство. Посао помаже младима да науче и лакше упознају своје вештине и таленте. На пример, видеће да ли умеју с новцем, какви су с људима и да ли умеју да раде у тиму.

3. Боље разумеју вредност новца

Млади људи често желе веома скупе ствари и троше много новца који су зарадили њихови родитељи. Тек кад почну да раде, они најбоље науче вредност новца. Када буду разумели колико дуго треба да раде за неки прескуп телефон или видео-игрицу, сигурно ће размислити двапут пре него што потроше новац.

4. Имају радно искуство у биографији

Када буду завршили школовање, многи млади људи ће тражити свој први „прави“ посао. Међутим, поред дипломе и личних података, врло често у њиховим биографијама не можемо видети ништа о радном искуству. Само они који су радили као млади, могу додати и своја прва пословна искуства у биографију. Управо ће ти послови бити пресудни за одлуку послодавца. Послодавци ће се увек лакше одлучити за кандидата који има неко радно искуство, чак и ако оно није везано за посао који се нуди зато што знају да пред собом имају вредног и одговорног радника.

5. Постају финансијски независни

Када млади буду сами зарађивали, боље ће се осећати јер ће моћи сами себи да купују ствари и неће зависити у потпуности од родитеља. На тај начин ће имати више самопоуздања и биће задовољнији. Све ово ће им помоћи једног дана да на неком будућем, „правом“ послу буду успешнији.

7. Повежите синонимне речи.

А	Б
пресудан	тако
на тај начин	давати
нудити	сасвим
у потпуности	одлучујући

8. Одредите да ли су наведене тврдње тачне или нетачне.

1. Млади широм света налазе свој први посао док се још школују.	Т	Н
2. У Србији млади почињу да раде касније него млади у Америци.	Т	Н
3. Старији говоре младима о предностима првог посла у школском периоду.	Т	Н
4. О одговорности млади највише науче у породици.	Т	Н
5. Одговорна особа поштује распоред и ретко касни.	Т	Н
6. На послу учимо ствари које не можемо увек научити у школи.	Т	Н
7. Скупе ствари млади никад не купују од родитељског новца.	Т	Н
8. Радно искуство у младости велика је предност када се тражи посао.	Т	Н

9. Допуните реченице следећим речима: ЈОШ или ТЕК.

- док сам био студент, радио сам преко лета.
- Први посао с пуним радним временом нашао сам када сам дипломирао.
- Не знам да ли сам примљена. сам послала радну биографију.
- Не долази Иван на посао. је на годишњем одмору.
- Јуче су кренули, али нису стигли.
- Извините што касним с плаћањем. сутра добијам плату.

10. Направите реченице.

- добро организовати време / имати много самопоуздања
- радити дуго / бити уморан
- касно платити рачуне / бити тешко
- бити отворен и искрен / послодавац ценити много
- брзо постати финансијски независан / осећати се самостално

ШТО + компаратив + ТО + компаратив

ШТО раније почнемо да радимо,
ТО ћемо имати више искуства.

11. Допуните реченице.

биографија искуство обавезе плата
вредност навике тим време

1. Новац који добијамо месечно зове се
2. Да ли на посао долазиш на или касниш?
3. А: Које су твоје за данас?
Б: Идем у библиотеку пре подне, а увече на курс језика.
4. Марко нема радне и зато му је на послу тешко.
5. Свиђа ми се што као конобар добијам и животно, посебно у односу с људима.
6. Радим као волонтерка у летњем кампу.
Волим да радим у
7. Кад не зарађујеш сам, онда је тешко разумети новца.
8. Написао сам радну на српском и на енглеском.



26 12. Слушајте три пријаве на оглас и изаберите најбољег кандидата.

- Кандидат 1 • Кандидат 2 • Кандидат 3

ЛЕКЦИЈА 6

ТРАЖИМО ВОЛОНТЕРЕ

Ако сте млади, отворени, љубазни, спремни да упознајете нове људе, ако желите да се дружите с музичарима које волите, дођите да волонтирате на нашем музичком фестивалу. Искуство није обавезно, али је пожељно знање енглеског језика због странаца којих увек има много на фестивалу.

време: од 8. до 10. августа 2022.
место: Нови Сад

13. Подвуците одговарајући глагол.

Фризер

Мој радни дан је веома напоран и траје дуго.

Устајем/устанем у пола 8, а на посао

долазим/дођем у 9 сати. Када

долазим/дођем на посао, имам обавезе:

- ујутро прво **отварам/отворим** салон и онда сат времена **заказујем/закажем** термине за следећи дан. Обично **делим/поделим** смену са својим колегом Миланом. Наше муштерије су и мушкарци и жене. Мој посао је да **фарбам/офарбам** и **фенирам/исфенирам**, а његов да **шиша/ошиша** и **брије/обрије**. У нашем послу је јако важно да будемо професионални и љубазни јер радимо с људима. Ако наша муштерија буде задовољна **фризуром, даваће/даће** нам добар бакшиш.

14. Допуните реченице одговарајућим глаголом.

1. Пре него што (запошљавати се/запослити се) у овој фирми, радила сам од куће.
2. Док је Ана (обављати/обавити) свој посао, ја сам читала новине.
3. Чим му Зоран (заказивати/заказати) интервју с директором, Андрија је знао да ће добити тај посао.
4. Трудила се да (проводити/провести) годишњи одмор негде у природи, далеко од стресног посла.
5. Послодавцу ће бити лакше ако (добијати/добити) неког с искуством.
6. Што дуже радим у овом тиму, све више (схватати/схватити) колико су компликовани односи међу људима.

15. Допуните реченице футуrom II и футуrom I као у примеру.

Пример

Кад будем имала богату радну биографију, добиху посао лакше.

- Кад (добити, ја) прву плату, (частити, ја) другаре.
- Кад (не трошити, он) превише, (купити, он) нов телефон.
- Кад (доћи, они) на посао, (радити, они) презентацију.
- Кад (заказати, ти) интервју, (имати, ти) неколико дана да се припремиш.
- Кад (бити, она) љубазна и брза, (добити, она) бакшиш.
- Кад мајстор (поправити) шпорет, (моћи правити, ми) вечеру.
- Кад (отићи, ми) на одмор, (угасити, ми) телефон.
- Кад (бити, ви) запослени, (имати, ви) више новца.

ВРЕМЕНСКА РЕЧЕНИЦА С ФУТУРОМ II

КАД + футур II/футур I

Кад будем имала посао,
имаћу новац за нов ауто.

ФУТУР II

једнина

- будем радио/радила
- будеш радио/радила
- буде радио/радила/радио

множина

- будемо радили/радиле
- будете радили/радиле
- буду радили/радиле/радила

16. Допуните реченице акузативом, локативом или генитивом и одговарајућим предлогом.

- Синиша је данас раније отишао (посао)
јер га је болео стомак.
- Марија није дошла (посао) јер је отишла на пут.
- Не могу да причам сад. (посао) сам.
- Вратио се љут (састанак) јер нису дошле све колеге.
- За пола сата треба да будем (састанак).
- Марија долази (састанци) пре свих.
- Кад крећеш (школа)?
- Кад деца излазе (школа)?
- До колико сати су деца (школа)?
- Провели су последњих десет година (иностранство).
- Ту хаљину је донела (иностранство).
- Желе да се преселе (иностранство).

АКУЗАТИВ (Куда?)

Идем НА планину.
Путујем У Србију.

ЛОКАТИВ (Где?)

Ја сам НА планини.
Живим У Србији.

ГЕНИТИВ (Одакле?)

Стижем С планине.
Враћам се ИЗ Србије.

27 17. Слушајте три приче и упишите ко ово каже (1-8).

- Ова особа није задовољна на послу.
- Ова особа раније није волела овај посао.
- Ова особа ради додатни посао.
- Ова особа је нашла посао кад је завршила средњу школу.
- Ова особа ради веома одговоран посао.
- Ова особа зарађује доста новца.
- Ова особа жели да живи у некој другој земљи.
- Ова особа је ишла на факултет.

Свејлана

Јован

Тијана

18. Допуните интервју за посао именицама које највише одговарају.

- Послодавац:** Изволите, седите, госпођице Марковић. Да се представим, ја сам управник овог ресторана, Милош Трбојевић.
- Ивана:** Драго ми је, господине Трбојевићу. Ја сам Ивана Марковић.
- Послодавац:** Из Ваше радне биографије видимо да имате у овом послу.
- Ивана:** Да, тако је. Радила сам последњих пет година у неколико ресторана.
- Послодавац:** Зашто сте отишли с последњег посла?
- Ивана:** Дала сам Радно време ми није одговарало. Смене су биле само јутарње, а ја тада веома често имам на факултету.
- Послодавац:** То ми је важно да знам. У нашем ресторану имамо три Да ли бисте могли да радите два дана јутарњу смену, а другим данима послеподневну или вечерњу?
- Ивана:** Да, то би било одлично.
- Послодавац:** Шта Вам се свиђа у овом послу?
- Ивана:** За себе бих рекла да сам отворена и комуникативна, па ми се посебно свиђа рад с људима. су увек биле задовољне. Кажу да сам љубазна. Вредна сам и тачна.
- Послодавац:** Верујем да је тако. Добили сте сјајне од својих бивших послодаваца.
- Ивана:** Драго ми је.
- Послодавац:** Сигуран сам да Вас занима колика ће бити
- Ивана:** Да, наравно. Како се плаћа, месечно или недељно?
- Послодавац:** Да ли Вам одговара да добијате плату недељно? Шта кажете?
- Ивана:** То је сјајна
- Послодавац:** Дакле, фиксни део плус
- Ивана:** Одговара ми. Кажите ми још кад могу узети годишњи ?
- Послодавац:** Можете узети летњи годишњи у јуну или јулу, а зимски у јануару или фебруару.
- Ивана:** Одлично. Хвала Вам што сте ме примили. Када почињем с послом?
- Послодавац:** Већ сутра! Видимо се сутра у 14 часова.

ЛОГИЧКИ СУБЈЕКАТ У ДАТИВУ

	презент		перфект	
једнина	Одговара ми време.	м. род ж. род с. род	Одговарао ми је посао. Одговарала ми је понуда. Одговарало ми је време.	*Исто се понашају глаголи: <i>шребайти, смејати, пријати...</i>
множина	Одговарају ми услови.	м. род ж. род с. род	Одговарали су ми услови. Одговарале су ми колеге. Одговарала су ми њихова питања.	

19. Допуните реченице одговарајућим обликом глагола.

- Да ли вам је (одговорати) плата тамо?
- Није нам (сметати) радно време.
- Да ли му (требати) часови језика?
- Њима су (одговорати) теме на састанку.
- Да ли ти (пријати) одмор?
- Прошле године јој је (требати) додатни посао.
- (сметати) му је бука у канцеларији.

20. Допуните разговор понуђеним питањима (а-ж).

1. **A:**

Б: Зовем се Милутин Јањић. Имам 37 година и по занимању сам професор немачког језика. И шта бих још рекао? Живео сам у Немачкој три године. Занимају ме страни језици. Учим још шпански и кинески.

2. **A:**

Б: Случајно. Срео сам старог пријатеља с факултета који је раније радио код Вас. Чуо је да тражите професоре немачког.

3. **A:**

Б: Као што сам Вам и рекао, провео сам три године у Немачкој, па не знам много о школама страних језика у Нишу. Пре Немачке, радио сам у основним школама. Прочитао сам нешто на сајту пре овог интервјуа, да будем искрен.

4. **A:**

Б: Прво, имам вишегодишњег искуства у предавању немачког, а друго, учим стране језике цео живот. Волим да учим о новим методама у подучавању. Посебно ме занима рад с малом децом.

5. **A:**

Б: У Берлину сам две године радио као професор српског језика за странце. То је било ново за мене, али ми се веома свидео тај посао. Није ми одговарало радно време јер сам морао да радим и викендом.

6. **A:**

Б: Морао сам да се вратим у Србију због породичних обавеза.

7. **A:**

Б: За мене колеге кажу да сам тачан, одговоран и љубазан. Такође мислим да сам забаван и веома отворен. Перфекциониста сам и то понекад није добро. Трошим много времена на организацију. Волим све бар двапут да проверим, али на крају знам да је све у реду.

8. **A:**

Б: Занима ме да ли имате план за мене за прва три месеца.

а) Реците ми нешто о себи.

а) Да ли знате нешто о нашој школи?

б) Имате ли Ви неко питање за нас?

б) Зашто сте престали да радите тамо?

в) Зашто мислите да сте Ви прави кандидат за овај посао?

в) Реците ми нешто о свом претходном радном месту.

г) Шта бисте рекли да су Вам предности, а шта мане?

ж) Како сте сазнали за овај конкурс?

21. Повежите професије с описима.

продавац
секретар
војник
певач
рецепционар
пекар
поштар
ватрогасац
таксиста
ветеринар

даје информације и инструкције гостима
доноси писма, новац људима
продаје робу, наплаћује муштеријама
брине о животињама, лечи их
прави и пече хлеб
пева песме
гаси ватру
вози путнике, наплаћује вожњу
служи у војсци
обавља административне послове и контакте с клијентима



22. Рад у пару: Користите речи из речника и осмислите дијалог између послодавца и кандидата.

РЕЧНИК

интервју за посао • радна биографија • имати искуства • радно време
добити плату • дати отказ • радити у сменама • узети годишњи одмор
добити препоруке • послодавац • муштерија • клијент

23. Допуните текст облицима компаратива/суперлатива придева и прилога.

- (напоран) су ми први дани радне недеље него последњи.
- Марко је (често) на пословном путу него у фирми.
- Често морам да будем (дуго) на послу јер не стигнем да завршим све задатке.
- Кажу да су (задовољан) они који имају (добар) плату.
- Бити лекар је један од (одговоран) послова на свету.
- Што (рано) почнеш да радиш, бићеш (независан) касније у животу.
- Шеф нам је рекао да је (важно) да поштујемо рокове.
- Ипак је посао добио кандидат који је имао (много) искуства.

24. Допуните реченице придевима.

- Маја увек ради (јутро) смену.
- У (зима) периоду године неки ресторани су затворени.
- Обожава (послеподне) спавање.
- Док сам био на (година) одмору, сломио сам ногу.
- Петар је (ноћ) птица. Остаје будан до три ујутру.
- Позоришне представе за децу обично су у (преподне) часовима.
- У мојој фирми имамо (недеља) састанке с директором.
- Имамо курсеве језика и у (вече) терминима.

25. Изаберите прави прилог.

- | | | | |
|---|--------|-----------|------------|
| 1. Никад не једем | >>>>>> | а) увече | б) вечерас |
| 2. сам закаснио на посао. | >>>>>> | а) Јутрос | б) Ујутро |
| 3. Да ли је концерт или сутра? | >>>>>> | а) увече | б) вечерас |
| 4. Комшије често пуштају гласну музику. | >>>>>> | а) ноћу | б) ноћас |
| 5. пошаљем преко десет имејлова. | >>>>>> | а) Данас | б) Дневно |

ИМЕНИЦА	ПРИДЕВ	ПРИЛОГ 1	ПРИЛОГ 2
јутро	јутарњи, -а, -е	ујутро/ујутру	јутрос = ово јутро/овог јутра
преподне	преподневни, -а, -о	пре подне	-
подне	подневни, -а, -о	у подне	-
послеподне	послеподневни, -а, -о	после подне	-
вече	вечерњи, -а, -е	увече	вечерас = ово вече/ове вечери
ноћ	ноћни, -а, -о	ноћу	ноћас = ову'ноћ
дан	дневни, -а, -о	дању	данас = овај дан
дан	дневни, -а, -о	дневно	
недеља	недељни, -а, -о	недељно	
месец	месечни, -а, -о	месечно	
година	годишњи, -а, -е	годишње	
лето	летњи, -а, -е	лети, у/на лето	
јесен	јесењи, -а, -е	у/на јесен	
зима	зимски, -а, -о	зими, у/на зиму	
пролеће	пролећни, -а, -о	у/на пролеће	

Ко рано рани, две среће граби.

26. Допуните текст временским прилозима и придевима.

Медицинска сестра

Моја најбоља другарица Сандра је медицинска сестра. Њен посао је да се брине о пацијентима: мери им притисак, даје инјекције. Мора да буде одговорна, љубазна и професионална. Она ради у сменама. На пример, (јутро) се у седам вратила из (ноћ) смене. Понекад има и (дан) смене, које могу да трају и по дванаест сати. Има један дан слободан (недеља). Марија може да узме (година) одмор од две недеље (лето) и две недеље (зима). Када њена деца имају (пролеће) распуст, Марија узима слободне дане и тако сви заједно могу да оду негде. Данас ће Марија спавати пре подне, а онда ће (вече) са децом ићи у шетњу. (вече) ће на небу бити највише звезда ове године.

27. Допуните текстове одговарајућим облицима речи.

Кувар

Већ десет година радим као главни кувар у (ресторан) у центру. Радим само у две (смена) и никада не радим ноћу. То (ја) одговара зато што могу да планирам (обавезе) унапред. Када дођем на посао, облачим (бела униформа), перем руке и почињем да кувам. Од (сви послови) на свету, мој је најбољи. Истина, понекад је напоран зато што морам да стојим цео дан и морам да будем брз, посебно када имамо много (гости). Али ја уживам у (кување). Обожавам да спремам нова јела, а срећан сам и када су људи задовољни (моја храна). Мој посао није само кување. Морам да организујем друге (кувари) и (конобари). Битно (ја) је да ли имамо све намирнице и шта треба да купимо. За мене кување није само посао, то је мој хоби и моја љубав.

Лекар хитне помоћи

Рекао бих за себе да сам савесна, добро организована, посвећена и саосећајна особа. Волим да помажем (други) и не смета (ја) ни када радим по дванаест (сат) дневно. Навикао сам се и на (ноћна смена). Имам сјајан тим и када (неко) треба наша помоћ, стижемо за три (минут). Посао (лекар) је с једне стране одговоран и озбиљан, а са друге стране (ти) пружа осећај (задовољство) јер знаш да си учинио добро дело.

Ауто-механичар

Још када сам био мали, занимали су (ја) аутомобили и желео сам да радим с (кола). Имам среће јер се мој тата бави (исти посао), па могу много да научим од (он). Већ четири године волонтирам у радионици (свој тата). На посао идем у (различито време) зато што радим у (смене). Више волим дневну смену, али онда ујутро устајем рано, око 6 сати. На послу имам одличне колеге. (Они) се свиђа овај посао, као и (ја). Мој тата и старије колеге поправљају и фарбају (кола), а ја мењам гуме и перем аутомобиле. Свиђа ми се мој посао зато што учим много сваки дан. Засад немам (плата), али често добијем бакшиш од (задовољне муштерије).

 Писмена вежба: Напишите састав на тему Мој први посао.



Tajni svetovi

1. Odgovorite na pitanja.

1. Koje su vam omiljene životinje i zašto?
2. Kojih se životinja bojite?
3. Koje životinje više ne postoje?
4. Ako gledate emisije o životinjama, šta vas najviše zanima?
5. Znae li neke filmove ili knjige u kojima su životinje glavni likovi?
6. Znae li neku izreku sa životinjama na svom jeziku?

2. Rasporedite životinje u kolone.

mačka • pas • lav • zmija • kokoška
krava • tigar • ovca • zec • puž • miš
vuk • svinja • jagnje • mrav • pčela
konj • žirafa • slon • medved • pile
golub • jelen • majmun • koza

domaće

divlje



3. Povežite izraze.

slobodan kao	puž
vredan kao	ptica
spor kao	zec
pametn kao	glista
debeo kao	svinja
prljav kao	vuk
jak kao	crkveni miš
brz kao	pčelica
gladan kao	konj
mršav kao	svinja
siromašan kao	mrav

4. Navedite po dve životinje koje...

1. imaju pruge.
2. su sive boje.
3. jedu meso.
4. žive u moru, a nisu ribe.
5. mogu da lete.
6. nemaju noge.
7. su brze.
8. su spore.
9. ne mogu biti kućni ljubimci.
10. su glavni likovi u crtanom filmu.

5. Na osnovu datih informacija napišite priče.



Ime životinje: slon
 Mesto: Afrika, Indija
 Spava: noću
 Hrana: trava, lišće, biljke
 Izgled: male oči, četiri noge, dugačak rep
 Visina: više od 3 m
 Dužina: 6–7 m
 Težina: 4.000 kg
 Životni vek: 60–70 godina



Ime životinje: tigar
 Mesto: Indija, Rusija
 Spava: danju
 Lovi: noću
 Hrana: životinje
 Izgled: male oči, male uši, četiri noge, dugačak rep, crne pruge
 Dužina: do 3 m
 Težina: oko 200 kg
 Životni vek: 15 godina

28 6. Slušajte i dopunite.

a)

Ime životinje:
 Mesto:
 Spava:
 Hrana:
 Izgled:
 Dužina:
 Težina:
 Životni vek:

b)

Ime životinje:
 Mesto:
 Spava:
 Lovi:
 Hrana:
 Izgled:
 Dužina:
 Težina:
 Životni vek:

7. Rad u paru: Zamislite jednu životinju. Drugi učenik Vam postavlja pitanja na koja možete da odgovarate samo sa *da* ili *ne*. Cilj igre je da kolega pogodi životinju koju ste zamislili.

donositi radost i sreću
pružati dom i ljubav
činiti dobro delo

8. Odgovorite na pitanja.

1. Koje životinje mogu da budu kućni ljubimci?
2. Zašto je dobro imati kućnog ljubimca?
3. Da li biste radije kupili ili udomili životinju?
4. Zašto se kaže da je pas najbolji čovekov prijatelj?

9. Slušajte i čitajte.

Život s kućnim ljubimcima

Veza između čoveka i životinja jedna je od najlepših i najstarijih veza u prirodi. Posebno je topla i nežna veza dece i kućnih ljubimaca. Deca koja u detinjstvu imaju kućnog ljubimca, odgovornija su, imaju više samopouzdanja i bolji imunitet.

Kućni ljubimci nisu dobri samo za decu već i za odrasle. Te osobe su manje depresivne i manje se osećaju usamljeno. Tako ćete, na primer, ako svakodnevno šetate psa, smanjiti stres, uživati na svežem vazduhu, upoznati druge ljude i družiti se. Uopšteno, kućni ljubimci ne donose samo radost već i ljubav i zadovoljstvo svojim vlasnicima.

Ako ste odlučili da imate kućnog ljubimca, treba da razmislite o nekoliko stvari.

Prvo, treba da znate koliko ćete imati vremena da brinete o svom ljubimcu.

Za neke ljubimce će vam trebati više vremena, na primer za pse, jer njih treba svakodnevno voditi u šetnju. Neki drugi ljubimci, kao što su ribice i kornjače, traže manje vremena. Njih je važno hraniti svakodnevno, ali ne morate da provodite mnogo vremena s njima.

Drugo, treba da vidite da li imate dovoljno prostora u kući za novog člana domaćinstva.

Za neke životinje vam treba vrlo malo prostora, na primer za ribicu u malom akvarijumu. Međutim, ako je vaš ljubimac pas, posebno neke velike rase, bilo bi dobro da imate kuću sa dvorištem.

Treće, morate znati da će vam za neke životinje trebati više novca nego za druge. Pse i mačke morate češće voditi kod veterinara nego kornjače i hrčke, a i za njihovu hranu ćete potrošiti mnogo više novca.

Još jedna stvar, treba da odlučite da li želite da kupite ljubimca ili da ga udomite. Ako se odlučite da kupite psa ili mačku, moći ćete da birate izgled i karakter ljubimca. Međutim, kada udomljavate neku životinju, to nije uvek moguće. Ipak, kada udomite životinju, pružate joj dom i ljubav i ujedno činite dobro delo.

I na kraju, pre nego što uzmete kućnog ljubimca, najvažnije je da budete sigurni da ćete biti odgovoran vlasnik. Ljubimci mogu da žive veoma dugo i za to vreme će se vaš život sigurno menjati – možda ćete dobiti decu, preseliti se ili naći nov posao. U svim novim životnim situacijama, ljubimac će biti deo vašeg života. Treba da budete spremni na to da ćete do kraja života svog ljubimca vi biti odgovorni za njega, i da njegov život i sreća zavise od vaših odluka.

10. Zaokružite tačan odgovor.

- Posebnu vezu sa životinjama imaju
a) deca. b) odrasli. c) i deca i odrasli.
- Deca će postati ako rastu s kućnim ljubimcem.
a) odgovornija b) društvenija c) usamljenija
- Vlasnici treba da o svom kućnom ljubimcu.
a) pričaju b) brinu c) zavise
- Pse treba u šetnju.
a) ići b) uzeti c) voditi
- Mačke vodimo češće kod veterinara kornjače.
a) već b) nego c) ali
- Ako životinju, daćete joj ljubav i sklonište.
a) ukućite b) udomite c) skućite
- niste sigurni da možete dugo da brinete o ljubimcu, nemojte ga uzimati.
a) Zato što b) Iako c) Ako
- Kada dođe kućni ljubimac, morate biti spremni veliku promenu u svom životu.
a) u b) na c) /

11. Dopunite rečenice.

- Na svetu ima skoro osam (milijarde) ljudi.
- Zorana ima pet (mačke).
- Ana ima šest (psi).
- Na našem fakultetu ima mnogo (studenti).
- Koliko (kokoške) imate na farmi?
- Za vreme praznika grad je pun (jelke).
- Na selu smo videli mnogo (ovce).
- Na terenu ima pet (lopte).

12. Dopunite tekst ponuđenim glagolima.

potrošiti odvesti šetati brinuti vratiti se udomiti uzeti hraniti zavisiti

Pre dve godine moj muž i ja psa. Nikada pre toga o životinji, pa nismo bili sigurni šta da radimo. Odlučili smo da ga kod veterinara i pitamo koliko često treba da svog ljubimca. Veterinar je rekao da to od veličine i rase psa, ali da psi obično jedu jedanput dnevno. Posle toga smo otišli u prodavnicu za kućne ljubimce i mnogo novca na prvu kupovinu za psa. hranu i mnogo igračaka. Kada smo došli kući, videli smo da smo zaboravili povodac i da ne možemo da ga Na sreću, prodavnica je radila do osam, pa smo imali vremena da



IMENICE NA KONSONANTSKE GRUPE

GENITIV MNOŽINE

ženski rod

-A: mačAka

-I: loptI

muški rod

-A: studenAta



13. Slušajte i čitajte.

Kako da naučite papagaja da govori?

Kada kažemo da neko ima ptičji mozak, mislimo da ta osoba nije baš pametna. Ali, ova fraza je potpuno netačna! Ptice su jedne od najinteligentnijih životinja na planeti, a papagaji su prvi na listi pametnica. Naučnici kažu da neki papagaji imaju inteligenciju kao dete od, recimo, četiri do pet godina. Papagaji mnogo uče od ljudi tako što imitiraju ljudski govor i pamte reči. Čak mogu da razumeju te reči i sami prave rečenice. Međutim, iako svi papagaji mogu da govore, ne uče svi jednako brzo i lako. Šampion u učenju reči je afrički sivi papagaj koji može da ima rečnik od 100 do 300 reči. Papagaj najlakše uči da govori kada je mlad, dok stare ptice teško uče.

Evo pet saveta kako da naučite papagaja da govori:

1. Papagaji su obično aktivni i bučni ujutro i uveče, pa je ovo vreme najbolje za učenje. Strpljivo vežbajte s njima svakog dana.
2. Vežbanje treba da traje od pet do dvadeset minuta. Za to vreme, budite u blizini papagaja i obraćajte mu se direktno.
3. Stalno mu ponavljajte reč koju želite da zapamti. Prve reči treba da budu lake. Govorite ih glasno i sa mnogo volje i žara, papagaji to vole. Papagaj će lako i brzo naučiti reči koje često koristite, recimo, imena ljudi i pozdrave poput *ćao*, *zdravo*, *dobro jutro*, *dobro veče*... Nemojte da ga učite više reči ili izraza u isto vreme. Neka usvaja nove reči postepeno.
4. Čuvajte papagaja u sobi gde stalno ima ljudi koji govore. Ptice treba što češće da slušaju ljudski govor i onda brže uče. Kada u sobi nema ljudi, papagaji mogu da gledaju TV ili da slušaju radio.
5. Svaki put kada papagaj izgovori nešto, dajte mu nagradu. Ova nagrada može da bude hrana ili nešto drugo što on voli, na primer neka igračka.

14. Odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Kada je star, papagaj teško uči. | T | N |
| 2. Neki papagaji ne mogu da govore. | T | N |
| 3. Papagaji treba da uče ujutro ili uveče. | T | N |
| 4. Papagaji ne pamte imena. | T | N |
| 5. Papagaj može da uči mnogo reči u isto vreme. | T | N |
| 6. Dobro je da papagaj sluša ljude. | T | N |
| 7. Nagrada je važna za papagaja. | T | N |
| 8. Nagrada je uvek hrana. | T | N |

15. Odgovorite na pitanja.

1. Kako učite nov jezik/nove reči?
2. Mogu li ljudi naučiti jezik životinja?
3. Koliko vam je vremena potrebno da naučite srpski?
4. Koji savet možete da date nekom ko počinje da uči nov jezik? Koristite neke od ponuđenih izraza.

16. Na koje životinje se odnose ovi zvuci?

kukuriku • muu • bee • mijau • av-av • kva-kva • kre-kre • auu

Ako mene pitaš...
Veruj mi...
Imaj na umu...
Nije loše da...
Potrudi se da...

IMPERATIV

1. /	1. -imo	1. /	1. -jmo
2. -i	2. -ite	2. -j	2. -jte
3. neka + prezent	3. neka + prezent	3. neka + prezent	3. neka + prezent
* <i>sedeti, koristiti, jesti, ići...</i>		* <i>čitati, piti, vežbati, putovati...</i>	

Odričan oblik

a) NE + imperativ (samo s nesvršenim glagolima)

b) NEMOJ, NEMOJMO, NEMOJTE + da + prezent/infinitiv

17. Popunite praznine oblikom imperativa.

- (biti, ti) sa svojim papagajem svako jutro.
- (ići, ti) u prihvatilište za životinje da uzmeš papagaja.
- (dati, vi) papagaju nagradu kada nešto kaže.
- Glasno (kazati, vi) ono što želite.
- (govoriti, on) sporo.
- (vežbati, on) s papagajem svako jutro i veče.
- (čuvati, oni) papagaja u sobi gde ima mnogo ljudi.
- (igrati se, oni) sa životinjama svaki dan.

18. Popunite praznine odričnim oblikom imperativa.

- (koristiti, ti) komplikovane reči.
- (čuvati, ti) papagaja u sobi gde je sam.
- (biti, ti) tako glasan.
- (igrati se, vi) s papagajem kasno uveče.
- (ići, vi) daleko od kuće.
- (biti, vi) nestrpljivi.
- (jesti, on) mnogo hrane.
- (piti, ona) mnogo vode.

19. Odgovorite na pitanja kao u primeru.

Primer

Kako delfini uče da love? gledati majku →
Delfini uče da love tako što gledaju majku.

- Kako papagaji uče? imitirati ljudski govor
- Kako se slonovi leče? jesti biljke
- Kako se ljudi goje? jesti mnogo
- Kako Kinezi jedu? koristiti štapiće
- Kako ljudi uče jezik? slušati muziku
- Kako pisci uče da pišu? čitati mnogo

NAČINSKA REČENICA (KAKO?)

Kako delfini uče da love? gledati majku
Delfini uče da love TAKO ŠTO gledaju majku.



AZBUKUM

20. Čitajte tekst.

Pametnice

Odavno je poznato da nisu samo ljudi inteligentna bića već su i mnoge životinje veoma pametne.

Ovo su tri najpametnije životinje na svetu.



1. Šimpanza

Šimpanze mogu da rešavaju kompleksne probleme, da razgovaraju među sobom, a i da nauče da komuniciraju s ljudima. Ali, naravno, ne mogu da koriste ljudski jezik.

- 5 Šimpanze brzo uče, planiraju unapred, a imaju čak i bolje pamćenje od većine životinja. Veoma su druželjubive.



2. Slon

Mozak slona je težak oko pet kilograma. Slonovi jako dobro pamte i zato za čoveka koji ima dobro pamćenje kažemo da pamti kao slon! U ponečemu su slonovi slični ljudima. Umeju da pamte dobre i loše situacije ili da budu tužni. Znaju da čiste hranu i koriste različite alatke da dođu do nje. Svi slonovi čuvaju svoje mladunce u grupi u kojoj žive, a koja se zove krdo. Isto tako, slonovi su dobri lekari – kada ih nešto boli, jedu određene biljke i na taj način se leče.



3. Delfin

Delfini su jako radoznali i mnogo vole da se druže. Mogu da prepoznaju svoje rođake koji su udaljeni kilometrima. Imaju i svoj jezik. Mogu da uče i razumeju ljudske signale rukama, da rešavaju testove i razumeju brojeve. Naučnici kažu da pokretima tela delfini pokazuju da razumeju verbalnu komunikaciju ljudi. Kada ih ljudi treniraju, mogu da razumeju čak i do hiljadu ljudskih reči.

21. Povežite.

Vrane	oponašaju ljudski govor.
Pacovi	koriste materijale da bi došli do hrane.
Papagaji	pamte put do kuće iz veoma udaljenih mesta.
Psi	znaju kako izaći iz vrlo složenih lavirinata.
Golubovi	pamte ljudska i životinjska lica.

22. Odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

- | | | |
|--|---|---|
| 1. Sve životinje su pametne. | T | N |
| 2. Šimpanze mogu da govore kao ljudi. | T | N |
| 3. Šimpanze lako uče. | T | N |
| 4. Slonovi imaju emocije. | T | N |
| 5. Slonovi nisu dobri roditelji. | T | N |
| 6. Grupa slonova se zove krdo. | T | N |
| 7. Slonovi su snalažljivi. | T | N |
| 8. Delfini govorom tela reaguju na jezik ljudi. | T | N |
| 9. Delfini su dobri u matematici. | T | N |
| 10. Delfini mogu da znaju oko sto ljudskih reči. | T | N |

23. Dopunite tekst pravilnim oblikom reči u zagradama.

Gledajte svet očima životinja

Mnoge (životinje) vide svet drugačije od (mi). Životinje ne vide neke boje kao mi, međutim, vrlo često imaju čulo vida bolje od (čovjek).

Mačke, na primer, vide boje slično kao i ljudi, samo što ne razlikuju (crvena i zelena boja). Za (oni) je to ista boja. Danju vide i do šest (put) lošije nego ljudi, ali tokom (noć) mnogo bolje vide.

Gde mi vidimo žuti cvet, pčele vide žutozeleni cvet. Pčele mogu da vide (ultraljubičasta svetlost) i zato je (one) lako da vide nektar u cvetu.

Ptice su jedne od (retke životinje) koje imaju znatno bolji vid od (ljudi). Čovjek nikada ne može da razume kako vide ptice, zato što ljudski mozak ne može da vidi ultraljubičastu svetlost.

Zmije jako loše vide preko (dan). Ali noću, one su pravi infracrveni skener. Njihov vid je odličan i mogu da vide sve što hoda.

LIČNE ZAMENICE (RED REČI U REČENICI)

DUGI OBLICI

1. Posle predloga:
Pričam o njoj.
2. Na početku rečenice:
Meni se sviđaju ribice.
3. Posle veznika *i* i *a*:
Predložio sam mu izlet i njemu se to svidelo.

KRATKI OBLICI

1. Posle pomoćnog glagola:
Videla sam ga.
2. Posle glagola:
Bojim ih se.
3. Posle veznika:
Volim da ih mazim.

ČULO
vida
sluha
dodira
mirisa
ukusa

24. Dopunite praznine odgovarajućim oblicima ličnih zamenica.

1. Ne razumem Dušanovog papagaja. >>> Ne razumem
2. Često brinem o Marijinoj mački. >>> Često brinem o
3. Mnogo volim da se šetam s vašim psima. >>> Mnogo volim da se šetam s
4. Ne želim da uzmem Markovu i Stevanovu pticu. >>> Ne želim da uzmem.
5. Saša, molim te, kupi mački hranu. >>> Saša, molim te, kupi hranu.
6. Saro, da li mogu da vidim tvoje i Jovanove kućne ljubimce? >>> Saro, da li mogu da vidim?
7. Ne sećam se dobro tvog papagaja. >>> Ne sećam se dobro.
8. Delfini liče na ribe. >>> Delfini liče na

25. Podvucite pravilan oblik zamenice.

1. Ima kornjaču kao ljubimca i stalno priča o **njoj/joj**.
2. Da li sam **tebe/te** već vodio u zoološki vrt?
3. Deca vole da se duže s **njima/im**.
4. **Nama/Nam** ste rekli da dođemo ranije.
5. Dobila sam papagaja od **njega/ga**.
6. Ovo je loptica za **nju/je**.
7. Šta ste **njima/im** kupili za ručak?
8. Da li **njih/ih** se bojiš?

26. Zaokružite tačne odgovore.

- Ove životinje više vole decu nego odrasle, a i više vole žene plavuše nego crнке.
 - mravi
 - komarci
 - pčele
- Ove morske životinje imaju srce u glavi.
 - rakovi
 - ribe
 - delfini
- Kad izlaze iz pećine, ove životinje uvek skreću levo.
 - medved
 - slepi miš
 - ptica
- Ovi insekti nikad ne spavaju.
 - mravi
 - komarci
 - pčele
- Ovoj životinji može da izraste novo oko ako ga izgubi.
 - puž
 - rak
 - zmija
- Ove morske životinje spavaju s jednim otvorenim okom.
 - ribe
 - rakovi
 - delfini
- Ove životinje stoje dok spavaju i tako mogu da provedu nekoliko meseci.
 - krave
 - konji
 - psi
- Ove životinje se boje muzike.
 - ovce
 - kokoške
 - medvedi
- Ova ptica može roniti u dubine i preko 400 metara.
 - pingvin
 - papagaj
 - golub
- Ova životinja je najveća vrsta mačke.
 - tigar
 - lav
 - puma

27. Čitajte basnu.

Kornjača i zec

Jednom davno, kornjača i zec su se svađali oko toga ko je od njih brži. Kornjača je bila ljuta zbog toga što je zec mislio da je ona spora i zato je zecu predložila da organizuju trku. Ta ideja je zecu bila veoma smešna, ali je ipak pristao.

Lisica je bila sudija. Zec je krenuo i kad je shvatio da je mnogo brži od kornjače, legao je ispod jednog drveta da se malo odmori, pa zaspao. Kornjača je za to vreme uporno išla ka cilju i stigla do njega pre zeca. Kada se zec probudio, požurio je ka cilju, ali ga je tamo već čekala kornjača.

Poruka basne: Uporni i strpljivi uvek stignu na cilj!



Basna je priča u kojoj su životinje glavni junaci.

2	3			1
5/4			6	
		7		
	8			

31 28. Slušajte i upišite u ukrštenicu imena životinja.

POKAZNE ZAMENICE

JEDNINA

Nom.	ovaj, taj, onaj	ova, ta, ona	ovo, to, ono
Gen.	ovog, tog, onog	ove, te, one	ovog, tog, onog
Dat.	ovom, tom, onom	ovoj, toj, onoj	ovom, tom, onom
Akuz.	ovaj, taj, onaj *ovog, tog, onog (živo+)	ovu, tu, onu	ovo, to, ono
Instr.	ovim, tim, onim	ovom, tom, onom	ovim, tim, onim
Lok.	ovom, tom, onom	ovoj, toj, onoj	ovom, tom, onom

MNOŽINA

Nom.	ovi, ti, oni	ove, te, one	ova, ta, ona
Gen.		ovih, tih, onih	
Dat.		ovim, tim, onim	
Akuz.		ove, te, one	ova, ta, ona
Instr.		ovim, tim, onim	
Lok.		ovim, tim, onim	

29. Dopunite rečenice odgovarajućim oblicima pokaznih zamenica.

- Da li si videla (ona devojka) s mačkom?
- Daj (ovaj pas) da jede.
- Moja ćerka se druži s (te devojčice).
- Pričali smo o (oni ljudi).
- Da li se bojiš (ova životinja)?
- Koliko (ti insekti) ima?
- Moj pas se druži s (one mačke).
- Nikad ranije nisam videla (ova životinja).

30. Dopunite rečenice kao u primeru. Izaberite jednu od tri pokazne zamenice ovaj, taj, onaj.

Primer

Jesi li videla malopre onog ježa (jež) pored puta?

- Više mi se sviđa (mačka) od one tamo.
- Moj papagaj govori bolje od (papagaj) kojeg smo videli juče u zoo-vrtu.
- Treba da nahraniš (ribice) koje su u ovom akvarijumu.
- Vidiš (pas) tamo prekoputa?
- Ceo dan je Marija pričala o (divan papagaj) koji je znao da govori.
- (krava) na mojoj čokoladi je ljubičasta.



Pismena vežba: Napišite jednu basnu.



Krv nije voda

1. Čitajte tekst.

Doživeti stotu

Od pamtiveka se ljudi pitaju kako da dožive duboku starost. Potraga za večnim životom i izvorom mladosti neiscrpna je tema svakodnevice, ali i umetnosti, nauke i sporta.

- 5 Danas je gotovo uobičajeno, posebno u ekonomski razvijenim zemljama, da ljudi žive sve duže. Šanse za proslavu stotog rođendana veće su nego ranije. Najduže se živi u Južnoj Koreji, Francuskoj i Japanu. Iz
- 10 godine u godinu, i u Srbiji je životni vek sve duži. Pedesetih godina 20. veka, muškarci u Srbiji su u proseku živeli 58 godina, a žene 61. Gotovo sedam decenija kasnije, životni vek je 15 godina duži, a žene su i dalje dugovečnije.
- 15 Poznato nam je da su za dug i kvalitetan život potrebni dobri porodični odnosi, umerenost u jelu i piću, zadovoljstvo na poslu i mnogo prijatelja.
- Naravno, nemojmo zaboraviti ni genetiku.
- 20 Ličimo na svoje pretke, hteli mi to ili ne. Ne kaže se bez razloga da *iver ne pada daleko od klade*, što znači da se u nama ponavljaju crte lica, oblik tela, osobine i talenti, ne samo naših roditelja već i nekih dalekih i nepoznatih nam rođaka.
- 25

Moderna vremena su donela promenu životnog stila u takozvanim naprednim zemljama. Danas se ljudi sve manje kreću, a sve više sede i provode vreme u zatvorenom prostoru. Da bismo sačuvali zdrav duh i telo, važno je kretati se, smeјati se i vežbati, barem malo, svaki dan.

- 30 Tajna dugovečnosti leži u umerenosti u svemu. Ničega previše – ni hrane, ni pića, ni rada, ni odmora, a ni vežbanja – nije dobro za zdravlje i dug život. Jedino smeha nikada dosta.

2. Nađite izraze u tekstu koji odgovaraju sledećim sinonimnim rečima/izrazima.

svake godine • oduvek • stalan • skoro
prosečno • mera • makar



3. Odgovorite na pitanja.

1. Kako biste opisali starost?
2. Znaete li koji je prosečan životni vek ljudi u vašoj zemlji?
3. Za koga možemo reći da je u najboljim godinama?
4. Šta je po vama najvažnije za dug i kvalitetan život?
5. Slažete li se s izrekom – *Iver ne pada daleko od klade*?

imati mere u svemu



Strahinja, 23

Dobra ishrana i fizička aktivnost, mislim da je to najvažnije. Evo ja recimo redovno idem u teretanu, vikendom sa drugarima odem na košarku ili fudbal i tako ostajem u kondiciji.

Trudim se da ne jedem previše brze hrane. Srećom, još uvek živim s roditeljima, pa me kod kuće uvek čeka ručak.

Iskreno, ne radim to da bih doživeo duboku starost, još ne razmišljam o tome, ali važno mi je da sada budem zdrav, da budem snažan i, naravno, da izgledam dobro.

Danka, 36

Uh, mislim da bi trebalo da vodim više računa o zdravlju, ali to je tako teško sa ovako malo slobodnog vremena. Često ne stižem ni normalan doručak da spremim pre posla, nego pojedem nešto iz pekare na brzinu. Znam da je to loše, ali šta mogu. Isto tako je sa vežbanjem. Kad sam bila mlađa, išla sam redovno na aerobik, na plivanje i slično. Sada uplatim treninge, pa idem nekih mesec-dva i odustanem. Nisam ni u kondiciji, pa mi je teško da počnem.

Jedino stvarno vodim računa o redovnim pregledima kod lekara i zubara. To je jednom godišnje, ne traje dugo, a mirnija sam kada znam da je sve u redu.



Dule, 72

Eh kako sam ja bio aktivan u mladosti! Bio sam odličan atletičar, eno još čuvam medalje sa lokalnih takmičenja. Sad imam već dosta godina, nisam više onako jak, a ni zdrav, ali se i dalje dobro držim. Hvala bogu, nemam neke ozbiljne bolesti, svako jutro se šetam bar sat vremena, radim po kući i tako ostajem u kondiciji. Vodim računa i o hrani, nikad ne jedem previše, ne prija mi. Ali meni su sada najvažniji moji unuci. Ja se s njima igram, pričamo, smejemo se i to mi najviše pomaže da ostanem zdrav.

Stariji unuk je krenuo na atletiku, kao ja nekad. On će jednog dana biti i bolji od mene!



5. Na koga se odnose sledeće rečenice?

1. Ovoj osobi kućni poslovi pomažu da bude u formi.
2. Ova osoba ne misli o svom zdravlju u budućnosti.
3. Ova osoba nije dovoljno motivisana da bi vežbala.
4. Ova osoba kaže da topli porodični odnosi dobro utiču na zdravlje.
5. Ova osoba je svesna da bi trebalo da vodi više računa o zdravlju.
6. Ova osoba vežba i radi fizičkog izgleda.
7. Ova osoba se rado seća svojih uspeha u prošlosti.
8. Ova osoba očekuje da će u budućnosti neko ponoviti njene uspehe.
9. Ovoj osobi nije teško da vodi računa o ishrani jer ima pomoć drugih.
10. Ova osoba se aktivno bavi sportom.

Strahinja	Danka	Dule

6. Odgovorite na pitanja.

1. Kojim sportom se bavite? Zašto?
2. Koji su najpopularniji sportovi u vašoj zemlji?
3. Ako imate omiljenog sportistu/sportistkinju, šta volite kod njega/nje?
4. Koja je razlika između profesionalnog i amaterskog sporta?

7. Koji od navedenih sportova smatrate: najopasnijim, mentalno najzahtevnijim, a koji najdinamičnijim?

fudbal košarka ragbi odbojka rukomet
vaterpolo tenis stoni tenis hokej streljaštvo
klizanje bejzbol kriket golf boks šah
karate trčanje plivanje biciklizam

8. KVIZ

1. Koji je najstariji olimpijski sport?
 - a) Biciklizam.
 - b) Gimnastika.
 - c) Atletika.
2. Koji su najnoviji olimpijski sportovi?
 - a) Snoubording i odbojka na pesku.
 - b) Surfovanje i karate.
 - c) Hokej na travi i badminton.
3. Ko je najuspešniji olimpijac na svetu?
 - a) Gimnastičarka Larisa Latinjina.
 - b) Plivač Majkl Felps.
 - c) Atletičar Pavo Nurmi.
4. Koliko je godina imao grčki gimnastičar Dimitrios Lundras, najmlađi učesnik na Olimpijskim igrama?
 - a) Deset godina.
 - b) Jedanaest godina.
 - c) Dvanaest godina.
5. Koje Olimpijske igre su najduže trajale?
 - a) U Londonu 1908. godine.
 - b) U Antverpenu 1920. godine.
 - c) U Rimu 1960. godine.



33

9. Slušajte i proverite svoje odgovore.

10. Obeležite stvari koje nam trebaju u sportu.

- | | | | |
|---------------------------------|--------------------------------|----------------------------------|------------------------------|
| ☐ trenerica | ☐ patike | ☐ kupaci | ☐ bunda |
| ☐ čizme | ☐ kutlača | ☐ ranac | ☐ šešir |
| ☐ kapa | ☐ kaciga | ☐ dres | ☐ majica |
| ☐ reket | ☐ rukavice | ☐ klizaljke | ☐ sako |
| ☐ skije | ☐ kaiš | ☐ crni pojas | ☐ kofer |

Sport je u genima

Šta vodi sportiste ka velikom uspehu?

Da li su to redovni treninzi, u kombinaciji s pravilnom ishranom i jakom voljom, ili oni uspeh nose u genima? Čini se da je ovo prvo neophodno, a brojne sportske porodice su dokaz da geni igraju veliku ulogu.

Vladimir, poznatiji kao Vanja, i Nikola Grbić verovatno su najpoznatija braća srpskog sporta. Ova dva slavna srpska odbojkaša igrala

su u velikim domaćim i evropskim klubovima, a bila su i deo najbolje jugoslovenske odbojkaške reprezentacije. S reprezentacijom su učestvovali na evropskim i svetskim takmičenjima, kao i na Olimpijskim igrama – na kojima su osvojili zlatnu medalju. U njihovoj kolekciji su i brojne druge zlatne, srebrne i bronzane medalje s različitih takmičenja.

A kako je sve počelo?

Vanja i Nikola su odbojkašku loptu prvi put uzeli u ruke u rodnom selu Kleku, na treningu svog oca Miloša. Miloš Grbić je bio uspešan odbojkaš koji je osvojio prvu medalju za reprezentaciju Jugoslavije. Iako Miloš nikada nije podsticao sinove da igraju odbojku, ovi su obožavali da dolaze na njegove treninge, da ga gledaju kako igra, da mu bacaju loptu, da navijaju za njega. Polako su i dečaci zavoleli ovaj sport na mreži. Radosno su odlazili na treninge, uporno vežbali skokove i udarce, uživali u takmičenjima, radovali se kada pobede i trenirali još više kada izgube.

Sanjali su da postanu veliki i slavni igrači i da nastave put svog oca.

Godinama kasnije, braća Grbić su stajala na pobedničkim postoljima širom sveta. Svi su znali za njih, svima su se sviđali i sve su oduševljavali svojom igrom i velikim srcem. I dan-danas, iako su im karijere odavno završene, nema nikoga ko nije čuo za njih i ko se ne seća njihovih uspeha.

Zbog izuzetnih rezultata ova dvojica sportista zaslužila su mesto u odbojkaškoj Kući slavnih.



Nikola i Vanja Grbić sa ocem Milošem

12. Postavite pitanja na osnovu datih odgovora.

1. ?
Grbići su se bavili odbojkom.
2. ?
Učestvovali su na brojnim evropskim i svetskim takmičenjima, kao i na Olimpijskim igrama.
3. ?
Ljubav prema odbojci došla je od njihovog oca, takođe slavnog odbojkaša.
4. ?
Sanjali su da postanu veliki igrači.
5. ?
Grbići su poznati po dobrim rezultatima, ali i velikom srcu.

Šta radiš s loptom?
bacati
ubacivati
hvatati
dobacivati (se)
udarati
šutirati
dodavati

UZETI U RUKE

doslovno: Grbići su uzeli prvi put loptu u ruke još kao deca.

preneseno: On je uzeo stvar u svoje ruke i rešio problem.

SPORT	SPORTISTA	SPORTISTKINJA	PRIDEV
fudbal	fudbaler	fudbalerka	fudbalski
košarka	košarkaš	košarkašica	košarkaški
odbojka	odbojkaš	odbojkašica	odbojkaški
vaterpolo	vaterpolista	vaterpolistkinja	vaterpolo
rukomet	rukometaš	rukometašica	rukometaški
tenis	teniser	teniserka	teniski
streljaštvo	strelac	strelkinja	streljački
atletika	atletičar	atletičarka	atletski
plivanje	plivač	plivačica	plivački
klizanje	klizač	klizačica	klizački
skijanje	skijaš	skijašica	skijaški
šah	šahista	šahistkinja	šahovski

13. Promenite reči u zagradama i dopunite tekst.



Olga sa ocem
Predragom Danilovićem

Olga Danilović je jedna od najuspešnijih mladih srpskih (tenis). Kao (junior), osvojila je Rolan Garos, a bila je i prva teniserka rođena u 21. veku koja je osvojila neki (senior) teniski turnir. Ova devojka vredno trenira i sanja da postane (šampion). Međutim, njen (sport) talenat nije iznenađenje. Olga potiče iz porodice u kojoj se uvek voleo sport. Njen otac je slavni (košarka) Predrag Danilović, koji je u karijeri igrao za različite (košarka) klubove, a sa jugoslovenskom reprezentacijom je osvojio brojne medalje. Olga kaže da je oduvek znala da će se baviti sportom. Isprobala je (klizati se) i ples, ali kada je prvi put uzela reket u ruke i udarila lopticu, znala je da će tenis biti njen izbor. Pored toga, voli i košarku, ali samo kao (gledati). Ipak, kaže da su ona i njen otac veoma bliski i da joj njegovi saveti i sportsko iskustvo mnogo pomažu u karijeri.

14. Dopunite tekst odgovarajućim padežnim oblicima datih reči.

pritisak reprezentacija visina tereni geni medalja lopta saveti



Marko Pecarski u napadu

Mladi srpski košarkaš Marko Pecarski smatra da su mu sportski mnogo pomogli. Marko je, kao i njegov otac Miroslav, oduvek znao da će karijeru graditi na košarkaškim Osvojio je zlatnu s juniorskom, isto kao i njegov otac pre trideset godina. Kaže da je od oca dobio dobre gene, kao na primer, koja je za košarkaše jako važna. Takođe, još kao mali dečak, bacao je u koš i sanjao da postane uspešan kao tata. Nikada nije osećao, već suprotno. Otac mu je uvek pomagao, a to što je dete slavnog košarkaša, bila je samo dodatna inspiracija za uspeh.

GLAGOL	IMENICA	OSOBA
takmičiti se	takmičenje	takmičar, takmičarka
igrati	igra	igrač, igračica
trenirati	trening	trener
igrati u reprezentaciji	reprezentacija	reprezentativac, reprezentativka
navijati	navijanje	navijač, navijačica
pobediti	pobeda	pobednik, pobednica

NEODREĐENE ZAMENICE

N: NEKO	NEŠTO
G: NEKOGA	NEČEGA
D: NEKOME	NEČEMU
A: NEKOGA	NEŠTO
I: NEKIM	NEČIM
L: NEKOME	NEČEMU

15. Stavite zamenice iz zagrada u odgovarajući padež.

1. Nisam (niko) rekao da dođe na trening.
2. On se (ništa) ne seća.
3. Razgovarali smo o (svašta). Bilo je baš zanimljivo.
4. Za (neko) je on najbolji trener, ali se meni ne sviđa.
5. (svako) je pričao o toj pobjedi.
6. Da li je taj klub dobar u (nešto)?
7. Da li ste dobili čestitke od (neko)?
8. Da li si se nekad bavio (nešto) što ima veze sa sportom?

16. Pretvorite sledeće rečenice u odrične.

Pazite na zamenice!

Primer

On se druži sa svakim. → On se ne druži ni sa kim.

1. Poznati su po svačemu. >>>
2. On je ljubazan prema svakome. >>>
3. Razgovaramo o nečemu zanimljivom. >>>
4. Spremili su medalje za svakoga. >>>
5. Naučićemo nešto od svakoga. >>>
6. Mislim da se posvađao s nekim. >>>

17. Dopunite rečenice pravilnim zamenicama.

1. Fudbal može trenirati Nije važno koliko ima godina.
2. Ako želi da igra s nama, neka nam se pridruži.
3. Zašto nisi rekao lepo o meni?
4. Mislim da je taj grad poznat po, ali ne mogu da se setim po čemu.
5. S njom možeš razgovarati o Zna mnogo o modi, umetnosti, istoriji...
6. Ne sećam se iz te reprezentacije. Verovatno nisu bili dobri.
7. Da li je trener rekao važno? nisam čuo.
8. Poslali smo ulaznice sa spiska. Nadamo se da će svi doći.

35 18. Slušajte priču o poznatom košarkašu i dopunite rečenice rečima koje ste čuli u tekstu.

Iako nije verovao u takav uspeh, Nikola Jokić je postao najbolji košarkaš NBA lige. On je i prvi košarkaš iz Srbije koji je osvojio tu veliku Nikola je košarkom počeo da se bavi relativno kasno jer je više voleo neke druge sportove. Na prvom mestu, obožavao je, pa je sanjao da postane džokej. Međutim, fizički nije bio idealan za taj sport. Zato je trenirao, posle i džudo, ali nije bio naročito uspešan. Nikola ne dolazi iz porodice, ali su njegov otac i obožavali košarku, pa ga je tata odveo na prvi trening. Tada se kod malog Nikole rodila nova ljubav.

Prvo je košarku igrao samo s u rodnom gradu, zatim je igrao za srpske klubove, a danas gradi uspešnu karijeru u američkim Denver nagetsima. Pored toga, Nikola je imao uspeha i s reprezentacijom – osvojio je medalju na Olimpijskim igrama u Rio de Žaneiru.



Košarkaš Nikola Jokić

DATIV

1. značenje cilja (uz glagole kretanja)

a) s predlogom **k(a)** ili **prema** s glagolima:*ići, krenuti, poći, voditi...*Krenuli su prema Beogradu.b) **bez predloga** s glagolima:*prići, približiti se*Prišao je tabli da pročita šta piše.

2. indirektni objekat

a) s glagolima davanja:

*dati, pokloniti, poslati...*Poklonila sam joj knjigu mog omiljenog pisca.

b) s glagolima govorenja:

*govoriti, reći, obećati...*Rekao sam drugarima da dođu oko sedam.

3. *logički subjekat

a) s glagolima: *činiti se, sviđati se, trebati, prijati...***Čini mi se da će padati kiša.***Ne prija mu kafa.b) s prilogima: *hladno, toplo, dosadno, lepo, loše,**drago, žao, važno, lako, teško...*Nijma je veoma toplo ovde.Bilo nam je lepo na Ivanovom rođendanu.

*Subjekt je u dativu, a ne u nominativu.

** U prošlom vremenu glagol je uvek u 3. licu jednine srednjeg roda: *Činilo (mi) se da...**** U prošlom vremenu glagoli: *prijati, sviđati se, trebati* slažu se u rod i broju s gramatičkim subjektom: *Nije mi prijala kafa.*

19. Dopunite rečenice.

- a)
1. Redovni treninzi, jaka motivacija i talenat vodili su ga ka (veliki uspesi).
 2. Nemoj (mi) se toliko približavati!
 3. Da li ćete krenuti ka (ja) uskoro?
 4. Saša se boji da priđe (novi drugari).
 5. Jovana i Marko idu ka (suprotna strana) grada.
- b)
1. Poklonio je karte za utakmicu (roditelji).
 2. Obećala (oni) je da će trenirati svaki dan.
 3. (ko) ste pokazali našu novu salu za vežbanje?
 4. Kada je osvojio zlato, rekli su (on) da ga čeka mesto u reprezentaciji.
 5. Dodao je loptu (protivnički igrač).
- c)
1. (Milan i Sara) se čini da neće učestvovati na školskom takmičenju.
 2. Da li (vi) je teško na treninzima?
 3. (mladi igrači) trebaju jaka volja i disciplina.
 4. Bilo (oni) je žao što su izgubili.
 5. (cela reprezentacija) je važno da se vrati s medaljom.

20. Upotrebite duže ili kraće oblike dativa u sledećim rečenicama.

1. Da li se (oni) gleda utakmica?
2. Izvini, malo kasnimo. Kreni ka (mi).
3. Da li su (vi) se svideli treninzi?
4. Ispričaću (ti) šta se desilo ako (ja) obećam da ćeš čuvati tajnu.
5. Mislim da je (on) svejedno da li će pobediti ili izgubiti.
6. Uspeh je siguran, ali trnovit put napornih treninga vodi ka (on).
7. Kada ćeš (ja) pokazati Đokovićev autogram?
8. (ti) sam kupio nove reket, a (ona) ću pokloniti klizaljke.
9. Ako (on) se ne igra danas, može slobodno da (ja) kaže.
10. Ne razumem zašto je prišao (on), a ne treneru.

21. Dopunite tekst rečima koje najbolje odgovaraju.

Svet na dva točka

Igor Šćepanović Šćepa je programer, strastveni biciklista, bas gitarista u bendu, di-džej, organizator koncerata, izdavač muzike. Postao je po svojim neobičnim putovanjima na biciklu i objavama na društvenim Njegovi pratioci uživaju sjajnim fotografijama, iskrenim i šaljivim komentarima i dokumentarnim filmovima objavljuje. Mnogi kažu da ih je on inspirisao da i sami u avanturu biciklom, makar i do susednog mesta. mladi čovek do sada je prešao biciklom hiljade kilometara sasvim sam. Biciklom je prošao Srbiju, Balkan, prešao je planinu Alpe preko Italije, Austrije i Švajcarske. bicikl od Francuske do Belgije, od Maroka do Španije, a ovog leta je upoznao i hladni Island.



„Još **uvijek** nisam upoznao osobu koja ima loše mišljenje o biciklu kao prevoznom sredstvu. Čini mi se da svi imamo taj neki **osjećaj** da kad **sjedneš** na bajs tu je taj neki momenat slobode, znaš već.“



⇒ Šćepa koristi ijekavsku varijantu standardnog srpskog jezika.

36 22. Slušajte šta Šćepa kaže o svojim putovanjima i dopunite rečenice.

1. Šćepa kaže da mu nije lako da sebe u nekoliko reči.
2. Kada nema avanture, Šćepi je
3. On ne planira putovanja
4. Njegova želja je da pokaže drugima šta je doživeo i zato kamerom.
5. Iako mu je telefon uvek u, ne stigne sve da uhvati kamerom.
6. Ima utisak da ljude koje upoznaje na putovanjima poznaje

23. Odgovorite na pitanja.

1. Da li biste za sebe rekli da ste avanturista? Zašto?
2. Kako putovanja utiču na naše fizičko i mentalno zdravlje?
3. Kako nova poznanstva mogu proširiti naše vidike?
4. Ostajete li u kontaktu s ljudima koje sretete na putovanjima? Na koji način?
5. Šta biste rekli nekome na rastanku nakon putovanja?

24. Čitajte tekstove.

Život uz osmeh

- Sonja Vukićević je slavna balerina, koreografinja i pozorišna rediteljka. Njen prvi izbor bio je sport – osvajala je medalje u ritmičkoj gimnastici i trčanju još kao dete, ali je ljubav prema umetnosti pobedila. Prošla je kroz beli, klasičan balet, zatim kroz moderan, i na kraju kroz koreografiju. Prva se u Srbiji bavila modernim baletom. Igrala je na betonu, u vodi, na pesku i to čak i kad je bila u invalidskim kolicima. Sonja kaže da je najbolju životnu lekciju naučila nakon nesreće na sceni. Zahtevala je previše od sebe i povredila se. Ipak, preživela je i nikad nije odustala.
- Ona tvrdi da je izdržljivost ključ uspeha i zdravlja. I gledanje na život sa osmehom. Danas ne igra redovno, ali je i dalje povremeno možemo videti na sceni. Sonja takođe uživa u ulozi bake jednoj fantastičnoj devojčici.



Hristina Popović je jedna od najuspešnijih srpskih glumica danas. Dobila je mnogo značajnih nagrada za svoje uloge na filmu i u pozorištu. Ipak, ona nije popularna samo kao glumica, već i kao osoba koja vodi neobičajan stil života.

- Osim što je glumica, ona je i svetska putnica. Osvajala je vrhove Kilimandžara i Himalaja i psećom zapregom je prešla 300 km u oblasti Arktika. Rekreativno se bavi planinarenjem, trčanjem i triatlonom.

Luča je Hristinina ćerka i Sonjina unuka. Ona po mnogo čemu liči na svoju mamu i baku – radoznala je, izdržljiva i nasmejana. Veza između njih tri je dokaz da krv nije voda. Sve ih povezuju prelep osmeh i neopisivo jaka energija. Posvećene su kretanju i aktivnom stilu života.

- Luča već sada prati mamu u avanturama. Njih dve vole da provode vreme daleko od gradske gužve, da istražuju prirodu i spavaju u šatoru. Hristina se trudi da Luču nauči da su život u prirodi i fizička aktivnost važni, kao što je i ona godinama učila od svoje majke.



25. Na koga se odnose sledeće rečenice, na Sonju, Hristinu ili na obe?

1. Njene velike ljubavi su i umetnost i sport.
2. Još kao dete se bavila sportom.
3. Nikada se nije profesionalno bavila sportom.
4. Iako je doživela neprijatno iskustvo na sceni, nije odustala od svog posla.
5. Uživa u istraživanju prirode.
6. Kroz avanture dobija i važne životne lekcije.



26. Dopunite tekst odgovarajućim oblicima glagolskog vida.

5

10

15

Kada (misлити/pomisliti) na Hristinu Popović, verovatno vam prvo (padati/pasti) na pamet neka od njenih filmskih uloga. Međutim, kao i filmska karijera, jednako je zanimljiv i onaj deo Hristininog života o kojem ne (znati/saznati) mnogo. Naime, Hristina je velika avanturistkinja, sportistkinja, istraživač. Do sada (penjati se/popeti se) na vrh Kilimandžara, (roniti/izroniti) sa ajkulama, (silaziti/sići) u vulkansko grotlo. Za časopis „Nedelja“ (pričati/ispričati) sve o svom putu ka severu Evrope i o tome kako je uspela da (osvajati/osvojiti) Severni pol. U polarnu avanturu (kretati/krenuti) pre dva meseca sa grupom od 30 istraživača iz celog sveta. Hristina rado (pričati/ispričati) o svojim doživljajima – (preživljavati/preživeti) spavanje na -30 stepeni, (voziti se/odvesti se) sankama sa haskijima, (plivati/otplivati) u ledenom jezeru, (gledati/pogledati) polarnu svetlost. Kaže da joj ovo putovanje (menjati/promeniti) pogled na život. (Shvatati/Shvatiti) da je izdržljivija nego što je mislila i srećna je zato što (pobeđivati/pobediti) mnoge svoje strahove. Nije lako (izlaziti/izaći) iz zone komfora, ali kada to jednom (raditi/uraditi), spreman si za sve.



37 27. Slušajte radio-emisiju i odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Hristina je bila na Arktiku pre nego što je bila na planinarenju na Durmitoru. | T | N |
| 2. Planinarenje na Durmitoru je bilo veoma naporno za Hristinu. | T | N |
| 3. Kad si iscrpljen, sve te boli i nema pravog leka za to. | T | N |
| 4. Hristina i njena ćerka su spavale u šatoru koji su postavile na krov auta. | T | N |
| 5. U kampu na Durmitoru naišle su na veselo i opušteno društvo. | T | N |
| 6. Hristinina ćerka je želela da odustane u početku, ali je izdržala na kraju. | T | N |



Pismena vežba: Napišite sastav na temu **Briga o zdravlju**.

Природне лепоте

1. Одговорите на питања.

1. Како бисте описали себе – као љубитеља природе и живота на отвореном или као урбани тип особе која воли градски живот?
2. Које су вам омиљене активности када отпутујете у неку страну земљу?
3. Шта бисте препоручили туристима да виде у вашој земљи?
4. Који део Србије планирате да посетите или сте га већ посетили? Зашто?

2. Шта знате о Србији? Заокружите тачне одговоре.

1. Србија се налази
 - а) у долини.
 - б) на острву.
 - в) на полуострву.
2. Србија има
 - а) море.
 - б) реке и језера.
 - в) гејзире.
3. Некадашње Панонско море на северу Србије данас је
 - а) равница.
 - б) пустиња.
 - в) шума.
4. Златибор, Копаоник, Маљен су
 - а) реке.
 - б) планине.
 - в) језера.
5. Врањска бања има најтоплију минералну воду у Европи од
 - а) 60 до 80 степени Целзијуса.
 - б) 94 до 110 степени Целзијуса.
 - в) 38 до 55 степени Целзијуса.
6. У Србији живи највећи број
 - а) отровних змија и великих корњача.
 - б) шарених папагаја и двоглавих орлова.
 - в) мрких медведа и сова утина.
7. На српској застави је
 - а) двоглави орао.
 - б) мрки медвед.
 - в) сова утина.

8. Београд је
 - а) први град Србије.
 - б) најсевернији град Србије.
 - в) главни град Србије.
9. Званични језик Србије је
 - а) српскословенски.
 - б) српски.
 - в) српскохрватски.
10. Етничких заједница које говоре својим језиком у Србији
 - а) има више од тридесет.
 - б) има мање од тридесет.
 - в) има више од педесет.
11. Образовање у основним школама организује се на
 - а) пет језика националних мањина.
 - б) осам језика националних мањина.
 - в) десет језика националних мањина.
12. Информисање путем електронских и штампаних медија одвија се
 - а) на једанаест језика мањина.
 - б) на шеснаест језика мањина.
 - в) на петнаест језика мањина.



38

3. Слушајте и проверите своје одговоре.

4. Допуните реченице понуђеним речима.

становник дубина ширина
површина дужина

1. Србије износи 88.361 км².
2. Број је око седам милиона.
3. реке Дунав кроз Србију износи 588 км.
4. кањона Лазареве реке износи око 500 м.
5. Савско језеро у Београду има око 250 м.

Лепа Србија

Србија се налази на раскрсници путева средње и југоисточне Европе.

Њена територија се простира од јужног дела Панонске низије до централног дела Балканског полуострва, једног од највећих у Европи.

Често се може чути да се Србија баш због свог географског положаја налази између Истока и Запада. Кроз своју дугу историју, Србија је долазила у додир с различитим културама, а ти утицаји се могу видети на сваком кораку.

Данас у Србији живи око седам милиона становника, углавном православних хришћана. Званични језик је српски. Главни град је Београд, један од најстаријих и највећих градова у југоисточној Европи.

Иако, у поређењу с другим земљама Европе, површина Србије није велика, она има много тога да понуди. Србија обилује дивним пределима. Ту су језера, реке, планине, извори питке воде, много рудног блага...

Широм Србије многобројне биљне и животињске врсте живе у готово нетакнутој природи. Ипак, модеран начин живота повећао је опасност од загађења ваздуха, воде и земље. Чак су и неке биљне и животињске врсте угрожене. На срећу, све су бројније активности за очување природе.

6. Објасните значења следећих израза.

- нетакнута природа
- угрожена врста
- очување природе
- загађење ваздуха
- питка вода
- рудно благо

7. Допуните табелу.

именица	придев
	јужни
исток	
север	
	западни
географија	
	историјски
животиња	
биљка	
	природни
река	
	планински
руда	
	централни

долазити у додир
у поређењу с неким/нечим

пут – путеви
врх – врхови
део – делови
град – градови



град/насеље
археолошко налазиште

манастир
историјски споменик
планина
национални парк

8. Слушајте и читајте.

Национални парк Фрушка гора

Фрушка гора се налази у јужном делу Панонске низије, између реке Дунав на северу и реке Саве на југу. Ово је једна од најнижих планина, са највишим врхом од 539 метара. Пре 90 милиона година, ова планина је била острво у Панонском мору, које више не постоји.

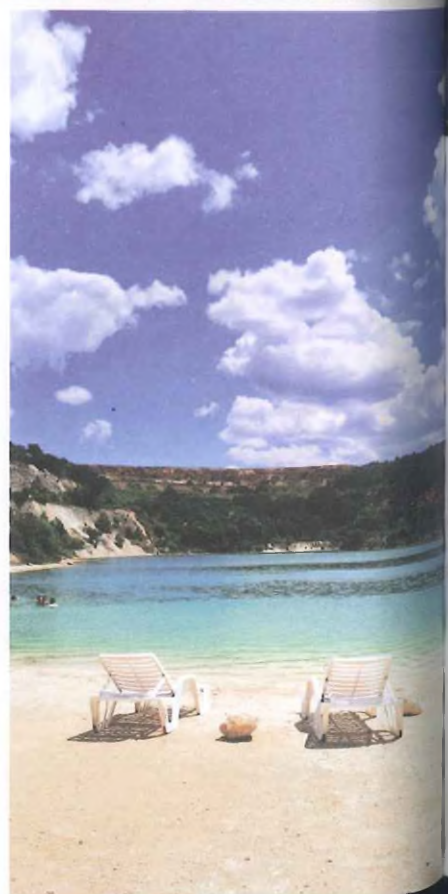
5 Данас се ту налази 16 језера и 40 водопада.

На Фрушкој гори се одувек гаји винова лоза, тако да винограда и винарија има безброј. На територији ове планине расте и око 1.500 врста биљака од којих је чак 31 врста орхидеја. Фрушкогорске шуме и ливаде су и дом за многе инсекте, птице и друге животиње.

10 Осим природних лепота и богатог живог света, овде се налази и много знаменитих места. На простору од само 50 километара има чак 17 православних манастира из периода од 15. до 18. века. Баш због њих се Фрушка гора зове друга Света гора.

15 За оне који воле да пешаче или возе бицикл по брдима, Фрушка гора је право место јер на њој постоји мноштво лакших и тежих стаза за пешачење. Ту има места и за пешаке почетнике, али и за професионалне планинаре.

20 Многобројна фрушкогорска излетишта нуде могућност да се проведе миран дан у природи. Излетишта имају клупе и столове, па чак и места за спремање роштиља. На језерима се лети може пливати, пецати и камповати.



9. Пронађите дате бројеве у тексту и направите реченице.

- | | |
|--------------------------|-------------------|
| а) петсто тридесет девет | г) тридесет једна |
| б) четрдесет | д) седамнаест |
| в) хиљаду петсто | ђ) педесет |

10. Допуните питања правилним обликом релативне заменице *који, која, које*.

- А: У делу Панонске низије се налази Фрушка гора?
Б: У јужном делу.
- А: Између река се налази Фрушка гора?
Б: Између Дунава и Саве.
- А: је највиши врх на Фрушкој гори?
Б: Црвени чот.
- А: стазама пешаче маратонци?
Б: Обележеним стазама.
- А: познате фрушкогорске манастире знаш?
Б: Крушедол, Гргетег, Ремета...
- А: На језеру сте били прошлог викенда?
Б: На Бешеновачком језеру.
- А: У близини манастира се налази манастир Крушедол?
Б: У близини манастира Гргетег.
- А: Према страни Фрушке горе сада идемо?
Б: Према јужној страни.

11. Слушајте и читајте.

Национални парк Ћердап

Национални парк Ћердап је највећи национални парк у Србији. Налази се у североисточном делу Србије, на самој граници с Румунијом. Назива се још и речни национални парк. Ово име носи зато што велики део Ћердапа чини река Дунав. Најважнији природни феномен Националног парка Ћердап јесте грандиозна Ћердапска клисура. Ово је најдужа и највећа клисура у Европи. Дугачка је око 100 км.

На територији овог националног парка живи преко 1.100 биљних и животињских врста. Јелени, вукови, орлови, сове, црне роде, као и многе друге врсте животиња, могу се видети на сваком кораку.

Ћердап је познат и по веома важним историјским местима. Лепенски вир једно је од њих. Откриће овог места било је права сензација за археологе. Верује се да је то била прва људска насеобина у Европи.

Поред праисторијских, овде можете видети и неке споменике из римског периода, као што су Трајанова табла и остаци Трајановог моста. Постоје и споменици из средњег века, као што је фантастична Голубачка тврђава, која се налази на улазу у Ћердапску клисуру. Ово је једна од најлепших и најважнијих тврђава у Србији.

Ако будете крстарили Дунавом, имаћете најбољи поглед на клисуру.

12. Одговорите на питања.

1. Како се још зове НП Ћердап и зашто?
2. Зашто се каже да је Ћердапска клисура грандиозна?
3. Из ког периода је историјско место Лепенски вир?
4. Који споменици су из римског доба, а који из средњег века?
5. Како туристи могу најбоље видети споменике?

13. Направите придеве од датих именица.

1. Мислим да је Ћердап најлепши (нација) парк у Србији.
2. Ово је одлично место за студенте (археологија) факултета.
3. Трајанова табла стајала је на старом (Рим) путу.
4. Голубачка тврђава је важна (историја) локација.
5. У ресторанима можете јести одличну (река) рибу.
6. Ћердапска клисура је најлепша (природа) атракција у парку.
7. Ова клисура се налази у (североисток) делу Србије.
8. Овде расте много (биљка) врста.

ЗАНИМАЉИВОСТИ:

Пре него што су Срби и Румуни направили хидроелектрану на Ћердапу, морали су да потопе Доњи Милановац, градић на Дунаву од 3.000 становника.

Трајанову таблу направио је римски император Трајан пре 1.900 година.

Трајанов мост који је грађен од 103. до 105. године био је дуг 1.000 м и читавих хиљаду година важио је за најдужи мост на свету.

42 14. Слушајте причу о Националном парку Тара и заокружите по два тачна одговора.

1. Панчићева оморика је
 - а) дрво.
 - б) животиња.
 - в) заштићена врста.
 - г) незаштићена врста.
2. Мрки медвед је
 - а) беле боје.
 - б) црне боје.
 - в) заштићена врста.
 - г) незаштићена врста.
3. Туристи не смеју да
 - а) лове мрке медведе.
 - б) гледају мрке медведе.
 - в) возе кајак.
 - г) без дозволе беру лековите биљке.
4. Од водених спортова најпопуларнији су
 - а) рафтинг.
 - б) једрење.
 - в) пливање.
 - г) веслање.

15. Допуните текст Национални парк Копаоник придевима.

Највећи (скијати) центар налази се на Копаонику. Тамо има различитих ски-стаза укупне дужине и до 54 км. Ако долазите у (лето) периоду, онда можете да се возите жичаром до Панчићевог врха – јер је поглед одатле предиван.

Љубитељи узбуђења могу да пробају вожњу параглајдингом или (бицикл) парк с полигоном.

Штета би било не посетити и (култура, историја) споменике.

У овом крају се налазе православни манастири из (средњи век) периода, подигнути од 12. до 15. века, а неки од најпознатијих су Студеница, Жича и Сопоћани.

За Копаоник се још каже и да је (сунце) планина јер има скоро 200 сунчаних дана током године.

ЗАНИМЉИВОСТИ:

- Панчићева оморика је преживела ледено доба.
- Постоји и река Тара, али се она налази у Црној Гори.
- Камповање је дозвољено само на местима која су за то предвиђена.

ЗАНИМЉИВОСТИ:

- Највиши водопад у Србији налази се на Копаонику и висок је 71м.
- У близини једне пећине на Копаонику налази се гејзир који је висок неколико метара.
- На Копаонику се налази Семетешко језеро, где се могу видети острва која плутају.

16. Допуните реченице одговарајућим обликом придева у суперлативу.

1. Фрушка гора је (стар) национални парк.
2. Панчићев врх је (висок) врх планине Копаоник.
3. Тара је (леп) планина у западној Србији.
4. Ћердап је (велик) национални парк код нас.
5. Голубац је једна од (важан) тврђава на Дунаву.
6. Трајанова табла је (познат) атракција на Ћердапу.
7. Дунав је једна од (дуг) река у Европи.
8. Панчићева оморика је (стар) дрво на планини Тари.

17. Допуните реченице одговарајућом падежном конструкцијом.

1. Поглед с (видиковац) Бањска стена је предиван.
2. У (близина) Врњачке бање има седам извора лековите, минералне воде.
3. Национални парк Ћердап се налази на (граница) с Румунијом, уз (десна обала) Дунава.
4. Манастири на Фрушкој гори настали су у (период) од 15. до 18. века.
5. Тара је позната по (мрки медвед).
6. На Тари ћете провести незаборавне тренутке у (природа).
7. Сваког викенда пешачимо (шуме) Фрушке горе.
8. Панчићева оморика је добила име по (српски ботаничар) Јосифу Панчићу.

18. Допуните реченице понуђеним глаголима.

налазити се скијати се пешачити камповати

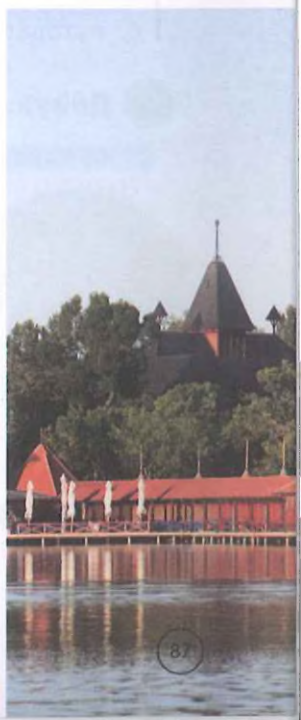
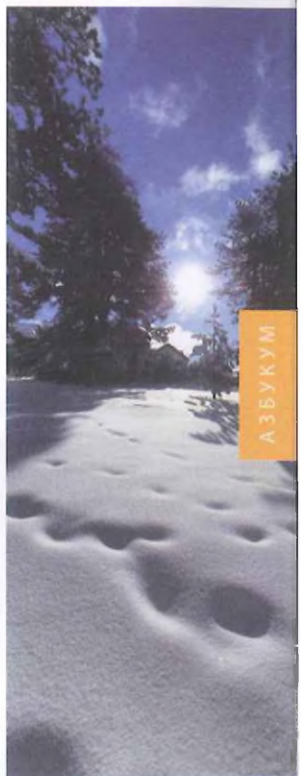
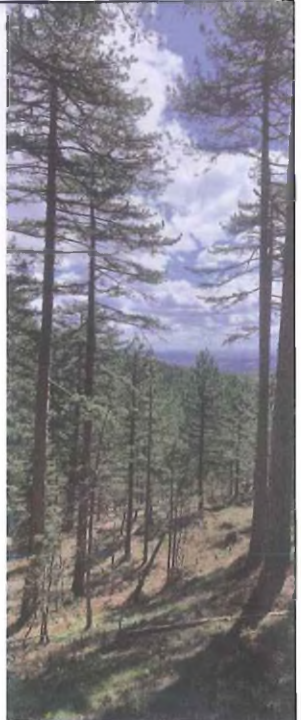
добити име становати веслати пецати

1. Девојчице у Србији понекад по планини Тари.
2. На реци Дрини ћете моћи да, јер има много рибе.
3. На Шар-планини многе биљне и животињске врсте.
4. Ако желите јефтин смештај у природи, можете у свом шатору.
5. Ћердап на самој граници с Румунијом.
6. На Фрушкој гори можете планинским стазама.
7. Од свих зимских спортова највише волим да
8. Ако волите спортове на води, можете изнајмити кајак и

43

19. Слушајте и заокружите тачан одговор.

1. Палић се налази
а) близу Новог Сада. б) на северу Србије. в) на граници с Румунијом.
2. Најважнији део парка је
а) језеро. б) зоолошки врт. в) ноћни клуб.
3. На језеру можете
а) крстарити бродом. б) уживати на плажи. в) шетати.
4. Најважнија културна манифестација је
а) фестивал хране. б) музички фестивал. в) филмски фестивал.
5. У парку природе можете видети преко
а) 200 врста птица. б) 50 врста птица. в) 200 врста животиња.



20. Преформулишите реченице као у примеру.

Пример

Возили смо се по ауто-путу. → Возили смо се ауто-путем.

1. Викендом се често шетамо по шуми.
2. Децо, немојте трчати улицом.
3. За викенд можете пешачити по планини.
4. Цео дан смо ходали стазама Копаоника.
5. Крстарићемо по реци на одмору.
6. Тамо треба да крстарите Дунавом.
7. Дивљи коњи трче по ливади.
8. Ишли смо главним путем до хотела.

УСЛОВНЕ РЕЧЕНИЦЕ С ФУТУРОМ II

а) АКО + футур II + императив

Ако будеш ишла у Њарк, ћонеси књигу.

б) АКО + футур II + футур I

Ако будеће дошли у Србију,
лејо ћеће се љровесити.

21. Допуните реченице обликом императива или футура I.

1. Ако будете хтели да видите природу Србије, (посетити) неки национални парк.
2. Ако будемо дошли на Ђердап, (крстарити) Дунавом.
3. Ако будеш вежбала више, (бити) здравија.
4. Ако будем ишла у библиотеку, (узети) две књиге.
5. Ако будете путовали у Србију, (послати) разгледницу родитељима.
6. Ако будеш каснила, (јавити) ми на време.
7. Ако буду путовали у Европу, (видети) реку Дунав.
8. Ако буде путовала целе године, (не имати) више новца.

22. Направите реченице према датом моделу.

Пример

ићи на скијање у фебруару – видети се можда (ми) →
Ако будемо ишли на скијање у фебруару, можда ћемо се видети.

1. пешачити цео дан – бити уморан (ти) »»»
2. наћи неко излетиште – моћи роштиљати тамо (ви) »»»
3. не желети пецати овде – возити се до другог места (он) »»»
4. бити у манастиру – ставити мараму на главу (Маја) »»»
5. пловити Дунавом – позвати водича (ја) »»»
6. путовати на Тару – видети прелепу природу (ти) »»»

23. Допуните текст о Националном парку Шар-планина понуђеним речима.

се налази уживаћете се још зове и ћете наћи богат је се граничи



Шарпланинац је изузетно велика и снажна раса паса. Може бити опасан.

Национални парк Шар-планина Шара, Царска планина.
Парк са Северном Македонијом и Албанијом. У овом
парку преко 100 планинских језера.
..... биљним и животињским врстама, а неке од њих
су ендемске.
Ту манастире и цркве из средњовековног
периода. у планинарењу, бициклизму, скијању на
Шар-планини, а можда ћете наићи и на шарпланинца – расу пса који
потиче с ове планине.

24. Читајте текст.

Горска служба спасавања

Иако величанствена, природа уме да покаже и своје друго лице – и тада престаје да буде бајковито место за човека. Набујале реке, планинске међаве, слаба видљивост на шумским путевима – све су то прилике када се боравак у природи лако може окренути на зло. Тада спасиоци и виле нису више само ликови из бајки како то многи мисле. Они нам помажу да се извучемо из невоље, спасемо и преживимо.

Горска служба спасавања је добровољна организација без које ниједан скијашки центар, национални парк или урбана средина не може да постоји. Младе и здраве девојке и момци који гаје љубав према природи, спорту и дружењу посебно су обучени да помажу у недаћама. Сваки члан горске службе прошао је захтевну обуку, јер је посао спасиоца веома ризичан. Научили су како се пружа прва помоћ, знају све технике спасавања, храбри су, прибрани и сналажљиви. Иако суочени с различитим препрекама, опасностима, несаницом и умором, горски спасиоци и горске даме су хумани. Горске виле и горски спасиоци кажу да их мотивише жеља да помогну другоме.



25. Слушајте приче и допуните реченице речима које чујете.



Прва прича

1. На скијашким стазама Копаоника дошла је у додир са
2. У почетку нису примали, али су се времена променила.
3. Прошла је захтевну и добила лиценцу.
4. Жене спасиоци се још зову и горске



Друга прича

1. Суочавала се с разним током живота.
2. Тренирала је борилачке
3. За посао спасиоца је физичка веома важна.
4. У Горској служби јој се највише свиђају



Трећа прича

1. Он каже да је у Јапану научио како се живи у складу с
2. Тамо су чак и обични људи спремни за
3. Јапанци веома поштују спасиоца.
4. У ранцима за евакуацију имају и



Писмена вежба: Опишите део света који вам се свиђа. Наведите шта је лепо и занимљиво у вези с њим.

бити обучен

1. посебно трениран
2. одевен

Prijateljstvo

1. Zaokružite tačno napisanu rečenicu.

1. a) Mislim da svađali su se.
b) Mislim da su se svađali.
c) Mislim oni su se svađali.
2. a) Marko se družio s Petrom.
b) Marko je se družio s Petrom.
c) Marko je družio s Petrom.
3. a) Da li možemo da oslonimo se na tebe?
b) Da li se možemo da oslonimo na tebe?
c) Da li možemo da se oslonimo na tebe?
4. a) Na poslu ne mogu da nađu se prijatelji.
b) Na poslu ne mogu da se nađu prijatelji.
c) Na poslu se ne mogu da nađu prijatelji.
5. a) Upoznala sam ga u vrtiću.
b) Upoznala ga sam u vrtiću.
c) Upoznala njega sam u vrtiću.
6. a) Ne se slažemo s njim.
b) Ne slažemo se s njim.
c) Mi ne se slažemo s njim.



2. Dopunite rečenice odgovarajućim vidom glagola.

1. Oni nikad (svađati se/posvađati se) kad uče zajedno.
2. (ljutiti se/naljutiti se) zato što me je slagao.
3. Marija mi slučajno (ulaziti/ući) u život.
4. (nalaziti se/naći se) s prijateljima za petnaest minuta.
5. Idem da (pomagati/pomoći) kumovima da (seliti se/preseliti se).
6. Kao dete, lako (sklapati/sklopiti) prijateljstva.
7. Želim da (deliti/podeliti) s tobom ono što mi se desilo.
8. Lepo (slagati se/složiti se) dok smo bili na moru.

3. Dopunite rečenice odgovarajućim oblicima upitne zamenice *ko, šta*.

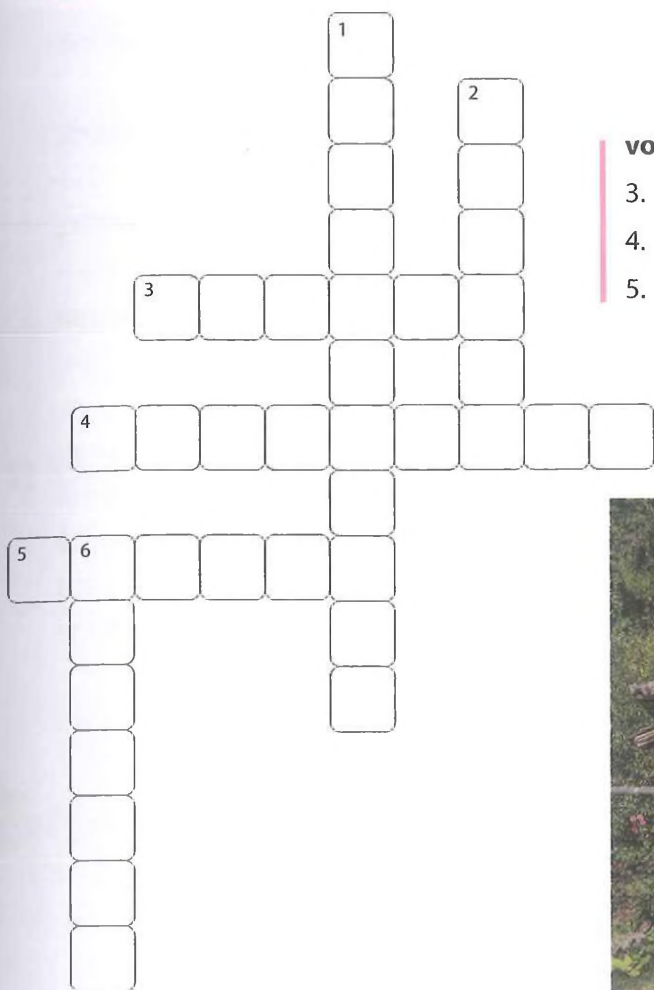
1. S izlaziš večeras?
2. Na uvek možeš da se osloniš?
3. Nikada ne znam o razmišljaš.
4. Reci mi, molim te, na treba da obratim pažnju kada budem birala auto.
5. – Tamara, za si se tako sredila? – Izlazim s Milošem.
6. Zaista ne razumem zbog si se naljutila na mene.
7. Ne sećam se na sam već video takvu majicu.
8. O je ova priča? – O četiri nerazdvojne prijateljice.

4. Povežite delove rečenica.

- | | |
|--------------------|---------------------|
| 1. Upoznali smo se | a) njegov savet. |
| 2. Smejali su se | b) od detinjstva. |
| 3. Prihvatila sam | c) njegovim šalama. |
| 4. Čuvam | č) u svemu. |
| 5. Družimo se | ć) s Aninim momkom. |
| 6. Slažemo se | d) njenu tajnu. |



5. Dopunite ukrštenicu antonimima glagola.



vodoravno:

- 3. razgovarati
- 4. plakati
- 5. izgubiti

uspravno:

- 1. pomiriti se
- 2. prihvatiti
- 6. sakriti



6. Povežite delove tako da dobijete relativnu rečenicu. Posle toga prepisite rečenice.

- | | | | |
|-------------------------|------|--------|------------------------------------|
| 1. Kuća | od | koju | sam ljuta. |
| 2. Petar je osoba | u | kojima | možeš da računaš. |
| 3. Drugarica | za | koje | sam dobila poklon, zove se Bojana. |
| 4. Ana i Sanja su osobe | o | koji | sam ti pričala. |
| 5. Jovana, | na | kojoj | momku treba da dam pare za prevoz? |
| 6. Drugari, | sa | kog | roman si rekla da je odličan? |
| 7. Neću ti reći razlog | / | kojem | putujem. |
| 8. Ovo je film | zbog | kom | živim, mnogo je stara. |

1. >>>>
2. >>>>
3. >>>>
4. >>>>
5. >>>>
6. >>>>
7. >>>>
8. >>>>

7. Dopunite tekst datim imenicama u pravilnom padežnom obliku.

mišljenje dobro razumevanje rođenje godine radost
avanture tuga sestra srce podrška kritika

Mene i moju najbolju prijateljicu život je povezao još od samog – u porodilištu. Od tada pa do danas, iako najčešće fizički udaljene, ostale smo nerazdvojne.

Najbolja prijateljica za mene je kao – sa njom delim sve životne radosti, razmišljanja, dileme, pa i poneke Kažu da smo s vremenom počele i da ličimo –
5 toliko smo duhovno povezane! Kako prolaze, ta veza je sve čvršća, i postale smo svesne da ovakva čvrsta, iskrena i dugotrajna prijateljstva opstaju veoma retko.

Ona je osoba velikog, uvek spremna da pomogne. Vesela, je, druželjubiva, maštovita, strastvena i puna životne, energična u svemu što radi. Nikada se ni oko čega nismo posvađale. Čak i kada imamo različito o nečemu, uvek nađemo

10 zajedničku crtu, tačku Najveća vrednost ovako iskrenog prijateljsa jeste u tome što prijatelju možeš i treba da kažeš sve, a da ujedno znaš da te neće osuđivati, niti se naljutiti. Isto tako ćeš iskrenu i dobronamernu primiti kao dragocen savet, jer znaš da te najbolji prijatelj poznaje bolje od bilo koga drugog i uvek ti želi samo najbolje.

Mogu se uvek osloniti na nju, kao i ona na mene, uvek, u i zlu – nema toga što
15 jedna za drugu ne bismo učinile.

Unapred se radujem godinama koje dolaze zato što znam da u svojoj prijateljici imam najveću u svim životnim iskušenjima, i najvećeg saveznika u svim i radostima zajedničkih druženja koja nas još čekaju!

8. Dopunite tekst datim glagolima.

počinjati upoznavati pratiti osećati se dobiti prijaviti se

Film „Nedodirljivi“ inspirisan je istinitim događajima. Radnja filma jednog sitnog kriminalca iz Senegala koji pokušava da pravo na socijalnu pomoć u Francuskoj. Odlučuje da na konkurs za posao radi potpisa, ali neplanirano da radi kao lični staratelj jednom bogatom invalidu. S vremenom se njih
5 dvojica sve bolje i saznaju nešto novo o svetu ovog drugog, o kom ranije nisu mnogo znali. Najveće bogatstvo ovog filma leži u njihovom odnosu. U svakoj njihovoj rečenici poštovanje, razumevanje i ljubav.

9. Dopunite tekst datim predlozima.

na (3x) tokom o od u

Animirani film „Meri i Maks“ donosi nam priču prijateljstvu. Meri je debeljuškasta, usamljena osmogodišnja devojčica, koja živi predgrađu Melburna, a Maks je preterano gojazan četrdesetogodišnjak, koji pati Aspergerovog sindroma, i živi u Njujorku. Njih dvoje se dopisuju dugog perioda i dele svoja iskustva i svoje strahove
5 iako se nikad nisu upoznali i prvi pogled nemaju mnogo toga zajedničkog. Odgovaraju pitanja razne teme, kao što su autizam, alkoholizam, verske razlike, agorafobije, pa i prijateljstva.

10. Dopunite tekst datim imenicama u odgovarajućem padežnom obliku.

Snažan i neobjašnjiv odnos koji su imali pas po (ime) Hačiko i profesor Uena sa (Tokijski univerzitet) prikazan je u filmu „Hačiko”. Profesor je svakog jutra odlazio na posao (voz), a njegov pas Hačiko ga je pratio do (železnička stanica). Vraćao se (kuća) posle toga, ali je išao po (Uen) tačno u pet sati, kada je voz stizao na (stanica). Posle godinu dana, profesor umire, ali je Hačiko nastavio da se vraća na stanicu sledećih devet (godina). Poznavali su ga svi radnici na železničkoj stanici, hranili (on) i davali (on) vodu. Svi su s oduševljenjem pričali o (ovo iskreno prijateljstvo).

11. Slušajte razgovor i odredite da li su tvrdnje tačne ili netačne.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Milana je Saškina drugarica iz srednje škole. | T | N |
| 2. Milana je posetila Sašku u Srbiji prošle godine. | T | N |
| 3. Saška i Milana su bile komšinice. | T | N |
| 4. Njih dve su se često svađale jer su bile ljubomorne. | T | N |
| 5. Milana i Saška se veoma dobro razumeju. | T | N |
| 6. Saška se nije preselila u Norvešku jer se zaljubila. | T | N |



12. Izaberite odgovarajući glagolski vid.

Pre nekoliko dana **odlazila/otišla** sam rano na spavanje. Čvrsto sam **spavala/zaspala** nekoliko sati, ali me je iznenada **budio/probudio** neki čudan zvuk. **Palila/Upalila** sam svetlo i **izlazila/izašla** iz sobe. Nikoga nije bilo. Polako sam **išla/otišla** kroz hodnik i **pokušavala/pokušala** da čujem nešto. Sve je bilo toliko tiho da sam već **mislila/pomislila** da sam sve sanjala. A onda sam odjednom opet čula neki zvuk. **Otvarala/Otvorila** sam ulazna vrata i **viđala/videla** mačku. Slatka bela mačka **stajala/stala** mi je ispred vrata. Nisam znala čija je niti kako je **dolazila/došla** tu. Pustila sam je unutra. Bila je toliko čista i nežna. **Davala/Dala** sam joj hrane i vode. Bila je baš gladna. Narednih nekoliko dana sam **tražila/potražila** vlasnika, ali nisam imala uspeha. Na kraju je mačka **ostajala/ostala** kod mene i **postajala/postala** moj kućni ljubimac.

13. Prebacite rečenice iz prezenta u perfekat.

- Ne slažu se jer nemaju zajedničke teme.
- Ne zanimaju ga tvoji problemi.
- Na njega se možeš osloniti kad god ti treba.
- Maja se brine o njemu.
- Treba da nađeš osobu koja je slična tebi.
- Najviše volim kada se smejemo.
- Čujemo se nas dvoje preko društvenih mreža.
- Verujem Petru jer ga poznajem od detinjstva.

Kuvanje

1. Prebacite rečenice iz prezenta u perfekt.

1. Saška peče kolače s malinama. >>>>
2. Uroš seče hleb tupim nožem. >>>>
3. Ja mažem puter na hleb. >>>>
4. Sara i Petar ližu sladoled. >>>>
5. Mi ne jedemo supu iz tanjira. >>>>
6. Šta piješ za doručak? >>>>

2. Zaokružite tačan odgovor.

- | | |
|---|--|
| 1. Čime jedemo supu? | 4. Šta je začin? |
| a) kašikom b) viljuškom c) nožem | a) biber b) brašno c) žitarice |
| 2. Čime sečemo meso? | 5. Od čega se pravi turšija? |
| a) štapićima b) nožem c) viljuškom | a) od brašna b) od voća c) od povrća |
| 3. Iz čega se jede salata? | |
| a) iz čaše b) iz činije c) iz šolje | |



3. Napišite rečenice kao u primeru.

Primer

Ljudi stavljaju šećer u kisela jela. → Šećer se stavlja u kisela jela.

1. Pekari mese testo od najfinijeg brašna u našoj pekari. >>>>
2. Moja mama seče tortu širokim nožem. >>>>
3. Ljudi kuvaju pekmez leti. >>>>
4. Mnogi ljudi kupuju povrće i voće na pijaci. >>>>
5. Ljudi najčešće jedu sarmu na zimu. >>>>
6. Ljudi jedu neka slana jela s čokoladom. >>>>

4. Dopunite tekst glagolima u refleksivnom pasivu.

Ako ste ikada bili u Srbiji, sigurno ste probali roštilj, koji ovde rado (jesti) u različitim prilikama. Roštilj (praviti) širom zemlje. Ipak, gurmani su sigurni u to da najbolji roštilj (spremati) na jugu Srbije, pa je najpoznatiji onaj iz Leskovca. Kažu da je po ukusu i kvalitetu bolji od svih ostalih. U čemu je tajna?

Naime, za leskovački roštilj (uzimati) samo juneće meso, nikako svinjsko. Mesu (dodavati) različiti začini, ali (koristiti) samo oni od biljaka. Originalno, komadi mesa (seći) nožem na najsitnije delove, ali je takav način rada teži, pa danas ipak više (koristiti) mašina za mlevenje mesa. Od mešavine mesa i začina (praviti) ćevapi, pljeskavice i slično. Na kraju, meso (peći) na otvorenoj vatri, nikako na šporetu. Tako (dobijati) poseban ukus i miris.

Roštilj u Leskovcu toliko (voleti) da svake godine (organizovati) festival Roštiljijada. Za sedam dana festivala (ispeći), a zatim i (pojesti), ogromna količina mesa. Roštiljijada ima i bogat umetnički program. Tamo (slušati) muzika, (igrati) tradicionalni plesovi, (predstavljati) knjige i tako dalje.



5. Pročitajte tekstove i uradite zadatke.

A Dopunite tekst ponuđenim rečima. Pazite na oblik reči.

sastojci kuhinja komad kajmak specijalitet narudžbina jelovnik kuvar

Jedno od najpoznatijih jela srpske svakako je Karađorđeva šnicla. Ovaj se može naći u svakom restoranu, a zanimljivo je kako je nastao. Naime, Milovan Mića Stojanović u restoranu u kojem je radio dobio je od jedne poznate voditeljke. Ona je želela da pojede kijevski kotlet, ali Mića u tom trenutku nije imao za to jelo. Ipak, nije želeo da razočara uglednu gošću. Zato je brzo smislio novo jelo. Uzeo je tanak mesa, napunio ga, urolao kao palačinku, ispekao i ukrasio. Gošći se jelo veoma dopalo, pa se ubrzo našlo na ovog restorana, ali i nekih drugih u Beogradu.

B Dopunite tekst imperativom glagola datih u zagradi.

Recept za Karađorđevu šniclu

..... (uzeti) komad teletine ili svinjetine i dobro ga (izlupati) tako da bude vrlo tanak. Onda (dodati) kajmak i (premazati) ga preko mesa. Meso (uviti) kao palačinku i (staviti) ga u brašno, potom u jaja i na kraju u prezlu. To meso (peći) u dubokom ulju sve dok ne dobije lepu svetlosmeđu boju. Na kraju, gotovu šniclu (ukrasiti) tartar sosom i limunom i (poslužiti) je uz prilog po izboru.

6. Pročitajte tekst, a zatim odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne. Netačne tvrdnje ispravite.

Znak pitanja

- Beograd je poznat kao mesto gde je moguće uživati u odličnim kavanama i restoranima. Mnogi od njih stari su preko sto godina, ali su i danas vrlo popularni. I dalje čuvaju tradicionalni duh i kada uđete unutra, pomislíte da je vreme stalo negde u 19. veku. Teško je reći koja kafana je najstarija, ali se većina slaže da je to ona koja se nalazi u ulici Kralja Petra 6 i nosi zanimljivo ime „?” („Znak pitanja” ili „Upitnik”). Ova kafana je stara oko 200 godina, a zgrada u kojoj se nalazi ima status spomenika kulture. Zanimljivost je svakako ime kafane. Na početku se zvala „Ećim-Tomina kafana”, ali kako su se menjali vlasnici menjali su se i nazivi. Poslednje ime bilo je „Kod Saborne crkve”, zato što je blizina crkve bila dobar orijentir. Međutim, sveštenici su mislili da je ovo ime uvreda i tražili su da se promeni. Vlasnik je bio vrlo ljut i iz protesta je stavio znak „?” umesto imena. Naravno, on nije planirao da ovaj znak ostane stalno ime kafane, ali upravo to se dogodilo.
- I danas ova kafana čuva stari izgled, a hrana i piće koji se služe u njoj vrlo su tradicionalni. I dok drugi restorani stalno menjaju i modernizuju svoju ponudu, ovde možete probati stara, pomalo zaboravljena srpska jela, popiti domaću kafu ili rakiju. Zbog svoje istorije i ponude, ova kafana je magnet i za Beograđane i za njihove goste.



1. Beogradske kafane i restorani nisu više popularni kao nekada.
2. Stare kafane više od sto godina nisu menjale izgled.
3. Kafana „?” nalazi se u zgradi koja ima veliku kulturnu vrednost.
4. Kafana je imala ime koje je pokazivalo gde se ona nalazi.
5. Vlasnik je izabrao ime „?” jer je znao da će biti zanimljivo i originalno.
6. Kafana „?” nudi tradicionalnu hranu, ali nudi i moderna jela.
7. Turisti ne posećuju ovu kafanu jer izgleda suviše staro.

T	N
T	N
T	N
T	N
T	N
T	N
T	N

7. Dopunite rečenice pravilnim oblicima instrumental.

- A**
1. Prema bontonu, ribu možemo jesti (prsti).
 2. Operi sudove (topla voda).
 3. Molim te, jedi burek (viljuška) i (nož), a ne (prljave ruke).
 4. Med bi trebalo jesti samo (drvena kašika).
 5. Ponudiću goste (crna kafa) i (domaći kolači).
 6. Ukrasićemo sto (šarene salvete).
- B**
1. Jela su ukusnija ako se prave s (različiti začini).
 2. Kolač se sprema s (bela čokolada).
 3. Da li više voliš pitu s (višnje) ili s (jabuke)?
 4. Da li se sarma mora spremati s (pirinač) i (kiseli kupus)?
 5. Palačinke pripremi s (belo brašno), (mleko) i (sveža jaja).
 6. Možeš li da mi doneseš iz pekare pitu s (pečurke)?

8. Slušajte priču o poznatom srpskom keksu i izaberite tačne odgovore.

- Ko u Srbiji obožava da jede „plazmu“?
 - Samo deca.
 - Samo odrasli.
 - I deca i odrasli.
- Gde je nastao originalni keks „plazma“?
 - U Požarevcu.
 - U Milanu.
 - U Beogradu.
- Po čemu su bili posebni Cezarovi proizvodi?
 - Po ukusu.
 - Po sastojcima.
 - Po ceni.
- Zašto je Tutavac izmenio originalni recept?
 - Zato što nije imao novca za originalne sastojke.
 - Zato što Cezar nije hteo da mu proda originalne sastojke.
 - Zato što mu je Cezar zabranio da pravi keks po originalnom receptu.
- Zašto je keks „plazma“ postao popularan u Srbiji?
 - Zato što nije smeo da se prodaje u Zapadnoj Evropi.
 - Zato što je bio jeftin.
 - Zato što se ljudima svideo ukus.
- Kako se „plazma“ promenila s godinama?
 - Fabrika je počela da koristi zdravije sastojke.
 - Nije više morala biti isključivo slatka.
 - Potpuno su se promenili sastojci.

9. Napišite brojeve slovima.

- Uvek pravim hleb od 500 g brašna.
- Pljeskavica košta 200 dinara.
- Račun u prodavnici je bio 740 dinara.
- Treba mi oko 60 g šećera za taj kolač.
- Stavi bar 2 šoljice pirinča u to jelo.
- Pijem kafu sa 1 kašičicom šećera.
- Večera je bila 1680 dinara.
- Ne vidim cenu dobro. Da li piše 300 ili 400?

10. Dopunite rečenice ponuđenim glagolima.

podignite ostavite ponašajte se žvaćete naruči držite vratite

PONAŠANJE U RESTORANU

- Nemojte razgovarati dok
- ljubazno prema osoblju u restoranu.
- Nemojte glasno zvati konobara da dođe, ruku ili ga pogledom pozovite.
- Ako je hrana koju ste dobili neukusna ili nepečena, je nazad i sačekajte novu.
- Ako ste vi zvali u restoran, pustite gosta da prvi U tom slučaju, vi i plaćate!
- Nož u desnoj ruci, a viljušku u levoj.
- Pribor uvek u tanjiru, a ne na stolu.

11. Dopunite tekst odgovarajućim oblicima glagola.

Porodica Jovanović obično nedeljom (ići) u restoran *Izlet* na ručak. Tada (okupljati se) svi članovi, i mladi i stari. Uvek (birati) da (sedeti) u bašti jer tako (imati) pogled na reku i ceo grad. Napolju (postojati) i malo dečje igralište, pa deci nije dosadno. U ovom

5 restoranu (služiti se) hrana različitih kuhinja sveta. Jovanovići uvek (birati) nešto novo. Prošle nedelje (otići) bez rezervacije pa im konobari (ne naći) mesto napolju. (sesti) unutra, a (ne znati) da jedna manja grupa ljudi (slaviti) rođendan. Mladima to (svideti) jer ovi (pevati)

10 i glasno (pričati) smešne priče, ali babama i dedama (biti) preglasno i pomalo zagušljivo. U jednom trenutku Srđan Jovanović (pozvati) konobara i rekao: „Molim Vas (kazati) mladima koji (sedeti) do našeg stola da budu malo tiši, ne (moći razgovarati).“ Vesela grupa (smiriti se), ali Srđan (očekivati) da

15 (doći i izviniti se). Svi (složiti se) da sledeći put (informisati se) o proslavama. Ipak, najmlađi Jovanovići odlično (provesti se) i kažu da nikad (ne zaboraviti) taj ručak.

12. Dopunite rečenice ponuđenim pridevima. Pridevi su dati u muškom rodu.

ljut svež kiseo kivan bajat gorak suv prženi

- Hleb je ujutru i vruć.
- Kada si kupio taj hleb? Pre četiri dana! Pa, to je hleb!
- Uf, kako je ovo jelo! Kao vatru da gutam.
- Sada nema svežih šljiva. Možeš da kupiš samo
- Turšija je, kao i većina zimskih salata,
- A: Ti ne stavljaš nimalo šećera u kafu?
B: Ne, pijem
- Kada krompir stavimo u duboko ulje, zovemo ga krompir.
- Testo je bilo u vreloj vodi više od 10 minuta. Mislim da je

47 13. Slušajte tekst i odredite da li su tvrdnje tačne ili netačne.

- | | | |
|--|---|---|
| 1. U srpskoj kuhinji su se mešale različite kuhinje. | T | N |
| 2. Jela pravimo uglavnom od povrća. | T | N |
| 3. Jedemo i mnogo voća. | T | N |
| 4. Srpska jela su često ljuta zato što koristimo mnogo začina. | T | N |
| 5. Srbi vole da jedu mnogo hleba i vole da piju kafu. | T | N |
| 6. Rakija se pravi od voća. | T | N |
| 7. Srpska hrana je zdrava kao i mediteranska. | T | N |

Обичаји код Срба

1. Допуните реченице понуђеним речима у одговарајућем падежу.

црква веридба кум кума момачко вече матичар прстен венчаница букет сватови

1. и су сведоци на венчању.
2. На младожења зове своје друштво.
3. Породице с младине и младожењине стране се обично упознају на
4. Млада носи, а младожења одело.
5. На рукама младенци имају, који се зове бурма.
6. Када излази из, млада баца другим девојкама.
7. Гости који се окупљају на дан свадбе зову се
8. Младенци изговарају „да“ код

2. Од речи датих у загради направите придеве.

1. Последњи пут смо се видели на (породица) слављу.
2. Хоћете ли доћи на (недеља) ручак?
3. Још нисмо наручили (свадба) тарту.
4. На концерту су наступили плесачи у (традиција) одећи.
5. Идемо у биоскоп с једним (брак) паром.
6. Према (народ) веровању, црвени конац чува од зла.
7. Обожавам ову (празник) атмосферу.
8. Требало би да организујемо Марково (момак) вече.

3. Преобликујте реченице према инструкцијама.

а) Из директног у индиректни говор

Пример

Милош каже: „Не желим да идем на славље.“ → Милош каже да не жели да иде на славље.

1. Ана каже: „Купила сам нову одећу за тај дан.“ >>>
2. Милан је питао: „У колико сати почиње прослава?“ >>>
3. Бојан ми је рекао: „Купио сам ти велики рођендански поклон.“ >>>
4. Каћа: „Да ли је Милица твоја кума?“ >>>
5. Наши кумови: „Ми ћемо вам чувати бурме.“ >>>
6. Матичар: „Да ли ћете променити презиме?“ >>>

б) Из индиректног у директни говор

Пример

Тијана је рекла да неће стићи на време. → Тијана: „Нећу стићи на време.“

1. Мој брат је питао када почиње црквено венчање. >>>
2. Млада је питала да ли нам се свиђа њен букет. >>>
3. Младенци кажу да нису много платили бурме. >>>
4. Анђела и Петар су обећали да ће за викенд доћи на бабине. >>>
5. Маја се извинила што није могла доћи на крштење. >>>
6. Дејан ме је позвао да дођем на његово славље. >>>

4. Допуните текст понуђеним речима.

поклањати да од најужи слављеник честитати међутим
гости пре него што код непаран уз позивати

Једна најважнијих прослава свакако је рођенданско славље., није увек било тако. Напротив, рођендани су се Срба почели славити тек после Другог светског рата.

Данас се често славе само с породицом, а понекад се и
5 родбина и пријатељи. Посебна пажња се дејим рођенданима. Тада се резервишу ресторани или играонице, а рођендан се прославља ручак и музику. Обавезан део прославе је торта, на којој се налази онолико свећица колико има година. Свећице се гасе дувањем, а одувамо свећице, треба да замислимо жељу. Занимљив је и обичај извлачења ушију, који се обично среће на
10 дејим рођенданима. Наиме, када детету рођендан, вучемо га за уши онолико пута колико година пуни. То радимо би дете порасло велико. Наравно, у се не иде празних руку. Обично се деци поклањају играчке и одећа, док се одраслима, уз пиће и цвеће, носе и неки други поклони. Важно је знати да се на прославу увек носи број цветова.

48

5. Слушајте описе важних животних догађаја и на линије упишите на који се догађај односи опис.

1.
2.
3.
4.
5.

6. Повежите делове реченице везником пре него што. Сви глаголи су у презенту.

Пример

куповати позивнице (младенци) / позвати госте →
Пре него што позову госте, младенци купују позивнице.
Младенци купују позивнице пре него што позову госте.

1. разговарати са свештеником / крстити дете (родитељи)
2. чекати четрдесет дана / отићи на бабине (рођаци)
3. питати пријатеље шта желе / изабрати им поклон (ја)
4. договорити се око датума свадбе / резервисати ресторан (породица)
5. организовати славље (отац) / доћи из болнице (мама и беба)
6. бринути о броју цветова / узети прави букет (ми)

**7. Преобликујте реченице користећи везник пре него што.
Пазите, глаголи су у различитим временима.**

Пример

Младожења је прво гађао јабуку, а онда је куповао младу. →
Пре него што је куповао младу, младожења је гађао јабуку.

1. Они су се прво верили, а онда су обавестили и породицу.
2. Прво провери колико новца имаш, а онда иди у куповину.
3. Они су годишњицу брака прославили насамом, а касније су направили прославу за пријатеље.
4. Новопечени тата ће прво прославити рођење, а онда ће видети дете.
5. Пре подне ћемо декорисати кућу, а после подне ћемо китити госте.
6. Обично прво обиђем неколико продавница, а онда купим оно што ми треба.

8. Допуните текст правилним падежним облицима речи у заградама.

- Венчање је било прелепо. Млада се појавила у (дуга бела венчаница), с рукавицама без (прсти), с велом и с великим букетом у (рука). Младожења је био у (елегантно црно одело). Мислим да су направили и добар избор (ресторан) зато што се налазио на (река), па смо имали предиван поглед. Није било много (гости), али ми се баш то и допало. Некако више волим мања и интимнија венчања. Сви су се забављали уз (одлична музика) и плесали (цела ноћ). Неки гости нису били баш задовољни (храна), али за (ја) то заиста није важно. Ионако највише волим да добијем парче (свадбена торта).
- Надам се да младенце очекују (срећан брачни живот) и уживање у (љубав).

9. Одговорите на постављена питања пратећи пример.

Пример

Зашто су младенци отишли у цвећару? – изабрати декорацију →
Младенци су отишли у цвећару да би изабрали декорацију.

1. Зашто Стефан разговара с менаџером? – резервисати ресторан
2. Зашто је Даница изнајмила венчаницу? – не потрошити превише новца
3. Зашто не идемо на бабине? – не сметати маме и бебе
4. Зашто зовеш кафић? – отказати сто за вечерас
5. Зашто ћете сутра ићи код Петровића? – честитати рођење детета
6. Зашто си свратила у књижару? – купити честитку за рођендан

- 10. Читајте о обичајима везаним за различите догађаје и одредите на који се обичај дате реченице односе. Поред реченице упишите слова А, Б, В или Г.**

А) У српској традицији постоји занимљив обичај просипања воде за срећу. О чему је овде реч? Обично маме, баке, али и други чланови уже и шире породице, да би нам пожелели срећу на неки важан дан, просипају воду иза нас док излазимо из куће.

- Често све почиње с поласком у први разред, а онда и на факултет, на испит, на разговор за посао итд. Верује се да ће тог важног дана све ићи тако лако као просута вода. Међутим, овде постоји једна цака – када неко просипа воду за вама, никако се не смеће окренути. Ако то урадите, сва магија ће нестати и неће вас пратити срећа.



- Б)** Слава је свакако један од најпознатијих српских празника. На дан славе прославља се светац заштитник породице. Дакле, чланови једне породице имају заједничку славу, а често и породице с истим презименом славе истог свеца. У госте нам обично долазе родбина, кумови, пријатељи и комшије. Прво их служимо посебно спремљеним житом, које се зове кољиво, а онда креће и свечани ручак – славски колач, печење, колачи. Символ славе је и свећа која обично стоји на средини стола.



В) За рођење детета везује се велик број обичаја. Један од њих је везивање црвеног конца око дететове леве руке. Иако већина људи зна да је у питању бесмислица, овај обичај је и даље врло жив код Срба. Зашто се ово ради? Наиме, постоји старо веровање да црвен коначува од зла и несреће. У жељи да заштите бебу, родитељи јој везују коначим се роди и не скидају га наредних четрдесет дана, па и дуже.



Г) Божићу се посебно радују деца, која уживају и на дан пре Божића, тачније на Бадње вече. После посне вечере, деца облаче костиме и стављају маске, а затим у групама иду кроз град и куцају на врата својих комшија. Када им домаћини отворе, певају им посебне песме и очекују воће и ситне слаткише. Овај обичај се назива коринђање. Још једна занимљивост је да, док деца коринђају, одрасли у кућу уносе сламу, у коју сакривају слаткише. Када се врате кући, деца глуме пилиће и скупљају сакривене слаткише.



Пример

Овај обичај треба да донесе срећу неком члану породице. А

1. Овај обичај треба да сачува некога од лоше среће.
2. На овај дан деца добијају ситне поклоне.
3. Овај обичај нас прати кроз све важне догађаје у животу.
4. Код овог обичаја верује се у магијску моћ боје.
5. За овај обичај се везује посебна храна.
6. На овај дан глумимо да смо неко други.
7. Код овог обичаја се може направити погрешан потез.
8. Овај обичај је врло популаран иако људи знају да није истинит.
9. На овај дан се окупља велик број људи.
10. Овај обичај повезује старије и млађе чланове породице или родбине.

11. Допуните текст предлозима.

Прошлог лета сам први пут био српском венчању. Мој колега посла је Србин. Позвао је нас неколико, и ми смо Немачке кренули Србију да бисмо га видели ожењеног. дан свадбе смо се прво окупили у младожењиној кући. Већ тамо је почело весеље музику, храну и обавезну ракију. Онда смо сви кренули младу. Када смо стигли њену кућу, схватио сам да је и тамо журка увелико почела. Дочекала нас је окићена капија, а ту су биле и младине сестре, које су нам стављале гранчице рузмарина одећу. Младожења је пушке пуцао јабуку, која се налазила врху куће. То је било лудо! Уопште то нисам очекивао. Још једно изненађење је било када је младожењин брат понудио новац младу. Мени је то сулудо, али они кажу да је све то само шала. Било је забавно свакако. Затим смо пошли цркву и матичара, а онда и ручак и журку. Сви су били одлично расположени, смејали смо се и плесали касно ноћ.



12. Изаберите правилан глаголски вид.

- | | | |
|--|----------------|--------------|
| 1. И када се славље, гости нису хтели да иду кући. | а) завршавало | б) завршило |
| 2. Треба да ми да вежем кравату. | а) помажеш | б) помогнеш |
| 3. Како се у вашој земљи рођење детета? | а) прославља | б) прослави |
| 4. Молим те, букет ка мени! | а) бацај | б) баци |
| 5. Правило је да бебу родбина првих 40 дана. | а) не посећује | б) не посети |
| 6. Ако у госте празних руку, биће непријатно. | а) идемо | б) одемо |
| 7. Тата их је с музичарима чекао да из болнице. | а) излазе | б) изађу |
| 8. Док су матичару, видели су да нема кума. | а) прилазили | б) пришли |



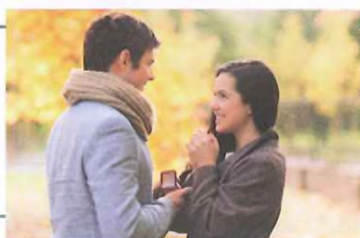
13. Погледајте следеће слике. Изаберите један пар и упоредите слике. Питања и корисни изрази ће вам помоћи.

Корисни изрази

- За почетак: На првој слици видим/су/је... На обе слике видим/су/је...
- За нагађање: Изгледа као... Можда... Претпостављам да... Чини ми се да...
- За супротност: С друге стране... На другој слици видим/су/је... Ипак... Међутим...
За разлику од прве слике, друга слика...



1. Шта људи са слика прослављају?
2. Како се осећају?
3. Зашто је овај дан важан у њиховим животима?



1. Који важни животни догађаји су представљени на сликама?
2. Како се ови људи осећају?
3. На који начин им ови догађаји мењају животе?

14. Направите позивнице за један од следећих важних догађаја.

1. венчање
2. осамнаести рођендан
3. крштење детета
4. прослава годишњице брака

49 15. Слушајте разговор између две пријатељице о плановима за дететово крштење. Одредите да ли су наведене тврдње тачне или нетачне.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Крштење ће бити у центру града. | Т | Н |
| 2. Ресторан се налази на реци. | Т | Н |
| 3. Променили су план у вези с местом крштења. | Т | Н |
| 4. Ручак ће бити у башти ресторана. | Т | Н |
| 5. Ресторан нема простор у ком би се могло играти. | Т | Н |
| 6. Црква ће бити довољно велика за све госте. | Т | Н |
| 7. На крштење ће позвати много родбине и пријатеља. | Т | Н |
| 8. Кума ће бити мајчина најбоља другарица. | Т | Н |

16. Прочитајте текст о обичајима везаним за сахране и одредите да ли су наведене тврдње тачне или нетачне.

Поред бројних обичаја везаних за срећне животне догађаје, постоји и много обичаја који се везују за тужне тренутке, пре свега за сахране. Када неко умре, породица обавештава ближу родбину, а они вест преносе даље.

5 Затим рођаци и пријатељи долазе код породице која је изгубила члана да би им пружили подршку. Обично доносе кафу и пиће и кажу „Моје саучешће“. Дешава се да породици тада у кућу дође велик број људи који се служе кафом и не задржавају се дуго.

10 Чланови најуже породице, по традицији, облаче црну одећу и носе је и до годину дана. На овај начин желе да покажу жалост.

На дан сахране, људи се окупљају на гробљу. Тамо долази свештеник ако породица то жели. Обично породица доноси

15 жито, вино и свећу, а други људи доносе цвеће и свеће. Тада се држе говори и каже нешто о животу покојника.

После сахране, обичај је да се организује ручак да би рођаци и пријатељи, посебно они који су дошли издалека, могли да се послуже.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Породица обавештава о смрти све пријатеље и рођаке. | Т | Н |
| 2. Људи долазе код породице да би се послужили кафом. | Т | Н |
| 3. Код породице се обично не иде празних руку. | Т | Н |
| 4. Чланови најуже породице за сахрану облаче свечану одећу. | Т | Н |
| 5. Свештеник обавезно долази на сахрану. | Т | Н |
| 6. На гробље се носе храна и пиће. | Т | Н |



Dome, slatki dome



1. Dopunite tekst ponuđenim glagolima.

oprati (2x) obrisati ispeglati zaliti postaviti
nahriniti očistiti namestiti usisati

Iako mnogi roditelji misle da deca ne treba da rade kućne poslove, stručnjaci se ne slažu s njima. Oni daju spisak poslova koje deca mogu da rade u različitim godinama.

- Deca od dve i tri godine mogu da slože svoje igračke, kućnog ljubimca ili prašinu.
- Deca od četiri i pet godina mogu da svoj krevet, donesu neke namirnice iz prodavnice, slože čiste čarape ili cveće.
- Deca od šest i sedam godina mogu da urade sve prethodne stvari, ali i da sto ili pod.
- Deca od osam i devet godina mogu da sudove, slože namirnice u frižider, kuću, naprave sendvič, odvedu kućnog ljubimca u šetnju.
- Deca od deset godina mogu da srede kupatilo, prozore, spremе jednostavne obroke, majice ili neke druge ravne stvari, pričuvaju mlađeg brata ili sestru.

2. Dopunite tabelu.

glagol	glagolska imenica
usisavati	
	peglanje
kositi	
prati	
	nameštanje
čistiti	
postavljati	
	hlađenje

3. Preformulišite rečenice kao u primeru.

Primer

a) Ne volim da usisavam kuću. → Ne volim usisavanje kuće.

- Ne volim da peglam odeću kada je vruće. >>>>
- Zadatak naše dece je da peru sudove posle doručka. >>>>
- Mislim da brisati prašinu nije teško. >>>>
- Ja zaista volim da sređujem kuću. >>>>

Primer

b) Spremi se da opereš prozore. → Spremi se za pranje prozora.

- Angažovaćemo ekipu da čisti podrum. >>>>
- On baš uživa dok kosi travu. >>>>
- Pričali smo da ćemo renovirati kuću. >>>>
- Ne slažem se da krečimo spoljašnje zidove. >>>>

4. Pročitajte tekstove u kojim ljudi govore o kućnim poslovima.
Odredite na koga se odnose date rečenice.



Bojana

Mislim da su kućni poslovi Sizifov posao. Znači, danas obrišem prašinu, sutra je opet tu. Isto je i sa usisavanjem, brisanjem podova – sa svime. Ali, to tako valjda mora. Najteže mi pada čišćenje kupatila. Prvo, to je najprljaviji deo stana. Drugo, to dugo traje. I treće, taj posao uvek završi u mojim rukama, što me baš nervira.



Dragan

Moram priznati da ne radim baš previše po kući. Recimo, moja obaveza je da usisam jednom nedeljno. S vremena na vreme operem sudove, postavim sto i uradim još poneku sitnicu. Pokušao sam da naučim da peglam, ali sam stvarno loš u tome. Ostale stvari uglavnom obavlja moja žena. Takođe, povremeno angažujemo kućnu pomoćnicu, uglavnom za neke krupnije stvari, za brisanje prozora ili za veliko spremanje. Ta pomoć mnogo znači, štedi vreme, a ni usluga nije preskupa.



Slavica

Ovo će možda zvučati čudno, ali ja zaista ne mrzim kućne poslove. Možda zato što već duže vreme ne radim, pa mi kućni poslovi dobro ispune vreme. Moja porodica je navikla da svaki dan ima spreman ručak i da je kuća uvek čista. U poslednje vreme sam naučila i da popravim ponešto po kući. Za velike kvarove zovemo majstora, naravno, ali za neke sitnije stvari – nije da se hvalim – već imamo majstora u kući.

	Bojana	Dragan	Slavica
1. Ova osoba ne očekuje pomoć od drugih članova porodice.			
2. Ova osoba ima dovoljno vremena za kućne poslove.			
3. Ova osoba nije mnogo angažovana u obavljanju kućnih poslova.			
4. Ova osoba je naučila novu veštinu.			
5. Ova osoba misli da su kućni poslovi uzaludan posao.			
6. Ova osoba rado troši novac da bi imala čistu kuću.			

5. Pročitajte tekst i odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

„Radna akcija” je jedna od najpopularnijih emisija na srpskim televizijama. Reč je o jednoj televizijskoj emisiji u kojoj se kuće siromašnih porodica potpuno renoviraju. Na početku svake epizode voditeljka se upoznaje sa članovima porodice i obaveštava ih da je baš njihova kuća izabrana za renoviranje. Zatim se porodica seli kod prijatelja ili rodbine, a njihovu kuću ispunjavaju majstori različitih profila, koji joj za samo pet dana moraju potpuno promeniti izgled. Renoviranje podrazumeva izbacivanje nameštaja i aparata, krečenje zidova spolja i iznutra, često i zamenu krova, vrata, prozora. Potom se menjaju kupatilo i kuhinja, na kraju se unosi nov nameštaj, a kuća se ispunjava sitnicama koje će je učiniti lepšom i prijatnijom za život. Najbolji deo je ostavljen za kraj – porodica se vraća svojoj kući, koja je gotovo neprepoznatljiva i ostavlja ih u šoku. Posebno je važno što je emisija humanitarnog karaktera, te je kroz nekoliko sezona mnogo porodica dobilo nov krov nad glavom.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. U emisiji se bira kuća porodica koje nemaju dovoljno novca da je same renoviraju. | T | N |
| 2. Porodica sve vreme prati renoviranje kuće. | T | N |
| 3. Majstori moraju da rade brže nego kod uobičajenog renoviranja. | T | N |
| 4. Radovi se obavljaju samo u unutrašnjosti kuće. | T | N |
| 5. Stari nameštaj se ne vraća u kuću. | T | N |
| 6. Tokom sređivanja kuće vodi se računa i o detaljima. | T | N |
| 7. Izgled kuće je iznenađenje za porodicu. | T | N |
| 8. Svaka epizoda se završava odlaskom majstora iz kuće, koja je potpuno neprepoznatljiva. | T | N |

6. Preformulišite rečenice kao u primeru. Pazite na glagolski vid.

Primer

Pre čišćenja dvorišta, uvek prvo pokosim travu. →
Pre nego što očistim dvorište, uvek prvo pokosim travu.

1. Pre usisavanja, obavezno obrišem prašinu.
2. Pre kupovine namirnica, napravi spisak.
3. Pre krečenja stana, moramo izneti nameštaj.
4. Pre angažovanja kućne pomoćnice, tražili su preporuku.
5. Pre renoviranja stana, pronađite najbolje majstore.
6. Pre preseljenja, raspitala sam se o novim komšijama.



7. Preformulišite rečenice kao u primeru.

Primer

Uvek prvo usisavam, a onda brišem podove. →
Pre nego što obrišem podove, usisavam/Usisavam pre nego što obrišem podove.

1. Moraš naučiti da brineš o životinjama, pa tek onda kupiti kućnog ljubimca.
2. Izadi napolje, ali prvo proverí vremensku prognozu.
3. Uzela sam novac iz banke, a onda sam platila račune.
4. Zašto ne zatvoriš prozore, pa tek onda uključiš grejanje?
5. Pozajmiću ti novac, ali mi obećaj da ćeš mi vratiti.
6. Posetiću baku, samo da završim s poslom.





8. Pažljivo pogledajte slike i izaberite par A ili B. Uporedite ih i razgovarajte o njima. Pitanja dole će vam pomoći u tome.

A



B



1. Šta rade ljudi na prvoj i drugoj slici?
2. Šta koriste?
3. Kako se osećaju? Zašto?
4. Da li su njihovi poslovi važni? Zašto?
5. Koji posao bi ti radije radio/radila? Zašto?

50 9. Slušajte dijalog i odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

- | | | |
|--|---|---|
| 1. Komšije su odustale od krećenja stana i počele renoviranje kupatila. | T | N |
| 2. Prvi problem se javio kod izbora pločica. | T | N |
| 3. Iako su pločice brzo stigle, majstori su ih postavljali mesec dana. | T | N |
| 4. Morali su da zovu električara i to im je povećalo troškove. | T | N |
| 5. Komšija predlaže da kupe polovnu veš-mašinu jer će tako sačuvati novac. | T | N |
| 6. On kaže da je garancija prednost nove veš-mašine. | T | N |

10. Dopunite rečenice ponuđenim rečima.

metla moler krpa kosilica stolar veš-mašina klima radijatori usisivač

1. Još jedno leto ćemo dočekati bez Ne znam kako ćemo se rashladiti.
2. A: Baš je prljav pod. Gde nam je?
B: Pokvaren je. Moraćeš da očistiš pod
3. Čak i mala deca mogu da uzmu i obrišu prašinu.
4. Ipak nećemo kupovati nameštaj za dečju sobu, nego ćemo pozvati
5. Napolju je oko nule, a su hladni. Iz toplane obećavaju da će brzo rešiti problem.
6. Nema potrebe da plaćamo kad možemo i sami da okrećimo sobu.
7. Odeća nije dobro oprana. Da li se to pokvarila?
8. Kad imaš kuću s dvorištem, moraš imati i, jer trava jako brzo raste.

11. Dopunite tekst odgovarajućim padežnim oblicima.

KAKO I ŠTA?

Za (vi) koji živite u (mali stanovi) pripremili smo nekoliko
(saveti) kako da vam dom izgleda veće.

■ Savet 1: Pažljivo izaberite boje zidova.

Prave boje će doneti više (svetlost), pa zato birajte svetle boje. Ovaj trik će pomoći
..... (vaš mali stan) da izgleda veće.

■ Savet 2: Nabavite ugradni orman.

Na ovaj način ćete spojiti lepo i korisno. Zidni ormani ne zauzimaju previše (mesto),
ostavljaju dovoljno (prostor) za drugi nameštaj, a izgledaju lepo. Takođe, ako na
..... (oni) stavite i ogledalo, sigurno ćete vizuelno proširiti prostor.

■ Savet 3: Pregradite sobu.

Ne morate čak ni da postavite (zidovi). Dovoljno je da jedan deo sobe odvojite
..... (orman) ili (police). Isto tako, dva dela sobe mogu imati različit dizajn i već će
izgledati kao da imate dodatnu prostoriju.

■ Savet 4: Bacite sve nepotrebne stvari.

Verovatno i u (vaš dom) postoje stvari koje (vi) je neko drag poklonio ili koje
(vi) podsećaju na (lepi trenuci), pa prosto odbijate da (one) bacite, već (one)
selite iz (jedan stan) u drugi. Naš savet je da vazduh koju volite, ali (ona) nikad ne
koristite, izbacite iz (stan). Verujte, dobićete na prostoru.

■ Savet 5: Sitnice čine čuda!

Verovali ili ne, male promene učiniće mnogo. Recimo, ukrase i sitnice možete staviti na (zid).
Postavite zidne police i na (one) složite stvari koje su do sada bile u (kutije). Na
..... (prozori) stavite duge, svetle zavese. Videćete kako će promeniti prostor.

12. Dopunite rečenice pravilnim oblicima ličnih zamenica.

1. Da li si koristio peglu? Molim te, proveri da li si isključio.
2. Već sam izabrala nov usisivač, ali, kada je prodavac rekao cenu, shvatila sam da neću imati dovoljno novca da kupim.
3. Saša i Ana su se uselili u novi stan. Ne znam kakav poklon da kupim za useljenje. Sa se nikad ne zna – imaju neobičan ukus.
4. Ogledalo je prelepo. Doduše, platila sam malo više, ali nije žao.
5. Danka je taj stan kupila samo zbog terase. Bilo je važno da ima veliku terasu, a ova jeste velika. Čim je videla, znala je da će stan biti njen.
6. Kažeš da je važno da zgrada ima svoju garažu, ali se ja ne slažem s Ako je zgrada kvalitetna, garaža ne mora biti u, već možeš koristiti javni parking.
7. Ove čaše imam već godinama, ali, sam uvek čuvala za posebne prilike. Sad imam lepših i novijih čaša od
8. Stan može biti lep, ali, ako je u bučnoj ulici, prosto ne možeš uživati u



13. Izaberite odgovarajući glagolski vid.

- | | | | |
|-----------------------------|---------------------|-----------------------|---|
| 1. Zašto bar jednom ne | a) kreneš | b) krećeš | na vreme? |
| 2. Ljudi koji | a) izbace | b) bacaju | smeće na ulicu zaslužuju ozbiljnu kaznu. |
| 3. Stan se | a) prodao | b) prodavao | za dva dana, a sve zbog odlične lokacije. |
| 4. Grad ne | a) pokosi | b) kosi | travu u parku skoro celo proleće. |
| 5. Koliko je majstor | a) naplatio | b) naplaćivao | popravku prošli put? |
| 6. Kad se | a) vratiš | b) vraćaš | kući, iznenadiće te promene. |
| 7. Vreme je za novu mašinu! | a) Popravimo | b) Popravljamo | ovu već mesecima. |
| 8. Ne brini, vreme će brzo | a) proći | b) prolaziti | i uskoro ćete biti u novoj kući. |



51

14. Slušajte priču o jednom poznatom stolaru, a zatim dopunite tekst rečima koje ste čuli.

1. Stolar Mile pravi i poklanja za hranjenje dece.
2. Mile se bavi humanitarnim radom od godine.
3. O Miletu su pisale i
4. To nije jedini koji je Mile pravio i poklanjao. Tu su i kreveti, ormari...
5. Mnoga deca su davala svoj i tako učestvovala u Miletovim akcijama.
6. Mile je trebalo da dobije nagradu u, ali nije želeo da otputuje tamo.



15. Podelite se u parove i razgovarajte. Jedan učenik dobija ulogu jednog od majstora sa spiska, a drugi je zainteresovana mušterija.

vodoinstalater • stolar • auto-mehaničar • električar • moler

Možete koristiti:

1. Kakav problem/zahtev imate?
2. Kada majstor može doći i koliko će trajati popravka/radovi?
3. Koja je cena popravke/radova?
4. Kakvo je majstorovo mišljenje?

Primer razgovora

- A: Halo.
- B: Dobar dan. Da li je to majstor Miško?
- A: Da. Izvolite.
- B: Pronašli smo Vaš broj na internetu. Piše da ste vodoinstalater.
- A: Tako je. Kako mogu da Vam pomognem?
- B: Izgleda da nam je pukla cev u kupatilu. Komšija kaže da voda curi do njega.
- A: Uh, to zahteva hitnu popravku.
- B: Kada biste mogli doći?
- A: Mogu već danas posle podne. Da li Vam odgovara oko tri?
- B: Odgovara mi. Biću kod kuće. Kažite mi, koliko košta takva popravka?
- A: Moram prvo da vidim u čemu je problem. Ja naplaćujem 2.000 dinara plus materijal.
- B: Važi, može. Samo da što pre bude popravljeno.
- A: Biće gotovo već danas.
- B: Odlično. Vidimo se onda u tri.





16. Pogledajte sledeće slike i izaberite jednu koju želite da opišete. Ostatak grupe sluša opis i pogađa o kojoj je slici reč.

Možete koristiti:

- Na ovoj slici je/su/vidimo...
- S leve/desne strane je/su...
- U sredini je/su...
- Pored/Ispred/Iza/Iznad/Levo od/Desno od... je/su...
- Materijali, boje, detalji...



Put putujemo!

1. Napišite šta vidite na slikama.



2. Podelite prevozna sredstva u grupe.

jedrilica • voz • motor • metro • brod • avion • skuter • balon • automobil • žičara
čamac • autobus • helikopter • kamion • bicikl • trajekt • taksi • raketa • kombi
vazdušni saobraćaj / drumski saobraćaj / vodeni saobraćaj / železnički saobraćaj

3. Dopunite rečenice ponuđenim rečima.

luka peron putnik prtljag stanica suvozač
kopilot kondukter pista mašinovođa

1. Autobus staje na, gde čekaju da uđu.
2. Avion se kreće po
3. Ni vozač ni ne smeju imati alkohola u krvi dok su u vozilu.
4. Brod kreće iz, a tamo se i vraća.
5. upravlja vozom, a proverava karte.
6. U kabini aviona sede pilot i
7. Na železničkoj stanici postoje koloseci i
8. Na aerodromu se proverava i meri

4. Dopunite tabelu.

glagol	imenica
polaziti	
leteti	
penjati se	
voziti	
silaziti	
upravljati	
ulaziti	

5. Podelite u kolone.

sleteti	ukrcati se	silaziti	krenuti	
poći	poleteti	stizati	iskrcati se	doći
početak putovanja		kraj putovanja		

6. Dopunite rečenice ponuđenim rečima.

ukrcavanje presedanje silazak smer brzina
prtljag vožnja kontrola prekršaj

1. Policajac je zaustavio vozilo koje se kretalo od 70 km na sat. Vozač je napravio saobraćajni
2. Miloš je kupio kartu u jednom, jer će se vratiti kolima sa sestrom.
3. Let za Budimpeštu je u subotu ujutru, ali traje više od pet sati zbog u Nemačkoj.
4. Nikolin je bio teži od dozvoljenog, pa je morao da doplati za njega.
5. Sanja nije prošla carinsku jer je u ručnom prtljagu imala flašicu tečnosti od pola litre.
6. Stjuardesa je pozvala putnike na u avion.
7. Marina je mislila da će penjanje biti najteži deo, ali nije znala da je s planine mnogo teži.
8. do mora je trajala oko sedam sati.

7. Dopunite rečenice kao u primeru, prezentom i perfektom datog glagola.

Primer

Ako *krenem* na vreme, stići ću na autobus. → Kad je Marko *krenuo*, bila je još noć. (krenuti)

1. Moram da Kasno je! Juče Marija na ekskurziju s razredom. (poći)
2. Kad Siniša kod tebe, pozovi me! Da li Petrovići na vreme? (stići)
3. Pre nego što na vrh, proverite da li imate dovoljno hrane. Moji drugari stepenicama do hotela. (popeti se)
4. Ne možeš da u klub ako nemaš propusnicu. Sara u kancelariju pre deset minuta. (ući)
5. Ako na autobus broj 3, odvešće te pravo u centar grada. Pitam se da li Dejan na pravo mesto. (sesti)
6. Kad iz grada, imate još 15 km do naše kuće. Milan iz voza stanicu ranije jer mu je bilo muka. (izaći)



8. Dopunite rečenice pravilnim oblikom glagolskog vida.

1. Sara i Maja uvek (dolaziti/doći) na vreme.
2. Kad želiš da (dolaziti/doći) na ručak?
3. Ja (izlaziti/izaći) svaki vikend u grad.
4. Kad (ulaziti/ući) u stan, treba da izuješ cipele.
5. Čekajte nas! (stizati/stići) za pet minuta.
6. Kada treba da (kretati/krenuti) na koncert?
7. Doći ćemo ako nam roditelji (vraćati se/vratiti se) ranije s puta.
8. Ljudi ne (odlaziti/otići) na posao ovih dana zbog velikog snega.

9. Izaberite odgovarajući glagol.

- | | |
|---|--|
| 1. Putuju/Kreću po Evropi. | 5. Voz ulazi/stiže za pet minuta. |
| 2. Da li dolaziš/izlaziš po klubovima? | 6. Ona je bezbedno izašla/išla iz zemlje. |
| 3. Sara je svetski putnik. Leti/Kreće avionom dva puta nedeljno. | 7. Kretali smo se/Vozili smo se deset sati do mora. |
| 4. Umoran je. Prelazio je/Otišao je s posla kasno. | 8. Maja odlazi/izlazi iz zemlje i neće se više vraćati. |

10. Dopunite rečenice predlogom, tamo gde je potrebno.

1. Kasnio je na avion i trčao je kapiji.
2. Kovačevići su se vratili odmora.
3. Jelena je sela voz tačno u osam ujutru.
4. Srela sam starog prijatelja kada sam izlazila aerodroma.
5. Otišli smo kad su se ukrcali brod.
6. Da li ste se ikad vozili čamcem?
7. Treba da siđeš sledećoj stanici.
8. Naši roditelji dolaze nas u školu.
9. Autobus kreće 20 minuta. Imaš vremena da kupiš vodu.
10. Poleteli su aerodroma Nikola Tesla.



11. Izaberite odgovarajući glagol.

Kada sam **išla/stigla/prošla** na odmor prošle godine, imala sam veoma zanimljivo putovanje. Trebalo je da **letimo/putujemo/uđemo** vozom, zato što su karte jeftinije i zato što se u vozu možemo družiti tokom puta. Dan pre polaska agencija mi je javila da sam dobila nagradno putovanje avionom. To je bila divna vest, ali, nisam htela da **dođem/prođem/odem** bez drugara. Ipak, nikad ranije nisam **vozila/letela/krenula** avionom. Jedna moja drugarica je rekla da će **krenuti/prići/hodati** sa mnom. Na aerodromu je trebalo da budemo dva i po sata ranije. **Ušle/Prošle/Prišle** smo kroz pasošku kontrolu i čekale svoj let. Putovanje avionom je bilo fantastično.

12. Čitajte tekst i odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

Prošlog vikenda sam išla s prijateljima da vozim bicikl pored reke. Našli smo se ispred moje zgrade i polako krenuli. Vreme je bilo oblačno, a izgledalo je i kao da će možda kiša pasti, ali nam to nije pokvarilo plan. Prošli smo kroz centar i onda jednom uskom ulicom do reke. Brzo smo vozili i naša drugarica Marija nije mogla da nas stigne – ona nije imala tako dobru kondiciju kao mi. Nismo odmah videli da je nema, nego posle nekoliko minuta. Njen brat Saša je odlučio da se vrati i sačeka je. Našao ju je na travi kako leži. Prišao joj je i video da je boli noga. Pozvao je nas ostale da dođemo. Odvezli smo je u bolnicu, i tako se završio naš dan.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Grupa prijatelja je krenula u vožnju biciklima. | T | N |
| 2. Krenuli su iz centra grada. | T | N |
| 3. Marija je pala sa bicikla. | T | N |
| 4. Nisu svi bili u dobroj kondiciji. | T | N |
| 5. Saša je pozvao Mariju da vidi gde je. | T | N |
| 6. Marija je otišla u bolnicu, a oni su nastavili vožnju biciklima. | T | N |

52 13. **Slušajte razgovor između turistkinje Irine, koja je u poseti Beogradu, i šalterskog službenika u Turističko-informativnom centru. Odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.**

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Autobuska stanica se nalazi nedaleko od Turističko-informativnog centra. | T | N |
| 2. Irina ima samo dve autobuske linije koje voze do centra. | T | N |
| 3. Da bi došla do železničke stanice, treba da ide desno od glavnog ulaza. | T | N |
| 4. Irina bi mogla da dođe peške do voza. | T | N |
| 5. Vožnja busom je skuplja od vožnje vozom. | T | N |
| 6. Irina je odlučila da sedne na prvi voz i stigne do Kalemegdana. | T | N |

14. Dopunite rečenice ponuđenim predlozima.

1. prema • na • u
 - a) Krenuli su u školu septembru.
 - b) Jutros je Miloš kasno krenuo posao.
 - c) Ne znam kuda idu, ali su krenuli stadionu.
2. iz • u • na
 - a) Ušli su gužvu i zato su im do kuće trebala skoro dva sata.
 - b) Marijana je izašla stana bez kišobrana, pa je pokisla do posla.
 - c) Fudbaleri su izašli teren i pozdravili navijače.
3. iz • do • ka
 - a) Treba da odemo grada negde u prirodu za vikend.
 - b) Hej, ne vidite nas? Idemo vama.
 - c) Moramo prodavnice po mleko.
4. u • sa • na
 - a) Popeli su se peti sprat za 15 sekundi.
 - b) Molim te, siđi stola!
 - c) Nisu ovde deca. Pre pet minuta su se popela stan.
5. u • na • iz
 - a) Kad slećemo Pariz?
 - b) Poleteli su Beograda oko podne.
 - c) Nisu uspeli da slete pistu zbog lošeg vremena.
6. sa • kroz • na
 - a) Prošao je tunel 100 km na sat.
 - b) Vraćamo se fakultet posle dve godine pauze.
 - c) Jeste li se vratili skijanja?



15. Dopunite tekst ponuđenim glagolima.

ukrcati se prići uploviti krenuti dovesti iskrcati se vratiti se

Prošlog petka smo bili na izletu brodom. Ujutru je tog dana vreme izgledalo savršeno – sunčano, bez vetra, a more mirno. iz glavne luke oko 8 ujutru, ali je brod, zapravo, isplovio pre osam sati. Kada je kapetan shvatio da nisu svi putnici, morali smo da sačekamo malo u blizini da ih čamcem Kada smo se konačno svi smestili i počeli
5 uživati u prijatnoj vožnji, jednoj ženi je bilo muka. jedan mladić da joj pomogne. Ona se prvi put vozila brodom, pa nije ni znala da pati od morske bolesti. Posle otprilike sat vremena, napravili smo prvu pauzu. na jednoj predivnoj plaži i tamo se kupali. Sledeća stanica je trebalo da bude jedna poznata pećina. Međutim, na nebu su se mogli videti tamni oblaci, a talasi su bili sve veći i veći, pa je kapetan odlučio da nazad. Uspeli smo da
10 u luku na vreme.

16. Dopunite tekst ponuđenim glagolima.

presesti uhvatiti otići stići krenuti
ući popeti se sići doći putovati

Miloš tog jutra na rođendan svoje sestre u Suboticu. Sve je unapred dobro isplanirao. Povratnu kartu za voz rezervisao je onlajn dva dana ranije, da bude siguran da će imati sedište.
5 Kada na glavnu železničku stanicu u Beogradu, da pogleda tablu sa informacijama. Video je da njegov voz kasni. Uхватила ga je panika i otišao je na šalter za informacije. Saznao je da voz kasni 40 minuta. Dobro je, pomislio je, nije strašno, na vreme!
10 U međuvremenu je kupio novine i vodu, a potom je iskoristio vreme da ode i do toaleta. stepenicama na prvi sprat i izašao na peron broj četiri. Kada je stigao voz, i seo u kupe. Očekivao je da će sve dalje proći bez iznenađenja. Ipak, već posle sat vremena stali su u
15 Novom Sadu i on je morao da u drugi voz. Umesto dva i po sata, sada je znao da minimum tri sata, a možda i duže. Na ovo nije računao i počeo je da se nervira. Da li će uopšte stići na žurku?
Konačno, voz je stigao u Suboticu. Putnici s voza i
20 krenuli ka izlazu. Miloš je toliko žurio da se u silaženju s voza sapleo i pao. Na sreću, nije se povredio, ali su mu pantalone bile prljave. Nema veze – šta je tu je – pomislio je. taksi ispred stanice i zamolio taksistu da ga vozi što brže.



53 17. Slušajte i odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

- | | | |
|--|---|---|
| 1. Let iz Londona do Lisabona traje tačno dva sata i trideset minuta. | T | N |
| 2. Morali su da slete na drugi aerodrom. | T | N |
| 3. Putnici su se ukrcali u drugi avion. | T | N |
| 4. Putnici su dobili informaciju o promeni leta. | T | N |
| 5. Proveli su pet sati u čekaonici aerodroma. | T | N |
| 6. Putnici su bili zadovoljni jer je kabinsko osoblje brinulo o njima. | T | N |
| 7. Na kraju, do Lisabona su išli organizovano autobusom. | T | N |
| 8. Kašnjenje je trajalo osam sati. | T | N |

Мој први посао

1. Повежите придеве са њиховим дефиницијама.

- | | |
|--------------|--|
| 1. пријатан | а) Није под стресом. |
| 2. весео | б) Љубазно се односи према другима. |
| 3. забаван | в) Не ради ствари на брзину и мисли о последицама. |
| 4. смирен | г) Воли песму и смех. |
| 5. стрпљив | д) Чека прави тренутак. |
| 6. одговоран | ђ) Њега други воле да слушају. |
| 7. пажљив | е) Обавља своје обавезе савесно и на време. |
| 8. озбиљан | ж) Ретко се смеје. |

2. Разврстајте глаголе у одговарајуће колоне. Неки глаголи могу бити одговарајући за више колоне.

шишати бринути се о неком фенирати поправљати мерити притисак
фарбати прати давати инјекције добити бакшиш бријати

ФРИЗЕР

АУТО-МЕХАНИЧАР

МЕДИЦИНСКА СЕСТРА

3. Заокружите тачан одговор.

- | | | |
|---|---------------|----------------------|
| 1. Преписује терапију. | а) лекар | б) медицинска сестра |
| 2. Марко прави и пече хлеб. | а) пекар | б) посластичар |
| 3. Он наплаћује возњу. | а) путник | б) таксиста |
| 4. Ради у три смене. | а) ватрогасац | б) ветеринар |
| 5. Дао је Милици отказ. | а) послодавац | б) колега |
| 6. Не плаши се висине. | а) пилот | б) лекар |
| 7. Често је у стресним и опасним ситуацијама. | а) продавац | б) полицајац |
| 8. Срђан зна како да комбинује намирнице. | а) кувар | б) ауто-механичар |

4. Допуните текст огласа понуђеним речима.

бринути искуство довољно водити средњошколци заинтересовани
хранити пажљиви млада тачни

Тражим особу која ће о мојој мачки док сам на путовању. Мачка се зове Гари, је и активна. Треба редовно да је, да јој дајете воду и да је понекад напоље. Могу да се јаве који су на летњем распусту и имају времена. Није ми важно да имате, али морате да будете према мачки, одговорни и, јер морате да јој дајете храну и воду увек у исто време. Ако сте, јавите се на број телефона 063958472.

5. Поставите реченице у правилан редослед (1–7) да добијете текст огласа.

- ☐ Сви заинтересовани нека се јаве на наш имејл.
- ☐ Тражимо младу и енергичну особу.
- ☐ Ипак, треба да будете и забавни и весели, зато што деца то воле.
- ☐ Треба да радите као аниматор у летњем кампу за децу.
- ☐ Ако сте млади, одговорни, вредни, ви сте права особа за нас.
- ☐ Ако имате препоруку, пошаљите нам је уз биографију.
- ☐ Могу да се јаве средњошколци и студенти, зато што су они обично слободни током лета.

6. Слушајте следећи оглас и одредите да ли су наведене тврдње тачне или нетачне.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Родитељи траже бeбиситерку за своју децу. | Т | Н |
| 2. Они иду на посао после осам ујутро. | Т | Н |
| 3. Бeбиситерка мора да долази на време. | Т | Н |
| 4. Маша, њихова ћерка, мирна је девојчица. | Т | Н |
| 5. Бeбиситерка не мора да буде млада, али мора да буде озбиљна и одговорна. | Т | Н |
| 6. Бeбиситерка треба да буде и забавна. | Т | Н |
| 7. Сви заинтересовани треба да пошаљу препоруку. | Т | Н |
| 8. Сви заинтересовани могу да се јаве на број телефона. | Т | Н |

7. Спојте две реченице у једну користећи заменицу КОЈИ.

1. Ово је препорука. Препоруку су написали моји родитељи.
.....
2. Милош је мој друг. С другом се дружим цео живот.
.....
3. Математика је предмет. Из предмета имам све добре оцeне.
.....
4. Нашао сам оглас. У огласу траже професора.
.....
5. Ово су моје другарице. С другарицама се виђам сваки дан.
.....
6. Ово су послови. Послове људи не воле да раде.
.....
7. Марко и Ненад су средњошколци. Средњошколци су заједно волонтирали на музичком фестивалу.
.....
8. Марија и Ђорђе су моји тетка и теча. Код тетке и тече волим да идем на летњем распусту.
.....

8. Допуните реченице одговарајућим обликом релативне заменице који, која, које.

Средњошколци су слободни током лета могу да се јаве на огласе, на интернету има веома много. Послови могу да нађу различити су: у кафићима, продавницама, радионицама... Међутим, послови на могу добро да зараде обично су тежи. Средњошколци и тинејџери се друже могу и да раде заједно у тиму – и онда је посао лакши. Неки тинејџери желе и да волонтирају или да раде с људима могу да помогну. Није лоше да имате препоруку, могу да вам напишу професори или родитељи.

9. Допуните реченице футуром II и футуром I.

1. Кад (предавати, ти) у школи, боље (разумети, ти) децу.
2. Кад (пустити, ја) косу, (моћи, ја) направим лепу фризуру.
3. Кад (добити, он) препоруке од бившег послодавца, (показати, он) их на интервјуу за посао.
4. Кад (вратити се, ја), (моћи ићи, ми) на кафу.
5. Кад (јавити се, она) на оглас, (рећи, она) да је моја другарица.
6. Кад Сања (наћи) додатни посао, (купити, она) нов телефон.
7. Кад (отићи, ми) у пензију, (преселити се, ми) на море.
8. Кад (узимати, они) годишњи следеће године, (тражити, они) да буде у јуну.

10. Допуните реченице придевима.

1. Од колико сати почиње (јутро) смена у болници?
2. Највише ми пријају (вече) тренинзи.
3. „Вечерње новости“ су (дан) новине.
4. Шеф ми је тражио (месец) извештај.
5. Он спава дању, а ноћу живи. Кажемо да је (ноћ) птица.
6. Када ћеш узети (година) одмор?

11. Допуните текст одговарајућим предлошко-падежним конструкцијама.

Зовем се Драгана Марковић. Тражила сам особу која би чувала мог пса док сам (посао). Три тинејџера су се јавила (оглас). Нисам сигурна ко је права особа. Ана је девојчица која воли животиње, али, никада није имала пса. Она је одговорна, савесна, позитивна и има много слободног времена, али нема искуства. С друге стране, Милош има искуства, има два пса (кућа), брине (они), чува их и храни, али он има мало слободног времена зато што иде (школа) и (тренинзи). Милош је вредан и увек стиже (време). Јован је средњошколац који има слободног времена, али, мислим да не воли животиње и нема кућне љубимце. Весео је и забаван, али не знам да ли је то довољно.

12. Допуните текст одговарајућим облицима речи у заградама.

Прошле године сам се запослила у (једна страна фирма). Посао сам радила од (кућа) и на (почетак) ми је било баш занимљиво да останем у (пиџама) цело преподне. Међутим, после три (месец), почела су да (ја) боле леђа, постала сам нервознија према деци и (муж). Одлучила сам да узмем неколико (слободни дани). Посветила сам (они) себи и (породица). Шетала сам се с децом и (пријатељи), спремала (оброци), одлазила у (биоскоп), а један дан сам цео провела на (базен). Лако сам се навикла на дан без (пословне обавезе). После седам дана дошао је крај и морала сам да се вратим на (посао), а тамо ме је чекала једна добра вест. Фирма ће отворити једну канцеларију у (мој град). Договорила сам се са (шеф) да ћу три дана проводити у (фирма), а друга два на (компјутер) код куће. Ово (ја) баш одговара.

13. Прочитајте оглас за посао и интервју допуните одговарајућим предлозима.



Тражимо особу која ће нам чувати пса

Ако сте млада, озбиљна и савесна особа, јавите се на наш оглас. Треба да бринете о Срећку, нашем псу, док смо ми на послу. Треба да га храните, водите у шетњу два пута дневно и да се играте с њим. Не морате да имате искуства, али нам је важно да сте одговорни, тачни и да волите животиње.

Ако сте заинтересовани, јавите се на број телефона 064765345.

- A: Добар дан! Јављам се оглас чување пса.
 Б: Добар дан. Како се зовете?
 A: Зовем се Теодора Ристић. Имам шеснаест година и идем средњу школу.
 Б: Теодора, имаш ли времена да се бринеш Срећку?
 A: летњем сам распусти, слободна сам цело лето.
 Б: А да ли имаш искуства?
 A: Немам искуства раду животињама, али куће имам пса, Макија, ког обожавам. Осим тога, одговорна сам, савесна и увек стижем време.
 Б: То је сјајно. Треба да будеш овде кад ми одемо посао. Друга девојка којом сам разговарала никада није имала пса и уопште нема искуства. Мислим да си ти права особа нас.

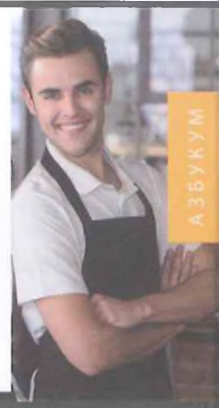
14. Прочитајте оглас за посао и одговор допуните понуђеним речима.



Тражимо конобара!
 ЈАВИТЕ СЕ НА БРОЈ 065287954

Тражимо младу, отворену и љубазну особу која жели да ради у нашем кафићу током лета. Средњошколци и студенти, који су слободни на лето, могу да се јаве на оглас. Важно је да сте активни, вредни и да сте љубазни према гостима. Радно време је од 9 ујутро до 3 после подне и од 3 до 11 увече. Очекују вас добра плата и бакшиш.

Кафић Булевар
 Лазе Костића 9, Нови Сад



кафе кафићи људи лето препоруке физика кафић искуство

Јављам се на оглас за конобара. Ја сам Игор Мијић. Студирам, али, немам испите током Спреман сам да радим у вашем Прошлог лета сам такође радио као конобар, имам, знам како да се понашам према, не улазим у конфликте, а знам и да спремам различите и коктеле. Увек сам тачан, пријатан и расположен. Имам које сам добио у другим Ако желите, могу да их пошаљем.



15. Изаберите прави вид глагола.

- | | | |
|--|------------|-------------|
| 1. Добар дан. Желим да се на оглас. | а) јавим | б) јављам |
| 2. пса већ пола сата. | а) Шетам | б) Прошетам |
| 3. Цело вече сам мејлове за посао. | а) послао | б) слао |
| 4. Кад смо кући, видели смо да беба спава. | а) дошли | б) долазили |
| 5. Не могу да добар посао. | а) налазим | б) нађем |
| 6. Ако сте већ у кафићу, јавите се на наш оглас. | а) радили | б) урадили |



16. Допуните дијалог директоровим реченицама (1–8).

Директор: (а)

Професор: Добар дан.

Директор: (б)

Професор: Прошле две године сам радио као замена у једној основној школи. Сад сам незапослен.

Директор: (в)

Професор: Иако знам да је српски језик веома важан предмет и да га деца морају учити, трудио сам се да на часовима деци буде још занимљивији. Тако сам и почео да радим на својој занимљивој граматички.

Директор: (г)

Професор: Они су били веома мотивисани за рад. Кроз игру смо учили граматичке категорије. Такмичили су се и видели су резултат.

Директор: (д)

Професор: Да, чуо сам да имате врло талентовану децу овде. Надам се да ћу им се свидети.

Директор: (ђ)

Професор: И ја се радујем што ћу бити део вашег тима.

Директор: (е)

Професор: Имам све код себе. Кад почињем да радим?

Директор: (ж)

1. Како су реаговали Ваши ученици?
2. Могли бисте већ у понедељак.
3. Треба да нам донесете диплому и онда ће наша секретарица завршити администрацију.
4. Добар дан, господине Стефановићу. Изволите, седите.
5. Кажите ми, имате ли искуства у раду у школи?
6. Мислим да ће Вам у нашој школи бити пријатно да радите, јер су деца веома вредна.
7. Драго нам је што можемо да запослимо једног младог и ентузијастичног професора.
8. Из Ваше радне биографије могу да видим да сте веома креативни.

17. Допуните реченице одговарајућим облицима заменица.

Срђан је вредан и паметан. Ради као лекар и много људи зависи од (он). Пацијенти (он) воле зато што се лепо понаша према (они). Посао му је напоран и понекад (он) је заиста тешко. Он је занимљива и паметна особа. Не прича много о (себе), али се добро осећа у великом друштву. Важно (он) је да има много пријатеља. Пријатељи воле да се друже с (он), али (они) изнервира када реагује нагло.

55 18. Слушајте реченице и изаберите одговарајућу особину.

1. а) Смирен је.
б) Себичан је.

2. а) Отворен је.
б) Озбиљан је.

3. а) Забавна је.
б) Пријатна је.

4. а) Весео је.
б) Дружељубив је.

5. а) Одговоран је.
б) Вредан је.

6. а) Пажљив је.
б) Затворен је.

19. Допуните реченице одговарајућим обликом презента или перфекта.

Здраво свима! (звати се) Милош. (имати) тридесет шест година и из Панчева сам. Већ седам година (радити) као таксиста и (моћи) рећи да сада имам доста искуства у послу. Пре тога (радити) различите послове – на бензинској пумпи, у продавници, (бити) и достављач. Али, заправо, увек (уживати) у вожњи. Пре седам година (дати) отказ на послу и (одлучити) да радим сам. За почетак, (имати) добар ауто и, наравно, возачку дозволу. (морати положити) неке испите, али то (не бити) тешко. И онда (почети) да радим.

Данас ме муштерије већ добро (знати) и редовно ме (звати) када им (требати) вожња. Углавном радим дању, али викендом (узимати) и ноћну смену. Тада многи млади (излазити) у кафиће, па (моћи зарадити) више новца него радним данима. У овом послу ми (свиђати се) што (не зависити) од других људи. Имам добре радне навике, па ми није тешко да (организовати) радно време, да (устати) рано, на пример, или да радим дуже. Муштерије су углавном љубазне, а и ја сам увек пријатан и волим да радим с људима.

56 20. Слушајте интервју с познатом глумицом и одредите да ли су наведене тврдње тачне или нетачне.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Када сам била мала, два пута недељно сам ишла у позориште с мамом. | T | H |
| 2. Први посао сам добила када сам имала двадесет две године. | T | H |
| 3. Почела сам да радим зато што ми је требао новац. | T | H |
| 4. Први посао је био добро искуство. | T | H |
| 5. Током студија сам зарађивала много новца. | T | H |
| 6. Увек сам била пријатна и љубазна на послу. | T | H |

Tajni svetovi

1. Pročitajte tekstove i dopunite ih datim rečenicama. Jedna rečenica je uvek višak.

A

Nije retkost da su filmovi i serije doneli slavu ne samo glavnim glumcima (1) Tako je i „Igra prestola“, jedna od najpopularnijih serija u zadnje vreme, proslavila jezovuka, životinju sličnu vuku. Iako jezovuka danas ne možemo sresti, (2), ali su nestale pre oko 12.000 godina. Navodno su živele u Severnoj i Južnoj Americi i bile su veće i jače od današnjeg sivog vuka. Bile su duge oko jedan i po metar, (3), a hranile su se drugim životinjama. Ipak, pošto ovih bića više nema, za potrebe serije autori su morali pronaći neko drugo rešenje. (4) Ova rasa je verovatno nastala mešanjem malamuta, sibirskog haskija i nemačkog ovčara. (5), po ponašanju uopšte ne liči na divlje životinje. Ova životinja je inteligentna i dobro se slaže s ljudima. Brza je, jaka i puna energije, pa ne voli život u kući ili stanu, (6) koji su posle gledanja serije požurili da kupe jednog „jezovuka“.

A teške do 100 kilograma

B već i životinjama koje su se našle u njima

C nego su zaradili i mnogo novca

Č izbor je pao na severnoinuitskog psa

Ć što može praviti problem brojnim vlasnicima

D kažu da su ove životinje zaista postojale

DŽ iako ova rasa zaista izgleda kao vuk

B

Na svetu postoje milioni životinjskih vrsta, a o mnogima od njih ne znamo ništa. Jedna od životinja koje su nam malo poznate jeste aj-aj, (1) – na ostrvu Madagaskar. Aj-aj je vrsta polumajmuna (2) Njegove ogromne oči i uši više liče na one kod slepog miša. Kada odraste, može biti dug i tri metra, s repom koji je čak duži od tela. (3), s prugom na leđima, dok su odrasle životinje žute ili smeđe boje. Zanimljivo je da aj-aj ima duge prste na rukama, a četvrti prst je najduži. Zašto? Jednostavno, (4) i pojede ih u slast. Osim njih, aj-aj se hrani voćem, medom, semenkama. (5) Zapravo, aj-aj vrlo retko silazi na zemlju jer se na visini oseća najsigurnije, (6) Noć mu je omiljeno doba – jer je tada vreme za jelo.

A njime može da izvuče insekte iz drveća

B iako možda na prvi pogled ne izgleda tako

C a ima i dovoljno hrane

Č u ručku uživa na drveću

Ć simpatično biće koje se može sresti na samo jednom mestu na svetu

D aj-aj ima neobičan izgled

DŽ bebe aj-aja su obično srebrne

2. Dopunite rečenice pravilnim oblicima genitiva množine.

1. Koliko (torta) pravite za rođendan?
2. U grupi nema mnogo (devojka).
3. Ovog meseca smo imali nekoliko (sjajan koncert).
4. Dobio sam poklon od (sestra).
5. Ne idi u školu bez (olovka).
6. Zašto želiš još (lampa)?
7. Na koliko (kontinent) si bila do sada?
8. Hor će večeras pevati ukupno pet (pesma).



3. Dopunite tekst ponuđenim rečima. Stavite ih u pravilne oblike.

prespavati hraniti se dužina voditi stanovnik maziti
težina potrošiti priroda vlasnici

Ako mislite da su psi i mačke postali nezanimljivi kućni ljubimci, znamo jednog ljubimca koji je jednako sladak kao kuce i mace, a ipak je mnogo neobičniji. Reč je o jednom malom šumskom – ježu. Sigurno ste do sada ježeve sretali u, ali niste imali mnogo prilike da ih vidite u domovima svojih prijatelja. Međutim, jež može biti odličan kućni ljubimac. 5 Zbog svoje od 20 centimetara i od 500 grama, neće zauzeti mnogo mesta. Osim toga, ježevi nisu zahtevni ni kada se radi o ishrani – zato što jedu sve. To je dobro i za vaš džep, jer nećete mnogo novca. U prirodi insektima, ali biće srećni i kada im ponudite voće ili povrće. Ježevi su dobri ljubimci za aktivne i zaposlene Ne morate ih u šetnju, štaviše, vaš jež će ceo dan, pošto je noćna životinja, 10 ali će uveče, na kraju vašeg napornog dana, biti raspoložen da ga i da se igrate s njim.

4. Pročitajte informacije o sledećih nekoliko osoba, a zatim odredite koji bi ljubimac bio najbolji za njih i objasnite zašto.

pas papagaj mačka kućno prase ribice iguana

Ime i prezime: Snežana Mirković

Starost: 47 godina

Mesto: Beograd

Zanimanje: računovođa

Porodica: nema

Voli: čitanje knjiga i gledanje serija, druženje s prijateljima

Ne voli: sport, rano buđenje



Ime i prezime: Filip Stajić

Starost: 13 godina

Mesto: Niš

Zanimanje: učenik

Porodica: roditelji i stariji brat

Voli: košarku, vožnju bicikla, muziku

Ne voli: domaće zadatke, sedenje kod kuće



Ime i prezime: Dušan Đorđević

Starost: 26 godina

Mesto: Subotica

Zanimanje: programer

Porodica: devojka

Voli: učenje jezika, kompjuterske igrice, putovanja

Ne voli: boravak u prirodi, duge šetnje, teretanu



Ime i prezime: Danilo Pajić

Starost: 52 godine

Mesto: selo kod Kragujevca

Zanimanje: auto-mehaničar

Porodica: žena i dvoje dece

Voli: automobile i motore, boravak napolju, druženje s komšijama

Ne voli: duga putovanja, neljubazne mušterije



5. Odgovorite na pitanja kao u primeru.

Primer

Kako papagaji uče da govore? – *slušati vlasnike* → Papagaji uče da govore tako što slušaju vlasnike.

1. Kako deca uče da budu odgovorna? – *brinuti o kućnim ljubimcima*
2. Kako ćeš naučiti da plivaš? – *uzeti časove plivanja*
3. Kako si nabavio psa? – *otići u azil*
4. Kako pčele komuniciraju? – *imati poseban ples*
5. Kako možemo pomoći psima lutalicama? – *udomiti ih*
6. Kako su našli dobrog veterinara? – *dobiti preporuku*

57 6. Slušajte priču o jednoj od najpoznatijih ptica Srbije i odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Slika ptice na srpskoj zastavi nastala je prema pravoj ptici. | T | N |
| 2. Orao krstaš je nekada živio samo u Aziji. | T | N |
| 3. Ova ptica je uglavnom jela insekte i neke druge manje ptice. | T | N |
| 4. Orao krstaš živi na visokom drveću jer tako najlakše vidi svoj plen. | T | N |
| 5. Danas ima manje ovih ptica, a glavni krivac je čovek. | T | N |
| 6. Najveći broj orlova krstaša živi u Srbiji. | T | N |

7. Dopunite rečenice oblicima imperativa.

- Redovno (voditi, ti) psa u šetnju.
- (pomoći, vi) društvu za zaštitu životinja.
- Nikada (ne vući, vi) životinju za rep.
- (zakazati, oni) termin kod veterinara.
- (reći, ti) mi koja je tvoja omiljena životinja.
- (pozvati, ti) me ako ti treba pomoć.
- (ne biti, vi) suviše strogi prema kućnom ljubimcu.
- Ana (očistiti) akvarijum.
- (ne doći, ti) pre četiri sata.
- (ne hraniti, vi) životinje u zoološkom vrtu.

8. Dopunite rečenice pravilnim oblicima zamenica. Pazite na red reči!

- Miloš je dosta pričao o tome, ali nisam najbolje razumela.
- Mislim da su ribice odlični ljubimci jer ne treba mnogo pažnje.
- Nisam sigurna da maloj deci trebaju kućni ljubimci, jer su za to samo igračke.
- Obožavam svog psa, s se igram, vodim u šetnju, brinem o
- Komšinica često pita kada ću se odseliti.
- Kažu da volimo bebe životinja zato što podsećaju na decu.
- Mnoge egzotične životinje izgledaju opasno i ljudi se boje.
- Kad god krenem na posao, moja mačka ide sa do vrata.

9. Zamenite podvučene delove oblicima ličnih zamenica.

- Na kraju sam pozvala Mariju jer Miloša nisam mogla da nađem.
- Za rođendan smo ćerki kupili zeca, a sinu papagaja.
- Iako sam mužu dvaput rekla da nahrani ribice, zaboravio je.
- Milicu zanima biologija, a Stefana hemija.
- U azilu brinu o psima i mačkama. Hrane životinje, daju životinjama lekove i pokušavaju da pronađu vlasnike za životinje.
- I mojoj sestri se sviđaju pande.
- Kada je prvi put videla tu mačku, znala je da će mačku odvesti kući.
- Taj pas je bio vrlo skup, ali smo kupili psa.



10. Izaberite rečenicu s pravilnim redom reči.

- a) Andrej je jako želeo kućnog ljubimca, pa smo mu ga kupili.
 b) Andrej je jako želeo kućnog ljubimca, pa smo ga mu kupili.
 c) Andrej je jako želeo kućnog ljubimca, pa mu smo ga kupili.
- a) Da li si se nam obratila za pomoć?
 b) Da li se nam si obratila za pomoć?
 c) Da li si nam se obratila za pomoć?
- a) Neki ljudi misle da će ih se životinje bojati ako viču.
 b) Neki ljudi misle da će se ih životinje bojati ako viču.
 c) Neki ljudi misle da će njih se životinje bojati ako viču.
- a) Vama javiću se sutra posle podne.
 b) Javiću se vam sutra posle podne.
 c) Javiću vam se sutra posle podne.
- a) Bili su kod nas, ali nije se im dopao naš kućni ljubimac.
 b) Bili su kod nas, ali im se nije dopao naš kućni ljubimac.
 c) Bili su kod nas, ali se im nije dopao naš kućni ljubimac.
- a) Prošlog papagaja smo naučili da priča, a ga ne možemo.
 b) Prošlog papagaja smo naučili da priča, a njega ne možemo.
 c) Prošlog papagaja smo naučili da priča, a ne možemo ga.



11. Stavite reči u zagradama u pravilan padež.

- Molim te, nahrani i (ovaj papagaj).
- Moramo pomoći (te životinje).
- Ljudi se često boje (ti insekti).
- Razgovarao sam s (ona devojka) koja studira veterinu.
- Od (taj trenutak) sve se promenilo.
- Možemo li da razgovaramo o (ovaj problem)?
- Sećaš li se (onaj momak) od kog smo kupili psa?
- Životinje su dobre prema (oni ljudi) koji su dobri prema njima.

12. Izaberite pravu zamenicu.

- | | | | | |
|--------------------------|---------|--------|---------|--|
| 1. Da li vidiš | a) ovu | b) tu | c) onu | mačku tamo na kraju ulice? |
| 2. Hajde da prvo uradimo | a) ovaj | b) taj | c) onaj | zadatak koji sad imamo. |
| 3. Mislim da ne znam | a) ovog | b) tog | c) onog | momka o kojem mi pričaš. |
| 4. Zar se ne sećaš | a) ovog | b) tog | c) onog | leta kada smo plivali sa delfinima? |
| 5. Molim te, uzmi | a) ovu | b) tu | c) onu | knjigu. Poklanjam ti je. Izvoli. |
| 6. Juče sam pričao s | a) ovim | b) tim | c) onim | veterinarom kod kojeg smo bili pre tri godine. |
| 7. Zašto pričaš o | a) ovim | b) tim | c) onim | stvarima? |
| 8. Kupili smo mačku | a) ove | b) te | c) one | godine kada smo se doselili u Sombor. |

58 13. Slušajte intervju sa Vasilijem, momkom koji volontira u azilu za životinje, i izaberite tačne odgovore na pitanja.

- Kojim poslom će se Vasilije baviti kada završi fakultet?
 - Postaće veterinar.
 - Postaće biolog.
 - Nije rekao.
- Zašto je Vasilije počeo da radi u azilu?
 - Zato što je od detinjstva vezan za životinje.
 - Zbog posla kojim se bavi.
 - Zbog toga što je u srednjoj školi imao vremena za volontiranje.
- Koliko često radi u azilu?
 - Svaki dan, kada završi fakultetske obaveze.
 - Svaki dan po tri ili četiri sata.
 - Nekoliko puta u toku nedelje.
- Koji je Vasilijev glavni posao u azilu?
 - Da pomaže starijim radnicima.
 - Da hrani životinje i čisti im kuće.
 - Da se igra sa životinjama.
- Šta je jedan od najvažnijih ciljeva radnika azila?
 - Da organizuju redovne posete veterinara.
 - Da izleče bolesne životinje.
 - Da životinjama pronađu dobre vlasnike.
- Zašto azil sarađuje sa školama?
 - Zato što je važno da u detinjstvu naučimo da brinemo o životinjama.
 - Zato što će najverovatnije deca poželeti da udome životinju.
 - Zato što je to odlična reklama za aktivnosti azila.



14. Dopunite date tekstove prema uputstvima.

a) Stavite reči iz zagrada u pravilan padež.

Znate li da je jedna od (najpametnije domaće životinje) svinja? Istraživači su potvrdili da joj je inteligencija jednaka onoj kod (psi) i (mačke). Svinje mogu da sanjaju, da rešavaju (složeni problemi), pa i da nauče nekoliko (trikovi). Kao i ljudi, i svinje uživaju u (muzika), vole da se igraju (lopta), a bez društva (ljudi) ili (druge životinje) postaju tužne i depresivne. Ljudi koji brinu o (ove životinje) sigurno mogu potvrditi ove teze.



b) Izaberite pravilan glagolski vid.

Moj kućni ljubimac je kornjača. Zašto sam **birala/izabrala** baš ovog kućnog ljubimca? Većina ljudi **kupuje/kupi** pse ili mačke, ali, to nisu ljubimci za mene. Prvo, imam alergiju na dlaku, pa ne bih mogla da ih **čuvam/sačuvam** u stanu. Zatim, vrlo sam zauzeta i nikada ne bih **uzimala/uzela** kućnog ljubimca koji zahteva mnogo vremena i pažnje, a kornjaču ne moram čak ni **voditi/odvesti** u šetnju niti se igrati s njom. Njoj nije problem da sama **provodi/provede** vreme dok sam ja na poslu. Naravno, redovno je **hranim/nahranim, dajem/dam** joj vodu, a **posećujemo/posetimo** i veterinara kad god je to potrebno. Dobra stvar je i to što kornjače nisu skupe. Uopšte ne **trošim/potrošim** mnogo novca na njenu hranu ili opremu. Sa druge strane, kornjače su zanimljive i **donose/donesu** radost svojim vlasnicima kao i bilo koji drugi ljubimci.

Krv nije voda

1. Dopunite rečenice nazivima sportova.

1. U ovom sportu igrači igraju napolju, na otvorenom stadionu. Šutiraju loptu u gol. Ovaj sport je
2. Ovaj sport je timski. Igrači trče po terenu i žele da daju koš. Ovaj sport je
3. Ovaj sport je takođe timski. Igrači stoje na dve strane terena, a između njih je visoka mreža. Oni imaju loptu. Ovaj sport je
4. Ovaj timski sport ima loptu i golove. Igrači moraju da igraju u bazenu i moraju mnogo da plivaju. Ovaj sport je
5. Ovaj sport je individualni. Igrači igraju i napolju i unutra. Imaju teren, nisku mrežu, lopticu i reket. Ovaj sport je
6. U ovom individualnom sportu igrači su u bazenu, ali nemaju loptu ili gol. Oni moraju da budu najbrži. Ovaj sport je
7. Ovaj timski sport igraju igrači u zatvorenom prostoru. Imaju loptu i gol, ali oni ne šutiraju loptu, nego je dodaju rukama. Ovaj sport je
8. Ovaj sport je individualni. Igrači su na velikom terenu, obično napolju, ali mogu da budu i unutra. Oni ne koriste loptu. Trče mnogo i moraju da budu najbrži. Ovaj sport je

2. Dopunite rečenice odgovarajućim oblicima imenica.

genetika duh umerenost mladost vek starost

1. Njegova baka je napunila 94 godine. Doživela je duboku
2. Danas više nije fizički aktivan, ali je u bio odličan sportista.
3. Tajna dugovečnosti leži u u svemu. Ničeg previše ni premalo!
4. Životni se svake godine produžava.
5. Mi ličimo na svoje pretke – to je
6. Da bismo sačuvali zdrav i zdravo telo, moramo vežbati!

3. Dopunite tekst ponuđenim rečima.

je pobedila gol rezultat ostvarila poluvreme utakmicu dovedu proslavili

Fudbalska reprezentacija Srbije igrala je juče protiv Belgije. Prvo je bilo veoma zanimljivo. Prvo je jedan igrač Belgije dao, a onda je igrač Srbije izjednačio. Na pauzi je bio 1:1. U drugom poluvremenu igrači su se trudili da svoj tim u vođstvo, što je na kraju pošlo za rukom fudbalerima Srbije. Utakmica je završena rezultatom 2:1. Srbija Belgiju i velik uspeh. Najvatrejniji navijači su pesmom i dugim aplauzom pobedu svog tima.

4. Dopunite rečenice nazivima za sportiste i sportistkinje.

1. **Marko:** Moj sport je fudbal. Ja sam
2. **Jelena:** Moj sport je klizanje. Ja sam
3. **Jovan i Stefan:** Naš sport je košarka. Mi smo
4. **Tanja i Sara:** Naš sport je odbojka. Mi smo
5. **Mihajlo:** Moj sport je atletika. Ja sam
6. **Igor:** Moj sport je vaterpolo. Ja sam
7. **David i Ivan:** Naš sport je plivanje. Mi smo
8. **Sanja i Ana:** Naš sport je tenis. Mi smo



5. Dopunite tekst izdvojenim delovima.

- a) koje deca provode pred televizorom i kompjuterom
- b) produžite vreme aktivnosti
- c) misli se na svako kretanje tela koji dovodi do potrošnje energije u toku slobodnog vremena
- č) zajedno sa decom vozite bicikl
- ć) važan faktor rizika za hronične bolesti
- d) koliko i kada ga uzimati



Svetska zdravstvena organizacija 10. maja obeležava Svetski dan fizičke aktivnosti. Cilj je da se pokaže koliko je važna fizička aktivnost za dobro zdravlje. Kada se kaže fizička aktivnost Medicinske studije pokazuju da je manjak fizičke aktivnosti U svetu 1 od 4 odrasle, i 3 od 4 mlade osobe nisu dovoljno fizički aktivne. Fizička aktivnost kod dece i mladih povećava samopouzdanje, samopoštovanje, osećaj ispunjenosti i zadovoljstva i zato je važno ograničiti vreme Pozitivni efekti svakodnevne fizičke aktivnosti kod odraslih su vidljivi u prevenciji raznih bolesti srca, krvnog pritiska, šećerne bolesti, depresije...

Za dobro zdravlje se odraslima preporučuje najmanje 30 minuta svakodnevne umerene fizičke aktivnosti, a deci najmanje 60 minuta. Vežbanje je lek, ali kao i svaki lek treba znati Ako do sada niste bili aktivni, preporučujemo vam da krenete lakšim tempom. Posle nekoliko nedelja Potrudite se da što više slobodnog vremena provodite napolju i budete fizički aktivni. Prošetajte do posla ili, igrajte odbojku, stoni tenis, basket ili badminton u prirodi ili na pesku...

6. Izaberite reč i dopunite dijalog.

Kako doživeti **duboku/tešku/veliku** starost – pitanje je koje se postavlja od **uveka/zanaveka/pamtiveka**. Ekipa televizije „Polar“ posetila je našu sugrađanku koja je možda prava osoba da odgovori na njega.

Novinar: Draga Maro, želimo Vam srećan 98. rođendan. Kako se osećate danas?

Mara: Hvala lepo. Dobro sam, hvala na pitanju. Srećna sam što mi je danas cela porodica ovde, a i zato što ste mi vi došli u **goste/prijatelje/posećivanje**.

Novinar: Zaista nam je zadovoljstvo. Maro, iako imate 98 godina, i dalje ste u **ulozi/zdravlju/kondiciji**? Kako ste to uspeali?

Mara: Ne znam šta da kažem. Nisam **radila/vežbala/se bavila** nekim sportom, nije to bilo popularno u moje vreme, ali sam uvek mnogo radila. **Ustajala/Budila/Spavala** sam rano, obavljala kućne poslove, pa radila u dvorištu. Nikad nisam bila lenja. I mnogo sam vremena provodila na **zatvorenom/otvorenom/aktivnom**, a danas ljudi puno sede u kući.

Novinar: Da li ste vodili **pažnju/brige/računa** o ishrani?

Mara: Uvek sam imala **mere/sreće/uživanje** u jelu i piću. Ali sam volela svašta da probam.

Novinar: Da li je život bez stresa važan za zdravlje?

Mara: Ma to ne postoji. Ko može da živi bez stresa? Ali ako imate dobre ljude oko sebe, dobre porodične **gene/odnose/rođake**, stres je upola manji, a sreća duplo veća. I onda se sve lako pregura.



7. Dopunite rečenice odgovarajućim oblikom imeničkih zamenica.

1. (niko) nisam rekao šta se dogodilo.
2. Mislim da moja ponuda odgovara (svako).
3. Zašto ne pitaš (neko) za pomoć?
4. Želim da razgovaram sa (neko).
5. Ona vodi računa o (svašta).
6. (ništa) se ne sećam.
7. Mogu li (nešto) da te pitam?
8. On (ništa) nije zadovoljan.

8. Dopunite rečenice odgovarajućim oblikom odričnih imeničkih zamenica.

1. On se ne druži sa (ko).
2. Nije bio loš prema (ko).
3. Nije mi stigao poziv od (ko).
4. Ne navijam za (ko).
5. Ne bih igrao za taj tim za (šta) na svetu.
6. Mislim da on u (šta) ne uživa.
7. Pobeda tvog tima se sa (šta) ne može porediti.
8. Nismo se uzbuđivali zbog (šta).

9. Dopunite rečenice dativom.

1. Dao je svoje stvari (mlađi brat).
2. Kupio je novu loptu (komšijski dečaci).
3. Letimo ka (Velika Britanija).
4. Profesor je pozeleo sreću (novi studenti).
5. (moja sestra) je hladno.
6. (one) se jede pica.
7. Da li (vi) je prijatno ovde?
8. Čini (ja) se da će izgubiti večeras.
9. Prijao (on) je odmor posle napornih treninga.
10. (mi) je veoma žao zbog rezultata.

10. Zaokružite tačno napisanu rečenicu.

1. a) Pričao im je o svojim počecima.
b) Pričao je im o svojim počecima.
2. a) Mislim da se mu sviđa novi trener.
b) Mislim da mu se sviđa novi trener.
3. a) Pokazali su joj nove vežbe.
b) Pokazali joj su nove vežbe.
4. a) Kako vam se čini novi tim?
b) Kako vama se čini novi tim?
5. a) Trebale mi su nove patike za trening.
b) Trebale su mi nove patike za trening.
6. a) Žao mi je što si se povredio na utakmici.
b) Žao je mi što si se povredio na utakmici.

11. Prebacite rečenice iz prezenta u perfekat.

Primer

Lepo im je ovde. → Bilo im je lepo ovde.

1. Dajem mu svoj stari bicikl.
.....
2. Sara joj kaže da udari loptu jače.
.....
3. Važno im je da pobede.
.....
4. Sanja vam šalje rezultate.
.....
5. Čini nam se da se utakmica neće završiti zbog kiše.
.....
6. Ne prija mu jako sunce.
.....

12. U sledećim rečenicama umesto imenice u dativu koristite zamenicu. Pazite na red reči.

Primer

Da li se Milošu sviđaju treninzi? → Da li mu se sviđaju treninzi?

1. Brat je Stefanu mnogo pomagao na treninzima, a roditelji su Stefanu davali savete.
2. Iako je napolju dvadeset pet stepeni, oni kažu da je dečacima hladno.
3. Danica je poslala poruku drugaricama, ali one Danici nisu odgovorile.
4. Mislim da se Anji jako spava.
5. Da li je tebi i Nikoli zabavno ovde, ili se tebi i Nikoli ide kući?
6. Kad su Marku dali karte za utakmicu, zaboravio je da se zahvali prijateljima.
7. Ako direktoru obećaju da će raditi prekovremeno, sigurno će dobiti veću platu.
8. Taman kad je svom saigraču dodao loptu, sudija je odsvirao kraj.

13. Slušajte dijalog i odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Novak Đoković je najbolji teniser na svetu. | T | N |
| 2. Za Novaka je lako da bude uspešan teniser. | T | N |
| 3. On misli da je tenis naporan sport. | T | N |
| 4. Novak nije želeo da bude sportista kada je bio dete. | T | N |
| 5. Publika uvek navija za Novaka. | T | N |
| 6. Kineska publika voli Novaka. | T | N |
| 7. Teniseri su dobro plaćeni sportisti. | T | N |
| 8. Novak igra tenis zato što želi da ima mnogo novca. | T | N |

14. Odgovorite na pitanja koristeći izraze:

čini mi se da, smatram da, ako se ne varam, na prvoj/drugoj slici...

1. Šta su osvojili ljudi na slikama?
2. Šta mislite na kojim takmičenjima su učestvovali?
3. Kako su se osećali u tim trenucima?



1. Kojim sportom se bave ljudi na slikama?
2. Šta se desilo ovim sportistima?
3. Kako su se osećali u tim momentima?



Kako se osećaš?

utučeno
razočarano
tužno
uplašeno
zadovoljno
srećno
ushićeno
oduševljeno



15. Pročitajte tekst i odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

Statistike kažu da ljudi u Japanu žive najduže. Japanci u proseku žive 83 godine (i malo duže), a imaju dobre šanse i da dožive stotu godinu. Naučnici se trude da objasne zašto je to tako. Neki kažu da Japanci jednostavno imaju dobre gene. Drugi misle da Japanci žive dugo zbog zdravih životnih navika. Na primer, oni jedu morsku hranu, ne jedu mnogo, ali imaju više obroka. Pored toga, Japanci mnogo šetaju i voze bicikl umesto da koriste automobile ili autobuse. Zanimljivo je da se Japanci ne bave sportom više od drugih nacija, ali su ipak u dobroj formi i retko su gojazni. I njihov medicinski sistem je veoma dobar, pa Japanci na vreme znaju da li su bolesni. I veoma važna stvar – porodica je ključna u životu Japanaca. Japanci su često pod stresom, ali im porodica pomaže da se opuste i da zaborave na probleme.

- | | | |
|--|---|---|
| 1. Japanci žive dugo samo zato što imaju dobre gene. | T | N |
| 2. Jedu mnogo hrane za svaki obrok. | T | N |
| 3. Obično nemaju višak kilograma. | T | N |
| 4. Uglavnom su u dobroj fizičkoj formi. | T | N |
| 5. Vode računa o zdravlju. | T | N |
| 6. Obično nisu pod stresom i zato su zdraviji. | T | N |
| 7. Vole da provode vreme s porodicom. | T | N |

16. Koristite date reči i transformišite rečenice tako da smisao ostane isti.

- Milana ne brine o zdravlju. RAČUN
»»»
- Naš deda je umeren u hrani i piću. MERA
»»»
- Žene prosečno žive duže od muškaraca. PROSEK
»»»
- Ona je doživela pozne godine. STAROST
»»»
- Vanja Grbić je među najuspešnijim odbojkašima Srbije. JEDAN
»»»
- Nije zdravo da provodiš previše vremena u kući. PROSTOR
»»»

Природне лепоте

1. Прочитајте текстове о српским парковима природе и одговорите на задатке.

а) Допуните текст правилним падежним облицима.

Увац је река у (југозападна Србија), која тече између (планине) Златибор и Златар и представља природну границу међу (оне). Ова река је посебно занимљива јер прави дубоку клисуру која стално кривуда слева надесно. Окружена је (планине), са (које) се пружа невероватан поглед на (зелена вода) реке. То је и један од (разлози) зашто туристи у (мали чамци) плове (ова река), а затим се пењу на неке од (највиши врхови), на којима их чека фантастичан поглед. У планинама око (река) скривене су бројне пећине, богате (пећински накит), од којих су многе и даље неистражене, те буде машту посетилаца. Међутим, оно по чему је (овај парк природе) надалеко познат засигурно је белоглави суп – птица великих крила, која је била пред (изумирање), али је, захваљујући ентузијазму (локално становништво) и (научници), ипак спасена. Ова врста орла лешинара данас поносно лети изнад Увца и одушевљава посматраче (своја снага).

б) Допуните текст предлозима.

Делиблатска пешчара је јединствена пешчара Европи, а налази се североистоку Србије, реке Дунав и планине Карпати. Занимљиво је да је ова пешчара настала време леденог доба. 1977. године ова област је и званично резерват природе. Вршац је једини већи град близини пешчаре, док њене јужне стране тече Дунав. На изглед пешчаре утицао је ветар познат имену кошава. Кошава је направила пешчана брда, а највиши врх се налази 198 метара надморске висине. Делиблатска пешчара је посебна и великог броја биљних и животињских врста које су свој дом нашле баш овде. На пример, овде се може видети више двадесет врста орхидеја, а ту су и различите врсте птица, затим вукови, јелени, дивље свиње. Овде можете кренути и шетњу шумом, а препоручује се и вожња бициклом. Љубитеље лова ће ово подручје сигурно занимати, пошто се ловиште налази површини 33.610 хектара.

в) Направите нове речи од оних датих у заградама тако да одговарају реченицама.

Зобнатица је познат парк природе у (север) Србији. Овде се налазе старо имање породице Терлеи, Зобнатичко језеро, ветрењаче, остаци старог парка, (археологија) налазишта и зоо-врт. Ипак, оно по чему је Зобнатица најпознатија без сумње је велика ергела коња, коју је 1779. године на свом имању основао гроф Терлеи, а која данас има више од сто коња. Некадашње (породица) имање данас привлачи бројне туристе, а нуди и (хотел) смештај. Не пропустите ни (посетити) музеју коњарства, који је направљен у облику потковице. Парк има велике (туризам) могућности и нуди (уживати) у природи, чистом ваздуху, (возити) бициклом, лову, (спорт) риболову и јахању. Осим овога, Зобнатица је данас и велико (пољопривреда) имање, на којем се узгајају различите (биљка) врсте.



АБЫКУМ



2. Прочитајте текстове о четири археолошка налазишта у Србији. Потом упишите слова А, Б, В или Г поред датих реченица, пратећи на које се налазиште оне односе.

А

Сремска Митровица изгледа као сви други градови на северу Србије. Ипак, она је посебна по томе што испод својих улица и тргова крије остатке старог римског града Сирмијума, у којем је рођено чак пет римских царева. Овај град је основан у 1. веку, а најмоћнији је био у 3. веку, када је постао један од главних градова Римског царства.

- 5 Данас у археолошком налазишту можете видети остатке царске палате и хиподрома, који је јединствен у Србији. Сачуван је један део раскошних мозаика, као и систем за грејање, али, зидови који су некада окруживали град, нажалост, више нису ту.
- Сирмијум је касније постао центар хришћанства, па се у центру града могу видети остаци старе базилике.

Б

Ако желите да сазнате више о животу људи у праисторији, требало би да посетите археолошко налазиште Винча, које се налази на само 14 километара југоисточно од Београда. Овде се могу видети остаци једног од највећих европских праисторијских села, које је настало између 5.300. и 4.300. године пре нове ере. Сазнаћете да су људи у давној прошлости живели у кућама од дрвета и блата, користили посуђе од земље, а у лов ишли са оружјем од камена. Људи су се бавили пољопривредом, а Винча је у неолиту била привредни, културни и верски центар. Винчанска култура је заправо била врло модерна за то време, а заменила је једну старију културу чији се остаци могу наћи недалеко, у околини града Панчева. Да бисте потпуно разумели винчанску културу, препоручујемо вам да посетите Народни музеј у Београду, јер се у њему чувају предмети пронађени на овој локацији.

В

Једно од најзначајнијих археолошких налазишта налази се у југоисточној Србији, у близини Зајечара, родног града римског императора Галерија Максимилијана. Овај цар је на овом месту изградио огромну палату, коју је поклатио својој мајци, Ромули, па је по њој грађевина добила име Феликс Ромулијана. Данас овде можете видети остатке палате подељене на два дела. У јужном делу налазе се велики храм и римско купатило, док се на северу налази царска палата с малим храмом, у којем су се обављали пагански ритуали. Посебно су занимљиви мозаици на поду палате који својом лепотом одушевљавају посетиоце.

Г

Налазиште Лепенски вир с правом се назива „колевка цивилизације“, пошто су остаци пронађени овде настали између 6.500. и 5.500. године пре нове ере. Овај локалитет се налази у Националном парку Ђердап, на обали реке Дунав, која је становницима Лепенског вира нудила велике количине хране и највише је утицала на њихову културу. Лепенски вир је најпознатији по скулптурама у облику рибе, на којим се налазе необични цртежи, линије које изгледају као шифре. Поред тога, остаци кућа који су овде пронађени показали су да су људи тог времена били одлични у математици и геометрији. Ово насеље је напуштено око 4.800. године п. н. е., када су његови становници почели да се баве пољопривредом уместо риболовом, па су се одселили у потрази за бољом земљом.

Пример

Ово је најстарије археолошко налазиште у Србији.

Г

- Овде се можете упознати са свакодневним животом људи у прошлости.
- Ово налазиште је направљено као поклон.
- Предмети који су овде пронађени данас се налазе на другом месту.
- Један велики део старог насеља није сачуван.
- Природа је имала велик утицај на ову културу.
- Ово насеље је нестало када су његови становници променили занимање.
- У овом насељу су током година постојале две религије.
- Пре ове културе постојала је једна, још старија, у њеној близини.
- На овом месту живели су добри научници.
- Овде су сачувана места на којима су се обављали религијски ритуали.

.....

.....

.....

.....

.....

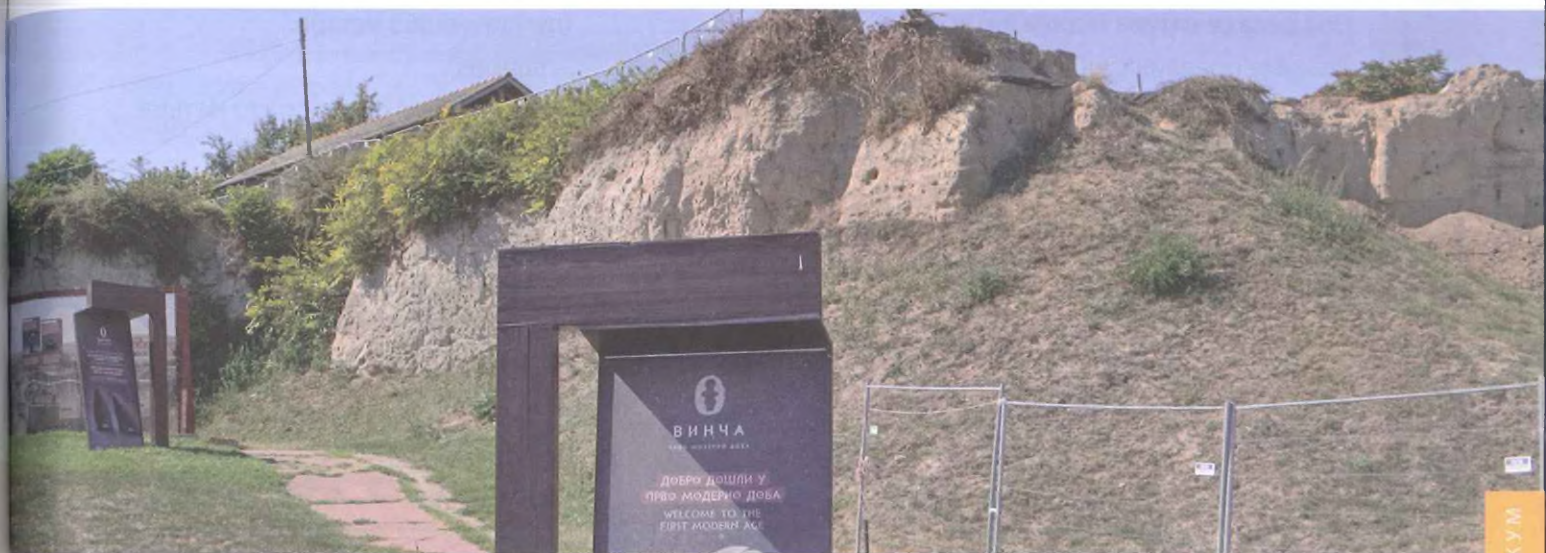
.....

.....

.....

.....

.....



3. Направите нове речи од оних датих у заградама и допуните реченице.

а) придеви од именица

1. Најбољи роштиљ можете пробати у (југ) Србији.
2. (север) део земље заузима велика равница.
3. Национални парк Тара налази се у (југозапад) Србији.
4. (исток) Србија крије велики број природних лепота.

б) именице од придева

1. Ова река се назива Година јер је њена (дуг) тачно 365 метара.
2. Тешко је препливати Дунав због његове (широк).
3. Док су истраживали пећину, спустили су се на (дубок) од скоро сто метара.
4. Ако волите разгледање с (висок), препоручујемо вам лет балоном.

4. Изаберите праву реч и допуните текст.

Ако сте 1) екстремних спортова, што пре се упутите ка кањону реке Трибуће, која настаје на 2) планине Бобије и налази се на 3) специјалног резервата природе. Крените у авантуру пешачења кроз густе шуме, скакања у хладну воду реке, пењања на планину. Пут који прелазите има 4) од једног километра, али је прилично захтеван, па ће вам за његов прелазак требати бар четири сата. Препоручује се одлазак у топлијем делу године, када нема много кише, па ни 5) реке није велика.

Тачка на којој се заинтересовани окупљају подсећа на пећински 6) с каменим украсима и статуама. Убрзо се наилази на водопад, где вода пада с 7) од 20 метара. Целим путем природа задивљује авантуристе својом лепотом и чистоћом. Ако се плашите тежине пута, не треба да бринете, јер ће вас све време пратити 8), који ће водити рачуна о вашој безбедности. Наравно, специјална опрема, као што су дубоке чизме, одећа за кањонинг и уже, као и добра кондиција обавезни су.

- | | | |
|-----------------|-------------------|------------|
| 1. а) посетилац | б) заинтересовани | в) љубитељ |
| 2. а) врхунцу | б) врху | в) висини |
| 3. а) површини | б) територији | в) клисури |
| 4. а) дужину | б) дубину | в) тежину |
| 5. а) висина | б) дебљина | в) дубина |
| 6. а) излаз | б) прелаз | в) улаз |
| 7. а) дужине | б) ширине | в) висине |
| 8. а) водитељ | б) водич | в) вођа |

5. Допуните реченице одговарајућим обликом придева у компаративу или суперлативу.

1. Који је (висок) врх Србије?
2. Јесте ли знали да је кањон реке Таре (дубок) кањон у Европи, а други (велик) кањон у свету?
3. Пут кроз Грделичку клисуру је дефинитивно (тежак) него возња ауто-путем.
4. У Ћердапској клисури Дунав је и и (широк, узак)
5. Земљиште уз реку је одувек било (скуп) од оног поред којег нема воде.
6. Језеро је много (чист) од када се еколози брину о њему.
7. Листопадне шуме су (чест) него зимзелене на територији Србије.
8. Који је (лак) пут до водопада?
9. Овде је трава (зелен), небо је (плав), а сунце је (јак).
10. (леп) поглед ћеш ухватити ако се попнеш на врх.

6. Слушајте приче о четири места у Србији и одредите на коју се слику свака прича односи тако што ћете уписати број приче у поље поред слике. Једна слика је вишак.



7. Преформулишите реченице као у примеру.

Пример

Кренули смо у шетњу парком. → Кренули смо у шетњу по парку.

1. Планинари се крећу обележеним шумским стазама. >>>
2. >>> Јеси ли за пешачење по планини за викенд?
3. Досадна ми је возња ауто-путем. >>>
4. Уживали смо у пловидби реком. >>>
5. >>> Мислим да није могућа возња аутомобила по пешчари.
6. >>> Еколози ће организовати протестну шетњу по граду.



8. Заинтересовани сте за активност у природи. Изаберите једну од понуђених и распитајте се о детаљима код свог партнера.

Планинарски клуб Железничар из Краљева 11. јуна 2022. организује пешачење око планинског села Рудно, у парку природе Голија. Уживаћемо у чистој природи, посетићемо манастире у околини, а организоваћемо и забавни програм и такмичења.

Програм ће трајати два дана, а смештај је обезбеђен.

Информације и пријаве: Горан 064935792

Група грађана Еко-стража у недељу, 25. априла, организује трећу акцију чишћења смећа на више места у Србији. Свако може да пријави локацију на којој има много смећа и да буде домаћин волонтерима. До сада је пријављено скоро 50 локација. Придружите се у недељу и помозите да и ваш град буде лепши и чистији. На крају дана организујемо дружење.

За све информације позовите број телефона 0617221987.

На Дан заштите природе, 11. априла, организујемо бесплатну посету Ботаничкој башти „Јевремовац“ у Београду. Добићете прилику да уживате у шетњи Ботаничком баштом, у разгледању биљних врста, а од водича ћете чути приче о занимљивим темама.

За пријаву и информације позовите број телефона 011/3658-472

Ако сте љубитељ животиња и ако се авантуриста крије у Вама, позивамо Вас да дођете на планину Тару да бисте из близине посматрали мрке медведе, највеће животиње које се могу видети у Србији. Упознајте се с овим дивљим животињама, остварите контакт с природом и доживите нешто потпуно другачије.

За пријаву и све информације позовите 063882915.

Додатне информације
Време: 11. и 12. јун 2022.
Програм:
 11. јун 2022.
 • окупљање испред планинарског дома;
 • промоција књиге о природи овог краја;
 • пешачење у дужини од 5 километара;
 • ноћење.
 12. јун 2022.
 • пешачење у дужини од 18 километара;
 • посета манастирима из средњег века;
 • такмичење у планинском оријентингу;
 • концерти традиционалне музике.
Смештај:
 • у основној школи у селу Рудно или кампованье на обали реке;
 • обезбеђени превоз од града Краљева до села Рудно и водич.

Додатне информације
Пријава локација: на број телефона или на имејл адресу cistimosrbiju@org.rs
Почетак: 9.00
Потребна опрема: Понесите удобну одећу и обućу, као и рукавице. Кесе за смеће ћемо ми обезбедити.
Завршетак: у послеподневним сатима, дружење уз храну и музику

Додатне информације
Окупљање посетилаца: код главног улаза у Ботаничку башту
Време: прва група у 11.00, друга група у 13.00
Трајање: један сат
Теме о којима ћемо разговарати: историја Ботаничке баште, порекло и особине биљних врста, сарадња са Биолошким факултетом

Додатне информације
Место: Национални парк Тара
Активност: Медведи се посматрају из две осматрачнице у којима могу бити највише три особе и водич.
Цена: 8.500 динара по особи
Напомена: Није дозвољено прављење буке ни коришћење батеријске лампе јер то смета животињама.

**9. Преобликујте следеће реченице као у примеру.
Користите футур II и футур I или императив.**

Пример

Надам се да ћу имати довољно новца да одем на море. →
Отићи ћу на море ако будем имала довољно новца.

1. Желим да путујем по Србији, али прво морам да добијем годишњи одмор.
2. Мислим да ће те примити на посао, али им мораш послати биографију.
3. Желите да учествујете у еколошкој акцији? Пријавите се на следећи број.
4. Марко се нада да ће видети ретке птице, али, мора бити врло тих.
5. Сви који желе да нам се сутра придруже у шетњи, нека понесу удобну обућу.
6. Надамо се да ћемо посетити старе манастире. Тамо ћемо читати о њиховој историји.

10. Од датих речи направите реченице као у примеру.

Пример

отићи на Ћердап – возити се бродом (ми) →
Ако будемо отишли на Ћердап, возићемо се бродом.

1. попети се на видиковац – направити неколико фотографија (ја)
2. организовати разгледање града – имати заинтересоване туристе (ми)
3. научити нешто о српској култури – прочитати ову књигу (ти)
4. бавити се планинарењем – бити у форми (ви)
5. проводити време у природи – осећати се боље (она)
6. немати купатило – спавати у кампу (оне)



Test 1

1. Dopunite rečenice odgovarajućim oblikom upitnih zamenica *ko* i *šta*.

- (šta) jedeš špagete?
- Po (šta) je poznat Mihajlo Pupin?
- Za (ko) se udala Milica?
- (ko) mladoženjina porodica nudi novac za mladu?
- S (ko) možete da uporedite ovog mladog, talentovanog momka?
- O (ko) si pisao u svojoj novoj knjizi?
- Za (šta) si se najviše zanimao kad si bio u srednjoj školi?
- Iz (šta) jedu supu?

2. Prebacite aktivne u pasivne rečenice.

- Ljudi uz ribu najčešće piju vino.
»»»
- Ljudi poklanjaju vredne stvari za venčanje.
»»»
- Ljudi planiraju svadbu nekoliko meseci unapred.
»»»
- Mladenci provode medeni mesec na nekom putovanju.
»»»
- Za Badnji dan jedemo posnu hranu.
»»»
- Za hleb koristimo razne vrste brašna.
»»»

3. Dopunite rečenice ponuđenim rečima.

crkva bidermajer kum sveštenik ruzmarin ples venčanica mladoženja

- Mlada na kraju venčanja baca
- Mladine mlađe sestre kite svatove. Za kićenje se koristi biljka
- Mladin budući muž je Zajedno, oni su mladenci.
- Čovek čiji je posao da nas krsti i venčava zove se
- Mlada na venčanju nosi posebnu haljinu koja se zove
- Na početku žurke, mladenci igraju prvi
- Detetov duhovni roditelj je njegov
- Mesto na kom se dešava krštenje zove se



4. Dopunite rečenice imperativom glagola.

Recept za sarmu od kiselog kupusa

..... (oprati) listove kiselog kupusa u hladnoj vodi, jedan po jedan.
 (pomešati) mleveno svinjsko i juneće meso i (iseći) crni luk.
 U šerpu (staviti) 100 g masti, meso i crni luk, pa (pržiti) malo. U to
 (dodati) 50 g pirinča, bibera, soli i jedno jaje. Sve dobro
 (promešati). Zatim (uzeti) jedan list kupusa i u njega (dodati) smesu
 od mesa i pirinča i (zamotati). U jednu dublju šerpu (stavljati)
 sarme jednu pored druge. Sarme (preliti) vodom i (kuvati) 3 do 4
 sata. Kada sarma bude skoro gotova, na malo masti (upržiti) brašno i crvenu
 papriku pa i to (dodati) preko sarmi i (pečiti) još pola sata u rerni.

5. Napišite rečenice koristeći veznik *koji, koja, koje*.

- Ovo je biznis plan. Iz njega se rađa naš biznis.
 >>>>
- Ovo je autobiografija. Nju sam čitao pet dana.
 >>>>
- Za njega su bile važne prirodne nauke. Njih je zavoleo u gimnaziji.
 >>>>
- Radio sam pre deset godina na jednom projektu. Na tom projektu sam upoznao svog najboljeg druga.
 >>>>
- Bojan je veoma odan prijatelj. Na njega uvek možeš računati.
 >>>>
- Pupin je bio dobar i u pisanju. Pisanjem se bavio godinama.
 >>>>

6. Izaberite odgovarajući glagol.

Moja najbolja prijateljica Jelena i ja se znamo još iz vrtića. **Prošle smo/Prolazile smo** zajedno osnovnu i srednju školu i ostale bliske do danas. Znam da na nju uvek mogu da **izračunam/računam**. Bilo je, naravno, perioda kada smo se **udaljile/udaljavale**, ali se nikad nismo posvađale. Ja sam prva zasnovala porodicu i **dobijala/dobila** dete i tada smo se manje **viđale/videle**, najviše zbog mojih obaveza prema bebi. Rekla bih da nam se odnos učvrstio kad me je Jelena **pozvala/pozivala** da joj budem kuma na venčanju. Otada smo nerazdvojne – redovno se **posetimo/posećujemo**, idemo na koncerte, dečje rođendane. Prošle godine smo zajedno i letovale.

7. Prebacite rečenice u direktni govor.

1. Mirko je rekao da će doneti rođendansku tortu. >>>
2. Sonja kaže da treba da skrenemo levo. >>>
3. Jovan je pitao da li ćemo doći na njegovu svadbu. >>>
4. Sestra je rekla da će sutra kupiti venčanicu. >>>
5. Bilja kaže da voli da ide na žurke. >>>
6. Siniša je pitao koliko će ljudi biti na slavlju. >>>

8. Dopunite rečenice odgovarajućim padežnim oblikom.

1. Na našem venčanju je bilo oko 200 (gosti).
2. Ako pevaš za (sto), imaćeš ludog muža.
3. Daj mi jedan zalogaj (torta)!
4. Po (običaj) mlada treba da baci buket preko ramena.
5. Prvi odlazak u (poseta) mami i bebi se zove babine.
6. Najviše volim da namažem džem na (hleb).
7. Slavko živi u Ulici (Nikola Tesla).
8. Ivana je odlična u (prirodne nauke).
9. (Petar) je zanimala književnost.
10. Papriku koristimo za spremanje (ajvar).

9. Povežite reči.

tanjir	sol
šolja	hleba
čaša	supe
činija	salate
kašičica	čaja
parče	vina

10. Dopunite izraze pridevima.

1. Miloš je moj (venčanje) kum.
2. Da li je vaše venčanje bilo (tradicija)?
3. Najviše volim (peći) meso.
4. Umesto kolača služi se (voće) salata.
5. Koji su (svadba) običaji u vašoj zemlji?
6. Česnica je (Božić) kolač.
7. U koliko sati je (crkva) venčanje?
8. Ako je slava u vreme posta, onda i hrana treba da bude (post).

11. Dopunite tekst odgovarajućim oblicima ponuđenih glagola.

shvatiti ne slagati se sresti se družiti se upoznati

Neki ljudi kažu da nije moguće naći prijatelja na društvenim mrežama. Ja s tim uopšte Svoju najbolju drugaricu Saru na jednom forumu za predavače stranih jezika onlajn i već četiri godine! Veoma brzo da imamo mnogo toga zajedničkog – ljubav prema stranim jezicima, putovanjima, druženjima... Stalno smo u kontaktu preko društvenih mreža, a ovog leta planiramo i da u Španiji.

12. Dopunite rečenice odgovarajućim oblicima reči.

Svi su mi govorili da muško–ženska prijateljstva ne postoje. Ipak, moja priča je sasvim drugačija. (Srđan) znam više od 25 godina. Bili smo komšije kad smo krenuli u prvi razred. Moja porodica i ja smo se doselili (ta godina) u Novi Sad. Upoznali smo se preko (moj brat), sa kojim je Srđan najpre počeo da se druži. Međutim, uvek smo se Srđan i ja bolje razumeli nego (oni) dvojica. Znali smo da pričamo satima o (razne stvari). Uvek je bio tu za (ja), kao i ja za (on). Srđan često kaže da sam mu ja druga sestra. Nikad nismo izgubili kontak, iako su (mi) se putevi razišli. On se s porodicom preselio u (Amerika) pre nekoliko godina, ali se viđamo (svaka nedelja), zahvaljujući (nove tehnologije).



13. Napravite rečenice koristeći veznik *pre nego što*.

1. družiti se godinama – postati kume (one)

»»»

2. skuvati testeninu – biti gotov sos (vi)

»»»

3. veriti se – venčati se (parovi)

»»»

4. biti nerazdvojan – posvađati se (oni)

»»»

5. popiti čašicu rakije – početi s ručkom (mi)

»»»

14. Napravite rečenice koristeći veznik *da + potencijal*.

1. morati uložiti mnogo truda i strpljenja – sačuvati prijateljstvo (vi)

»»»

2. jaje trebati kuvati deset minuta – biti tvrdo kuvano

»»»

3. sačekati 40 dana – posetiti mamu i novorođenče (vi)

»»»

4. morati pokazati to dobrim delima – imati poverenja u nekoga (mi)

»»»

5. morati probati – znati šta mi se ne sviđa (ja)

»»»

Test 2

1. Dopunite tekst ponuđenim imenicama.

kafić poslodavac pravljenje oglas smena zahtevi
razred raspust preporuka iskustvo

Poštovani,

Javljam se na za posao prodavca sladoleda. Moje ime je Sara Ivanović i imam sedamnaest godina. Učenica sam četvrtog gimnazije. Imam u konobarisanju. Prošlog leta sam skoro tri meseca radila u jednom Sviđa mi se taj posao, jer sam komunikativna, srdačna i brza. Takođe, obožavam da spremam kolače i možda bih vam mogla pomoći i u slatkiša. Nemam posebne kad je radno vreme u pitanju, pošto sam na Ipak, spavalica sam, pa bi mi više odgovarala druga U prilogu je mog bivšeg

Možete me kontaktirati na ovaj broj telefona: 063764889

S poštovanjem,
Sara Ivanović

2. Zamenite podvučene imenice odgovarajućim oblikom ličnih zamenica. Pazite na kratke i duge oblike.

1. Zavese su za pranje. Treba da operem.
2. Mojoj sestri ne odgovara plata u ovoj firmi. plata nigde ne odgovara, zapravo.
3. A: Da li Nikoli smeta da krenemo ranije danas?
B: Ne smeta, jer i on žuri.
4. A: Treba da kupimo nov šporet!
B: Imamo već. Vidi!
5. A: Kako se Kostićima sviđa u novom stanu?
B: Uopšte se ne sviđa. Majstor je sve pogrešno uradio.
6. Klima nam ne hladi dobro. Molimo Vas da popravite do vikenda. Najavljuju 40 stepeni!
7. Meni i mom mlađem sinu treba prevoz do bolnice. Nije bilo dobro celu noć.
8. A: Kupila sam lepe vinske čaše.
B: nemoj prati u mašini, dobro?

3. Napravite imenice od ponuđenih glagola.

1. Za pola sate kreće (ukrcavati).
2. Koliko će nas koštati (krečiti)?
3. Ovde nije dozvoljeno (kretati) motornim vozilima.
4. Potrebno im je detaljno (čistiti) stana.
5. (voziti) brodom može biti neprijatna.
6. Tatin posao je (kositi) trave.

4. Zamenite podvučene delove zavisnom rečenicom sa veznikom *pre nego što*.

1. Pre polaska, dvaput sam proverila jesam li ugasila peglu.

»»»

2. Pre javljanja na oglas, Milan se informisao o toj firmi na internetu.

»»»

3. Pre pranja podova, uvek usisamo.

»»»

4. Pre poletanja, popio je tabletu za spavanje.

»»»

5. Pre renoviranja kuće, pitali smo jednog majstora za savet.

»»»

6. Pre ulaska na aerodrom, izbacite sve metalne i oštre stvari.

»»»

5. Dopunite rečenice odgovarajućim glagolskim oblikom.

1. Što se brže spremiš, ranije (krenuti).
2. Pre nego što sedneš na bus, (nazvati) me da izađem pred tebe.
3. Kad (dobiti) platu krajem meseca, kupiću nov usisivač.
4. (videti se, mi) kad budeš došla na leto u Srbiju.
5. Što ranije (početi) da radiš, postaćeš odgovornija osoba kasnije.
6. Pogledao je u telefon pre nego što (proći) kroz crveno svetlo.

6. Dopunite rečenice pridevima.

1. Deca će u aprilu imati (proleće) raspust.
2. Koliko imaš dana (godina) odmora?
3. Imate li neki (jutro) polazak?
4. Najviše mi prija (noć) vožnja.
5. Na poslu šaljem i (dan, mesec) izveštaje.
6. U (zima) periodu nema toliko letova.

7. Dopunite tekst ponuđenim rečima.

dozvoljeno prolaziti vozači prekršiti semafor raskrsnica saobraćajni

U velikim gradovima gužve su ogromne. su zbog toga često nervozni, a dešava se i da neko saobraćajno pravilo. Sigurno ste bili u situaciji da stojite u gužvi na i da veoma dugo čekate zeleno svetlo na Isto tako, videli ste i vozače koji kroz crveno ili one koji voze mnogo brže nego što je Možda je rešenje odlazak na posao biciklom i pešačenje kada god je to moguće. Možda bi nas to izvuklo iz haosa.

8. Dopunite rečenice odgovarajućim oblicima reči.

Moja žena i ja smo prošle godine tražili (stan). Prvo smo razgovarali i moja žena se nije baš slagala sa (ja). Ona je želela da živi u (stari stan), a ja sam želeo da izaberemo (moderan stan). Takođe, želela je da živimo u (predgrađe), a ja se uopšte nisam slagao s (ona).
 Onda smo zvali (vlasnici) stanova. Bilo je jako teško da nađemo sve što (mi) je trebalo. Neki stanovi nisu imali sve (kućni aparati), neki nisu imali (terasa) ili parking, a za (mi) je to bilo jako važno. Nismo želeli stan u (prizemlje) ili na (prvi sprat). Zatim, hteli smo da plaćamo stanarinu s (troškovi), ali to nije uvek bilo moguće. I još jedan velik problem bio je to što imamo (pas). Ne žele svi vlasnici (stanovi) da i pas živi s (mi).
 Na kraju smo našli lep dvosoban stan u (širi centar) grada. Stan je na (dobra lokacija), u blizini (autobuska stanica) i (prodavnice). Sviđaju (mi) se i komšije i često se družimo sa (oni). Zaista smo srećni ovde.

9. Pročitajte oglas i izaberite tačno ili netačno pored datih tvrdnji.

Tražimo konobara!

JAVITE SE NA BROJ 065287954

Tražimo mladu, otvorenu i ljubaznu osobu koja želi da radi u našem kafiću tokom leta. Srednjoškolci i studenti koji su slobodni na leto mogu da se jave na oglas. Važno je da ste aktivni, vredni i da se lepo ponašate prema ljudima. Radno vreme je od 8 ujutro do 3 posle podne i od 3 posle podne do 11 uveče.

Očekuju vas dobra plata i bakšiš.

Kafić „Bulevar”
Laze Kostića 21, Novi Sad



- | | | |
|---|---|---|
| 1. Kafić „Bulevar” traži konobare. | T | N |
| 2. Svi zainteresovani mogu da se jave na broj telefona ili da pošalju mejl. | T | N |
| 3. U kafiću mogu da rade samo srednjoškolci i studenti. | T | N |
| 4. Kafić traži mlade ljude koji će raditi samo tokom leta. | T | N |
| 5. Kafić ne traži zatvorenu i neprijatnu osobu. | T | N |
| 6. Zainteresovani mogu da zarade malo novca. | T | N |
| 7. Kafić se nalazi u Beogradu. | T | N |
| 8. Konobari dolaze na posao ili ujutro ili posle podne. | T | N |

10. Dopunite tekst glagolima u perfektu.

Za vikend je bilo tako lepo vreme. Sa prijateljima (ići, ja) na izlet u prirodu. (krenuti, mi) rano ujutro. Čim (izaći, ja) iz kuće, videla sam da će biti lepo vreme.

..... (ići, mi) biciklima, (voziti, mi) pored reke.

Onda (stići, mi) u jednu malu šumu. Prvo (šetati se, mi) kroz šumu, (hodati, mi) baš dugo, a onda (doći, mi)

do jednog mesta koje je bilo savršeno za ručak. Dok smo jeli, nam (prići)

jedan čovek. Želeo je da se upoznamo i družimo. Tako smo na izletu našli i novog prijatelja.

Uživala sam. (doći, ja) kući kasno. Čim (ući, ja) u

kuću, istuširala sam se, a pošto sam bila jako umorna, brzo (otići) na spavanje.

11. Dopunite rečenice odgovarajućim glagolskim vidom ponuđenih glagola.

1. javljati se – javiti se

a) Želela bih da na oglas, ali ne vidim broj telefona.

b) Dobar dan. na oglas za stan. Zovem se Ana.

2. zvati – pozvati

a) Svaki dan oglase i nadam se da ću naći savršen stan.

b) Milice, razgovaraćemo čim me

3. žuriti – požuriti

a) Jovane, ili ćemo zakasniti na autobus.

b) Saša na posao, pa ne može sada da razgovara.

4. voziti – odvesti

a) Godinama mali automobil, a sada sam kupio veći.

b) Ako ne budeš imala vremena, te ja.

5. zarađivati – zaraditi

a) Kad prvu platu, idi i kupi nešto samo za sebe.

b) Danas najviše kompjuterski stručnjaci.

6. zakazivati – zakazati

a) Nadam se da će mi uskoro intervju. Baš sam nestrpljiva.

b) Oglas više nije aktuelan, pa ne termine za intervju.

12. Dopunite rečenice odgovarajućim predlogom. Može biti i bez predloga!

1. Vratili smo se koncerta posle ponoći.

2. Ko upravlja ovim vozilom?

3. Da li presedamo Zrenjaninu?

4. Prvi je stigao cilj!

5. Koliko je 100 evra dinarima?

6. Dimenzije ovog troseda su 230 100 cm.

7. Preselili su se Beograda u Novi Sad.

8. Da li Saša radi smenama?

13. Izaberite tačno napisanu rečenicu.

1. a) Frižider je u sniženju.
b) Frižider je na sniženju.
2. a) Nećemo kupiti polovičan šporet.
b) Nećemo kupiti polovan šporet.
3. a) Kožne garniture su oduvek bile papreno skupe.
b) Kožne garniture su oduvek bile paparno skupe.
4. a) Ovo je kvalitetan usisivač, a i cena je pristojna.
b) Ovo je kvalitetan usisivač, a i cena je pristajna.
5. a) Nemoj piti mleko. Pokvareno je.
b) Nemoj piti mleko. Iskvareno je.
6. a) Slaviša uvek sedi na glavi stola.
b) Slaviša uvek sedi na čelu stola.

14. Zamenite glagole napisane velikim slovima nekim sinonimnim glagolom.

1. Dragan ODLAZI svaki petak na vežbe.
2. Svi SU već OTIŠLI.
3. Kad SMO STIGLI u Srbiju, videli smo roditelje.
4. Marija SE pre deset minuta VRATILA kući.
5. Da li STE IŠLI avionom na more?
6. Miloš i Jana IDU autom na posao.

»»»
 »»»
 »»»
 »»»
 »»»
 »»»

15. Dopunite rečenice glagolima u prošlom vremenu.

1. Da li vam (odgovarati) uslovi?
2. Njima (ne trebati) godišnji odmor.
3. mi (prijeti) atmosfera u prošloj firmi, ali mi plata (ne odgovarati).
4. Sandri (trebati) te informacije juče na sastanku.
5. mu (nedostajati) mleko za kafu.
6. Milici (smetati) radno vreme, ali joj (prijeti) odnosi u firmi.

16. Povežite izraze.

uzeti	otkaz
dobiti	preporuke
dati	s radom
raditi	godišnji odmor
prestati	u smenama



Test 3

1. Rasporedite životinje u kolone.

žirafa • ovca • golub • tigar • zmija • puž • konj • pčela • zebra • kokoška • zec

<i>imaju pruge</i>	<i>nemaju noge</i>	<i>domaće životinje</i>	<i>mogu da lete</i>

2. Dopunite tekst odgovarajućim oblicima reči.

Ježevi su divlje životinje i žive na (mnogi kontinenti). Oni su veoma stare životinje, postoje čak pedeset osam miliona (godina). Nekadašnji ježevi bili su manji nego ovi današnji, imali su samo pet centimetara. Danas su dugi od petnaest do četrdeset centimetara. Na telu imaju oko 6.000 bodlji. One nisu otrovne niti opasne, već služe za (odbrana). Ježevi žive od četiri do sedam godina.

Veoma su korisne životinje. Sve češće ih možemo sresti u (gradovi), pa je važno znati šta možemo da im damo da jedu. Insekti su njihova glavna hrana. Ponekad jedu voće i povrće. Hrana treba da bude sveža i meka. Skuvajte (šargarepa) ili (piletina). Ne mogu da žive bez (voda). Ne zaboravite da jedu noću.

Ježevi vole bašte i sigurno će želeti da posete i vašu, ali se plaše (ljudi) – pa budite tihi. Ako nađete ježa koji izgleda bolesno, odnesite ga (veterinar). Tada mu nemojte davati hranu, jer neće imati apetit.

3. Dopunite rečenice komparativom ili superlativom datih prideva.

1. Gabi je bila (hrabar) stanovnica zoološkog vrta.
2. Zmije su (opasan) od aligatora.
3. Plavi kit je (velik) životinja na svetu.
4. Kolibri je (mali) ptica na svetu.
5. Ko je (jak) – tigar ili lav?
6. Hobotnice su (inteligentan) životinje na svetu.
7. Gepard je (brz) životinja na svetu.
8. Delfini su jedni od (pаметan) životinja na svetu.

4. Dopunite rečenice odgovarajućim oblicima.

1. Zbog (taj profesor) nisam položio ispit.
2. Bez (ona pitanja) završili bismo mnogo ranije.
3. O (ovaj dan) maštam već mesecima!
4. Šta ćete raditi u (taj stan)? Zar ne bi bilo bolje da uzmete manji?
5. Vau, (ta haljina) ti odlično stoji. Treba češće da je nosiš.
6. Da li se sećaš (onaj momak) kojeg smo upoznali u prodavnici?

5. Dopunite dijalog odgovarajućim oblikom imperativa.

- A:** Hej, šta radiš?
B: Spremam večeru za rođendan.
A: Da, zato i zovem. Kada treba da dođem?
B: (doći) oko 7. (ne kasniti).
A: Neću, ne brini. Samo mi, molim te, (poslati) svoju novu adresu.
B: Aleksandra Tišme 21. (ne zaboraviti).
A: Naravno da neću. Da li treba da donesem nešto?
B: Pa, (doneti) poklon. Ništa više.
A: To je već spremno i jedva čekam da ga vidiš. (otvoriti) poklon čim dođem.
B: Hoću, obećavam.

6. Dopunite tekst oblicima imperativa datih glagola.

Šta treba da radimo kada želimo da budemo uspešni? Evo nekoliko saveta za vas:

- (buditi se) rano. (ne gubiti) previše vremena ujutro na spavanje.
 Uvek (doručkovati) i (jesti) zdravu hranu. To daje energiju. I da, uvek (ići) u krevet rano i (spavati) dovoljno.
 Uvek (učiti), (vežbati) i (raditi).
 (Ne biti) lenji.
 Uvek (dolaziti) na vreme.
 (slušati) druge ljude zato što možete da naučite mnogo.
 (menjati) svoje loše navike.
 (radovati se) i (biti) srećni. To je najvažnije.

7. Napravite uslovne rečenice s futurom II.

1. imati vremena – doći na kafu (ti, imperativ)
 >>>>
2. dobiti godišnji odmor – oputovati u Crnu Goru (ja)
 >>>>
3. lepo slikati – prijaviti se na konkurs (ti, imperativ)
 >>>>
4. raditi prekovremeno – zaraditi više novca (on)
 >>>>
5. ne osećati se prijatno – reći to (ti, imperativ)
 >>>>
6. ne rezervisati hotel – nemati gde spavati (ona)
 >>>>

8. Dopunite rečenice odgovarajućim oblicima zamenica.

1. Nije znao za (niko) od njih.
2. Plašili su se (svašta) kao deca.
3. Za (ko) je rezervisano ovo mesto?
4. Od (šta) si morao da odustaneš zbog fakulteta?
5. Gajili su ljubav prema (svako).
6. Sa (ko) ste se borili prošlog vikenda?
7. (niko) ne treba da dozvoliš da te vređa.
8. Nisu pozajmljivali stvari od (niko).

9. Napravite dopusne rečenice s veznikom *iako*.

1. biti bolji na početku – izgubiti (oni, perfekat)
»»»
2. biti velika životinja – ne biti opasan (ona, perfekat)
»»»
3. pešačiti ceo dan – ne umoriti se (on, perfekat)
»»»
4. baviti se sportom kao dete – danas imati zdravstvenih problema (ona, perfekat)
»»»
5. imati malo vremena – šetati svog psa svakodnevno (ja, prezent)
»»»
6. biti zaštićena vrsta – ljudi uništavati (ona, prezent)
»»»

10. Čitajte tekst i zaokružite tačno ili netačno.

5 Odbojkaška reprezentacija Srbije ostvarila je veliki uspeh na Evropskom prvenstvu 2019. godine. Tim Srbije bio je veoma mlad i imali su novog trenera, ali su uspešno pobedili sve reprezentacije. U polufinalu su igrali protiv snažne reprezentacije Francuske. Rezultat je bio 3:2 za srpske igrače. U finalu su srpski odbojkaši igrali protiv reprezentacije Slovenije. Ova utakmica je bila veoma uzbudljiva. Obe reprezentacije su igrale dobro, ali je srpski tim ipak bio bolji. Na kraju je Srbija osvojila tri seta, a Slovenija jedan set. Srpski odbojkaši su osvojili prvo mesto i zlatne medalje. Igrali su sjajno, a publika je navijala za njih tokom utakmice.

- | | | |
|---|---|---|
| 1. Odbojkaši Srbije su učestvovali na Evropskom prvenstvu sa novim trenerom. | T | N |
| 2. Oni nisu izgubili ni u polufinalu ni u finalu. | T | N |
| 3. Francuska reprezentacija nije izgubila od reprezentacije Srbije zato što je bila veoma snažna. | T | N |
| 4. U finalu su igrale reprezentacije Srbije i Slovenije. | T | N |
| 5. Rezultat u finalu je bio 3:2 za Srbiju. | T | N |
| 6. Reprezentacija Slovenije je osvojila drugo mesto i srebrne medalje. | T | N |

11. Dopunite tekst odgovarajućim

a) padežima

Nikada niste bili u Srbiji? Sada je pravo vreme da dođete. Rezervišite kartu za avion, voz ili autobus, ponesite džeparac i krenite u (avantura). Put kroz (Srbija) počnite u Beogradu. Posetite (beogradski muzeji), šetajte se kroz (Knez Mihailova ulica), idite na Kalemegdan, vidite Tašmajdanski park i (tvrđava). Na Kalemegdanu uživajte u (pogled) na mesto gde se reka Sava uliva u (reka) Dunav. Kada padne noć, uživajte u (bogat noćni život). Iz Beograda krenite na sever, u (velika ravnica, Vojvodina). Posetite Frušku goru, jedinu planinu u (Vojvodina) i naš prvi nacionalni park. Na (Fruška gora) se nalazi sedamnaest (pravoslavni manastiri) iz perioda od 15. do 18. veka. Blizu (Fruška gora) je Novi Sad, grad na (Dunav), poznat po (lepa arhitektura), starim bibliotekama, (pozorišta) i muzejima. Danas je ovaj grad najpoznatiji po (muzički festival) Egzit, koji se u julu održava na (Petrovaradinska tvrđava).



b) predlozima

Kupite kartu za brod i vozite se severa na istok, do Đerdapske klisure. Tu je Dunav najširi i liči more. Pored Dunava su živele različite civilizacije od praistorije danas. Posetite arheološke lokalitete i naučite nešto starim balkanskim narodima. Da li volite planine, čistu prirodu i dobru hranu? Onda vam predlažemo da krenete jug. Tamo se nalazi Niš, rodno mesto rimskog cara Konstantina Velikog. južnoj Srbiji probajte najbolji roštilj svetu, a posle bogatog ručka krenite na Staru planinu i uživajte svežem vazduhu. U centralnoj Srbiji se nalazi naša najveća planina – Kopaonik. Na ovu planinu dođite zimu i uživajte u skijanju, šetnji i planinarenju. Blizu su banje za odmor i opuštanje, stare crkve i manastiri, ali i najbolje vinarije. kraju, obavezno idite na zapad. Zapadna Srbija je savršena sport i avanturu zato što se ovde nalaze visoke planine čistom prirodom, velika jezera i brze planinske reke – prava mesta za rafting. Na planini Tari kupite kartu za voz Šarganska osmica. Ovaj stari voz vozi putnike 1925. godine. Voz je poznat zato što ide planine i šume i pravi broj osam. Posle vožnje, posetite etno-sela i uživajte u domaćoj hrani: šunki, siru, povrću, kao i u rakiji – domaćem alkoholnom piću. Dali smo vam ideju, a sada sami izaberite pravi put za sebe. Ponesite Srbije najlepše uspomene.

12. Čitajte tekst i zaokružite tačno ili netačno.

Nacionalni park Jeloustoun je prvi nacionalni park na svetu i veći je od nekih država u Americi, sa površinom od dva miliona hektara. Čak 90% parka je prelepa, netaknuta priroda, u kojoj se nalazi 17 reka, kanjon dugačak 32 kilometra i mnogo dolina. Ispod zemlje se nalazi jedan od najvećih vulkana na svetu, koji je pre oko 640.000 godina i napravio ovaj park. Jeloustoun je poznat po gejzirima, vodopadima... U Jeloustonu živi mnogo sisara: vukovi, bizoni, kojoti, grizliji. Ima preko 1.700 autohtonih vrsta biljaka i drveća. Pored predivne prirode, predivnog biljnog i životinjskog sveta, ovaj nacionalni park nudi i razne mogućnosti za rekreaciju, kao što su kampovanje, vožnja brodom, pecanje, pešačenje. U parku se nalazi preko 1.000 arheoloških lokaliteta, devet muzeja, a najpoznatiji događaji su festival piva u julu i ski-festival u novembru. Ovo je jedan od najposećenijih parkova u Americi i godišnje ima 3,5 miliona posetilaca.

- | | | |
|--|---|---|
| 1. Jeloustoun je najstariji park u Americi. | T | N |
| 2. U parku se nalazi kanjon dužine preko 30 kilometara. | T | N |
| 3. Vulkan koji se nalazi ispod zemlje star je pola miliona godina. | T | N |
| 4. Najpoznatije životinjske vrste u Jeloustonu su bizoni i grizliji. | T | N |
| 5. Turistima su u ponudi jedrenje, vožnja kajakom i pecanje. | T | N |
| 6. Posetioci mogu da vide zanimljiva arheološka nalazišta. | T | N |
| 7. Tokom leta se održavaju festivali. | T | N |
| 8. Godišnje Jeloustoun poseti 4,5 miliona ljudi. | T | N |



13. Dopunite rečenice odgovarajućim oblikom komparativa ili superlativa.

1. Košarka je (popularan) nego odbojka.
2. Košarkaši su (uspešan) nego fudbaleri.
3. (velik) sportsko takmičenje su Olimpijske igre.
4. Za mene je plivanje (zanimljiv) nego atletika.
5. Ronjenje je (opasan) nego skvoš.
6. Atletičari su (brz) sportisti.
7. Atletika je (star) nego tenis.
8. Oskar Svan je (star) takmičar na Olimpijskim igrama.

Gramatički pregled

1. Glagolske imenice
2. Imeničke zamenice: lične, upitne, odrične, neodređene i opšte
3. Pridevske zamenice
4. Present
5. Perfekat
6. Futur
7. Futur II
8. Imperativ
9. Potencijal
10. Red reči u rečenici
11. Refleksivni pasiv
12. Relativne rečenice
13. Vremenske rečenice
14. Namerne rečenice
15. Načinske rečenice
16. Dopusne rečenice
17. Uslovne rečenice
18. Prisvojni pridevi (-ski, -čki, -ški)
19. Brojevi
20. Deklinacija imenica – specifičnosti
21. Direktni i indirektni govor
22. Glagolski vid
23. Pregled značenja padeža
24. Glagoli kretanja s rekcijama

1 GLAGOLSKKE IMENICE

- Glagolske imenice su imenice koje su nastale od glagola.
- Grade se samo od glagola nesvršenog vida i to tako što se na infinitivnu osnovu dodaje nastavak -NJE. Ovo se odnosi na glagole s infinitivom na -ti, ali kod grupe na -iti i ponekad -eti, dešavaju se i fonetske promene.

	Infinitivna osnova	Nastavak -NJE	Glagolska imenica
-ati	pegla-ti kuva-ti	pegla + nje kuva + nje	peglanje kuvanje
-eti	sede-ti živ-eti	sede + nje živ + je + nje	sedenje življenje
-iti	čist-iti prav-iti kos-iti	čist + je + nje prav + je + nje kos + je + nje	čišćenje pravljenje košenje

- Glagolske imenice u funkciji subjekta zamenjuju infinitiv u rečenici.
»»» Čišćenje stana treba raditi svake nedelje. = Treba čistiti stan svake nedelje.

2 IMENIČKE ZAMENICE

1. LIČNE ZAMENICE

- Lične zamenice, kao i sve imenice, pridevi i neki brojevi, menjaju se po padežima u srpskom jeziku.

	JEDNINA				MNOŽINA		
	1.	2.	3. m.r., s.r.	3. ž.r.	1.	2.	3.
Nominativ	ja	ti	on, ono	ona	mi	vi	oni, one, ona
Genitiv	mene, me	tebe, te	njega, ga	nje, je	nâs, nas	vâs, vas	njih, ih
Dativ	meni, mi	tebi, ti	njemu, mu	njoj, joj	nama, nam	vama, vam	njima, im
Akuzativ	mene, me	tebe, te	njega, ga	nju, je, *ju	nâs, nas	vâs, vas	njih, ih
Vokativ	/	ti	/	/	/	vi	/
Instrumental	mnom	tobom	njim(e)	njom(e)	nama	vama	njima
Lokativ	meni	tebi	njemu	njoj	nama	vama	njima

* Kod 3. lica jednine perfekta – Marko je video Mariju = Marko ju je video.

- Dug oblik ličnih zamenica koristimo u sledećim slučajevima:
 1. Posle predloga: Ovo je **za nju**. Ideš **sa mnom**?
 2. Na početku rečenice: **Meni** se ovo ne sviđa.
 3. Prilikom naglašavanja: Da li se **tebi** sviđa ovde?
 4. Posle veznika *i* i *a*: Predložio sam mu izlet, a **njemu** se svidelo.
 5. Posle **zareza**: Vidim tebe, **nju** ne vidim.
- U svim drugim slučajevima koristi se kratak oblik zamenica.

Obratite pažnju na sledeće činjenice:

- Genitiv, dativ i akuzativ razlikuju dug i kratak oblik.
- Genitiv i akuzativ imaju jednake oblike osim u 3. licu jednine ženskog roda.
- Dativ i lokativ imaju iste oblike u jednini.
- Dativ, instrumental i lokativ imaju iste oblike u množini.

2. UPITNE ZAMENICE: ZA LICA KO, ZA PREDMETE ŠTA.

Nominativ	KO	ŠTA
Genitiv	KOGA	ČEGA
Dativ	KOME	ČEMU
Akuzativ	KOGA	ŠTA
Instrumental	KIM(E)	ČIM(E)
Lokativ	KOME	ČEMU

- Na isti način menjaju se i **odrične**: NIKO, NIŠTA, **neodređene**: NEKO, NEŠTO, **opšte**: SVAKO, SVAŠTA.

3 PRIDEVSKE ZAMENICE

Pridevske zamenice su reči koje zamenjuju prideve. Postoji nekoliko vrsta:

1. prisvojne: moj, tvoj, njegov...
2. pokazne: ovaj, taj, onaj...
3. upitno-odnosne: koji, čiji...
4. odrične: nijedna, ničiji...
5. opšte: svaki, svačiji...
6. neodređene: neki, nečiji...
7. ostale: ikoji, ma koji, bilo koji...

POKAZNE ZAMENICE

Postoje tri zamenice koje upućuju da je nešto:

1. blisko govorniku: *ovaj, ova, ovo* (jedn.) i *ovi, ove, ova* (mn.)
2. blizu sagovornika: *taj, ta, to* (jedn.) i *ti, te, ta* (mn.)
3. udaljeno i od govornika i od sagovornika: *onaj, ona, ono* (jedn.) i *oni, one, ona* (mn.)

»»» Sviđa mi se **ovaj kaput ovde**.

»»» Dodaj mi **taj kaput koji stoji tu**.

»»» Zašto **onaj čovek stoji tamo**?

- Sve pridevske zamenice, pa i pokazne, razlikuju oblike za sva tri roda (muški, ženski i srednji) i oba broja (jednina i množina).
- Ponašaju se kao pridevi u rečenici. Slažu se s imenicom u rodu, broju i padežu.

»»» Čitam **ovu knjigu**.

4 PREZENT (SADAŠNJE VREME)

Prezent je glagolsko vreme kojim se iskazuje radnja koja se dešava u trenutku govora ili u sadašnjem vremenu.

Građenje:

- Prezent se gradi tako što se na osnovu dodaju nastavci. Nastavci koje dodajemo otkrivaju koje je lice i koji je broj u pitanju.
- Postoje tri prezentske grupe. Imaju jednake nastavke, osim u 3. licu množine.

	JEDNINA	MNOŽINA
1. lice	-m	-mo
2. lice	-š	-te
3. lice	-/	-e/-ju/-u

- Razlike među grupama tiču se poslednjeg vokala u osnovi.

I PREZENTSKA GRUPA (-i/-e)

- Većina glagola čiji se infinitiv završava na **-iti** ili **-eti** pripada ovoj prezentskoj grupi. To su glagoli *raditi, živeti, učiti, družiti se, voleti...*

Konjugacija glagola *raditi*:

JEDNINA	ja	rad im
	ti	rad iš
	on, ona, ono	rad i
MNOŽINA	mi	rad imo
	vi	rad ite
	oni, one, ona	rad e

II PREZENTSKA GRUPA (-a/-ju)

- Većina glagola čiji se infinitiv završava na **-ati** pripada ovoj prezentskoj grupi. To su glagoli *imati, znati, studirati, pevati, gledati, spavati, slušati...*

Konjugacija glagola *igrati*:

JEDNINA	ja	igr am
	ti	igr aš
	on, ona, ono	igr a
MNOŽINA	mi	igr amo
	vi	igr ate
	oni, one, ona	igr aju

III PREZENTSKA GRUPA (-e/-u)

- Ovoj prezentskoj grupi pripadaju glagoli s različitim infinitivnim osnovama, pa možemo reći da je ovo nepravilna prezentska grupa.
- Na A nivoima javljaju se glagoli: *ići, jesti, piti, putovati, doručkovati, zvati se, peći...*

Glagoli s infiksima -ova-/-iva-

Kod ovih glagola, infiksi **-ova-** i **-iva-** menjaju se u prezentu u **-uje-** i onda se dodaju prezentski nastavci.

JEDNINA	ja	put ujem , ver ujem , oček ujem
	ti	put uješ , ver uješ , oček uješ
	on, ona, ono	put uje , ver uje , oček uje
MNOŽINA	mi	put ujemo , ver ujemo , oček ujemo
	vi	put ujete , ver ujete , oček ujete
	oni, one, ona	put uju , ver uju , oček uju

Glagoli na -ći

Glagoli s infinitivom na **-ći** imaju pet prezentskih osnova:

a) osnova na **-de** + nastavci: *ići, otići*

»»» On treba da **ide** na izlet.

b) osnova na **-đe** + nastavci: *doći, naći, izaći, ući, sići, prići, proći...*

»»» Možete da **uđete** u salu.

c) osnova na **-gne** + nastavci: *leći, dići, pomoći, stići, pobeći...*

»»» Ne mogu da ti **pomognem**.

č) osnova na ***-če** + nastavci: *seći, peći, vući...*

»»» Ona **peče** hleb svako jutro.

* Prezentska osnova se menja u 3. licu mn. i glasi pek-, sek-, vuk-...

ć) osnova na ***-že** + nastavci: *moći*

»»» Da li **možeš** da odeš po decu u školu?

* Present ovog glagola ima isti oblik u 1. licu jedn. i 3. licu mn. i glasi *mogu*.

Glagoli na -sti imaju različite osnove, ali na A nivoima iz ove grupe glagola javlja se samo nekoliko primera, pa ćemo njihovu promenu i prikazati:

jesti: *jedem, jedeš, jede, jedemo, jedete, jedu*

pasti: *padnem, padneš, padne, padnemo, padnete, padnu*

Glagoli na -iti imaju prezentsku osnovu na **-je**.

piti: *pijem, piješ, pije, pijemo, pijete, piju*

dobiti: *dobijem, dobiješ, dobije, dobijemo, dobijete, dobiju*

Glagoli na -ati koji se u infinitivnoj osnovi završavaju konsonantima **-k, -s, -g** i **-z** menjaju osnovu u **-če, -še, -že**.

skakati: *skačem, skačeš, skače, skačemo, skaćete, skaču*

pisati: *pišem, pišeš, piše, pišemo, pišete, pišu*

pomagati: *pomažem, pomažeš, pomaže, pomažemo, pomažete, pomažu*

kazati: *kažem, kažeš, kaže, kažemo, kažete, kažu*

• Kod pojedinih glagola na **-ati** dolazi do promene u osnovi u prezentu:

zvati se: *zovem se, zoveš se, zove se, zovemo se, zovete se, zovu se*

prati: *perem, pereš, pere, peremo, perete, peru*

slati: *šaljem, šalješ, šalje, šaljemo, šaljete, šalju*.

— **Odrični oblik prezenta** se gradi tako što se ispred glagola dodaje rečca NE.

»»» Ja **ne radim** ovde.

»»» Ja **ne igram** fudbal.

Zapamtite da glagoli *imati, hteti, biti* u odričnom obliku imaju posebne oblike, npr. za prvo lice jednine – *nemam, neću, nisam*.

? **Upitni oblik prezenta**: na prvom mestu stoji upitna reč: *da li, gde, kada, zašto, ko, šta...*, a onda subjekat, koji može biti i izostavljen, pa zatim ide glagol.

»»» **Da li (ti) govoriš** srpski jezik?

»»» **Gde (vi) živite?**

Prezent glagola s izostavljenim subjektom

Subjekt rečenice je često izostavljen. Ovo je opravdano jer se lice i broj mogu iščitati iz samog glagola.

Moguće je rečenicu početi glagolom, osim kada je u pitanju pomoćni glagol *jesam* u kraćem potvrdnom obliku.

»»» Ja sam dobro = Dobro sam.

»»» Ja nisam dobro = Nisam dobro.

»»» Ja radim = Radim.

»»» Ja ne radim = Ne radim.

5 PERFEKAT

- Perfekat je glagolsko vreme kojim se iskazuje radnja koja se desila u ili je započeta u prošlom vremenu.

Građenje: gradi se od kraćih oblika pomoćnog glagola *biti* u prezentu i *radnog glagolskog prideva*.

- Radni glagolski pridev je glagolski oblik koji ima rodove i oba broja, a gradi se tako što se na infinitivnu osnovu dodaju nastavci:

	JEDNINA	MNOŽINA
muški rod	-o	-li
ženski rod	-la	-le
srednji rod	-lo	-la

Pomoćni glagol *jesam*:

JEDNINA	MNOŽINA
(ja) sam	(mi) smo
(ti) si	(vi) ste
(on, ona, ono) je	(oni, one, ona) su

Radni glagolski pridev:

	JEDNINA	MNOŽINA
muški rod	radio	radili
ženski rod	radila	radile
srednji rod	radilo	radila

Prošlo vreme glagola *raditi*:

	JEDNINA		MNOŽINA
ja	sam radio (m.)	mi	smo radili (m.)
	sam radila (ž.)		smo radile (ž.)
ti	si radio (m.)	vi	ste radili (m.)
	si radila (ž.)		ste radile (ž.)
on	je radio	oni	su radili
ona	je radila	one	su radile
ono	je radilo	ona	su radila

Odrični oblik perfekta se gradi pomoću odričnog oblika pomoćnog glagola *jesam* i *radnog glagolskog prideva*.

	JEDNINA		MNOŽINA
ja	nisam radio (m.)	mi	nismo radili (m.)
	nisam radila (ž.)		nismo radile (ž.)
ti	nisi radio (m.)	vi	niste radili (m.)
	nisi radila (ž.)		niste radile (ž.)
on	nije radio	oni	nisu radili
ona	nije radila	one	nisu radile
ono	nije radilo	ona	nisu radila

Red reči u perfektu

- Subjekt rečenica u perfektu obično je izostavljen. U tom slučaju, radni glagolski pridev je prva reč u rečenici, budući da se zna da enklitika ne može zauzimati prvu poziciju.

»»» **On je živio** ovde. = **Živeo je** ovde.

- Ipak, odrični oblik pomoćnog glagola *jesam* nije enklitika i on može biti prva reč u rečenici.

»»» **On nije živio** ovde. = **Nije živio** ovde.

Ispravno	Radio sam ovde.	Pogrešno	Sam radio ovde.
	Putovao sam, radio sam i čitao sam mnogo.		Putovao sam, sam radio i sam čitao mnogo.
	Nisam radio ovde.		Radio nisam ovde.

? Upitni oblik perfekta

	sam	(ja)	radio/radila
DA LI	si	(ti)	radio/radila
	je	(on, ona, ono)	radio/radila/radilo
	smo	(mi)	radili/radile
DA LI	ste	(vi)	radili/radile
	su	(oni, one, ona)	radili/radile/radila

- Moguće je izostaviti subjekat u upitnoj rečenici:
Da li si ti radio ovde? = Da li si radio ovde?

Perfekta modalnih glagola

- Modalni glagoli grade perfekta kao i ostali glagoli. Dopunjeni su konstrukcijom **da + prezent** ili **infinitivom**.
- Jedino modalni glagol *trebati* nema posebne oblike za sva lica u perfektu. Javlja se oblik *trebalo je*.

»»» Želeo sam da imam dobar posao.

»»» Morala sam da radim mnogo.

»»» Trebalo je da radim više.

Modalni glagol	JEDNINA			MNOŽINA		
	muški	ženski	srednji	muški	ženski	srednji
hteti	hteo	htela	htelo	hteli	htele	htela
moći	mogao	mogla	moglo	mogli	mogle	mogla
morati	morao	morala	moralo	morali	morale	morala
trebati	trebalo	trebalo	trebalo	trebalo	trebalo	trebalo
voleti	voleo	volela	volelo	voleli	volele	volela
želeći	želeo	želela	želelo	želeli	želele	želela
smeti	smeo	smela	smelo	smeli	smele	smela

Perfekta povratnih glagola

- Povratni glagoli zadržavaju reč SE u perfektu.
- To su glagoli: *odmarati se, šetati se, družiti se, buditi se, zvati se...*
 - »»» Ja **sam se odmarao** posle podne. = **Odmarao sam se** posle podne.
 - »»» Mi **smo se šetali** u gradu. = **Šetali smo se** u gradu.
 - »»» Oni **se nisu družili** mnogo. = **Nisu se družili** mnogo.
 - »»» Ti **se nisi budio** rano. = **Nisi se budio** rano.
- Kraći oblik pomoćnog glagola *jesam* u 3. licu jednine gubi se u potvrdnom obliku.
 - »»» **On se odmarao** posle podne. = **Odmarao se** posle podne.
 - »»» **Ona se šetala** u gradu. = **Šetala se** u gradu.
- U odričnom obliku, oblik NIJE ostaje deo perfekta.
 - »»» **On se nije** odmarao posle podne. = **Nije se** odmarao posle podne.
 - »»» **Ona se nije** šetala u gradu. = **Nije se** šetala u gradu.
- U upitnom obliku menja se pozicija subjekta.
 - »»» Da li si se **(ti)** odmarao posle podne?
 - »»» Da li se **(ona)** šetala u gradu?

6 FUTUR I

- Futur I je glagolsko vreme kojim se iskazuje radnja koja će se desiti u budućnosti.

Građenje: Futur I se gradi od kratkog oblika pomoćnog glagola *hteti* i *infinitiva* glavnog glagola.

PISATI / IĆI / PUTOVATI			
JEDNINA		MNOŽINA	
(ja) ću	pisati ići putovati	(mi) ćemo	pisati ići putovati
(ti) ćeš		(vi) ćete	
(on, ona, ono) će		(oni, one, ona) će	

- Futur I se može graditi i na drugi način. Ovaj oblik futura I se zove prost jer je sastavljen samo od jedne reči. Kod ovog oblika se ne koriste subjekat u rečenici. Kraći oblici pomoćnog glagola *hteti* dodaju se na infinitivnu osnovu glagola s infinitivom na -ti/*-sti.
- Futur I glagola s infinitivom na -ći uvek se piše odvojeno.

PISATI	
JEDNINA	MNOŽINA
pisa ću	pisa ćemo
pisa ćeš	pisa ćete
pisa će	pisa će

IĆI	
JEDNINA	MNOŽINA
ići ću	ići ćemo
ići ćeš	ići ćete
ići će	ići će

- * Kod glagola čiji se infinitiv završava na -sti, u prostom obliku futura -s- prelazi u -š-.

Glagol *jesti* u prostom obliku futura izgleda ovako:

JESTI	
JEDNINA	MNOŽINA
je šću	je šćemo
je šćeš	je šćete
je šće	je šće

- Ukoliko rečenica počinje subjektom, nije moguće koristiti prost oblik futura I – On će učiti. S druge strane, ako je subjekat već uveden, naredne rečenice ga ne moraju iskazivati – Gledaćemo film.

Odrični oblik futura

PISATI			
JEDNINA		MNOŽINA	
ja neću	pisati	mi nećemo	pisati
ti nećeš		vi nećete	
on		oni	
ona neće		one neće	
ono		ona	

- Odrični oblik glagola *hteti* može biti korišćen na početku rečenice.

»»» **Ja neću pisati** domaći. = **Neću** pisati domaći.

? Upitni oblik futura

PISATI			
JEDNINA		MNOŽINA	
ću (ja)	pisati	ćemo (mi)	pisati
DA LI ćeš (ti)		ćete (vi)	
će (on, ona, ono)		će (oni, one, ona)	

- Upitne rečenice u futuru mogu početi ili upitnom reči *da li* ili punim oblikom prezenta glagola *hteti* i upitnom rečom *li*.

»»» **Hoćeš li** (ti) pisati?

Refleksivni glagoli u futuru

ODMARATI SE					
JEDNINA			MNOŽINA		
ja	ću		mi	ćemo	
ti	ćeš		vi	ćete	
on		SE odmarati	oni		SE odmarati
ona	će		one	će	
ono			ona		

- Zamenica/Rečca SE javlja se nakon kratkog oblika *hteti*.
- Subjekt rečenice je često izostavljen. U tom slučaju rečenica počinje glavnim glagolom – Odmaraću se.

7 FUTUR II

- Futur II je glagolski oblik koji daje informaciju o radnji koja je istovremena s nekom drugom budućom radnjom ili koja će se dogoditi pre ili posle neke druge radnje.

»»» Ako **budemo imali** vremena za vikend, ići ćemo negde u šetnju.

- Futur II se javlja u zavisnim rečenicama, uslovnim (*ako*) i vremenskim (*kad, čim, pre nego što, nakon što*).

Građenje

- Futur II se gradi od svršenog oblika pomoćnog glagola *biti* u prezentu i *radnog glagolskog prideva*.

JEDNINA		MNOŽINA	
ja	budem učio, -la	mi	budemo učili, -le
ti	budeš učio, -la	vi	budete učili, -le
on		oni	
ona	bude učio, -la, -lo	one	budu učili, -le, -la
ono		ona	

— Odrični oblik futura II

»»» Ako uskoro **ne budete krenuli**, zakasnićete na predstavu.

Red reči

- Rečca *ne* se nalazi uvek ispred pomoćnog glagola.
- Povratna zamenica/rečca *se* dolazi na drugo mesto, ako pre nje nema kraćih oblika ličnih zamenica u dativu ili akuzativu.

»»» Ako **se** budemo šetali ujutru, osećaćemo se dobro ceo dan.

8 IMPERATIV

- Imperativ je glagolski oblik koji se koristi za iskazivanje naredbi, molbi, zahteva ili zabrana. Često se koristi u direktnom govoru:

»»» Marko, **otvori** prozor!

- Pošto se koristi u direktnom govoru, oblik za 1. lice jednine ne postoji. Ne postoji ni oblik za 3. lice jednine i množine jer se ne obraćamo direktno osobi u 3. licu.

Građenje

- Imperativ se gradi tako što se od 3. lica množine prezenta odbaci nastavak za prezent (-u, -e, -ju) i dodaju nastavci za imperativ:

»»» Oni **rad-e** / **id-u** / **peva**-ju / **putu**-ju

- Imamo dve grupe nastavaka. U zavisnosti od toga da li se glagoli u prezentu 3. lica završavaju na konsonant (rad-, id-) ili na vokal (peva-, putu-).

Glagolska osnova na konsonant

JEDNINA	MNOŽINA
1. /	1. (mi) rad imo
2. (ti) rad i	2. (vi) rad ite
3. on neka radi	3. oni neka rade
ona neka radi	one neka rade
ono neka radi	ona neka rade

Glagolska osnova na vokal

JEDNINA	MNOŽINA
1. /	1. (mi) pev ajmo
2. (ti) pev aj	2. (vi) pev ajte
3. on neka peva	3. oni neka pevaju
ona neka peva	one neka pevaju
ono neka peva	ona neka pevaju

Primeri glagola iz 1. grupe:

- »»» Marko, **kupi** čokoladu u prodavnici!
- »»» Nemanja i Andrija, **učite** srpski jezik!
- »»» Ana, **kaži** šta misliš!
- »»» Tanja, **jedi** kolač!
- »»» Anja i Nikola, **idite** odmah u školu!
- »»» **Budi/Budite** aktivni svaki dan!

Primeri glagola iz 2. grupe:

- »»» **Pevaj/Pevajte** svaki dan!
- »»» **Putuj/Putujte** često!
- »»» Mirko, **slušaj** me kada govorim!
- »»» Drugari, **gledajte** ovaj film u bioskopu!
- »»» **Pij** vodu!

— Odrični oblik imperativa

- Odrični oblik imperativa se gradi tako što se dodaje NE ispred glagola nesvršenog vida.
 - »»» **Ne pevaj!**
 - »»» **Ne idite kući!**
- Za glagole svršenog, pa i nesvršenog vida koristimo drugi način građenja. Kod njih dodajemo NEMOJ, NEMOJTE ispred *infinitiva* ili konstrukciju *da + prezent* glagola.
 - »»» **Nemojte doći! / Nemojte da dođete!**
 - »»» **Nemojte ići! / Nemojte da idete!**
 - »»» **Nemoj pevati! / Nemoj da pevaš!**

Imperativ povratnih glagola

- Povratni glagoli (*šetati se, odmarati se, radovati se...*) zadržavaju SE u imperativu.
 - »»» Marko, **šetaj se** posle ručka!
 - »»» Marko, **ne šetaj se** posle ručka! / Marko, **nemoj se šetati** posle ručka! / Marko, **nemoj da se šetaš** posle ručka!

Oblik imperativa u 3. licu jednine i množine

- U 3. licu jednine i množine koristi se konstrukcija NEKA + prezent glagola.
 - »»» **Neka** Ana **uči** srpski!
 - »»» **Neka** Marko **sluša** muziku!
 - »»» **Neka** Milica i Jovan **idu** u školu!
 - »»» **Neka** Nikola i Mihajlo **igraju** fudbal!
- Odrični oblik se gradi tako što se dodaje NE ispred glagola.
 - »»» **Neka** Milica i Jovan **ne idu** u školu!

9 POTENCIJAL

Upotreba

Potencijal je glagolski oblik koji se koristi da:

1. iskaže želju: **Kupio bih** sladoled.
2. iskaže mogućnost: Mi **bismo mogli jesti** sada.
3. iskaže učtivo neki zahtev: Da li **biste otvorili** prozor?

Građenje

- Potencijal se gradi od aorista pomoćnog glagola *biti* i *radnog glagolskog prideva*.

JEDNINA		MNOŽINA	
ja	bih želeo, -la	mi	bismo želeli, -le
ti	bi želeo, -la	vi	biste želeli, -le
on		oni	
ona	bi želeo, -la, -lo	one	bi želeli, -le, -la
ono		ona	

- Subjekt rečenice je često izostavljen. Tada rečenica počinje radnim glagolskim pridevom.

»»» **Ja bih volela da vidim stan. = Volela bih da vidim stan.**

— Odrični oblik potencijala

»»» Ja **ne bih želeo** da idem na izlet.

- Kada je subjekat izostavljen, ne menja se red reči u odričnom obliku.

»»» Ja **ne bih volela da vidim stan. = Ne bih volela da vidim stan.**

? Upitni oblik potencijala

»»» **Da li biste (vi) radili** kod nas?

Povratni glagoli u potencijalu

»»» Ja **bih se šetao**. = **Šetao bih se**.

»»» Ja **se ne bih šetao** posle podne. = **Ne bih se šetao** posle podne.

»»» Da li **biste se vi šetali** s nama? = Da li **biste se šetali** s nama?

10 RED REČI U REČENICI

Jedino striktno pravilo u vezi s rasporedom reči u rečenici odnosi se na enklitike. Enklitike predstavljaju kratke, nenaglašene reči i razlikuje se nekoliko tipova:

1. upitna: LI
2. odrična: NE
3. glagolske: SAM, SI, JE, ĆU, ĆEŠ, BIH...
4. zameničke: GA, JOJ, MU...
5. povratna: SE

Zajednička pravila za sve enklitike jesu:

- Ne mogu se pojaviti na početku rečenice.
- Javljaju se na drugoj poziciji, odmah nakon prve naglašene reči.
- Kada se u rečenici javi više različitih tipova enklitika, mora se poštovati raspored njihovih pozicija, i to na način na koji je prikazano u tabeli.

1. pozicija	2. pozicija	3. pozicija	4. pozicija	5. pozicija	6. pozicija	7. pozicija
upitne	glagolske	zameničke		povratna	odrična	*glagolska
LI	sve osim 3. lica jednine glagola <i>biti</i> JE	dativ	akuzativ	SE	NE	3. lice jednine glagola <i>jesam</i>
	SAM, SI, SMO, STE SU; ĆU, ĆEŠ, ĆE, ĆEMO, ĆETE, ĆE; BIH, BI, BI, BISMO, BISTE, BI	MI, TI, MU, JOJ, NAM, VAM, IM	ME, TE, GA, JU/JE, NAS, VAS, IH			JE

»»» Marijani **se** ne spava.»»» Da li **ti ih je** žao?»»» Sutra **ćemo im se** javiti.

11 REFLEKSIVNI PASIV

- Refleksivni pasiv se gradi tako što nerefleksivni glagol postaje refleksivni (glagoli s rečcom *se*), a objekat aktivne rečenice postaje subjekat pasivne. Glagol može biti u 3. licu jednine ili množine u svim glagolskim oblicima. U 3. licu jednine perfekta ne koristiti se oblik *je*.
- U pasivnoj rečenici nema objekta.

Aktivna rečenica: »»» Ljudi **slave** rođendan.

Pasivna rečenica: »»» Rođendan **se slavi** svuda u svetu.

12 RELATIVNE REČENICE

- Reč KOJI predstavlja relativnu zamenicu koja se odnosi na imenicu (u primeru na reč **dečak**). Rečenica koja sadrži zamenicu KOJI zove se relativna rečenica.
 - »»» Ovo je dečak **koji** svaki dan čuva našeg psa.
- Evo kako se dolazi do ove rečenice:
 - »»» Ovo je dečak. Dečak svaki dan čuva našeg psa.
- Kada se spoje ove dve rečenice u jednu, koristi se relativna zamenica (*koji*) umesto ponavljanja reči dečak. Ova zamenica mora biti u istom padežu, rodu i broju kao i imenica koju zamenjuje.

Određivanje padeža relativne zamenice

- Padež se određuje na osnovu glagola iz druge rečenice.
 - »»» To je muzika. Muziku **slušam** svaki dan.
 - »»» To je muzika KOJU slušam svaki dan.
- Glagol slušati traži akuzativ. Pošto se relativna zamenica odnosi na reč **muzika**, mora biti u akuzativu ženskog roda u jednini.

Deklinacija ovih zamenica jednaka je s pridevskom deklinacijom.

PADEŽI	JEDNINA			MNOŽINA		
	muški	srednji	ženski	muški	srednji	ženski
Nominativ	koji	koje	koja	koji	koja	koje
Genitiv	kojeg/kog		koje	kojih		
Dativ	kojem/kom		kojoj	kojim(a)		
Akuzativ	koji (za neživo) kojeg/kog (za živo)	koje	koju	koje	koja	koje
Instrumental	kojim		kojom	kojim(a)		
Lokativ	kojem/kom		kojoj	kojim(a)		

● 13 VREMENSKE REČENICE

Vremenska rečenica s veznikom PRE NEGO ŠTO daje informaciju o tome da se radnja glavne rečenice desila, ili da će se desiti, pre radnje zavisne rečenice.

»»» **Pre nego što** smo stigli na rođendan, otišli smo da kupimo poklon.

»»» **Pre nego što** budemo počeli da gledamo film, napravićemo kokice.

- Glagol u zavisnoj rečenici mora biti svršenog vida.

Vremenska rečenica s veznikom NAKON ŠTO daje informaciju o tome da se radnja glavne rečenice desila, ili će se deseti, posle radnje zavisne rečenice.

»»» **Nakon što** smo kupili poklon, otišli smo na rođendan.

»»» **Nakon što** budemo napravili kokice, gledaćemo film.

- Glagol u zavisnoj rečenici mora biti svršenog vida.

Vremenska rečenica s veznikom DOK daje informaciju o tome da se radnja te zavisne rečenice dešava u isto vreme s radnjom glavne rečenice.

»»» **Dok smo** kupovali poklon, sreli smo komšiju Marka.

- Glagol u zavisnoj rečenici mora biti nesvršenog vida.

Vremenska rečenica s veznikom KAD(A) daje informaciju o tome:

- a) da će se radnja glavne rečenice izvršiti pošto se stvori vremenski uslov za realizaciju radnje iz zavisne rečenice u kojoj se koristi futur II, dok je u glavnoj futur I:

»»» **Kad** budemo bili u Beogradu, otići ćemo na Kalemegdan.

- b) da se radnja glavne rečenice izvršava pošto se ispunio uslov za realizaciju radnje iz zavisne rečenice u kojoj se, kao i u glavnoj, koristi prezent.

»»» **Kad** treniraš, jačaš svoje telo.

● 14 NAMERNE REČENICE

- Namerne rečenice daju informaciju o nameri, planu ili cilju.

Glavna rečenica

Krstio se

Namerna rečenica

DA/KAKO bi mogao da se venča u crkvi.

DA može da se venča u crkvi.

- Namerne rečenice se uvode veznicima **DA** ili **KAKO**. Posle veznika **DA** glagol može biti u *prezentu* ili *potencijalu*, dok se posle veznika **KAKO** koristi samo potencijal. U prvoj rečenici može da se javi bilo koji glagolski oblik.

»»» **Krstiće se** da može da se venča u crkvi.

»»» **Krsti se** da/kako bi mogao da se venča u crkvi.

● 15 NAČINSKE REČENICE

- Načinske rečenice se uvode veznikom **TAKO ŠTO**.
 - Ove rečenice iskazuju način na koji se odvija radnja iz prve (glavne) rečenice.
- »»» Marko je naučio francuski jezik **tako što** je redovno išao na časove.

● 16 DOPUSNE REČENICE

- Dopusne rečenice uvode se veznikom **IAKO**.
 - »»» **Iako** klizanje nije popularno u Srbiji, Jelena Savić je odlučila da se bavi baš ovim sportom.
- Ako je prva rečenica zavisna, druga se odvaja zarezom.
- Kod ovih rečenica moguće je koristiti sva glagolska vremena.

● 17 USLOVNE REČENICE

Postoje tri tipa uslovnih rečenica:

1. realan uslov – rečenica počinje veznikom **AKO**
 - »»» Ako budem učio, dobro ću uraditi test.
2. potencijalan uslov – rečenica počinje veznikom **KAD**
 - »»» Kad bih skupio novac, otišao bih na more.
3. nerealan uslov – rečenica počinje veznikom **DA**
 - »»» Da sam se rodio u Španiji, govorio bih španski.

Realne uslovne rečenice

- Ovaj tip rečenice se odnosi na radnju ili situaciju koja će se ostvariti ako realan uslov bude ispunjen.
- Ove rečenice počinju veznikom **AKO** posle čega glagol može biti u prezentu ili futuru II, dok glagol u glavnoj rečenici može biti u prezentu, futuru I i imperativu.

1. **AKO + prezent, onda prezent**
 - »»» Ako **vežbaš, osećaš se** dobro.
2. **AKO + prezent, onda futur I**
 - »»» Ako **dodeš, dobićeš** poklon.
3. **AKO + futur II, onda futur I**
 - »»» Ako **budeš došao, ići ćemo** napolje.
4. **AKO + prezent/futur II, onda imperativ**
 - »»» Ako **voliš** druženje, **biraj** posao u timu.

Potencijalne uslovne rečenice

- Kod ovog tipa uslovnih rečenica radnja je ostvariva, ali je oslabljena jer govornik iskazuje svoju želju da se nešto dogodi, ali ne i uverenje da će se to i dogoditi. Ove rečenice se uvode veznikom **KADA**, nakon čega dolazi potencijal, koji se javlja i u glavnoj rečenici.

- »»» Kada **bi došao, dobio bi** poklon.
- »»» Kada **bih mogla da biram, želela bih da budem** uspešna kao moja mama.

● 18 PRISVOJNI PRIDEVI NA -SKI, -ČKI, -ŠKI

- Pridevi koji se završavaju na -SKI, -ŠKI ili -ČKI zovu se prisvojni pridevi. Uglavnom su nastali od imena zemalja, gradova, kontinenata, reka i drugih geografskih pojmova.

Srbija > **srpski**
 Beograd > **beogradski**
 Evropa > **evropski**

- Ovi pridevi se slažu s imenicom uz koju stoje u rodu, broju i padežu.

»»» Živimo u jednom **srpskom selu**.

- Iako su nastali od imenica koje označavaju neki geografski pojam, ne pišu se velikim početnim slovom.

Distribucija sufiksa

- Najčešći u upotrebi je sufiks -SKI
- Ukoliko se ime geografskog pojma završava na K, C ili Č ispred završnog vokala, onda dodajemo sufiks -ČKI.

Amerika > američki

Subotica > subotički

Nemačka > nemački

- Sufiks -ŠKI se dodaje na pojmove koji se završavaju na G, H ili Š.

Prag > praški

Cirih > ciriški

Norveška > norveški

*Njujork > njujorški

• Primeri:

»»» Govorim **engleski** i **kineski** jezik.

»»» **Dunavski** park je levo.

»»» **Beogradska** pozorišta su zanimljiva.

»»» Dunav je velika **evropska** reka.

»»» **Italijanska** hrana je odlična.

»»» **Američki** filmovi su dobri.

»»» Volim **češko** pivo.

»»» **Praški** festival je poznat po dobrim filmovima.

- Ove sufikse ne koristimo samo s geografskim pojmovima, već i uz mnogo drugih imenica.

-SKI

gradski
fudbalski
sportski
morski

-ČKI

muzički
gramatički
republički

-ŠKI

psihološki
košarkaški

● 19 BROJEVI

U srpskom jeziku imamo tri vrste brojeva: osnovne, redne i zbirne.

Osnovni brojevi razlikuju rodove kod brojeva 1 (*jedan, jedna, jedno*) i 2 (*dva, dve*). Broj jedan se menja po pridevskoj deklinaciji.

Redni brojevi imaju sva tri roda i oba broja i menjaju po pridevskoj deklinaciji.

Zbirni brojevi označavaju skup lica muškog i ženskog pola (*dvoje ljudi*). Koriste se i uz zbirne imenice (*četvoro braće, troje piladi*).

● 20 DEKLINACIJA IMENICA – SPECIFIČNOSTI

Genitiv množine na -IJU imaju imenice gost (gostiju), prst (prstiju), nokat (noktiju), kost (kostiju), uho (ušiju), oko (očiju).

Nepostojano a javlja se u genitivu množine imenica čija se osnova završava na dva ili više konsonanata.

	Muški rod	Ženski rod	Srednji rod
Nominativ jednine	student, bicikl	banka, devojka, sestra, suknja	pismo, sunce, sredstvo
Genitiv množine	studen A ta, bicik A la	ban A ka, devo J ka, sest A ra, suk A nja	pis A ma, sun A ca, sredst A va

21 DIREKTNI I INDIREKTNI GOVOR

- U direktnom govoru se nečije reči tačno navode i odvajaju se pravopisnim znacima.

DIREKTNI GOVOR

»»» Jelena kaže: „Želim tortu.“

- U pisanju se navedene reči ili rečenice obavezno stavljaju pod navodnike („“). Iza uvodnih reči pišu se dve tačke (:), navedene reči počinju donjim navodnicima („), a rečenica velikim slovom. Na kraju idu pravopisni znaci (tačka, upitnik ili uzvičnik, u zavisnosti od toga koja je rečenica u pitanju). Rečenica se zatvara gornjim navodnicima (““).

- U indirektnom govoru se prepričava ono što je neko rekao.

INDIREKTNI GOVOR

»»» Jelena kaže da želi tortu.

22 GLAGOLSKI VID

- Skoro svaki glagol u srpskom jeziku ima dva glagolska vida.

nesvršen vid: *voleti, učiti, praviti*

svršen vid: *zavoleti, naučiti, napraviti*

Kako znati da li je glagol svršenog ili nesvršenog vida?

- Svršeni glagoli obično imaju prefikse: *na-, u-, iz-, o-...*; *napisati, uraditi...*
- U sredini svršenih glagola može se naći *-nu-*: *krenuti, viknuti...*
- U sredini nesvršenih glagola može se naći *-ova-, -ava-, -iva-, -ja-*: *putovati, odlučivati, dobijati...*

Kada se koristi nesvršeni glagolski vid?

- Kada se izražava radnja koja ima neograničeno trajanje: »»» Juče **sam** dugo **učio**.
- Kada se izražava radnja koja se dešava u trenutku govora. »»» Sada **učim**.
- Kada se izražava radnja koja se dešava po navici. »»» Svaki dan **učim**.
- Kada se izražava osobina, stanje. »»» Ja lepo **pišem**.

Kada se koristi svršeni glagolski vid?

- Kada se izražava radnja ograničenog trajanja (obično jedan trenutak ili kratko vreme): »»» **Pao je** sa stolice.
- Kada se izražava završena radnja. »»» Juče **sam naučio** matematiku.
- Kada se izražava početak neke radnje. »»» **Zavoleo sam** matematiku.

Korisne reči za određivanje glagolskog vida

- s nesvršenim glagolima se koriste: *dugo, upravo, pola sata, svaki dan, često, obično, stalno, redovno, sada, trenutno, dok...*
- sa svršenim glagolima se koriste: *u trenutku, čim, za (pola sata), odjednom...*



Zapamtite!

- U prezentu se mogu koristiti samo glagoli nesvršenog vida, osim kada se glagol koristi kao dopuna modalnom glagolu ili posle nekih zavisnih veznika: *ako, kad, čim...*

»»» Ja **čitam** knjigu.

»»» Ja **moram da pročitam** knjigu.

»»» Ja **moram da čitam** knjigu.

- U perfektu i futuru moguće je koristiti glagole oba vida.

● 23 PREGLED ZNAČENJA PADEŽA

NOMINATIV	1. subjekat (bez predloga)	Nataša radi domaći zadatak.
	2. posle pomoćnog glagola biti	Nataša je učenica .
	3. posle rečice kao	Sanja je kao njena mama .
GENITIV	1. kvantifikacija (bez predloga)	Na času je mnogo studenata .
	2. posesija (bez predloga)	Muzej Nikole Tesle se nalazi u Beogradu.
	3. prostor (iznad, ispod, pored, iza...)	Slika je iznad kauča .
	4. udaljavanje (od, iz, sa)	Vraćam se s posla . // Idem kući iz grada . // Otišao je od kuće .
	5. vreme (tokom, pre, posle...)	Pre posla spremam ručak.
	6. vreme (bez predloga, s obaveznim determinatorom)	Svake subote idu na ručak u restoran.
	7. poreklo (od)	Dobila je pismo od bake .
	8. materija (od)	Sagradio je kuću od drveta .
	9. subjekat (kod)	Kod Srba su svadbe jedan od najveselijih događaja.
	10. kvalifikacija (bez)	Volim čaj bez šećera .
	11. kvalifikacija (bez predloga)	Ušao je čovek sede kose .
	12. mesto (van/izvan)	Svadba može biti i van grada .
	13. zamena (umesto)	Umesto mlade izvode drugu devojkicu.
	14. uzrok (zbog)	Nije došao na posao zbog bolesti .
	15. posle glagolske imenice	Postavljanje stola je dečji posao.
	16. izuzimanje (osim)	Svi su došli osim Petra .
DATIV	1. objekat (prema/po)	Dobila je ime po dedi .
	2. logički subjekat (bez predloga)	Hladno nam je ovde.
	3. indirektni objekat (bez predloga)	Poklonila sam knjigu drugarici .
	4. posesija (bez predloga)	Ovo mi je student.
	5. mesto (ka, prema)	Išli su ka nama .
AKUZATIV	1. direktni objekat (bez predloga)	Čistim kuću svake nedelje.
	2. cilj kretanja (u/na)	Stavi kolač na tanjir .
	3. objekat (za)	Cveće je za domaćicu .
	4. vreme (u/na/za)	Krštenje je u subotu .
	5. vreme (bez predloga, s obaveznim determinatorom)	Celu zimu nije bio bolestan.
	6. logički subjekat (bez predloga)	Boli me glava.
	7. društvo (uz)	Veridba se slavi uz muziku i pesmu .
	8. mesto (pred, pod, nad, kroz...)	Svatovi dolaze pred mladinu kuću .
	9. način (kroz)	Ceo ritual se radi kroz šalu .
	10. kvalifikacija (na, za)	Sviđa mi se ova haljina na pruge . // Kupi četkicu za zube .
	11. namena (za, na, po)	Pozvao je drugare na kafu . // Skupljao je novac za knjigu . // Otišao je po hleb .
VOKATIV	1. obraćanje	Petre , otvori knjigu!
	2. dozivanje	Hej, Majo !
INSTRUMENTAL	1. društvo (sa)	Na koncert sam išla sa Saškom .
	2. sredstvo (bez predloga)	Meso se seče nožem .
	3. mesto (za, pod, pred, nad)	Sedeli su za stolom .
	4. mesto (bez predloga)	Šetamo se gradom .
	5. kvalifikacija (sa)	Došla je žena s crvenom maramom . // Pijem kafu s mlekom .
	6. vreme (bez predloga)	Utorkom ima trening.
LOKATIV	1. mesto (u/na)	Lisica živi u šumi .
	2. indirektni objekat (o)	Novine pišu o tom događaju .
	3. vreme (u)	U julu idemo na more.
	4. mesto (po)	Šetamo se po gradu .
	5. kvalifikacija (u)	Muškarac u odelu je Miroslav.

23 GLAGOLI KRETANJA S REKCIJAMA

PREDLOG	GLAGOL	PRIMER
U (akuz.)	1. ići/otići 2. kretati/krenuti 3. odlaziti/otići 4. ulaziti/ući 5. ukravati se/ukrcati se 6. voziti se/odvesti se 7. dolaziti/doći 8. stizati/stići 9. sletati/sleteti 10. vraćati se/vratiti se	1. Idemo u Beograd. 2. Krenuli su u Srbiju. 3. Da li si otišao u apoteku? 4. Sad je ušla u kuću. 5. Slavko se ukrcao u avion. 6. Vozili su se u Srbiju noću. 7. Ne mogu doći u restoran večeras. 8. Kad ste stigli u Novi Sad? 9. Morali su da slete u Rim zbog nevremena. 10. Vraćam se u Niš za deset dana.
NA (akuz.)	1. ići/otići 2. kretati/krenuti 3. odlaziti/otići 4. ukravati se/ukrcati se 5. voziti se/odvesti se 6. dolaziti/doći 7. stizati/stići 8. sedeti/sesti 9. izlaziti/izaći 10. penjati se/popeti se 11. sletati/sleteti 12. vraćati se/vratiti se	1. Maja ide na planinu. 2. Krećem na posao. 3. Treba da ode na stanicu. 4. Ukrcali su se na brod prošlog petka. 5. Vozila se taksijem na žurku. 6. Maja nije došla na ispit. 7. Da li stižete na koncert? 8. Srđan je seo na bicikl i otišao. 9. Izašao je na peron 10. 10. Ko se popeo na 20. sprat? 11. Sleteli su na aerodrom u Parizu. 12. Vraćamo se na fakultet posle dve godine.
IZ (gen.)	1. izlaziti/izaći 2. odlaziti/otići 3. poletati/poleteti 4. iskravati se/iskrcati se 5. vraćati se/vratiti se	1. Maja je izašla iz taksija. 2. Treba da odu iz grada. 3. Poleteli su iz Beograda. 4. Petar se iskrcao iz aviona. 5. Vraćali su se iz Beča ceo dan.
S(A) (gen.)	1. silaziti/sići 2. iskravati se/iskrcati se 3. vraćati se/vratiti se 4. poletati/poleteti 5. odlaziti/otići 6. izlaziti/izaći	1. Siđi sa stolice! 2. Vidim ih. Iskravaju se s broda. 3. Kasno su se vratili sa žurke. 4. Polećemo s aerodroma u Tivtu. 5. Odlazim s koncerta, dosadno mi je. 6. Upravo izlazim s posla.
K(A)/PREMA (dat.)	1. kretati/krenuti 2. ići/otići 3. voziti (se)/odvesti (se) 4. hodati	1. Hoćete da krenemo prema izlazu? 2. Miloš i Ana idu ka vama. 3. Vozimo se prema centru. 4. Hodam ka železničkoj stanici.
DO (gen.)	1. ići/otići 2. dolaziti/doći 3. stizati/stići 4. odlaziti/otići	1. Treba da idem do pozorišta po karte. 2. Da li ćeš doći do mene? 3. Stigla je do cilja. 4. Otišla je do mame.

PREDLOG	GLAGOL	PRIMER
KROZ (akuz.)	1. prolaziti/proći 2. ići/otići 3. hodati 4. trčati 5. šetati se/prošetati se	1. Prošao je kroz tunel 100 km na sat. 2. Idemo kroz gužvu. 3. Oni hodaju kroz šumu. 4. Trčali smo kroz blato. 5. Šetali smo se kroz park.
BEZ PREDLOGA /	1. voziti se 2. prelaziti/preći 3. prilaziti/prići 4. hodati 5. šetati se/prošetati se	1. Vozimo se kolima. (instrumental) 2. Prešli su granicu. (akuzativ) 3. Prilazimo mestu događaja. (dativ) 4. Hodamo ulicom. (instrumental) 5. Šetamo se šumom. (instrumental)
PO (lok.)	1. ići/otići 2. voziti se 3. šetati se/prošetati se 4. kretati se 5. hodati 6. trčati	1. Išli smo po gradu peške pet sati. 2. Da li ste se vozili po Fruškoj gori? 3. Šetali smo se po glavnoj ulici. 4. Nisu se kretali po zabranjenoj zoni. 5. Hodao je po ivici kreveta. 6. Da li ste trčali po terenu?
PO (akuz.)	1. ići/otići 2. dolaziti/doći 3. kretati/krenuti	1. Idem po decu. 2. Doći ću po vas na aerodrom. 3. Krećem po doručak. Da li želiš nešto?
KOD (gen.)	1. ići/otići 2. dolaziti/doći 3. stizati/stići 4. kretati/krenuti	1. Idem kod prijatelja. 2. Došla sam kod lekara. 3. Stigla sam kod roditelja. 4. Krećem kod tebe.
OD (gen.)	1. vraćati se/vratiti se 2. dolaziti/doći 3. kretati/krenuti 4. odlaziti/otići	1. Vraćam se od prijatelja. 2. Dolazim od roditelja. 3. Krećem od lekara. 4. Odlazim od njega.
UZ (akuz.)	1. penjati se/popeti se 2. trčati	1. Penjem se uz stepenice. 2. Trčim uz stepenice.
NIZ (akuz.)	1. silaziti/sići 2. spuštati se/spustiti se 3. trčati	1. Silazim niz stepenice. 2. Spuštam se niz planinu. 3. Trčimo niz ulicu.
PREKO (gen.)	1. prelaziti/preći 2. trčati 3. ići/otići 4. vraćati se/vratiti se 5. leteti/preleteti	1. Prelazimo preko mosta. 2. Nemoj trčati preko ulice. 3. Idemo preko Bosne u Crnu Goru. 4. Vraćamo se preko Mađarske u Srbiju. 5. Letimo preko Minhena u Njujork.
DUŽ (gen.)	1. šetati se/prošetati se 2. trčati	1. Šetaju se duž reke. 2. Trčao je duž obale.

Spisak glagola sa glagolskim vidom

NESVRŠENI GLAGOLSKI VID	SVRŠENI GLAGOLSKI VID	NESVRŠENI GLAGOLSKI VID	SVRŠENI GLAGOLSKI VID
1. bacati	baciti	43. hvatati	uhvatiti
2. birati	izabrati	44. ići	otići
3. brijati (se)	obrijati (se)	45. iskravati se	iskrcati se
4. brinuti se	zabrinuti se	46. isplivljavati	isploviti
5. brisati	obrisati	47. ispunjavati	ispuniti
6. buditi (se)	probuditi (se)	48. istraživati	istražiti
7. cediti	ocediti/procediti	49. izbacivati	izbaciti
8. cepati	pocepati	50. izbegavati	izbeći
9. častiti	počastiti	51. izgovarati	izgovoriti
10. čekati	sačekati	52. izlaziti	izaći
11. činiti (se)	učiniti (se)	53. izletati	izleteti
12. čistiti	očistiti	54. iznajmljivati	iznajmiti
13. čitati	pročitati	55. iznositi	izneti
14. čuvati	sačuvati	56. izvlačiti	izvući
15. ćutati	prećutati	57. izvinjavati se	izviniti se
16. davati	dati	58. izvoditi	izvesti
17. deliti	podeliti	59. javljati (se)	javiti (se)
18. dešavati se	desiti se	60. jesti	pojesti
19. dobijati	dobiti	61. kasniti	zakasniti
20. dočekivati	dočekati	62. kititi	okititi
21. dodavati	dodati	63. kombinovati	iskombinovati
22. događati se	dogoditi se	64. koristiti	iskoristiti
23. dogovarati se	dogovoriti se	65. kositi	pokositi
24. dolaziti	doći	66. krečiti	okrečiti
25. donositi	doneti	67. kretati	krenuti
26. dopadati se	dopasti se	68. kucati	pokucati
27. doplaćivati	doplatiti	69. kupovati	kupiti
28. doseljavati se	doseliti se	70. kuvati	skuvati
29. dovoditi	dovesti	71. kvariti (se)	pokvariti (se)
30. doživljavati	doživeti	72. lečiti	izlečiti
31. farbati (se)	ofarbati (se)	73. leteti	odleteti, poleteti
32. fenirati (se)	isfenirati (se)	74. ležati	leći
33. gađati	pogoditi	75. lizati	polizati
34. gasiti	ugasiti	76. loviti	uloviti
35. gledati	pogledati	77. mazati	namazati
36. graditi	izgraditi	78. menjati	zameniti, promeniti
37. grejati	zagrejati/ugrejati	79. meriti	izmeriti
38. gristi	izgristi/zagristi	80. mešati	promešati
39. gubiti	izgubiti	81. misliti	pomisliti
40. hladiti	ohladiti	82. moliti	zamoliti
41. hraniti	nahriniti	83. mutiti	umutiti
42. hvaliti	pohvaliti	84. nabavljati	nabaviti

NESVRŠENI GLAGOLSKI VID	SVRŠENI GLAGOLSKI VID	NESVRŠENI GLAGOLSKI VID	SVRŠENI GLAGOLSKI VID
85. nalaziti	naći	130. označavati	označiti
86. nameštati	namestiti	131. padati	pasti
87. naplaćivati	naplatiti	132. paliti	upaliti
88. naručivati	naručiti	133. pamtiti	zapamtiti
89. nastajati	nastati	134. patiti	propatiti
90. nastavljati	nastaviti	135. peći	ispeći
91. nastupati	nastupiti	136. peglati	opeglati, ispeglati
92. navikavati (se)	navići, naviknuti (se)	137. penjati se	popeti se
93. nervirati (se)	iznervirati (se)	138. pisati	napisati
94. nestajati	nestati	139. pitati	upitati
95. nositi	poneti	140. piti	popiti
96. nuditi	ponuditi	141. plaćati	platiti
97. obaveštavati	obavestiti	142. planirati	isplanirati
98. obavljati	obaviti	143. plašiti se	uplašiti se
99. obećavati	obećati	144. plivati	zaplivati, otplivati
100. obilaziti	obići	145. ploviti	otploviti
101. objašnjavati	objasniti	146. pobeđivati	pobediti
102. oblačiti (se)	obući (se)	147. počinjati	početi
103. obraćati se	obratiti se	148. podnositi	podneti
104. odbijati	odbiti	149. podržavati	podržati
105. odgovarati	odgovoriti	150. podsećati	podsetiti
106. odlaziti	otići	151. podsticati	podstaći, podstaknuti
107. odlučivati	odlučiti	152. podučavati	podučiti
108. odmarati se	odmoriti se	153. pokazivati	pokazati
109. odrastati	odrasti	154. poklanjati	pokloniti
110. održavati	održati	155. pokušavati	pokušati
111. odustajati	odustati	156. polagati	položiti
112. oduševljavati se	oduševiti se	157. poletati	poleteti
113. odvajati	odvojiti	158. pomagati	pomoći
114. odvoditi	odvesti	159. pomerati	pomeriti
115. odvoziti	odvesti	160. ponavljati	ponoviti
116. okretati (se)	okrenuti (se)	161. popravljati	popraviti
117. okruživati	okružiti	162. posećivati	posetiti
118. okupljati se	okupiti se	163. postajati	postati
119. opisivati	opisati	164. postavljati	postaviti
120. oporavljati se	oporaviti se	165. potvrđivati	potvrditi
121. opuštati se	opustiti se	166. povezivati	povezati
122. osećati (se)	osetiti (se)	167. povređivati (se)	povrediti (se)
123. oslanjati se	osloniti se	168. pozajmljivati	pozajmiti
124. osnivati	osnovati	169. pozdravljati (se)	pozdraviti (se)
125. ostajati	ostati	170. pozivati	pozvati
126. ostavljati	ostaviti	171. prati	oprati
127. ostvarivati	ostvariti	172. pratiti	ispratiti
128. osvajati	osvojiti	173. praviti	napraviti
129. otvarati	otvoriti	174. predlagati	predložiti

	NESVRŠENI GLAGOLSKI VID	SVRŠENI GLAGOLSKI VID		NESVRŠENI GLAGOLSKI VID	SVRŠENI GLAGOLSKI VID
175.	prelaziti	preći	220.	sklanjati (se)	skloniti (se)
176.	preporučivati	preporučiti	221.	slagati se	složiti se
177.	prepoznavati	prepoznati	222.	slagati	složiti
178.	presedati	presesti	223.	slati	poslati
179.	prestajati	prestati	224.	slaviti	proslaviti
180.	prevoditi	prevesti	225.	sletati	sleteti
181.	preživljavati	preživeti	226.	slušati	saslušati
182.	približavati (se)	približiti (se)	227.	služiti	poslužiti
183.	pričati	ispričati	228.	smanjivati	smanjiti
184.	pridruživati se	pridružiti se	229.	smejati se	nasmejati se
185.	prikupljati	prikupiti	230.	smirivati (se)	smiriti (se)
186.	prilaziti	prići	231.	snalaziti se	snaći se
187.	prihvatati	prihvatiti	232.	spasavati	spasti
188.	primati	primiti	233.	spavati	zaspati
189.	pripremati	pripremiti	234.	spremati	spremiti
190.	priznavati	priznati	235.	sređivati	srediti
191.	prodavati	prodati	236.	sretati	sresti
192.	prolaziti	proći	237.	stajati	stati
193.	pronalaziti	pronaći	238.	stavljati	staviti
194.	proslavljati	proslaviti	239.	stizati	stići
195.	proširivati	proširiti	240.	sumnjati	posumnjati
196.	proveravati	proveriti	241.	svađati se	posvađati se
197.	provoditi	provesti	242.	svidati se	svideti se
198.	pružati	pružiti	243.	svraćati	svratiti
199.	pržiti	ispržiti	244.	šetati (se)	prošetati (se)
200.	puniti	napuniti	245.	širiti	proširiti
201.	puštati	pustiti	246.	šišati (se)	ošišati (se)
202.	putovati	otputovati, doputovati	247.	štedeti	uštedeti
203.	raditi	uraditi	248.	štititi	zaštititi
204.	raspitivati se	raspitati se	249.	terati	naterati
205.	razmenjivati	razmeniti	250.	tešiti	utešiti
206.	razmišljati	razmisliti	251.	trajati	potrajati
207.	razumevati	razumeti	252.	tražiti	potražiti, zatražiti
208.	rešavati	rešiti	253.	trčati	otrčati
209.	roniti	zaroniti	254.	trošiti	potrošiti
210.	sakrivati (se)	sakriti (se)	255.	truditi se	potruditi se
211.	saplitati se	saplesti se	256.	ubacivati	ubaciti
212.	sećati se	setiti se	257.	učiti	naučiti
213.	seći	iseći	258.	udarati	udariti
214.	sedeti	sesti	259.	udomljavati	udomiti
215.	seliti (se)	useliti (se), preseliti (se)	260.	uključivati	uključiti
216.	shvatati	shvatiti	261.	ukrcavati se	ukrcati se
217.	silaziti	sići	262.	ulaziti	ući
218.	skidati (se)	skinuti (se)	263.	uletati	uleteti
219.	sklanjati	skloniti	264.	unapređivati	unaprediti

	NESVRŠENI GLAGOLSKI VID	SVRŠENI GLAGOLSKI VID
265.	unositi	uneti
266.	uplovljavati	uploviti
267.	upoznavati (se)	upoznati (se)
268.	usavršavati se	usavršiti se
269.	usisavati	usisati
270.	uspevati	uspeti
271.	usporavati	usporiti
272.	ustajati	ustati
273.	usvajati	usvojiti
274.	uzbuđivati (se)	uzbuditi (se)
275.	uzgajati	uzgojiti
276.	uzimati	uzeti
277.	verovati	poverovati
278.	viđati (se)	videti (se)
279.	voditi	odvesti
280.	voleti	zavoleti
281.	voziti (se)	odvesti (se)
282.	vraćati se	vratiti se
283.	vući	povući
284.	zabavljati se	zabaviti se
285.	zaboravljati	zaboraviti
286.	zadivljivati	zadiviti
287.	zakazivati	zakazati
288.	zalivati	zaliti
289.	zaljubljavati se	zaljubiti se
290.	zamenjivati	zameniti
291.	zamišljati	zamisliti
292.	započinjati	započeti
293.	zapošljavati se	zaposliti se
294.	zarađivati	zaraditi
295.	zauzimati	zauzeti
296.	završavati	završiti
297.	znati	saznati
298.	zvati	pozvati
299.	želeti	poželeti
300.	žuriti	požuriti
301.	žvakati	sažvakati

Spisak glagola/prideva sa rekcijom

GLAGOL	REKCIJA U PADEŽU	PRIMER
1. <i>baviti se</i>	instrumental	Njegovi roditelji su se bavili poljoprivredom.
2. <i>biti dobar</i>	1. u + lokativ 2. na + lokativ	1. Bio je dobar u matematici. 2. Bila je najbolja na takmičenju.
3. <i>biti obučen</i>	za + akuzativ	Oni su obučeni za ovaj posao.
4. <i>biti potreban</i>	dativ + nominativ	Kome je potrebna pomoć?
5. <i>biti poznat</i>	po + lokativ	Bio je poznat po svom radu.
6. <i>biti raspoložen</i>	za + akuzativ	Bila je raspoložena za film.
7. <i>biti rezervisan</i>	za + akuzativ	Ovaj posao je rezervisan za muškarce.
8. <i>biti spreman</i>	1. na + akuzativ 2. za + akuzativ	1. Spreman je na sve. 2. Nije bio spreman za ispit.
9. <i>biti suočen</i>	s(a) + instrumental	Spasioci su svakodnevno suočeni s različitim preprekama.
10. <i>biti vezan</i>	za + akuzativ	Knjiga je vezana za njegovo detinjstvo.
11. <i>biti zadovoljan</i>	instrumental	Zadovoljan je novim stanom.
12. <i>bojati se</i>	genitiv	Boji se paukova.
13. <i>bolovati</i>	od + genitiv	Boluje od neizlečive bolesti.
14. <i>boriti se</i>	za + akuzativ	Bore se za svoja prava.
15. <i>brinuti se</i>	1. o + lokativ 2. za + akuzativ	1. Marija se brine o sestrinoj deci. 2. Brinem se za njega.
16. <i>čestitati</i>	1. dativ + akuzativ 2. dativ + na + lokativ	1. Čestitala sam Mariji rođendan. 2. Čestitali su Vojvodini na pobedi.
17. <i>dati ime/naziv</i>	dativ + prema/po + dativ	Dali su ime ulici prema važnom događaju.
18. <i>deliti</i>	1. dativ + akuzativ 2. akuzativ + s(a) + instrumental	1. Dedo Mraz deli deci poklone. 2. Delim sobu sa bratom.
19. <i>diplomirati</i>	na + lokativ	Diplomirala je na Filološkom fakultetu prošle godine.
20. <i>diviti se</i>	dativ	Divi se njenom crtežu.
21. <i>dobiti</i>	akuzativ + od + genitiv	Dobio je poklon od brata.
22. <i>dogovoriti se</i>	1. s(a) + instrumental + o + lokativ 2. s(a) + instrumental + za + akuzativ	1. Dogovorio sam se s Markom o ekskurziji. 2. Dogovorili smo se s kolegama za sastanak.
23. <i>dopadati se</i>	dativ + nominativ	Dopada mi se škola ovde.
24. <i>dozvoliti</i>	dativ + akuzativ	Dozvolili su nam prodaju.
25. <i>družiti se</i>	s(a) + instrumental	Družim se s Marijanom od vrtića.
26. <i>gajiti</i>	akuzativ	Gaji životinje godinama.
27. <i>graničiti se</i>	s(a) + instrumental	Srbija se graniči s Mađarskom.
28. <i>igrati se</i>	1. s(a) + instrumental 2. instrumental	1. Igra se s drugom decom. 2. Nemoj se igrati mojim životom.
29. <i>interesovati se</i>	za + akuzativ	Interesujem se za matematiku.
30. <i>iznajmljivati</i>	1. akuzativ + od + genitiv 2. dativ + akuzativ	1. Iznajmio sam auto od agencije. 2. Iznajmio sam prijateljima stan.
31. <i>izviniti se</i>	dativ + na + lokativ	Izvinio sam se profesoru na kašnjenju.
32. <i>javiti se</i>	na + akuzativ	Javila sam se na taj oglas još juče.
33. <i>kititi</i>	akuzativ + instrumental	Mladine sestre kite goste ruzmarinom.

GLAGOL	REKCIJA U PADEŽU	PRIMER
34. <i>krenuti</i>	u/na + akuzativ	Krenula je na časove baleta.
35. <i>ličiti</i>	na + akuzativ	Liči na majku.
36. <i>maštati</i>	o + lokativ	Maštam o tome da jednog dana postanem veterinar.
37. <i>mazati</i>	1. akuzativ + na + akuzativ 2. akuzativ + instrumental	1. Maže puter na hleb. 2. Mažemo pavlaku nožem.
38. <i>mutiti</i>	akuzativ + instrumental	Mutite jaja mikserom.
39. <i>nadati se</i>	dativ	Nadamo se boljoj plati.
40. <i>naići</i>	na + akuzativ	Naišao sam na starog prijatelja juče.
41. <i>navikavati se</i>	na + akuzativ	Navikavam se na novo okruženje.
42. <i>nervirati se</i>	1. oko + genitiv 2. zbog + genitiv	1. Nerviram se oko ispita. 2. Nerviram se zbog ispita.
43. <i>objasniti</i>	dativ + akuzativ	Objasnio mu je plan puta.
44. <i>odgovarati</i>	dativ + nominativ	Odgovara mi suknja.
45. <i>odgovoriti</i>	dativ + na + akuzativ	Odgovorio mu je na pitanje.
46. <i>odlučiti (se)</i>	za + akuzativ	Odlučila se za Španiju.
47. <i>odustati</i>	od + genitiv	Odustala je od studija posle dve godine.
48. <i>oduševiti se</i>	instrumental	Oduševila se mojom novom frizurom.
49. <i>oporaviti se</i>	od + genitiv	Oporavila se od duge bolesti.
50. <i>osloniti se</i>	na + akuzativ	Na prijatelje se uvek mogu osloniti.
51. <i>oženiti se</i>	instrumental	Oženio se devojkom Milicom.
52. <i>plašiti se</i>	genitiv	Da li se plašiš mraka?
53. <i>podržati</i>	akuzativ	Podržali su svog sina.
54. <i>pokloniti</i>	dativ + akuzativ	Poklonio mu je svoj stari bicikl.
55. <i>pomagati</i>	dativ + oko + genitiv	Pomažem mu oko domaćeg.
56. <i>ponašati se</i>	1. prema + dativ 2. u + lokativ	1. Nije se ponašao lepo prema njoj. 2. Pomagao joj je u kuhinji.
57. <i>poslužiti</i>	akuzativ + instrumental	Poslužili su goste kafom i kolačima.
58. <i>posvetiti se</i>	dativ	Posvetio se nauci.
59. <i>povrediti</i>	akuzativ + instrumental	Povredila ga je loptom.
60. <i>pozajmljivati</i>	1. dativ + akuzativ 2. akuzativ + od + genitiv	1. Pozajmila sam knjigu drugu. 2. Pozajmiću bicikl od komšije.
61. <i>predložiti</i>	dativ + akuzativ	Predložiću im ovaj smeštaj.
62. <i>preporučiti</i>	dativ + akuzativ	Preporučili su nam tradicionalna jela.
63. <i>približiti</i>	akuzativ + dativ	Približio je obrazovanje običnom narodu.
64. <i>pričati</i>	1. dativ + akuzativ 2. akuzativ + o + lokativ 3. o + lokativ + s(a) + instrumental	1. Priča deci bajke. 2. Pričamo viceve o plavušama. 3. Pričali su o filmu s prijateljima.
65. <i>pridružiti se</i>	dativ	Pridružio sam se planinarima posle sat vremena.
66. <i>prijati</i>	dativ + nominativ	Prija im lepo vreme.
67. <i>prijaviti (se)</i>	1. na + akuzativ 2. za + akuzativ	1. Prijavila sam se na kurs jezika. 2. Prijavio se za volontiranje.
68. <i>računati</i>	na + akuzativ	Možeš računati na mene.
69. <i>radovati se</i>	dativ + s(a) + instrumental	Raduju se pobeđi s navijačima.
70. <i>razlikovati se</i>	od + genitiv	Običaji se razlikuju od regiona do regiona.
71. <i>razmenjivati</i>	akuzativ + s(a) + instrumental	Razmenjujem poruke sa sestrom.
72. <i>razmišljati</i>	o + lokativ	Razmišljali su o moru.

GLAGOL	REKCIJA U PADEŽU	PRIMER
73. <i>saosećati</i>	s(a) + instrumental	Saosećam sa njom u potpunosti.
74. <i>saplesti se</i>	o + akuzativ	Saplela se o granu.
75. <i>sećati se</i>	genitiv	Sećaš li se svog detinjstva?
76. <i>seći</i>	akuzativ + instrumental	Meso sećemo nožem.
77. <i>slagati se</i>	1. s(a) + instrumental + oko + genitiv 2. s(a) + instrumental + u + lokativ	1. Slažemo se s Boškom oko izleta. 2. Slažete li se s nama u tome?
78. <i>slati</i>	dativ + akuzativ	Šaljem Vam radnu biografiju.
79. <i>smetati</i>	dativ + nominativ	Smetaju nam vaše stvari ovde.
80. <i>snalaziti se</i>	u + lokativ	Snalazimo se dobro u novoj školi.
81. <i>sresti se</i>	s(a) + instrumental	Sreli smo se sa starim drugarima.
82. <i>stavljati</i>	akuzativ + u/na + akuzativ	Milena stavlja puter u kiflice.
83. <i>stideti se</i>	genitiv	Da li se stidite nas?
84. <i>sumnjati</i>	u/na + akuzativ	Sumnjaju u rezultate.
85. <i>svraćati</i>	1. kod + genitiv + na + akuzativ 2. u/na + akuzativ	1. Svratila je kod babe na kiflice. 2. Svrćamo u tu prodavnicu često.
86. <i>terati</i>	akuzativ + na/u + akuzativ	Tera me na posao.
87. <i>trebati</i>	dativ + nominativ	Trebaju nam nove zavese.
88. <i>trošiti</i>	akuzativ + na + akuzativ	Ne želim da trošim svoje vreme na čišćenje.
89. <i>udariti</i>	akuzativ + instrumental	Udario je lopticu reketom.
90. <i>udati se</i>	za + akuzativ	Udala se za Miloša.
91. <i>upisati</i>	akuzativ	Upisala je medicinu.
92. <i>uporediti (se)</i>	1. akuzativ + sa + instrumental 2. s(a) + instrumental	1. Uporedio sam ga sa drugim. 2. Uporedila sam se s Milanom.
93. <i>upoznati se</i>	s(a) + instrumental	Upoznali su se sa drugim gostima.
94. <i>upozoriti</i>	akuzativ + na + akuzativ	Upozorio ju je na opasnost.
95. <i>upravljati</i>	instrumental	Upravlja brodom.
96. <i>usavršavati se</i>	u/na + lokativ	Usavršavao se u toj oblasti proteklih godina.
97. <i>useliti se</i>	u + akuzativ	Uselili su se u novu kuću pre mesec dana.
98. <i>uticati</i>	na + akuzativ	Ova situacija utiče na nas.
99. <i>uživati</i>	u + lokativ	Uživamo u suncu.
100. <i>venčati se</i>	s(a) + instrumental	Miloš se venčao s Milicom.
101. <i>verovati</i>	u + akuzativ	Verujem u njegove dobre namere.
102. <i>viđati se</i>	s(a) + instrumental	Viđaju se sa starim drugarima ovog vikenda.
103. <i>zaboraviti</i>	1. akuzativ 2. na + akuzativ	1. Zaboravio sam ključeve. 2. Zaboravio sam na njega.
104. <i>zabavljati se</i>	s(a) + instrumental	Zabavljao se sa Dejanom deset godina.
105. <i>zaljubiti se</i>	u + akuzativ	Zaljubio se u Marinu.
106. <i>zanimati</i>	akuzativ + nominativ	Zanimale su ga prirodne nauke.
107. <i>zavisiti</i>	od + genitiv	Zavisi od vremena da li ćemo ići.
108. <i>žaliti se</i>	dativ + na + akuzativ	Žalim se komšijama na buku.

Deklinacija prideva i imenica

JEDNINA / SINGULAR

	m		f		n		
Nominativ Ko? Šta?	nov prozor	vruć čaj	lep momak	lepa žena	lepa reč	lepo pismo	moje igralište
Genitiv Od koga? Od čega?	nov og prozora	vruć eg čaja	lep og momka	lepe žene	lepe reči	lep og pisma	moj eg igrališta
Dativ Kome? Čemu?	nov om prozoru	vruć em čaju	lep om momku	lepo j ženi	lepo j reči	lep om pismu	moj em igralištu
Akuzativ Koga? Šta?	nov prozor	vruć čaj	lep og momka	lepu ženu	lepu reč	lepo pismo	moje igralište
Vokativ Oj! Hej!	novi prozoru	vrući čaju	lepi momče	lepa ženo	lepa reči	lepo pismo	moje igralište
Instrumental S kim? Čim?	nov im prozor om	vruć im čaj em	lep im momk om	lep om žen om	lep om reči	lep im pism om	moj im igrališ tem
Lokativ O kome? O čemu?	nov om prozoru	vruć em čaju	lep om momku	lepo j ženi	lepo j reči	lep om pismu	moj em igralištu

MNOŽINA / PLURAL

	m		f		n		
Nominativ Ko? Šta?	novi prozori	vrući čajevi	lepi momci	lepe žene	lepe reči	lepa pisma	moja igrališta
Genitiv Od koga? Od čega?	nov ih prozora	vruć ih čajeva	lep ih momaka	lep ih žena	lep ih reči	lep ih pisama	moj ih igrališta
Dativ Kome? Čemu?	nov im prozor ima	vruć im čajev ima	lep im momc ima	lep im žen ama	lep im reč ima	lep im pism ima	moj im igrališ tima
Akuzativ Koga? Šta?	nov e prozore	vruće čajev e	lep e momk e	lepe žene	lepe reči	lepa pisma	moja igrališta
Vokativ Oj! Hej!	novi prozori	vrući čajevi	lepi momci	lepe žene	lepe reči	lepa pisma	moja igrališta
Instrumental S kim? Čim?	nov im prozor ima	vruć im čajev ima	lep im momc ima	lep im žen ama	lep im reč ima	lep im pism ima	moj im igrališ tima
Lokativ O kome? O čemu?	nov im prozor ima	vruć im čajev ima	lep im momc ima	lep im žen ama	lep im reč ima	lep im pism ima	moj im igrališ tima

Zvučni zapisi

LEKCIJA 1 Prijateljstvo

1 Saslušajte zvučne zapise. Obeležite gde ima razlike između priče koje čitate i one koju slušate.

Prva priča

Moj najbolji prijatelj je Kralj! Ne, nije mu to nadimak. To mu je pravo ime. Stvarno se zove Kralj –iako nema kraljevstvo. On je pas. Moj **najvažniji** prijatelj već jedanaest godina. Upoznali smo se tako što mi je jednog dana došao na vrata i ostao sa mnom, nadam se, zauvek. Od prvog dana se dobro **poznajemo**, kao da je sa mnom **uvek**. Imamo isti ritam života, volimo da spavamo duže ujutro, ali smo **zato što** budni do kasno u noć. Volimo i da se šetamo i da trčimo zajedno. Ponekad čak i TV gledamo zajedno. Često gledamo tenis zajedno.

2 Druga priča

Mi smo najbolje drugarice od **deteta**. Upoznale smo se na ekskurziji i, pošto nismo iz istog mesta, **prepisivale** smo se godinama. Posećivale smo se kad su praznici ili zimski i letnji **odmor**. Kasnije smo se preselile u isti grad, upisale isti fakultet i stanovale zajedno. Postale smo nerazdvojne. Kada smo se udavale, ona je bila meni kuma, a ja njoj. Ona mi je najveća **pomoć**, ali i velika radost.

3 Slušajte i čitajte.

„Prava“ prijateljstva

Ljudi su oduvek imali potrebu za životom u zajednici. Želeli su da komuniciraju, da održavaju kontakte, čak i kada s prijateljima i poznanicima nisu blizu, i to razmenom pisama ili putem telefona. Danas, s pojavom interneta, sve se dešava mnogo brže i prijatelji su nam dostupniji.

Veoma lako možemo da saznamo da li je ta osoba za nas. Obično na svojim profilima na društvenim mrežama ljudi ostavljaju osnovne podatke o sebi, kao i teme koje ih zanimaju. Jednim klikom se možemo se učlaniti u neku grupu, a ujedno i razgovarati sa stotinama ljudi istovremeno.

Neki bi rekli da su ovo imaginarni prijatelji jer ih nikada nismo videli uživo, i da ova druženja mogu imati negativne posledice. Mogli bismo se udaljiti od stvarnog sveta i imati sve manje želje da funkcionišemo u njemu. Posebno su kritični prema onlajn druženjima ljudi koji ne koriste internet, a za društvene mreže jedva da su i čuli.

Oni veruju da kada nekog ne gledamo u oči, sve nam je lakše reći, pa tako nešto možemo i da prećutimo.

Sa druge strane, mnogo je primera dugogodišnjih onlajn prijateljstava, pa će vam ljudi koji su se tako

upoznali reći da sa svojim prijateljima redovno razmenjuju mišljenja, dele tajne, pomažu se i čuvaju iako se ne viđaju uživo.

Mogli bismo zaključiti da prava i iskrena prijateljstva ne poznaju granice. Mogu nas čekati na različitim mestima i u različitim oblicima.

4 Slušajte šta su u radio-emisiji rekli slušaoci o prijateljstvima i obeležite ko ovo kaže.

Voditelj: Dragi naši slušaoci, dobro došli u Moderna vremena. Večeras razgovaramo o prijateljstvu. Postavljamo pitanje da li se pojam prijateljstva promenio u današnje vreme. Društvene mreže koriste reč „prijatelj“ za ljude sa kojima se nismo nikada sreli niti smo proveli i jedan jedini tren u realnom vremenu. Jesu li oni naši pravi prijatelji? Mogu li uopšte biti naši prijatelji? Šta vi mislite o tome? Javite se.

Zvrrr

Voditelj: Dobro večer! Ko se javlja?

Slušalac 1: Emina ovde. Dobro večer!

Voditelj: Emina, šta Vi mislite, da li je prijatelj sa društvene mreže pravi prijatelj?

Slušalac 1: Evo ovako: ja mislim da je pravi prijatelj samo onaj sa kim smo proveli mnogo vremena, prošli i dobro i zlo. Sve ostalo su gluposti. Prijateljstva na društvenim mrežama su užas. Pa ko još može da ima petsto, šeststo, hiljadu prijatelja?! Sve su to gluposti i iluzija.

Voditelj: Hvala, Emina, na iskrenom mišljenju.

Zvrrr

Voditelj: Ko nam se još javlja?

Slušalac 2: Dobro večer, Veselin ovde. Čujte, imam više od šezdeset godina i znam šta je prijateljstvo. Imam prijatelje od rane mladosti. Nažalost, neki nisu više živi. Sve više sam sam. Ipak, unuci su mi pokazali kako da otvorim naloge na nekim mrežama i tako stignem do drugara iz srednje škole, mog starog kraja. Nisam probao da se povežem s nekim nepoznatim ljudima preko mreža. To me pomalo plaši. Svi sa moje liste su ljudi koje ja već dobro poznajem.

Voditelj: Hvala Vam, čika Veseline! Lepo je videti da neko uvek uspe da nađe srodnu dušu!

Zvrr

Voditelj: I, još neko večeras želi da podeli svoje mišljenje sa nama. Izvolite!

Slušalac 3: Čao! Ovde Maša. Imam dvadeset godina i

presrećna sam što imam puno prijatelja na društvenim mrežama. Čini mi se da svi često misle negativno o mladima koji se druže bez pravog druženja, bez viđanja i bez susreta. Ali, to nije baš tako. Nama je normalno da imamo širok krug prijatelja, čak i da ih nikad nismo videli. Nije važno da li ih stvarno poznajemo. Mi gledamo šta neko objavljuje na mrežama: koju muziku sluša, koje filmove gleda, da li se bavi nekim sportom i tako to. I brzo znamo ko je za nas dobar, a ko nije.

Voditelj: Mašo, hvala što si se javila. Uživaj u večeri!

Zvrr

Voditelj: Ko je još sa nama večeras?

Slušalac 4: Pozdrav svima! Ja sam Nenad i pripadam starijoj generaciji koja nije odrasla na društvenim mrežama i internetu uopšte. Međutim, kroz posao postao sam deo tog novog doba. Što se mene tiče, društvene mreže su mi donele samo dobro. Pošto se bavim fotografijom, počeo sam da ih prodajem na internetu, a tako sam se pridružio mnogim grupama na društvenim mrežama koja imaju ista interesovanja. Sa nekim ljudima komuniciram svakodnevno. Najpre su to bili samo kratki komentari, a kasnije smo se viđali i pričali satima u virtuelnim sobama. Iskreno, ova druženja su mi pomogla u poslu, ali su ostavili uticaja i na moj privatni život.

Voditelj: Nenade, želimo ti još mnogo lepih i korisnih druženja. Hvala što si bio sa nama.

5 Slušajte i čitajte.

Prijateljstvo dva genijalca

Njihovo prijateljstvo bilo je jedno od najintragantnijih u istoriji. Jedan je bio sjajan naučnik. Drugi velik pisac. Osim genijalnosti, spajalo ih je još nešto – obojica su bili sanjari.

Kada je jedan američki naučni časopis 1895. godine objavio članak posvećen eksperimentima čuvenog srpskog naučnika Nikole Tesle, mnogi su bili iznenađeni ne samo idejama koje je Tesla predstavio već i pojavljivanjem jednog drugog čuvenog Amerikanca u Teslinoj laboratoriji. Na nekoliko fotografija s Teslinog predstavljanja naizmjenične struje vidi se slavni američki pisac, Samjuel Klemens, poznatiji pod pseudonimom – Mark Tven. Samo uzak krug ljudi znao je da su ova dvojica velikih vizionara godinama gajila iskreno, duboko prijateljstvo.

U vreme kada je Nikola Tesla stigao u Ameriku, 1884. godine, Tven je već bio poštovan pisac. Dvojica genijalaca su se upoznala 1889. godine u jednom njujorškom klubu. Kako je Tven bio vrlo radoznao, prihvatio je poziv da poseti Teslinu laboratoriju. Divio se idejama, pa čak i učestvovao u nekim eksperimentima. Prema jednoj anegdoti, Tesla mu je čak pomogao da reši svoje stomachne probleme tako što ga je stavio na platformu i pokrenuo visokofrekventni

oscilator. Nakon samo dva minuta, Tven je tražio da se hitno sve isključi i brže-bolje spas potražio u toaletu. Posle ovoga nikada nije imao stomachnih problema.

Tesla je Tvena opisao kao prvu osobu koja ga je inspirisala nakon što je došao u Ameriku i koja ga je zaista razumela. Srpski naučnik je bio pozvan na venčanje Tvenove ćerke Klare u jesen 1909. godine, a književnik je bio rado viđen gost u laboratoriji Nikole Tesle.

Mark Tven je umro trideset godina pre Nikole Tesle. Šest godina nakon smrti poznatog pisca, objavljen je njegov poslednji roman „Tajanstveni stranac“. U njemu je Tven opisao Anđela koji sa neba silazi u malo selo da grupu dečaka nauči tajnama sveta. U liku Anđela i otkrićima o kojima Tven priča mnogi i danas prepoznaju Nikolu Teslu i njegovo rodno mesto Smiljan u Lici.

LEKCIJA 2 Kuvanje

6 Slušajte i čitajte.

Bonton za stolom

Različite kulture imaju različite običaje vezane za postavljanje stola, serviranje hrane i način na koji se jede. Ovi običaji se zovu bonton za stolom. Kada se nalazimo u nekoj stranoj zemlji, važno je da znamo i koristimo njihov bonton za stolom.

Pribor za jelo

U Srbiji se za jelo uvek koriste kašika, viljuška i nož, iako se neka jela (riba i piletina) mogu jesti i prstima. Tako je i u celoj Evropi, Americi i Australiji. U istočnoj Aziji se koriste štapići, a u zapadnoj i centralnoj Aziji i Africi ljudi uopšte ne koriste pribor, već hranu uzimaju prstima ili hlebom.

Postavljanje stola

U Srbiji i celoj Evropi i Americi svako ima svoj tanjir i pribor za jelo. Svi sede za stolom. Kašika i nož se obično stavljaju s desne strane tanjira, a viljuška s leve. Nož se nikada ne liže i ne stavlja u usta, a viljuška se nikada ne ostavlja u hrani za vreme jela. Kada se završi s jelom, viljušku i nož treba staviti na tanjir.

Redosled jela

U severnoj Africi i na Bliskom istoku na sredini stola stoji jedan tanjir iz kog svi jedu. U Evropi i Americi se za glavni obrok u toku dana prvo servira predjelo, zatim često ide supa, a posle nje glavno jelo. U Aziji se sva jela serviraju u isto vreme. Na Dalekom istoku ljudi sede na podu i jedu iz malih činija.

7 Slušajte i čitajte.

O hlebu

Hleb je omiljena srpska namirnica. U Srbiji se hleb jede skoro uz sva jela, pa čak i s jelima s kojim se obično ne jede hleb, kao što su riba ili testenina. Svaka zemlja

ima svoju vrstu ove namirnice i svoje običaje vezane za nju. Francuska ima baget, Italija čabatu, Indija nan, Meksiko tortilje, a na Bliskom istoku je to – pita-hleb. Hleb je deo istorije i religijskih običaja mnogih naroda sveta, a ponekad je bio jedina hrana siromašnih ljudi.

Prvi hleb je nastao u vreme kada su ljudi počeli da osnivaju naselja. Tada su počeli da gaje žitarice, čuvaju ih i koriste. Pre nego što su naučili da prave brašno, ljudi su žvakali sirove žitarice koje su preko noći stajale u vodi. Hleb dolazi iz starog Egipta. Misli se da je prvi hleb nastao slučajno, kada je pivo došlo u dodir s mešavinom brašna i vode. Egipćani su kasnije u hleb počeli da dodaju i med, semenke, začine i jaja. Za slavlja i rituale, pravili su hleb u obliku ptica, riba i krava. Za Egipćane je hleb bio veza između čoveka i boga. Verovali su da će svako ko ga jede živeti zauvek.

Iz Egipta je hleb došao u Grčku, a iz Grčke dalje u Evropu. Najstariji komad hleba u Srbiji pronađen je na jugu zemlje, u kući iz dvanaestog veka. Brašno za hleb je u početku bilo tamno i vrlo grubo, ali od 18. veka počinje da se pravi fino belo brašno. Hleb od belog brašna tada je bio specijalitet i bio je vrlo skup. Danas je situacija potpuno drugačija – za hleb od belog brašna ljudi misle da je lošiji tip hleba, a za hleb od crnog i integralnog brašna da je zdraviji, a samim tim je i skuplji.

U Srbiji je hleb često vezan za religijska slavlja. Za svaki veliki praznik pravi se određeni tip hleba. Na primer, *česnica* se pravi za Božić i u nju se stavlja metalni novčić. *Slavski kolač* se pravi za slavu, a postoji i posebna vrsta slatkog hleba koji se pravi za Uskrs. Za hleb je vezano mnogo izraza. Kažemo da je neko – dobar kao hleb ili da je neko – toliko dobar da možeš na hleb da ga mažeš. Kad neko radi i živi od svog rada, kažemo da je zaradio svoje parče ili koru hleba.

8 Slušajte tekst o Muzeju hleba i odgovorite punom rečenicom.

Muzej hleba je otvorio srpski slikar Slobodan Jeremić – Jeremija 1995. godine. Tamo možete videti predmete i mašine za pravljenje hleba.

Hleb je u srpskoj istoriji i tradiciji vezan za mnoge običaje. U Muzeju hleba se može videti 96 različitih vrsta hleba.

U Muzeju postoji biblioteka u kojoj ima 1.550 knjiga o hlebu.

Svako ko poseti Muzej hleba moći će da čuje kako je hleb u Srbiji nastao pre oko 900 godina.

9 Slušajte i napišite sastojke korišćene za pravljenje ovog jela.

Pita zeljanica

Za pripremu ovog jela trebaće vam oko 400 g svežeg zelja ili spanaća koje najpre treba skuvati, ali samo kratko, od minut do dva. Kad ga skuvate, ocedite ga dobro i isecite na sitno. U činiji umutite 3 jajeta, pa

dodajte 300 grama sitnog sira i još oko 100 mililitara kisele vode. Kad sve dobro izmešate, dodajte spanać. Otvorite pakovanje kora od 500 g i u tepsiju stavite jednu koru, pa preko nje fil, a onda još dve kore preko fila. Uvek stavite i malo ulja na svaku koru. Kad sve potrošite, umutite jednu pavlaku sa jajetom i premažite pitu. Pecite je na 200 stepeni oko 40 minuta.

10 Slušajte opise i zaokružite tačne odgovore. Ima po dva tačna odgovora.

Ajvar je još jedan srpski specijalitet. On se pravi od crvenih paprika koje se peku i posle dugo kuvaju. Može biti ljut ili blag. Ajvar se jede s hlebom, mesom ili sirom.

Turšija je ime za kombinaciju kiselog povrća. U turšiji se mogu naći krastavčići, paprika, zeleni paradajz, karfiol, šargarepa i sitni crni luk. Turšija se uvek jede kao salata za slavu i druge zimske praznike, takođe je i vrlo zdrava.

Džem, slatko i kompot su zimski specijaliteti od kivanog voća. Omiljeno srpsko slatko je nekada bilo slatko od šljiva, a danas se pravi od raznih vrsta voća. Slatko se služilo kada gosti dođu u kuću, kao dobrodošlica. Običaj je bio da se uzme kašičica slatkog i onda čaša vode, a posle popije šoljica kafe.

Džem se takođe pravi od šljiva, ali i od kajsija i šipka. Jede se s hlebom, palačinkama i stavlja se u kolače.

Kompot se jede kao desert posle ručka, a najčešće se pravi od kajsija, krušaka i dunja.

Sok ili sirup se pravi od različitog voća (od maline ili višnje), pa čak i od biljaka (od zove ili koprive) i dosta šećera. Ne pije se sam, već uvek s vodom. Sok može biti i slan. Slani sok se može praviti od paradajza, a kasnije se koristi za pravljenje različitih sosova.

ЛЕКЦИЈА 3 Обичаји код Срба

11 Слушајте и читајте.

Живели младенци!

Свадба је један од најзанимљивијих, најсвечанијих и највеселијих догађаја код Срба, којим се прославља љубав и започиње заједнички живот. Обичај је да се пре свадбе будући младенци вере. Веридба се слави у неким крајевима уз музику и госте, као права мала свадба, а негде је то само свечани оброк за најужу породицу. Тада се најчешће први пут упознају млада и младожењина породица. Уз ручак или вечеру они заједно планирају свадбу.

Једна од најважнијих одлука коју младенци треба да донесу јесте одабир кумова. То су обично њихови најбољи пријатељи. Са њима и осталим пријатељима пре свадбе организују девојачко и момачко вече.

Већина девојака када се удаје жели да носи белу хаљину која се зове венчаница. Будући младожења бира одело на којем ће носити цвет у истој боји као и младин бидермајер.

Гости који долазе на свадбу зову се сватови. Они се окупљају у породичним домовима младенаца. Пре венчања, младожењини сватови одлазе по младу у њену кућу. Тамо их дочекују младине сестре или другарице које их ките рузмарином. Осим овог обичаја, честа је и „куповина младе“. Тада младожењина браћа дају новац да би млада изашла из куће и кренула на венчање. Ако младиној браћи понуда није довољно добра, они изводе „лажну младу“. Сватови се све време шале и добро забављају.

У сеоским срединама се и даље може видети обичај у којем младожења треба из пушке да погоди јабуку која стоји на крову куће. На тај начин показује колико је спретан.

После тога младенци и њихови сватови крећу на венчање у општину, где их чека матичар. Тамо размењују бурме и изговарају „да“. Често је и црквено венчање, након којег свадба може да почне.

12 Слушајте и читајте.

Нек је живо и здраво!

Славље за рођење детета још је један важан догађај у српској традицији.

Када брачни пар добије дете, отац мора да части породицу и пријатеље и прави славље пре него што мајка и беба изађу из болнице. Он позива много гостију на ту журку и заједно славе уз музику и пиће до касно у ноћ. Најпопуларнији обичај када се слави рођење детета јесте цепање татине кошуље. Сви гости треба да цепају кошуљу новопеченог тате да би цела породица имала среће и успеха у животу. Понекад се деси да тата промени и до десет кошуља у току вечери.

Бабине

Када мајка и беба дођу кући из породилишта, по српској традицији треба сачекати четрдесет дана пре него што први гости дођу у посету. До тада уз маму и бебу могу да буду само чланови најуже породице. Када прође период од шест недеља, може да им се иде у госте, али не празних руку. Обичај је да се детету поклони нешто вредно: злато, новац или неки други дар. Овај први одлазак у посету мами и беби зове се бабине.

13 Слушајте запис А и заокружите тачан одговор.

А Ако планирате да одете на свадбу или на неко друго славље у Србији, морате купити неки поклон, али често нисте сигурни шта да купите. У том случају, куповина цвећа је увек добра идеја.

Међутим, морате добро пазити на то колико има цветова у букету који поклањате. Ако однесете паран број цветова, домаћини могу помислити да сте некултурни, јер се паран број цветова везује за сахране. Такође, цвеће не би требало да буде жуте или наранџасте боје, јер су те боје симбол за љубомору.

14 Слушајте запис Б и заокружите тачан одговор.

Б Ако идете први пут у посету беби или на бабине, треба да знате шта треба или не треба да поклањате. Већина ових обичаја данас звучи смешно, али се у неким крајевима Србије још увек поштују. На пример, на бабине се носи печено пиле са главом, да дете кроз живот не би ишло као без главе. Још један добар поклон је и пита са сиром коју поклањамо да би дете увек било популарно и вољено у друштву. С друге стране, никако не треба носити рибу да дете не би било ћутљиво као риба. А ако можда идете на неки дечји рођендан, немојте заборавити да дете повучете за уши како би оно порасло и било високо.

LEKCIJA 4 Dome, slatki dome

15 Слушајте и читајте.

Кућни послови

Kada dođete kući posle napornog radnog dana, kućni poslovi su poslednja stvar o kojoj želite da razmišljate. Čak i ako ste osoba koja mrzi nered i voli kada je kuća uredna i čista, svoje slobodno vreme sigurno ne želite da trošite na brisanje prašine ili usisavanje. A najgore od svega je što ove poslove nikad ne možete stvarno završiti. Kad obrišete prašinu, vi znate da ćete za nekoliko dana opet morati da radite to isto.

Svi se slažemo da niko nije ljubitelj kućnih poslova, ali se takođe slažemo da neke poslove volimo više od drugih. Na primer, nije isto kada treba da stavimo sudove u mašinu i kada treba da uradimo veliko spremanje garaže ili očistimo WC šolju. Koji su to poslovi koje najmanje volimo da radimo i šta smo spremni da uradimo da ih izbegnemo? Hajde da vidimo.

Po mišljenju većine ljudi najgori kućni posao je čišćenje kupatila, pogotovo WC šolje. Čak 46 posto žena i 30 posto muškaraca spremno je da ne pije alkohol godinu dana ako za to vreme ne mora da čisti kupatilo. Zatim slede brisanje podova, usisavanje i košenje trave. Sa druge strane, većina ljudi nema problem s poslovima kao što su postavljanje stola ili nameštanje kreveta. Koji kućni poslovi su vaša noćna mora, a koje radite bez napora?

16 Слушајте и обележите шта Milica, Nenad i Sanja раде у кући.

Milica: Jednom nedeljno, najčešće vikendom, pravim

veliko spremanje u kući, a radnim danima samo obrišem prašinu. To nije moj omiljeni kućni posao, ali ne mrzim ga kao peglanje. Peglam samo kad mi treba nešto za posao i to obično ujutro pre posla. Ipak, ima u kući poslova koji mi baš prijaju, kao što su pranje prozora i pranje sudova. To me opušta. Deca uvek postavljaju sto, a muž baca smeće. Kad treba da čistimo kupatilo, onda jedne nedelje čistim ja, a druge moj muž. Volela bih da imam dvorište i da tamo gajim drveće i cveće i zalivam ga svakodnevno.

Nenad: Živim kao student u jednoj iznajmljenoj garsonjeri. Nisam mnogo kod kuće, pa nemam vremena za spremanje. Najvažnije mi je da usisam i obrišem prašinu. Veš nosim na pranje i peglanje. Pranje prozora radi spremačica. Naravno, bar jednom nedeljno čistim kupatilo, a smeće bacam svakodnevno.

Sanja: Ja sam majka troje dece i nezaposlena sam, ali imam mnogo posla u kući i oko dece. Svakodnevno kuvam, perem sudove i zalivam cveće. Deca su velika i pomažu mi. Njihov posao je da bacaju smeće i postavljaju sto. Nije mi teško da peglam, ali ponekad to radi i moj muž. Iako mnogi misle da je pranje automobila muški posao, mene opušta.

17 Slušajte i čitajte.

Danica: Kojе nam dimenzije trebaju za šporet i frižider?

Gavrilo: Standardne, širina 60 centimetara. Jesi li našla neke koji ti se sviđaju?

Danica: Da, jesam. Nećemo običan šporet, već odvojeno šporet i rernu.

Gavrilo: Jesi li sigurna da ima mesta za takav tip šporeta u našoj kuhinji?

Danica: Ima. Već sam pitala stolara za to.

Gavrilo: Odlično. Ja sam video jedan frižider sa zamrzivačem na sniženju. Ima garanciju pet godina.

Danica: Onda nam ostaju još veš-mašina i mašina za sudove.

Gavrilo: Kaže mi komšija Branko da on prodaje mašinu za sudove.

Danica: Ne bih kupila polovnu mašinu.

Gavrilo: Nije polovna. Nova je, njima nije stala u kuhinju.

Danica: E, onda može. Zaboravila sam još da ti kažem da nam je vreme da promenimo usisivač.

Gavrilo: Možda ovaj put da kupimo usisivač na vodu?

Danica: Dobra ideja.

Danica: Znaš kad kažu – cena prava sitnica. Sve mi je jasno.

Gavrilo: Da, da. Kao da je besplatno.

Danica: Ma, džabe.

Gavrilo: Da, a 100 posto nije jeftino.

Danica: Još bolje je kad čujem da možeš da kupiš na 10 do 15 rata.

Gavrilo: Odmah znaš da je papreno skupo.

18 Slušajte i upišite slova u prazna polja.

1. Ovaj aparat koristimo za pranje odeće.

2. Ovaj aparat koristimo za pranje tanjira i čaša.

3. Ovaj aparat koristimo kada je napolju veoma toplo.

4. Ovaj aparat koristimo kada je napolju hladno.

5. Ovaj aparat koristimo za čuvanje hrane.

6. Ovaj aparat koristimo za kuvanje.

7. Ovaj aparat koristimo za čišćenje podova.

8. Ovaj aparat koristimo za košenje trave.

LEKCIJA 5 Put putujemo!

19 Slušajte i čitajte.

Biti baksuz

Ako nešto ne podnosim, to je da sam knap s vremenom. Pogotovo ne podnosim kad nema šanse da utičem na situaciju. Tako sam pre jedno mesec dana *prošao kao bos po trnju*.

Krećem na proslavu jubileja firme s kojom mnogo radimo. Prema redu vožnje vidim da ima direktni voz u 10 ujutro. **Putuje se** dva sata. **Stižem** taman!

Dolazim na peron nekoliko minuta pred polazak. **Ukrcavam se**, nalazim svoje sedište i sedam. Prošlo je deset, a **ne krećemo**. **Prolazi** konduker, pitam ga šta se dešava, kaže da je sve u redu. – Ma nemoj – pomislim – **nismo ni pošli**, a već kasnimo! **Napokon krećemo** i ja se nadam da će voz ubrzati i ipak **stići** na vreme. Samo što sam to pomislio, voz počinje da usporava i **staje**! Gledam kroz prozor, na stanici smo u obližnjem mestu. – Ne! To nije po redu vožnje! Ovo bi trebalo da je direktni voz. Brže-bolje proveravam ponovo red vožnje na telefonu i vidim da piše da direktni voz **polazi** u 10 časova. Ne znam šta se dešava. Nemam koga da pitam, a konduktera *nema ni za lek*. **Polazimo** ponovo. **Krećemo se** polako, presporo. A onda uskoro **stajemo** na još jednu stanicu.

– Šta je ovo – viknem kondukeru.

– Sve je u redu – kaže mi mirno.

– Kako, bre, u redu, čoveče? Kakav je ovo direktni brzi voz?

– Gospodine, ovo nije ni direktni, a ni brzi voz.

Pokažite mi svoju kartu. Evo, kao što sam i mislio. **Ušli ste** u pogrešan voz.

– Pogledajte, ovde lepo piše, direktni brzi voz u 10 časova.

– Ali Vi **ste ušli** u lokalni voz koji **polazi** sat vremena kasnije. Vaša karta važi za voz koji **je** odavno **otišao**.

– Ne razumem. Ja **sam stigao** na vreme.

– Moguće je – reče konduker – da **ste stigli** na vreme. Ali izgleda da niste noćas pomerili časovnik na letnje računanje vremena.

– O, bože, tako je! Zaboravio sam da pomerim časovnik ceo sat unapred! Šta sada da radim?

– Pravo da Vam kažem, nemate mnogo izbora. Ne možete sada da **presednete** na drugi voz. Strpite se. Ionako **stižemo** za petneastak minuta.

Očajan sam. Propustiću zvanični deo proslave i govor koji sam spremio. Voz **staje**, a ja **izlećem brzinom svetlosti**. **Trčim** ka taksiju, upadam u baru i isprljam pantalone. **Ulećem** u prvi taksij koji stoji na parking. Ne vidim da nema vozača. Baksuz sam! **Izlećem** brže-

bolje i **krećem** ka drugom taksiju. Dok **izlazim** iz prvog, ispuštam poklon koji nosim na proslavu.

Napokon **ulazim** na vrata svečane sale. Izgledam užasno. Na sreću, domaćini me dočekuju s osmehom i kažu – Bolje ikad, nego nikad! Dobro nam došao!

– Bolje vas našao! Čestitam! – govorim sav zadihan.

Sve je dalje *išlo kao po loju*, i proslava i dan. Ali, eto, ne zna čovek šta ga čeka.

20 Slušajte i čitajte.

Na železničkoj stanici

Putnik: Molim Vas jednu kartu do Niša za sutra.

Šalterski službenik: U jednom pravcu ili povratnu?

Putnik: U jednom pravcu, molim.

Šalterski službenik: Imamo ujutru u 10.00 brzi poslovni voz ili putnički u 11.45.

Putnik: Dajte mi onda kartu za brzi voz.

Šalterski službenik: Izvolite. Cena je 1.200 dinara. Voz polazi u 10.00 s perona broj 7.

Putnik: Izvinite, nemam toliko u dinarima. Da li primite karticu, možda?

Šalterski službenik: Ne, nažalost. Imate bankomat preko puta stanice.

Slavko: Hvala. Vraćam se brzo.

21 Slušajte i čitajte.

U zoni škole

Policaajac: Dobar dan! Vaše isprave, molim.

Vozač: Vozačku i saobraćajnu dozvolu?

Policaajac: Da, i ličnu kartu, molim.

Vozač: Evo, izvolite. Da li sam napravio neki saobraćajni prekršaj?

Policaajac: Vozili ste 20 km na sat više od dozvoljenog.

Vozač: Ali vozio sam tačno 50 km na sat. Toliko je dozvoljeno, zar ne?

Policaajac: Ne, gospodine. Bili ste u zoni škole. Ovde je dozvoljeno 30.

Vozač: Izgleda da nisam video znak.

Policaajac: Kazna za ovaj prekršaj je 5.000 dinara. Ako platite u roku od sedam dana, iznosi 2.500.

Vozač: Da li dobijam i neke kaznene poene?

Policaajac: Ne. Samo novčanu kaznu. Budite pažljivi. Zona škole je jako važna.

Vozač: Da, slažem se. I ja imam decu koja idu u školu. Sledeći put ću biti pažljiviji.

22 Slušajte i obeležite ko ovo kaže.

Sonja: Radim na drugom kraju grada i biciklom mi treba sat vremena do posla. Vožnja biciklom je odlična vežba za kondiciju i za buđenje. A ovako mogu i da izbegnem jutarnju gužvu, koja je normalna stvar u gradu, a koja mene posebno nervira. Međutim, zimi me obično pokupi koleginica svojim autom i odveze do firme zato što nemam ni auto, ni direktnu autobusku liniju.

Nenad: Odlazim na posao u šest, a kući dolazim u sedam. Ceo dan sam van kuće. Radim puno, ali potrošim dosta vremena i na prevoz. Živim u Novom Sadu, a radim u Beogradu. Ima još kolega iz Novog Sada koji putuju sa mnom. Naša firma nam organizuje prevoz busom. Put traje malo više od sat vremena. Za to vreme neki spavaju, drugi čitaju ili pričaju. Ja najviše volim da čitam. Na posao stižem razbuđen i spreman za radni dan. Uveče mi nije lako da putujem. Umoran sam i jedva čekam da izađem iz autobusa.

Maša: Ja sam studentkinja u Beogradu. Živim nedaleko od fakulteta i zato najčešće idem peške. Ponekad uzmem taksi jer se kasno probudim. Neke moje kolege dolaze na fakultet biciklom, motorom ili čak trotinetom. Mislim da je vožnja biciklom zdravija i za nas i za našu okolinu od motora ili automobila. Važno je da se dobro organizuješ i ne žuriš. Onda možeš da uživaš u vožnji.

23 Slušajte priču porodice Savić i označite da li su tvrdnje tačne ili netačne.

Marko i Jelena Savić su sa decom prošlog vikenda krenuli na more. Pošli su rano ujutru da bi izbegli najveće vrućine. Deca su veći deo puta spavala i vožnja je bila veoma ugodna. Čim su prešli granicu, stali su da popiju prvu jutarnju kafu. Tamo kad su mislili da nastave dalje s vožnjom, auto nije hteo da upali. Pozvali su majstora i on im je rekao da auto mora na popravku. Savići nisu hteli da propuste nijedan dan letovanja, pa su odlučili da sednu na prvi autobus koji ide u Crnu Goru. Kad su stigli na stanicu, morali su da propuste nekoliko autobusa jer su svi bili puni. Na kraju je naišao jedan bus koji ne ide direktno, već samo do Podgorice, pa su u Podgorici preseli u voz koji ih je odveo do Bara. Tamo su uzeli taksi koji ih je odveo do Petrovca. Kad je taksista čuo njihovu priču, rekao im je da su dobili besplatnu vožnju. Savići su mu se zahvalili i pozvali ga da popije kafu s njima.

24 Slušajte zvučni zapis i obeležite tačne tvrdnje.

Magazin za ljubitelje pešačenja izvinio se čitaocima zato što je objavio plan staza koji bi ljubitelje prirode poslao pravo u smrt.

Naime, jedan poznati časopis objavio je mapu na kojoj nedostaje važan putokaz za kretanje po škotskoj planini Ben Nevis. Bez tog putokaza silazak s planine je veoma opasan.

Svako ko bi sledio uputstva časopisa, doživeo bi nesreću. Urednik, i sam veliki ljubitelj pešačenja, izjavio je da ovaj časopis svake godine objavi mape više od 200 staza i da se do sada nije desila nijedna greška.

„Trebalo je da primetim grešku, ali nekako mi je, nažalost, promakla!“, rekao je on na konferenciji za novinare.

ЛЕКЦИЈА 6 Мој први посао

25 Слушајте и читајте.

Први посао

Да ли се сећате свог првог посла? Неки од нас су зарадили прву плату још као млади, а други тек када су завршили школовање. То највише зависи од културе у којој смо одрасли. У Америци и у неким земљама Западне Европе, нормално је да нађете први посао док сте још ђак или студент. Тај посао се обично ради у слободно време, било радним данима или викендом. У другим земљама, као што је Србија, млади људи најчешће почињу да раде тек кад заврше школу или факултет. Стручњаци кажу да је важно и корисно да што раније почнемо да радимо јер то има много предности.

Хајде да видимо зашто је добро да млади људи имају посао.

1. Постају одговорни

Родитељи се често питају како да своју децу науче да боље организују време и обавезе. Међутим, млади не уче да буду одговорни само код куће. Иако највише времена проводе с родитељима и тако уче од њих, ипак најлакше уче кроз рад. Ако млади имају посао и радне навике, много брже ће постати одговорни и научиће да поштују распоред и свуда стигну на време. Тако ни у школу неће каснити, нити ће заборављати друге обавезе.

2. Боље упознају своје вештине и таленте

Има много ствари које се не могу научити у школи. За њих треба животно искуство. Посао помаже младима да науче и лакше упознају своје вештине и таленте. На пример, видеће да ли умеју с новцем, какви су с људима и да ли умеју да раде у тиму.

3. Боље разумеју вредност новца

Млади људи често желе веома скупе ствари и троше много новца који су зарадили њихови родитељи. Тек кад почну да раде, најбоље науче вредност новца. Када буду разумели колико дуго треба да раде за неки прескуп телефон или видео-игрицу, сигурно ће размислити двапут пре него што потроше новац.

4. Имају радно искуство у биографији

Када буду завршили школовање, многи млади људи ће тражити свој први, „прави“ посао. Међутим, поред дипломе и личних података, врло често у њиховим биографијама не можемо видети ништа о радном искуству. Само они који су радили као млади, могу додати и своја прва пословна искуства у биографију. Управо ће ти послови бити пресудни за одлуку послодавца. Послодавци ће се увек лакше одлучити за кандидата који има неко радно искуство, чак и ако оно није везано за посао који се нуди зато што зна да пред собом има вредног и одговорног радника.

5. Постају финансијски независни

Када млади буду сами зарађивали, боље ће се осећати јер ће моћи сами себи да купују ствари и неће зависити у потпуности од родитеља. На тај начин ће имати више самопоуздања и биће задовољнији. Све ово ће им помоћи једног дана да на неком будућем, „правом“ послу буду успешнији.

26 Слушајте три пријаве за оглас и изаберите најбољег кандидата.

Кандидат 1:

Јављам се на оглас за волонтера. Зовем се Никола Чолић. Идем у други разред средње школе. Обожавам музику коју музичари свирају на нашем фестивалу. Желим да упознам музичке звезде и да се дружим с људима који воле исту музику као ја. Свирам гитару већ пет година и желим да једног дана постанем музичар.

До сада нисам волонтирао, али сам спреман да учим нове ствари. У школи имам добре оцене из енглеског језика, па мислим да то неће бити проблем.

Кандидат 2:

Јављам се на оглас за волонтера. Зовем се Милена Павић и имам педесет три године. Већ тридесет година радим као професор и имам много искуства у раду са децом. Обожавам да свирам виолину у слободно време, а од прошле године идем на часове саксофона. Имам много искуства у волонтерском раду на различитим фестивалима. Слободна сам од првог јула до петог августа, а после имам обавезе у школи.

Кандидат 3:

Јављам се на оглас за волонтера. Зовем се Јасна Милетић и имам двадесет три године. Никад нисам волонтирала до сада, и нисам музичарка, али волим да слушам музику. Често идем на музичке фестивале за младе и тамо упознајем много нових људи. Говорим немачки и руски језик, али уопште не разумем енглески. То је понекад проблем зато што на фестивалима има много странаца који говоре само енглески. Слободна сам цело лето.

27 Слушајте три приче и кажите ко ово каже (1-8).

Светлана:

Већ пет година радим као васпитачица у вртићу. Обожавам да радим с малом децом, а мислим да се и ја њима свиђам. Млада сам и забавна, а деца то воле. Када сам била млађа, уопште нисам волела да проводим време с децом. Ипак, на факултету се све променило. Мислим да је мој посао понекад тежак зато што морам да будем одговорна и зато што није лако бринути о деци. Али, ја заиста уживам.

Јован:

Када сам био мали, желео сам да постанем астронаут. Сада ми је то смешно. Мислим да деца

често имају неке нереалне жеље. Када сам био мало старији, маштао сам о послу полицајца. Почео сам да радим у полицији одмах после средње школе и сада имам већ доста искуства. Мислим да је мој посао важан и одговоран зато што помажем људима. И плата је веома добра, имам дуг годишњи одмор и не треба ми ништа више.

Тијана:

Имам двадесет једну годину и моја радна биографија и није баш богата. Тренутно радим као продавачица. То није лош посао, али не могу рећи да сам баш срећна овде. Када радим јутарњу или преподневну смену у продавници, после подне радим неке послове на интернету. Тако зарађујем више, а и учим нове ствари. Надам се да ћу тако стећи искуство, а можда и добити неку добру препоруку, па ћу и нов посао лакше наћи. Може да буде и у иностранству. То бих баш волела.

ЛЕКЦИЈА 7 Тајни светови

28 Слушајте и dopunite.

a) Ова животиња живи у Европи и Северној Америци. Она jede biljke, животиње и insekte, a poznata je po tome što jede i med. Она spava zimi. Има male очи, male уши, četiri noge i braon je boje. Обично је dugačka између 1,5 и 3 метра. Тешка је између 350 и 450 kg. У природи обично живи између 20 и 30 година.

b) Ова животиња живи у Африци и Азији. Она spava preko dana, a лови ноћу. Jede samo животиње, обично zebre или antilope. Има male очи, male уши, četiri noge i dugačak rep. Може бити dugačka čak 3,5 метра, а teška 280 kg. Обично живи од 10 до 14 година. За ову животињу кажемо да је kralj животиња.

29 Слушајте и читајте.

Живот с кућним љубимцима

Вежа између човека и животиња једна је од најлепших и најстаријих вежа у природи. Посебно је топла и нежна вежа деце и кућних љубимца. Деца која у детинству имају кућног љубимца, одговорнија су, имају више samopouzdanja и болји imunitet.

Кућни љубимци нису добри само за decu, već i за odrasle. Те osobe су manje depresivne i manje се osećaju usamljeno. Тако ćete, на пример, ако svakodnevno šetate psa, smanjiti stres, uživati на свежем vazduhu, upoznati друге ljude и дружити се. Уопштено, кућни љубимци не donose само радост već и љубав и zadovoljstvo svojim власницима.

Ако сте одлучили да имате кућног љубимца, треба да размислите о неколико ствари.

Прво, треба да знате колико ćete имати времена да brinete о свом љубимцу. За неке љубимце ће вам требати више времена, на пример за pse, jer njih треба svakodnevno водити у šetњу. Неки други љубимци,

као што су ribice и kornjače, traže manje vremena. Njih је важно hraniti svakodnevno, али не морате да provodite много vremena с njима.

Друго, треба да видите да ли имате dovoljno простора у кући за новог члана домаћинства. За неке животиње вам треба врло мало простора, на пример за ribicu у малом акваријуму. Међутим, ако је ваш љубимac pas, посебно неке велике rase, било би добро да имате кућу са двориšтем.

Треће, морате знати да ће вам за неке животиње требати више novca него за друге. Pse и mačke морате češће водити код veterinara него kornjače и hrčke, а и за njihovu hranu ćete потрошити много више novca.

Још једна stvar, треба да одлучите да ли желите да купите љубимца или да га udomите. Ако се одлучите да купите psa или mačku, моћи ćete да бирате izgled и karakter љубимца. Међутим, када udomљавате неку животињу, то nije uvek могуће. Ipак, када udomите животињу, pružате joj дом и љубав и уједно чините добро дело.

И на крају, пре него што узмете кућног љубимца, најважније је да budete сигурни да ćete бити одговоран власник. Љубимци могу да живе веома дуго и за то време ће се ваш живот сигурно менјати – можда ćete добити decu, preseliti се или наћи нов posao. У свим novим животним ситуацијама, љубимac ће бити deo vašег живота. Треба да budete spremni на то да ćete до краја живота свог љубимца ви бити одговорни за njega, и да његов живот и срећа zavise од ваших одлука.

30 Слушајте и читајте.

Како да научите papagaja да govori?

Када кажемо да неко има птичји мозак, мислимо да та особа nije baš pametna. Али ова fraza је потпуно netačna! Ptice су једне од најинтелигентнијих животиња на planetи, а papagaji су први на тој listи. Научници кажу да неки papagaji имају интелигенцију као дете од, recimo, četiri до pet година. Papagaji много уче од људи тако што имитирају људски говор и памте речи. Они čak могу да razumeју те речи и сами праве rečenice. Међутим, иако сви papagaji могу да govore, не уче сви једнако brзо и lako. Šampion у учењу речи је афрички сиви papagaj који може да има vokabular и од 100 до 300 речи. Papagaj најлакше учи да govori када је млад док stare ptice teško уче.

Ево pet saveta како да научите papagaja да govori:

1. Papagaji су обично активни и бућни ујутро и у вече, па је ово време најбоље за учење. Strplјиво вежбајте са njима svakог дана.

2. Вежбање треба да траје од pet до двадесет минута. За то време, будите у близини papagaja и обраћајте му се директно.

3. Стално му понављајте рећ коју желите да запамти. Прве речи треба да буду lake. Govорите ih гласно и с puno volје и žара, papagaji то vole. Papagaj ће lako и brзо научити речи које често користите, recimo, imena

Ljudi i pozdrave poput čao, zdravo, dobro jutro, dobro veče... Nemojte da ga učite više ovih reči ili izraza u isto vreme. Neka usvaja nove reči postepeno.

4. Čuvajte papagaja u sobi gde stalno ima ljudi koji govore. Ptice treba što češće da slušaju ljudski govor i onda brže uče. Kada u sobi nema ljudi, papagaji mogu da gledaju TV ili da slušaju radio.

5. Svaki put kada papagaj izgovori nešto, dajte mu nagradu. Ova nagrada može da bude hrana ili nešto drugo što on voli, na primer neka igračka.

31 Slušajte i upišite u ukrštenicu ime životinje.

Vodoravno

2. Ova životinja živi u Indiji i Africi, veoma je velika i sive je boje.

4. Jedan od najčešćih kućnih ljubimaca i za nju kažemo da je čovekov najbolji prijatelj.

Uspravno

1. Ima dug vrat, narandžaste je boje i živi u Africi.

3. Ova životinja je vrsta mačke i za nju kažemo da je kralj životinja.

5. Ovo je vrsta medveda, živi u Kini i crno-bele je boje.

6. Može biti različitih boja, velika je i daje mleko.

7. Ove životinje žive u akvarijumu.

8. Boji se mačaka.

LEKCIJA 8 Krv nije voda

32 Slušajte i čitajte.

Strahinja, 23

Dobra ishrana i fizička aktivnost, ja mislim da je to najvažnije. Evo ja recimo redovno idem u teretanu, vikendom sa drugarima odem na košarku ili fudbal i tako ostajem u kondiciji.

Trudim se da ne jedem previše brze hrane. Srećom, još uvek živim s roditeljima, pa me kod kuće uvek čeka ručak. Iskreno, ne radim to da bih doživeo duboku starost, još ne razmišljam o tome, ali važno mi je da sada budem zdrav, da budem snažan a, naravno, i da izgledam dobro.

Danka, 36

Uh, mislim da bi trebalo da vodim više računa o zdravlju, ali to je tako teško sa ovako malo slobodnog vremena. Često ne stižem ni normalan doručak da spremim pre posla, nego pojedem nešto iz pekare na brzinu. Znam da je to loše, ali šta mogu. Isto tako je sa vežbanjem. Kad sam bila mlađa, išla sam redovno na aerobik, na plivanje i slično. Sada uplatim treninge, pa idem nekih mesec-dva i odustanem. Nisam ni u kondiciji, pa mi je teško da počnem.

Jedino stvarno vodim računa o redovnim pregledima kod lekara i zubara. To je jednom godišnje, ne traje dugo, a mirnija sam kada znam da je sve u redu.

Dule, 72

Eh kako sam ja bio aktivan u mladosti! Bio sam odličan atletičar, eno još čuvam medalje sa lokalnih takmičenja. Sad imam već dosta godina, nisam više onako jak, a ni zdrav, ali se i dalje dobro držim. Hvala

bogu, nemam neke ozbiljne bolesti, svako jutro šetam bar sat vremena, radim po kući i tako ostajem u kondiciji. Vodim računa i o hrani, nikad ne jedem previše; ne prija mi. Ali meni su sada najvažniji moji unuci. Ja se s njima igram, pričamo, smejemo se i to mi najviše pomaže da ostanem zdrav.

Stariji unuk je krenuo na atletiku, kao ja nekad. On će jednog dana biti i bolji od mene!

33 Slušajte i proverite svoje odgovore.

1. Atletika je najstariji olimpijski sport.

2. Surfovanje i karate su najnoviji olimpijski sportovi.

3. Najuspešniji olimpijac na svetu je Majkl Felps.

4. Dimitros Lundras, najmlađi učesnik na Olimpijskim igrama, imao je 10 godina.

5. Olimpijske igre u Londonu 1908. godine bile su najduže i trajale su čak 188 dana.

34 Slušajte i čitajte.

Sport je u genima

Šta vodi sportiste ka velikom uspehu? Da li su to redovni treninzi, u kombinaciji s pravilnom ishranom i jakom voljom, ili oni uspeh nose u genima? Čini se da je ovo prvo neophodno, a brojne sportske porodice su dokaz da geni igraju veliku ulogu.

Vladimir, poznatiji kao Vanja, i Nikola Grbić verovatno su najpoznatija braća srpskog sporta. Ova dva slavna srpska odbojkaša igrala su u velikim domaćim i evropskim klubovima, a bila su i deo najbolje jugoslovenske odbojkaške reprezentacije. S reprezentacijom su učestvovali na evropskim i svetskim takmičenjima, kao i na Olimpijskim igrama – na kojima su osvojili zlatnu medalju. U njihovoj kolekciji su i brojne druge zlatne, srebrne i bronzane medalje s različitih takmičenja.

A kako je sve počelo?

Vanja i Nikola su odbojkašku loptu prvi put uzeli u ruke u rodnom selu Kleku, na treningu kod svog oca Miloša. Miloš Grbić je bio uspešan odbojkaš koji je osvojio prvu medalju za reprezentaciju Jugoslavije. Iako Miloš nikada nije podsticao sinove da igraju odbojku, ovi su obožavali da dolaze na njegove treninge, da ga gledaju kako igra, da mu bacaju loptu, da navijaju za njega. Polako su i dečaci zavoleli ovaj sport na mreži. Radosno su odlazili na treninge, uporno vežbali skokove i udarce, uživali u takmičenjima, radovali se kada pobeđe i trenirali još više kada izgube.

Sanjali su da postanu veliki i slavni igrači i da nastave put svog oca.

Godinama kasnije, braća Grbić su stajala na pobedničkim postoljima širom sveta. Svi su znali za njih, svima su se sviđali i sve su oduševljavali svojom igrom i velikim srcem. I dan-danas, iako su im karijere odavno završene, nema nikoga ko nije čuo za njih i ko se ne seća njihovih uspeha. Zbog izuzetnih rezultata ova dvojica sportista zaslužila su mesto u odbojkaškoj Kući slavnih.

»» 35 Slušajte priču o poznatom košarkašu i dopunite rečenice rečima koje ste čuli u tekstu.

Niko, pa verovatno ni sam Nikola Jokić, nije ni sanjao da će jedan mali, bucmasti dečak, koji ne dolazi iz sportske porodice, postati najbolji košarkaš NBA lige. Međutim, nemoguće je postalo stvarnost. Nikola, koji trenutno igra za američki klub Denver nagetsi, dve sezone zaredom – 2020/2021. i 2021/2022. postao je najbolji igrač NBA lige i prvi Srbin sa tom titulom. Ali Nikolin put nije bio lak, a košarka mu nije bila prvi izbor.

Oduvek je voleo konje, pa je u detinjstvu maštao da postane džokej. Zbog viška kilograma nije se mogao ozbiljnije baviti konjičkim sportom. Pokušao je da trenira karate i džudo, ali ni to nisu bili pravi sportovi za njega. A onda ga je otac, koji je isto kao i Nikolina starija braća obožavao košarku, odveo na košarkaški trening i kod Nikole se rodila nova ljubav.

Smatrao je da je košarka zabavna igra i voleo je da je igra sa društvom na terenima u rodnom gradu. Ipak, stvari su ubrzo postale ozbiljnije. Prvo je igrao za srpske klubove, a onda je dobio poziv za NBA ligu i s vremenom postao jedan od najuspešnijih košarkaša svih vremena. Pored toga, Nikola je sa srpskom reprezentacijom osvojio srebrnu medalju na Olimpijskim igrama u Rio de Žaneiru.

I ovde nije kraj. Veliki su izgledi da će Nikolina karijera trajati još godinama. Čeka ga još mnogo utakmica i mnogo uspeha.

»» 36 Slušajte šta Šćepa kaže o svojim putovanjima i dopunite rečenice.

Cijeli život paralelno radim razne stvari koje volim, tako da mi nije lako da se opišem u par riječi. Razumijem da je to individualna stvar. Trebaju mi različite stvari da bi mi bilo lijepo. A ima toliko zanimljivih stvari da mi je prosto glupo ne probati sve. Ne volim da mi bude dosadno. Takođe ne planiram putovanja unapred jer nikad ne znaš šta te čeka. Moraš biti snalažljiv. Sviđa mi se to pošto sam uvijek spreman za avanturu.

Dok vozim bicikl, trudim se da što više snimim ono što vidim. Želim da pokažem drugima svoje slike, utiske, da im na neki način proširim vidike. Ipak, najbolje stvari se dešavaju kada ne snimam. Prosto nije realno da sve stignem da uhvatim, iako sve snimam telefonom koji mi je uvek u ruci. Uglavnom razgovori sa lokalcima nisu na kameri, jer prosto nije okej da snimam nekoga telefonom dok razgovaramo. A čak i kada mogu da snimim neki razgovor, ljudi se mijenjaju pred kamerama, pa to nije to.

Na svakom putovanju se dogode razna poznanstva. Često imam osjećaj da nekoga poznajem cijeli život iako sam ga tek upoznao. I onda ujutro ja moram na jednu stranu, on na drugu i najvjerovatnije se više nikada nećemo sresti. Pa se pitam kako da kažem zbogom "vidimo se" ili "zbogom" ili šta već...

»» 37 Slušajte radio-emisiju i odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

Voditelj: Dobro veče, dragi slušaoci. Moja gošća večeras

je jedna divna, svestrana i kreativna i beskrajno zabavna osoba – Hristina Popović. Hristina nije samo čuvena glumica. Ona je i svetska putnica, avanturistkinja. Ne znam da li znate, ali Hristina je pre nekoliko godina osvojila Arktik i Himalaje. A sada se upustila u novu avanturu sa svojom ćerkom i psom ljubimcem.

Pre dva dana prepešačila je planinu Durmitor i svoje utiske je delila na društvenim mrežama. Da čujemo sada kako je bilo na planinarenju.

Kako je prošao taj Durmitor i jesi li se oporavila? Koliko je iscrpljujuće?

Hristina: Znaš kako je to? Kao da me je bager pregazio, ali sam srećna.

Voditelj: Koliko je sve to naporno?

Hristina: Ja ponekad taj napor u planinarenju poredim sa porođajnim bolovima. Sve jako boli, ali kad prođe, onda je divno. Gledaš svoje dete, sreća je neopisiva. Tako i ovde, priroda je ta koja te leči. Priroda sama oporavlja one koji su iscrpljeni, tako mi se čini.

Voditelj: Gde ste spavali, Hristina? Znam da imaš kamp kućicu.

Hristina: To je šator koji stavljamo na auto kad putujemo ćerka i ja. Svakog vikenda idemo u prirodu i onda spavamo u šatoru na autu. Ali sada, dok smo prelazili Durmitor, spavali smo u pravim šatorima. Nismo imali auto. Pešačili smo do kampa i tamo smo se smestili. I tako je sve bilo dobro organizovano. Kad smo stigli u kamp bila je već vatra, neki su imali gitare, bilo je opuštano. Odlična ekipa. Svi su bili sjajni.

Voditelj: Kako tvoja ćerka podnosi sve? Da li odustaje u nekom trenutku?

Hristina: Ne, ona je veoma slična meni. Ona gura, ide napred.

Voditelj: Ne kaže se uzalud da ne pada iver daleko od klade.

Hristina: E, pa da, iste smo!

ЛЕКЦИЈА 9 Природне лепоте

»» 38 Слушајте и проверите своје одговоре.

1. Србија се налази на Балканском полуострву. 2. Србија има реке и језера. 3. Некадашње Панонско морена северу Србије данас је равница. 4. Златибор, Кopaоник, Маљен су планине. 5. Врањска бања има најтоплију минералну воду у Европи од 94 до 110 степени Целзијуса. 6. У Србији живи највећи број мрких медведа и сова утина. 7. На српској застави је двоглави орао. 8. Београд је главни град Србије. 9. Званични језик Србије је српски. 10. Етничких заједница које говоре својим језиком у Србији има више од тридесет. 11. Образовање у основним школама организује се на осам језика националних мањина: албанске, бошњачке, бугарске, мађарске, румунске, русинске, словачке и хрватске националне мањине. 12. Информисање путем електронских и штампаних медија одвија се на петнаест језика мањина.

»» 39 Слушајте и читајте.

Лена Србија

Србија се налази на раскрсници путева средње и југоисточне Европе. Њена територија се простире од јужног дела Панонске низије до централног дела Балканског полуострва, једног од највећих у Европи.

Често се може чути да се Србија баш због свог географског положаја налази између Истока и Запада. Кроз своју дугу историју, Србија је долазила у додир с различитим културама, а ти утицаји се могу видети на сваком кораку.

Данас у Србији живи око седам милиона становника, углавном православних хришћана. Званични језик је српски. Главни град је Београд, један од најстаријих и највећих градова у југоисточној Европи.

Иако, у поређењу с другим земљама Европе, површина Србије није велика, она има много тога да понуди. Ту су језера, реке, планине, извори питке воде, много рудног блага...

Широм Србије многобројне биљне и животињске врсте живе у готово нетакнутој природи. Ипак, модеран начин живота повећао је опасност од загађења ваздуха, воде и земље. Чак су и неке биљне и животињске врсте угрожене. На срећу, све су бројније активности за очување природе.

40 Слушајте и читајте.

Национални парк Фрушка гора

Фрушка гора се налази у јужном делу Панонске низије, између реке Дунав на северу и реке Саве на југу. Ово је једна од најнижих планина, са највишим врхом од 539 метара. Пре 90 милиона година, ова планина је била острво у Панонском мору, које више не постоји. Данас се ту налази 16 језера и 40 водопада.

На Фрушкој гори се одувек гаји винова лоза, тако да винограда и винарија има безброј. На територији ове планине расте и око 1.500 врста биљака од којих је чак 31 врста орхидеја. Фрушкогорске шуме и ливаде су и дом за многе инсекте, птице и друге животиње.

Осим природних лепота и богатог живог света, овде се налази и много знаменитих места. На простору од само 50 километара има чак 17 православних манастира из периода од 15. до 18. века. Баш због њих се Фрушка гора зове друга Света гора.

За оне који воле да пешаче или возе бицикл по брдима, Фрушка гора је право место с мноштвом лакших и тежих стаза за пешачење. Ту има места и за пешаке почетнике, али и за професионалне планинаре.

Многобројна фрушкогорска излетишта нуде могућност да се проведе миран дан у природи. Излетишта имају клупе и столове, па чак и места за спремање роштиља. На језерима се лети може пливати, пецати и камповати.

41 Слушајте и читајте.

Национални парк Ћердап

Национални парк Ћердап је највећи национални парк у Србији. Налази се у североисточном делу Србије, на самој граници с Румунијом. Назива се још и речни национални парк. Ово име носи зато што велики део Ћердапа чини река Дунав. Најважнији природни феномен Националног парка Ћердап јесте грандиозна Ћердапска клисура. Ово је најдужа и највећа клисура у Европи. Дугачка је око 100 км.

На територији овог националног парка живи преко 1.100 биљних и животињских врста. Јелени, вукови, орлови, сове, црне роде, као и многе друге врсте животиња, могу се видети на сваком кораку. Ћердап је познат и по веома важним историјским местима. Лепенски вир једно је од њих. Откриће овог места било је права сензација за археологе. Верује се да је то била прва људска насеобина у Европи.

Поред праисторијских, овде можете видети и неке споменике из римског периода, као што су Трајанова табла и остаци Трајановог моста. Постоје и споменици из средњег века, као што је фантастична Голубачка тврђава, која се налази на улазу у Ћердапску клисуру. Ово је једна од најлепших и најважнијих тврђава у Србији.

Ако будете крстарили Дунавом, имаћете најбољи поглед на клисуру.

42 Слушајте причу о Националном парку Тара и заокружите по два тачна одговора.

Национални парк Тара

Да ли сте знали да је 80% територије Националног парка Тара покривено шумом? Дрво јеле је тамо најчешће, али је овај парк, ипак, најпознатији по Панчићевој оморици. Панчићева оморица је дрво које расте само у овом крају, а име је добила по српском ботаничару Јосифу Панчићу који ју је први видео 1875. на планини Тари. Свако дрво Панчићеве оморице је заштићено.

На простору ширег подручја националног парка расте преко 1100 биљних врста, што представља готово трећину укупне флоре Србије. Бројне врсте су лековите, а да бисте их брали, морате да добијете посебну дозволу.

Мрки медвед је овде заштићена животињска врста. Не смете да их ловите, али можете да их посетите с водичем. На Тари станује још преко 58 сисара и 140 врста птица.

Ако сте љубитељ воде и водених спортова, онда сте на правом месту. Овде се налазе два предивна језера, Перућац и Заовине, као и један од највећих кањона на свету – кањон реке Дрине. Можете да се возите кајаком по Перућачком језеру, идете на рафтинг чамцима реком Дрином, веслате на језеру Заовине.

Тару можете да видите и на коњима. Ако ипак више волите да возите планински бицикл, у овом парку имате 420 км бициклистичких стаза. За планинаре постоји 18 стаза дужине 12 км.

43 Слушајте и заокружите тачан одговор.

Парк природе Палић налази се на северу Србије, у близини границе с Мађарском, око 7 км југоисточно од града Суботице. Парк је најпознатији по Палићком језеру које је једна од најважнијих туристичких дестинација на северу Србије. Језеро има површину од 4,6 км и у туристичком делу има три плаже. Поред уживања на плажи, овде можете возити бицикл или пецати. У близини језера налази се један од најлепших и највећих зоолошких вртова у Србији где можете видети преко 50 врста животиња. А ако не волите зоолошке вртове, можете ићи у обилазак природе, гледати птице и фотографисати их. У овом парку природе живи чак 210 врста птица. За љубитеље ноћног живота, постоје многи ноћни клубови, а ако сте филмофил, можете посетити филмски фестивал који се одржава сваке године у јулу.

44 Слушајте приче и допуните реченице речима које чујете.

Прва прича

С две године сам стала на скије, а на скијашким стазама Копаника први пут сам дошла у додир са спасиоцима. Одмах сам пожелела да и ја будем део тима. Али тада још нису примали девојке. Сада је другачије. Времена су се променила. Након захтевне обуке успела сам да добијем лиценцу. Једна сам од првих жена – горских вила које помажу у невољи.

Друга прича

За себе бих рекла да се цео живот суочавам с новим изазовима. Најпре је то било на спортским такмичењима, док сам тренирала борилачке вештине, а данас је то на послу горске виле. Иако знање из борилачких вештина нема директне везе са спасавањем, добра физичка спремност веома је важна за овај посао. Ипак, оно што ме је највише привукло били су људи који чине Горску службу. Након што сам видела једну акцију спасавања, схватила сам да је реч о групи младих људи који се лепо друже, а притом, добровољно, помажу другима.

Трећа прича

Члан сам Горске службе годинама. Свашта сам прошао и ни сам не знам шта све нисам као спасилац доживео. Док сам боравио у Јапану, имао сам прилику да видим како се тамо људи суочавају с природним катастрофама и научио шта значи живети у складу с природом. Јапанци веома поштују нашу професију, али су и сами људи спремни за могуће недаће. У свакој кући се у предсобљу држе ранци за евакуацију, у којима

се могу наћи – сува храна, вода, комплет прве помоћи, ћебе, врећа за спавање, лампа, рукавице, копије важних докумената.

VEŽBANKA 1 Prijateljstvo

45 Слушајте разговор и одредите да ли су тврдње тачне или нетачне.

Maja: Saška, kako si rekla da se zove ona tvoja drugarica što je otišla da živi u Norvešku?

Saška: Milana se zove. Ona je moja najbolja drugarica iz detinjstva.

Maja: Sećam se da je dolazila pre dve godine u Srbiju, ali ja sam tada bila na moru.

Saška: Jeste, bila je sa porodicom. Pre toga je nisam videla pet godina.

Maja: To je baš dugo. Da li ti nedostaje?

Saška: Baš mi nedostaje. Čujemo se telefonom često.

Maja: Kako ste se upoznale?

Saška: Ja sam sedela sa njom u klupi celu osnovnu školu, a blizu smo i živele.

Maja: Jeste li se nekad svađale?

Saška: Da, mnogo puta i to uvek zbog drugih ljudi.

Maja: Kako to misliš?

Saška: Bile su tu još neke drugarice koje su bile ljubomorne na naše prijateljstvo i pokušavale su da nas posvađaju.

Maja: Ali, vi ste na kraju ipak ostale bliske i nerazdvojne.

Saška: S Milanom sam najviše volela da pričam, o svemu. Tako smo dolazile do rešenja naših problema.

Maja: Je li ti bilo teško kada se preselila?

Saška: Plakala sam danima. Čak sam htela da ja i odem sa njom.

Maja: Morala si da završiš fakultet, zar ne?

Saška: Tako je, a i ubrzo sam se posle toga zaljubila i udala.

Maja: Eto, pravi prijatelj je tu za tebe čak i kada je daleko!

Saška: Slažem se s tobom. Prijatelje ne možeš izgubiti ako brineš o njima.

VEŽBANKA 2 Kuvanje

46 Слушајте причу о познатом српском keksu i izaberite тачне одговоре.

Deca u Srbiji odrastaju uz omiljeni keks poznat kao plazma. Čak i kada odrastu, plazma ostaje važan deo njihovog jelovnika. Ovaj popularni keks od 1967. godine proizvodi fabrika Bambi iz Požarevca, ali njegova istorija zapravo ide mnogo dalje. Priča o nastanku plazme vodi nas u italijanski Milano, u 1902. godinu, kada je Cezare Skoti otvorio fabriku za proizvodnju keksa. Cezare je imao vrlo važan sastojak – plasmon, koji se dobija iz mleka, a koji je veoma zdrav, posebno za decu. U Cezarevoj fabrici radio je i jedan Srbin, Petar Tutavac, koji je odlično naučio sve recepte za zdrav keks. Kada je vlasnik fabrike umro, Tutavac se vratio u rodni Požarevac i otvorio svoju fabriku keksa. Nije smeo koristiti originalni italijanski recept, koji je

bio i vrlo skup za njega, pa je malo promenio sastojke. Za početak, on nije imao zdravi plasmon. Nije imao ni maslinovo ulje. Nije imao ni posebnu vrstu šećera, pa je koristio med. Na kraju je dobio keks koji nije bio zdrav kao italijanski, ali je bio vrlo ukusan, a uskoro je našao put do prodavnica i domova širom Srbije. Originalna italijanska fabrika je bila ljuta zbog srpske kopije, pa Tutavac nije smeo da prodaje svoj keks u zapadnoj Evropi.

Danas je sve ovo deo istorije. Keks plazma je dobio nove ukuse, pa se može na primer pronaći sa čokoladom, a postoji i slana plazma.

47 Slušajte tekst i odredite da li su tvrdnje tačne ili netačne.

Da li ste probali srpska jela? Srpska kuhinja je kombinacija tradicionalne, evropske i turske kuhinje. Jela uglavnom pravimo od mesa. Ne koristimo mnogo začina i jela su retko ljuta ili kisela. Koristimo mleko, sir i povrće. U srpskoj kuhinji ne koristimo morske plodove zato što more nije blizu. Volimo da jedemo mnogo hleba, a malo voća. Da, srpska kuhinja nije zdrava kao mediteranska, ali je veoma ukusna. Srbi obožavaju da piju kafu. Kafu mogu da piju i pre i posle jela – to je tradicija. Tradicionalno alkoholno piće rakija pije se uglavnom pre ručka. Rakija se pravi od voća. Posle ručka volimo da jedemo slatkiše – kolač od čokolade ili voća.

ВЕЖБАНКА 3 Обичаји код Срба

48 Slušajte opise važnih životnih događaja i na linije upišite na koji se događaj односи опис.

1) Najсрећнији дан у животу је дефинитивно онај када смо после девет месеци ишчекивања коначно узели ћерку у руке. Овакав догађај је заслужио и велико славље.

2) Дуго сам планирао како ћу то извести. Желео сам да то буде интимно, без других људи, а опет да буде за памћење. Одвео сам је на место на којем смо се упознали, припремио романтичну вечеру, пустио музику. У животу нисам био нервозан као тих неколико секунди док сам чекао да каже „да“.

3) Провод је био одличан! Ипак, највише ме је одушевило колико су се моје другарице и кума потрудиле да све буде савршено организовано. Поклони за будући брачни живот, украси, храна, све је било по мом укусу. Уз то смо изашле у мој омиљени клуб и плесале до касно у ноћ.

4) Када је кума добила бебу, сви смо с нестрпљењем чекали да је видимо. Чинило нам се предуго да чекамо чак четрдесет дана да бисмо им коначно отишли у посету. Али одмах четрдесетог дана отрчали смо тамо са поклонима за бебу и цвећем за маму.

5) Можда ово није тако важан догађај као неки други у животу, на пример венчање или рођење

бебе, али ја сам желео велико славље, а моји родитељи су се сложили. Ипак пунолетан постајеш само једном у животу. Желео сам да моји пријатељи буду са мном и да направим велику журку. Није ми била важна храна, као ни торта, иако је било и тога.

49 Slušajte разговор између две пријатељице о плановима за дететово крштење.

Одредите да ли су наведене тврдње тачне или нетачне.

A: Како напредују припреме за Вуково крштење?

B: За сада све иде добро. Договорили смо се са свештеником и резервисали смо ресторан.

A: Хоће ли крштење бити у цркви у центру града?

B: То је био наш први план, али смо онда схватили да је много једноставније да крштење буде у цркви близу ресторана.

A: Да, биће лакше за госте. Који је ресторан у питању?

B: Резервисали смо ресторан „Романса“.

A: Дивно, он се налази на Дунаву.

B: Јесте, и има дивну башту. Ручак ће бити напољу да би деца могла да се играју.

A: Мислим да знам и која је црква у близини. Али та црква је доста мала. Да ли ће бити места за све госте?

B: Не зовемо много гостију, тако да ће бити довољно места за све. Биће око 50 људи, углавном родбина и пријатељи.

A: А ко ће бити Вуков кум?

B: Прво смо желели да то буде моја најбоља пријатељица, али смо ипак одлучили да наставимо породично кумство.

A: То је баш лепо и није често у данашње време.

B: Одлучили смо се да поштујемо традицију.

ВЕЖБАНКА 4 Dome, slatki dome

50 Slušajte dijalog i odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

A: Komšija, šta se to dešava kod vas?

B: Baš smo u gužvi, tu su nam majstori.

A: Nešto renovirate?

B: Hteli smo da okrečimo stan i da renoviramo kupatilo. Zidovi će biti sređeni, ali s kupatilom baš imamo problem.

A: Šta se desilo?

B: Pre nego što smo počeli renoviranje, nismo mogli da nađemo pločice koje nam se sviđaju. Nisu nam se dopale boje i šare. Onda smo na internetu pronašli neke lepe i poručili ih, ali im je trebalo čak mesec dana da stignu. Zamislite.

A: I sad vam ne odgovaraju?

B: Ne, ne, one su dobre. Novi problem je nastao kada su majstori počeli s radom. Pukle su neke cevi, pa smo morali da zovemo vodoinstalatera.

A: Znači novi troškovi.

B: I ne samo to. U međuvremenu nam se pokvarila i veš-mašina. Sad treba da damo novac i na to.

A: Zašto ne kupite polovnu? Plaćićete mnogo manje.
B: Bojim se da neće biti kvalitetna, a ne bismo imali ni garanciju. Pre bismo uzeli neku na sniženju.
A: Možda i nađete nešto, pogledajte u onoj radnji na Bulevaru.
B: Hoćemo sigurno.

51 **Slušajte priču o jednom poznatom stolaru, a zatim dopunite tekst rečima koje ste čuli.**

Stolar Mile je definitivno najpoznatiji majstor u Srbiji, koji već godinama pravi i poklanja siromašnim porodicama stolice za hranjenje dece. Mile je ceo život radio kao stolar, a onda je 2015. godine došao na ideju da nekoga obrađuje. Na Fejsbuk je postavio objavu da poklanja jednu drvenu stolicu za hranjenje dece. Javilo se mnogo zainteresovanih ljudi, o njemu su pisale i novine i tako je sve počelo. Do sada je Mile napravio i poklonio na hiljade stolica. I ne samo to, mnogim porodicama je pravio krevete, ormane i ostali nameštaj. U njegove akcije uključili su se mnogi, pa čak i deca daju džeparac da bi Mile napravio nameštaj za siromašne.

Pre nekoliko godina Mileta je dijaspora iz Amerike izabrala za najvećeg humanistu godine. Pozvali su ga da dođe u Njujork, međutim, ovaj skromni čovek je to odbio. Tražio im je da umesto toga, uplate novac za lečenje bolesne dece. Pored toga, Mile je dobio orden i od predsednika Srbije. Ipak, on kaže da mu nagrade ne trebaju, već da želi da se što više ljudi uključi u njegove akcije i da tako zajedno pomognu drugima.

VEŽBANKA 5 Put putujemo

52 **Slušajte razgovor između turistkinje Irine, koja je u poseti Beogradu i šalterskog službenika u Turističko-informativnom centru. Odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.**

Irina: Dobar dan!

Službenik na šalteru: Dobar dan! Kako mogu da Vam pomognem?

Irina: Kako da stignem do Kalemgdana?

Službenik na šalteru: Imate nekoliko mogućnosti. Imate gradske autobuske i tramvajske linije, a možete i vozom ili taksijem.

Irina: Da, razumem. Kažite mi, gde je najbliža autobuska stanica?

Službenik na šalteru: Samo idite prema glavnom izlazu i skrenite levo. Videćete stanicu 20 metara dalje. Nekoliko linija voze do centra.

Irina: A gde čekam voz?

Službenik na šalteru: Železnička stanica se nalazi na otprilike osam minuta peške odavde.

Irina: Kako da dođem do tamo?

Službenik na šalteru: Od one autobuske stanice za koju sam vam govorio treba da idete samo pravo i tamo ćete na semaforu skrenuti desno. Onda samo gledajte znakove i odvešće Vas do železničke.

Irina: Koliko košta vozna karta?

Službenik na šalteru: Mislim da nije više od 300 dinara.

Irina: A autobus?

Službenik na šalteru: On je nešto jeftiniji.

Irina: Kojim prevozom ću brže stići?

Službenik na šalteru: Vozom ćete biti u centru za 25 minuta, a busom bar desetak minuta kasnije. Sve zavisi od gužve u gradu.

Irina: Hvala Vam mnogo na informacijama. Mislim da ću ipak sesti na neki bus.

Službenik na šalteru: Nema na čemu. Uživajte u boravku u Beogradu.

53 **Slušajte i odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.**

Putnici jedne avio-kompanije krenuli su iz Londona u Lisabon letom koji je trebalo da traje oko dva i po sata. Nažalost, nije sve išlo po planu. Tokom leta saznali su da je jedna pista na lisabonskom aerodromu zatvorena i da zbog toga moraju da slete na aerodrom u Portu. Zaposleni su zamolili sve putnike da se iskrcaju iz aviona i sačekaju u čekaonici dok se avion napuni gorivom.

Putnici su čekali pet sati. Tek onda im je rečeno da je avion otišao bez njih. Nisu bili obavešteni da treba da se opet ukrcaju u avion, niti da će biti promene plana leta. Nije postojao drugi let tog dana, pa su se putnici od Porta do Lisabona vozili autobusom. Na odredište su stigli sa čak osam sati zakašnjenja.

Avio-kompanija je objasnila da su zbog zatvorene piste u Lisabonu, putnici ostavljeni u aerodromskoj čekaonici da im bude udobno dok čekaju. „Naše osoblje je bilo vrlo ljubazno i putnicima je mnogo pomagalo. Dali smo im vaučere za hranu i piće, a ponudili smo im i prevoz do Lisabona“, kaže predstavnik avio-kompanije. On se izvinio putnicima i rekao da je „sigurnost putnika i osoblja najbitnija za njihovu kompaniju“.

„Ko je ovde lud? Na šta ovo liči?“, upitao se jedan od putnika dok su i drugi bili veoma ljuti i razočarani.

ВЕЖБАНКА 6 Мој први посао

54 **Слушајте следећи оглас и одредите да ли су наведене тврдње тачне или нетачне.**

Тражимо младу, али озбиљну особу која би чувала нашу децу када смо моја жена и ја на послу. Ми радимо од 8 ујутро до 4 после подне. Важно нам је да долазите на посао пре 8 и да никада не касните.

Наша ћерка, Маша, има пет година, она је активна, радознала и весела. Наш син, Марко, има две године, миран је и добар дечак. Маша и Марко воле да се играју и да гледају ТВ.

Ако сте одговорни, тачни и савесни, јавите се на наш оглас. Важно је и да сте отворени и забавни.

Сви заинтересовани могу да се јаве на број телефона 064431952.

55 Слушајте реченице и изаберите одговарајућу особину.

1. Он никада не реагује одмах.
2. Осећа се добро у великом друштву.
3. Увек је љубазна према муштеријама.
4. Он је увек добро расположен.
5. Он никада не касни.
6. Тешко му је да покаже осећања.

56 Слушајте интервју са познатом глумицом и одредите да ли су наведене тврдње тачне или нетачне.

А: Александра, добро дошла у нашу емисију.

Можеш ли да испричаш нашим гледаоцима како си почела да се бавиш глумом?

Б: Још као мала знала сам да желим да будем глумица. Мислим да је за то крива моја мама.

А: Како мислиш мама?

Б: Па, она је обожавала позориште и барем два пута месечно смо ишле заједно да гледамо представе. Тако сам и ја заволела глуму.

А: Да ли је твој први посао био у позоришту?

Б: О не, никако. Први пут сам играла у позоришту када сам имала двадесет две године. Мој први посао је био нешто потпуно другачије. У средњој школи сам дуго радила као бекиситерка.

А: Стварно? Како си дошла на идеју да будеш бекиситерка?

Б: Желела сам да зарадим неки новац, а једна мамина колегиница је имала малог сина и тражила је некога да га чува. Али, мислим да је овај први посао био користан за мене. Знате, чак и када чувате децу, ви морате да глумите. Морате да будете забавни, смешни, да играте различите игре са њима.

А: Значи, била си вредна и као средњошколка.

Б: И не само тада. Радила сам ситне послове и док сам студирала. Била сам конобарица у једном кафићу, а током лета и рецепционерка у локалном хотелу. Наравно, плата никада није била велика, али сам увек добијала добар бакшиш. Вероватно зато што сам била љубазна и волела сам да радим с људима.

А: Хвала ти много, Александра. Дивно је што си била наш гост.

VEŽBANKA 7 Tajni svetovi

57 Слушајте причу о једној од најпознатих птица Србије и одредите да ли су наведене тврдње тачне или нетачне.

Сигурно сте до сада већ више пута видели српску заставу, па вам је познато да се на њој нижу црвена, плава и бела боја. Међутим, да ли вам је запала за око слика bele ptice s две главе и кrunom? Ова птица се налази на левој страни заставе, а верује се да је инспирација за njen nastanak птица која i danas leti iznad Србије – орао krstaš.

Орао krstaš је некада летео изнад великих делова Европе и Азије. Био је познат као велика птица, дужине око 80 центиметара и ширине крила око два метра. Хранио се sitnim sisarima, али i другим, manjim, pticama. Svoj dom је обично градио на visokom, usamljenom дрвећу. Tamo му се нарочито допадало зато што је s visине имао одличан поглед на okolinu и lako је mogao да ugleda свој ručak.

Међутим, s vremenom, stvari су се promenile. Danas postoji vrlo malo ovih orlova. Ljudi су секли дрвеће, правили су njive, а уништавали су и храну орла krstaša. U једном тренутку се чинило да ће ове птице потпуно nestati. Srećom, ljubitelji životinja су одлучили да им pomognu, па је број орлова почео да расте. U Србији danas postoje само четри para ових птица, али се nadamo да ће ih u будућности бити више и да ćemo uspeti да spasimo simbol s наше заставе.

58 Слушајте интервју са Vasilijem, momkom koji volontira u azilu за životinje, i изаберите тачне одговоре на питања.

А: Zdravo, Vasilije. Hvala ti što si danas s nama.

Vasilije, ti već sedam godina volontiraš u azilu за životinje. Kako si počeo да се бавиш time?

Б: Ljudi обично misle да студирам ветерину или biologiju, али то nije тачно. Ljubav prema životinjama ме је довела овде. Odrastaо сам на selu, где smo imali много домаћих životinja, и nekako сам увек имао posebnu vezu s njima. Био сам заista несрећан svaki put када bih video gladnog psa или mačku на ulici. Onda сам u trećem razredu srednje video да azil traži volontere и prijavio сам се.

А: Koliko vremena u toku nedelje provodiš u azilu?

Б: Nemam radno vreme, odlazim svaki put када mi fakultetske obaveze dozvoljavaju. Obično је то po tri-četiri sata nekoliko puta nedeljno.

А: Šta је твој posao u azilu?

Б: U azilu radi доста ljudi, većina volontira, а neki су i plaćeni за то. I svako ima свој deo посла. Kada сам tek počeo, uglavnom сам pomagao starijim radnicima, али sada već imam dovoljno iskustva да сам hranim životinje и čistim njihov prostor. Najviše uživam u igranju s njima.

А: Na koji način се brinete о životinjama?

Б: Osim što im redovno dajemo vodu и hranu и што се trudimo да живе u čistim и toplim kućicama, organizujemo и redovne posete veterinaru. Sve naše životinje imaju čip, dobijaju vakcine и lekove када су im potrebni.

А: Da li u azilu imate još neke aktivnosti?

Б: Naši glavni ciljevi су да životinje budu zdrave и sigurne, zatim да пронађемо ljude који желе да ih udome, и treće да edukujemo ljude. Zato često organizujemo različite akcije, као што су izložbe naših pasa, pozivamo posetioce да дођу kod нас, pravimo reklame, а sараđujemo с osnovnim školama jer želimo да на vreme naučimo decu да brinu о životinjama.

А: Kako birate ljude који ће postati vlasnici vaših pasa и mačaka?

Б: Trudimo се да razgovaramo с njima и да im

objasnimo da je kućni ljubimac velika odgovornost, a ne igračka. Želimo da budemo sigurni da će ih udomiti neko ko voli životinje, ko ima dovoljno prostora i vremena za njih.

A: Hvala ti na razgovoru, Vasilije.

B: Hvala i Vama.

VEŽBANKA 8 Krv nije voda

►► 59 Slušajte dijalog i odredite da li su navedene tvrdnje tačne ili netačne.

Novinar: Dobar dan. Danas je naš gost naš najuspešniji teniser Novak Đoković.

Dobar dan, Novače. Dobro došao!

Novak: Dobar dan.

Novinar: Ti si prvi na svetu. Uspešan si i poznat. Ostvario si velike uspehe. Šta moraš da radiš da budeš najbolji?

Novak: Hvala. Ja sam srećan i zadovoljan zato što sam prvi na svetu sada. Ali, naravno, nije lako biti najbolji. Svi žele da pobede kada igramo zajedno. Mislim da je tenis zahtevan sport. Moraš uvek da budeš jak, da vežbaš mnogo, moraš mnogo da trčiš, da igraš dobro. To je naporno.

Novinar: Ali ti sigurno voliš tenis.

Novak: Da, tenis je moja ljubav. Još kada sam bio mali, želeo sam da budem teniser. I sada mi se sviđa moj posao. Volim da igram mečeve, da putujem u različite zemlje. Volim kada publika navija za mene.

Novinar: Da, publika uvek navija za tebe.

Novak: Pa, ne baš uvek. Publika u Kini i u Australiji, na primer, uvek navija za mene, ali nije tako svuda.

Novinar: Teniseri su i najplaćeniji sportisti.

Novinar: Da, jesu. Ali ja ne igram tenis zato što želim mnogo novca. Igram zato što volim da se takmičim. To je moj život.

ВЕЖБАНКА 9 Природне лепоте

►► 60 Слушајте приче о четири места у Србији и одредите на коју се слику свака прича односи тако што ћете уписати број приче у поље поред слике. Једна слика је вишак.

1. Ово је један од најатрактивнијих планинских центара у земљи. Туристи кажу да им се свиђа природа, одушевљени су шумама и пешачким стазама. Место је посебно занимљиво зими због могућности за скијање, иако вожња великом жичаром може бити привлачна и лети.

2. Ово је једно од најлепших и најзанимљивијих места у природи не само због богатих шума и широке реке, која нуди вожњу бродом. Туристима се допада и тврђава из средњег века. Није реч о цркви, већ о објекту за одбрану за време рата. Тврђава је недавно реконструисана и представља важан историјски споменик.

3. Дрина је једна од најлепших река Србије, позната по зеленој боји воде. Овде се нуде вожња

бродом и рафтинг, који су нарочито популатни лети. Многи путници у чамцима, па чак и пливачи користе чувену кућу на средини реке да се одморе и да уживају у погледу на планине око реке.

4. На граници Србије и Бугарске налази се Стара планина или Балкан, по којој је и цело полуострво добило име. Ова планина надалеко је позната по својој лепоти, нетакнутој природи, великом броју речних извора, водопада, језера. Иако поседује уређене ски-стазе, зимски туризам на Старој планини још увек није развијен као на неким другим планинама у Србији. Већина посетилаца овде долази да ужива у пешачењу, доброј храни и чистој природи.

Rešenja

LEKCIJA 1 Prijateljstvo

2. upoznati se s + instr.; poznavati + akuz.; sprijateljiti se s + instr.; družiti se s + instr.; slagati se s + instr.; svađati se s + instr.; verovati + dativ/u + akuz.; imati poverenja u + akuz.; osloniti se na + akuz.; imati razumevanja, za + akuz.; pomoći + dativ; dati podršku + dativ; održavati odnos s + instr.; saosećati s + instr.

3. Dobar prijatelj: 2, 4, 5, 7, 10, 13 ; Loš prijatelj: 1, 3, 6, 8, 9, 11, 12, 14.

6. Prva priča: Moj najbolji prijatelj je Kralj! Ne, nije to njegov nadimak. To je njegovo pravo ime. Stvarno se zove Kralj iako nema kraljevstvo. On je pas. Moj najverniji prijatelj već jedanaest godina. Upoznali smo se tako što je jednog dana došao na moja vrata i ostao sa mnom, nadam se, zauvek. I od prvog dana se dobro slažemo, kao da je sa mnom oduvek. Imamo isti ritam života, volimo da spavamo duže ujutro, ali smo **zato** budni do kasno u noć. Volimo i da se šetamo i da trčimo zajedno. Ponekad čak i TV gledamo zajedno. Često gledamo tenis zajedno.

Druga priča: Mi smo najbolje drugarice od detinjstva. Upoznale smo se na ekskurziji i pošto nismo iz istog mesta, **dopisivale** smo se godinama. Posećivale smo se kad su praznici ili zimski i letnji **raspust**. Posle smo se preselile u isti grad, upisale isti fakultet i stanovale zajedno. Postale smo nerazdvojne. Kad sam se udavala, ona je bila meni kuma, a ja njoj. Ona mi je najveća **podrška**, ali i velika radost.

8. naći, prolaze, postanu, izgradi, izađu, dolazi, naišli, dele, smeju, daju, sačuvaju, čine, traju, se upoznali.

9. 1b; 2a; 3ć; 4c; 5č.

10. Iznenadila sam se kada sam srela svog bivšeg momka kojeg/kog nisam videla godinama. 2. Ovo je moja nova koleginica kojoj sam pomogla da dobije posao. 3. Da li ste posetili ona mesta o kojima smo vam pričali? 4. Pogledali smo tri filma od kojih nam se nijedan nije svideo. 5. Moj drugar iz detinjstva, sa kojim sam išao u školu, danas živi u inostranstvu.

6. Odmarali smo se na planini po kojoj je poznata zapadna Srbija. 7. Zašto nam ne pričaš o letovanju na kojem/kom si bio pre mesec dana? 8. To su te devojkе kojima sam pričao o tebi.

11. 1. koje; 2. kojima; 3. koju; 4. koje; 5. kojom; 6. kojeg/kog; 7. kojoj; 8. kojih.

12. 1. su potrebne; 2. nije bio potreban; 3. potrebno je, potreban je; 4. Bilo (mi) je potrebno; 5. Potrebni su; 6. su bile potrebne.

13. 1. kim; 2. koga/kog; 3. Kome; 4. Čega; 5. čemu; 6. Čim(e).

16. **Emina:** 2; **Veselin:** 1, 6, 7; **Maša:** 3, 5, 8; **Nenad:** 4.

18. 1b; 2a; 3a; 4b; 5a; 6b; 7b; 8b.

19. 1. Marija se nije slagala/složila s kolegama na poslu; 2. Moje dve najbolje drugarice su se svađale/posvađale oko sitnica; 3. Jelena me iznervirala kad se naljutila; 4. Nisu ih se sećali/setili uopšte; 5. Siniša im se stalno smejao; 6. Vratio/Vraćao sam ti ga.

21. 1b; 2a; 3a; 4b; 5a.

22. ženskoj gimnaziji, svakog poslednjeg utorka, ih, beogradskih restorana, vremenu, svih ovih godina, njihovoj energiji, im, tim mladalačkim duhom, tih okupljanja, lepšim stvarima, njegovu dugovečnost, volje i želje.

LEKCIJA 2 Kuvanje

4. 1T; 2T; 3N; 4N; 5N; 6T; 7T; 8N.

5. pribor; kašikom, viljuškom; nožem; štapići; stolom; tanjir; podu; činija.

6. 1. metalnom kašikom; 2. plastičnom viljuškom; 3. oštrim nožem; 4. drvenim štapićima; 5. drvenim kašikama; 6. domaćom kafom i domaćim kolačima.

8. videla sam; Koristili su; su jeli; smo dobili; su znali; su pripremali; je bila; su stavljali; sam obožavala.

9. 1. ližemo; 2. ne seku; 3. peče; 4. ostaviš/ostavite; 5. mažem; 6. stavljaju.

10. vode; kafe; doručak; jaja; slaninu; kobasicu; burek; jogurta; ručak; čorbe; salate; paprike; paradajza; sira; salatu; kupusa; torte.

11. 1. dubokog tanjira; 2. nožem; 3. činije; 4. šolje; 5. čaše; 6. kašikom; 7. kašičicom; 8. viljuškom.

12. 1. Roštilj se jede za Prvi maj; 2. Torta se služi na rođendan; 3. Salate se prave od voća i povrća; 4. Voće se stavlja u kolače; 5. Riba se peče na roštilju; 6. Puter se dodaje u skoro svako jelo.

13. se ne pripremaju; Sprema se; ne seče se; peče se; služi se; se ne sme popiti/ne sme da se pije.

16. 1a, c; 2a, c; 3b, c; 4b, c; 5a, c; 6b, c; 7a, c; 8a, b.

17. vrsta; sastojaka; začina; obliku; jelo; specijalitet.

18. 1. Muzej hleba je otvoren 1995. godine; 2. U Muzeju hleba se može videti 96 različitih vrsta hleba; 3. U muzeju ima 1.550 knjiga vezanih za hleb; 4. Hleb u Srbiji nastao je pre oko 900 godina.

19. 1. medom, semenkama, začinima, jajima; 2. pivom; 3. ribom; 4. celom porodicom; 5. sirom; 6. crnim brašnom; 7. morskim plodovima; 8. suvim šljivama.

20. 1. osnovnih namirnica; 2. brašna; 3. sirovih žitarica; 4. Egiptu; 5. religijska slavlja; 6. dobrog čoveka; 7. pivom; 8. žitarice.

21. bez; za; kod; u; od; sa; iz; pre; posle; na.

22. so, biber, bosiljak, cimet, šećer, kari, mirođija, nana, origano, peršun, ruzmarin, susam, žalfija.

24. **Prženice:** 10 parčica starog hleba, 3 jajeta, 150 ml kuvanog mleka, 1 kašičica belog brašna, 200 ml biljnog ulja, soli po ukusu; **Brusketi:** 10 parčica starog bageta, 6 kašika maslinovog ulja, 2 glavice belog luka, 2 paradajza, soli po ukusu; **Popara:** pola belog ili crnog hleba, pola litre vode, 50 ml hladnog ulja, soli po ukusu; **Krutoni:** pola velikog hleba, 2 kašike začina, 2 šoljice nekog ulja, soli po ukusu.

25. 1. jesti; 2. žvakati; 3. davati; 4. seći; 5. gristi; 6. ostavljati.

26. Pita zeljanica, sastojci: 500 g kora; za fil: 400 g svežeg zelja, 300 g sitnog sira, 3 jajeta, 100 ml kisele vode; za premazivanje: pavlaka i jaje.

30. 1a, c; 2a, c; 3a, č; 4a, c.

31. Uključite; Umutite; dodajte; Stavite; Stavite; premažite; pecite; Ostavite.

32. 1a) mažem, 1b) namažem; 2a) je pojeo, 2b) jede; 3a) seci, 3b) je isekao; 4a) dodaje, 4b) Dodaj; 5a) stavim, 5b) stavljam; 6a) pijem, 6b) popijem.

33. **svršeni:** ocediti, iseći, dodati, promešati, izmeriti, ispržiti, ispeći, premazati, spremati, skuvati; **nesvršeni:** mešati, kuvati, mazati, dodavati, seći, cediti, spremati, peći, pržiti, meriti.

LEKCIJA 3 Običaji kod Srba

2. **roђење:** kum, pelene, čestitke, rođendan, crвени kонац; **венчање:** веридба, свадба, бурма, кум, честитке, рузмарин, букет; **смрт:** ковчег, саучешће, црнина.

4. 1б; 2б; 3а; 4а; 5а; 6б; 7а; 8б.

5. **мењати:** презиме, новац, улоге, град/земљу, пасош, одећу/обућу, аутомобил; **размењивати:** бурме, књиге, улоге; **замењивати:** новац, књиге, улоге, одећу/обућу, аутомобил.

7. рецимо = на пример; свечано = празнично;

китити = украшавати, обављати = радити; бурма = прстен; трпеза = сто.

8. 1. трпези; 2. свечани; 3. китимо/се кити; 4. обавља; 5. рецимо, бурме.

9. 1б; 2б; 3б; 4а; 5б.

10. овог лета; Наташом; Јасну; Шпанији; странца; нашег човека; Шпанца; свадби; срећом.

11. рамена; неудате; следећа; младенци; новац; проведу.

12. 1. Младенци троше много новца да би купили / да купе лепе бурме; 2. Ми планирамо свадбу на време да бисмо резервисали / да резервишемо добар ресторан; 3. Кум баца ситан новац да би младенци били / да младенци буду богати; 4. Младожења гађа јабуку да би ушао / да уђе у младину кућу; 5. Младенци организују веридбу да би се породице упознале / да се породице упознају; 6. Он чита огласе да би нашао / да нађе салу за свадбу; 7. Она је отишла у тржни центар да би купила / да купи венчаницу; 8. Сара је стигла у Србију да би крстила / да крсти сина своје куме.

15. 1а; 2а; 3б; 4б; 5а; 6б; 7б; 8а.

16. 1. породични; 2. црквено; 3. свадбени; 4. посној; 5. брачни; 6. народни; 7. традиционалне; 8. модерни.

17. 1. Свештеник је рекао да понесете свећу и пешкир; 2. Биља ме је питала да ли сам купила венчаницу; 3. Марија каже да ће кртити децу следеће суботе; 4. Свештеник ме је питао да ли узимам Јелену за жену; 5. Кума каже да нам је купила диван поклон; 6. Кум је рекао да је заборавио бурме.

20. 1Н; 2Т; 3Т; 4Т; 5Н.

21. 1. свадбу; 2. руци; 3. традицији; 4. ноћ; 5. свог мужа; 6. следеће недеље; 7. Срба; 8. гостију.

22. 1. Пре него што се ожени, младожења има момачко вече; 2. Пре него што се уда, млада прави девојачко вече; 3. Пре него што изађе из куће, млада облачи венчаницу; 4. Пре него што се младенци венчају, треба да изаберу презиме; 5. Пре него што добију бебу, родитељи јој дају име; 6. Пре него што одете у госте, треба да купите поклон.

23. А: 1а; 2б; 3б.

24. Б: 1а; 2б; 3а.

25. 1. Марија Бабић; 2. Марко; 3. Сапо; 4. Милане; 5. Данице; 6. господине Милићу.

ЛЕКЦИЈА 4 Dome, slatki dome

3. 8, 6, 3, 9, 2, 5, 1, 4, 7.

4. 1. Marija mrzi peglanje veša. 2. Jovan ne voli usisavanje. 3. Bilja obožava pranje prozora. 4. Da li voliš brisanje prašine? 5. Sanjin posao je postavljanje stola za ručak. 6. Miloš mrzi nameštanje kreveta.

5. metla = čišćenje; krpa = brisanje; kosilica = košenje; pegla = peglanje; usisivač = usisavanje; veš-mašina = pranje; klima = hlađenje; radijator = grejanje.

6. 1. Krpom brišemo prašinu. 2. Kosilicom kosimo travu. 3. U veš-mašini peremo veš. 4. Metlom čistimo pod. 5. Peglom peglamo odeću. 6. Usisivačem usisavamo sobu. 7. Klimom hladimo stan./Radijatorima grejemo stan.

7. 1. Pre nego što zalijem cveće, priprelim vodu za cveće. 2. Pre nego što peglam/opeglam, nađem neki program na televiziji. 3. Pre nego što čistim/očistim pod, sklonim sve sa poda. 4. Pre nego što postavim sto, priprelim tanjire. 5. Pre nego što perem/operem prozore, skinem zavese. 6. Pre nego što brišem/obrišem prašinu, operem krpu.

8. brisanje prašine: M, N; peglanje veša: M; pranje prozora: M; pranje sudova: M, S; postavljanje stola: -; bacanje smeća: N; čišćenje kupatila: M, N; zalivanje cveća: S; kuvanje ručka: S, usisavanje: N.

9. 1. njega; 2. je; 3. ih; 4. je; 5. nju; 6. ih.

11. 1а; 2б; 3б; 4а; 5б; 6б; 7б; 8а.

12. 1. Električar rešava probleme sa strujom. 2. Moler kreći zidove. 3. Vodoinstalater rešava problemu u kupatilu i kuhinji. 4. Auto-mehaničar popravlja kola. 5. Stolar pravi nameštaj. 6. Majstor rešava sitne probleme po kući. 7. Keramičar stavlja keramičke pločice.

13. prati: prozor, veš, zube, WC šolju, pod, dvorište, kosu, kadu, ruke, sudove, uši, noge; **čistiti:** pod, dvorište, uši, stan; **brisati:** prozor, prašinu, pod, tablu, poruku, ruke, sudove, noge.

15. 1. bacam; 2. usisavam; 3. završite; 4. kupimo; 5. krećili; 6. Uselili; 7. obriši.

16. 1: a) je menjao; b) je zamenio; 2: a) opeglaš; b) peglam; 3: a) će napraviti; b) Praviće; 4: a) popravlja; b) popravim; 5: a) reši; b) rešava; 6: a) ću se preseliti; b) će se seliti.

17. 1. zameniш/zamenite; 2. okreći; 3. napravi; 4. popravi; 5. pere; 6. upaliш; 7. usisaш/usisate; 8. opegla.

18. kući, stanu, njemu, ovakav stan, spavaće sobe, trpezarijom, dnevnom sobom, stan, sedenje, hodnika, desne strane, staklenim vratima, peškire, dnevnoj sobi, ugaone garniture, njemu, knjigama, televizorom, terase, ove sobe, obroke, prostora.

19. frižider, šporet, toster, pribor za kuvanje/rukavica, stolice, cvećem.

21. 5, 4, 6, 3, 1, 2.

22. 1b; 2a; 3b; 4b.

23. 1d; 2b; 3č; 4a; 5ć; 6c.

24. 1. veš-mašina; 2. mašina za sudove; 3. klima; 4. radijator; 5. frižider; 6. šporet; 7. usisivač; 8. kosilica.

LEKCIJA 5 Put putujemo!

4. 1. Ne podnosi da je knap s vremenom. 2. Izabrao je direktni voz u 10. 3. Kada je video da voz stoji u obližnjem mestu. 4. Rekao mu je da je ušao u pogrešan voz. 5. Nije stigao na vreme jer je voz kretao sat i petnaest minuta kasnije od direktnog. 6. Jedino je mogao da čeka da voz stigne na njegovu stanicu. 7. Izašao je brzo iz voza jer je već kasnio na proslavu. 8. Rekao je za sebe da je baksuz jer je uspeo da se uprlja i da uđe u taksi u kom nije bio vozač. 9. Ispustio je poklon. 10. Dan mu se završio dobro. Sve je dalje išlo kao po loju.

5. 1b; 2b; 3a; 4c; 5a.

9. 1. će sesti; 2. stiže; 3. kreće; 4. presedanja; 5. prolazi.

11. 1č; 2c; 3a; 4b; 5ć.

12. 1c; 2c; 3a; 4c.

14. 1. izašla; 2. polazi; 3. Kasni; 4. trči; 5. je sela; 6. Iskrkali su se; 7. je seo; 8. je vozio; 9. sam se vozio; 10. sleti; 11. Silazim; 12. je zakasnio; 13. je ušao/ušla; 14. su se ukrcali.

15. **A:** kasnim; nisi krenuo; čekam; sedneš; uđi. **B:** sam ušao; dođem; izađete; sačekate; stići.

16. **Sonja:** 1, 2, 3, 6; **Nenad:** 1, 4, 6; **Maša:** 3, 5.

17. išao, Leteo, stigao, prošao, Otišao, otišao, prišla, dođe.

18. 1. /, iz; 2. sa; 3. /, preko; 4. iz, ka/prema; 5. /, u; 6. do; 7. u, iz; 8. s(a); 9. kroz; 10. na, u.

19. je otišao, polazi, Sačekaću, Nemojte stajati, prošetam, kreće, propustim.

21. 1. Slučajno. Postojala je još jedna Vesna na listi tog dana, ali ne Vulović. 2. Leteo je u Beograd. 3. U zadnjem delu aviona. 4. Setila se da su putnici i osoblje aviona išli peške po pisti, da je avion kasnio, kao i to da su putnici neprestano pričali o svojim porodicama. 5. Ne postoji zvanična verzija, ali bilo je nekoliko teorija. Pričalo se da je bila bomba, kao i to da je avion ušao u zabranjeni vazdušni prostor pa su ga oborili vojni piloti. 6. Prvi joj je prišao i pružio pomoć meštanin Srbske Kamenice, sela u Češkoj Republici. 7. Imala je strah od zemljotresa. 8. Trebalo joj je devet meseci da stane na svoje noge.

22. 1. dolazi; 2. si izlazio; 3. je otišla; 4. vraća; 5. stiže; 6. dođeš; 7. je ušao; 8. krećeš.

23. 1. ka; 2. /, 3. do; 4. do; 5. u; 6. prema; 7. na; 8. prema.

24. 1. ode; 2. je otišao; 3. ide; 4. je otišla; 5. idete; 6. odem.

25. 1N; 2T; 3N; 4T; 5T; 6N; 7N; 8T.

26. 1N; 2T; 3T; 4N; 5T.

LEKCIJA 6 Мој први посао

2. Конобар/конобарица служи госте у ресторану/кафићу. Рецепционар/Рецепционарка дочекује госте у хотелу и даје им потребне информације. Блогер/Блогерка пише блог на интернету и тако комуницира са својим пратиоцима. Шетач паса изводи ваше псе у шетњу за новчану надокнаду. Спасилац гледа купаче на некој води или на базену и спашава ако се неко налази у опасној ситуацији. Бебиситер/бевиситерка чува дете док су родитељи одсутни. Достављач хране доставља храну на одређену адресу. Берач воћа и поврћа скупља или бере одређене плодове у сезони. Перач аутомобила пере и чисти ваш аутомобил.

3. јављам се; Немам; волонтирала сам; сам научила; не улазим; стижем; шаљем.

4. оглас, интернету, вашој ћерки; гимназију; наше ћерке; математике; такмичење; раду; разреда; ћерком.

7. пресудан – одлучујући; на тај начин – тако; нудити – давати; у потпуности – сасвим.

8. 1T; 2T; 3T; 4N; 5T; 6T; 7N; 8T.

9. 1. Још; 2. тек; 3. Тек; 4. Још; 5. још; 6. Тек.

10. 1. Што боље организујем време, имаћу више самопоуздања. 2. Што радим дуже, бићу уморнији. 3. Што касније платим рачуне, биће ми теже. 4. Што сам отворенији и искренији, послодавац ће ме више ценити. 5. Што брже постанем финансијски независнији, осећаћу се самосталније.

11. 1. плата; 2. време; 3. обавезе; 4. навике; 5. искуство; 6. тиму; 7. вредност; 8. биографију.

12. Кандидат 1

13. Устајем; долазим; дођем; отварам; заказујем; делим; фарбам; фенирам; шиша; брије; даће.

14. 1. сам се запослила; 2. обављала; 3. је заказао; 4. проведе; 5. буде добио/добије; 6. схватам.

15. 1. будем добио/добила, частићу; 2. не буде трошио, купиће; 3. буду дошли, радиће; 4. будеш заказао/казакзала, имаћеш; 5. буде била, добиће; 6. буде поправио, моћи ћемо да правимо; 7. будемо отишли, угасићемо; 8. будете били, имаћете.

16. 1. с посла; 2. на посао; 3. На послу; 4. са састанка; 5. на састанку; 6. на састанке; 7. у школу; 8. из школе; 9. у школи; 10. у иностранству; 11. из иностранства; 12. у иностранство.

17. **Светлана:** 2, 5, 8; **Јован:** 4, 5, 6; **Тијана:** 1, 3, 7.

18. искуства; отказ; часове/обавезе; смене; Муштерије; препоруке; плата; идеја; бакшиш; одмор.

19. 1. одговарала; 2. сметало; 3. требају; 4. одговарале; 5. прија; 6. требао; 7. Сметала.

20. 1. а) Реците ми нешто о себи. 2. ж) Како сте сазнали за овај конкурс? 3. д) Да ли знате нешто о нашој школи? 4. в) Зашто мислите да сте Ви прави кандидат за овај посао? 5. е) Реците ми нешто о свом претходном радном месту. 6. ђ) Зашто сте престали да радите тамо? 7. г) Шта бисте да су Вам предности, а шта мане? 8. б) Имате ли Ви неко питање за нас?

21. Продавац продаје робу, наплаћује муштеријама. Секретар обавља административне послове и контакте с клијентима; Војник служи у војсци. Певач пева песме. Рецепционар даје информације и инструкције гостима. Пекар прави и пече хлеб. Поштар доноси писма, новац људима. Ватрогасац гаси ватру. Таксиста вози путнике, наплаћује вожњу. Ветеринар брине о животињама, лечи их.

23. 1. Напорнији; 2. чешће; 3. дуже; 4. задовољнији, бољу; 5. најодговорнијих; 6. раније, независнији; 7. најважније; 8. више/највише.

24. 1. јутарњу; 2. зимском; 3. послеподневно; 4. годишњем; 5. ноћна; 6. преподневним; 7. недељне; 8. вечерњим.

25. 1. увече; 2. Јутрос; 3. вечерас; 4. ноћу; 5. Дневно.

26. јутрос; ноћне; дневне; недељно; годишњи; лети; зими; пролећни; увече; Вечерас.

27. **Кувар:** ресторану; смене; ми; обавезе; белу униформу; свих послова; гостију; кувању; мојом храном; куваре; конобаре; ми.

Лекар хитне помоћи: другима; ми; сати; ноћну смену; неком; минута; лекара; ти; задовољства.

Ауто-механичар: ме; колима; истим послом; њега; свог тате; различито време; сменама; Њима; мени; кола; плату; задовољних муштерија.

ЛЕКЦИЈА 7 Тајни светови

2. **домаће:** маčka; пас; kokoška; krava; ovca; zec; svinja; jagnje; pčela; konj; pile; koza; **divlje:** lav; zmija; tigar; puž; miš; vuk; mrav; žirafa; slon; medved; jelen; majmun; golub.

3. slobodan kao ptica; vreden kao mrav; spor kao puž; pametan kao pčela; debeo kao svinja; prljav kao svinja; jak kao konj; brz kao zec; gladan kao vuk; mršav kao glista; siromašan kao crkveni miš.

4. 1. zebra, tigar; 2. miš, slon; 3. lav, vuk; 4. delfin, kit; 5. golub, sova; 6. zmija, riba; 7. gepard, sivi soko; 8. puž, kornjača; 9. krokodil, slon; 10. pas, mačka.

6. а) име животиње: медвед; место: Европа и Северна Америка; спава: зими; храна: билје, животиње, инсекти

и мед; изглед: male очи и уши, четри noge, braon boje; dužina: 1,5–3 m; težina: 350–450 kg; životni vek: 20–30 godina; б) име животиње: lav; mesto: Afrika i Azija; spava: preko dana; lovi: noću; hrana: životinje, obično zebre ili antilope; изглед: male очи и уши, четри noge и dugačak rep; dužina: 3,5 m; težina: 280 kg; životni vek: 10–14 godina.

10. 1a; 2a; 3b; 4c; 5b; 6b; 7c; 8b.

11. 1. milijardi; 2. mačka; 3. pasa; 4. studenata; 5. kokošaka; 6. jelki; 7. ovaca; 8. lopti.

12. smo udomili; nismo brinuli; odvedemo; hranimo; zavisi; potrošili smo; Uzeli smo; šetamo; se vratimo.

14. 1T; 2N; 3T; 4N; 5N; 6T; 7T; 8N.

16. petao; krava; ovca; mačka; pas; patka; žaba; vuk.

17. 1. budi; 2. idi; 3. dajte; 4. kažite; 5. neka govori; 6. neka vežba; 7. neka čuvaju; 8. neka se igraju.

18. 1. ne koristi/nemoj koristiti/nemoj da koristiš; 2. ne čuvaj/nemoj čuvati/nemoj da čuvaš; 3. ne budi/nemoj biti/nemoj da budeš; 4. ne igrajte se/nemojte se igrati/nemojte da se igrate; 5. ne idite/nemojte ići/nemojte da idete; 6. ne budite/nemojte biti/nemojte da budete; 7. neka ne jede; 8. neka ne pije.

19. 1. Papagaji uče tako što imitiraju ljudski govor. 2. Slonovi se leče tako što jedu biljke. 3. Ljudi se goje tako što jedu mnogo. 4. Kinezi jedu tako što koriste štapiće. 5. Ljudi uče jezik tako što slušaju muziku. 6. Pisci uče da pišu tako što čitaju mnogo.

21. Vrane koriste materijale da bi došle do hrane. Pacovi znaju kako izaći iz vrlo složenih lavirinata. Papagaji oponašaju ljudski govor. Psi pamte put do kuće iz veoma udaljenih mesta. Golubovi pamte ljudska i životinjska lica.

22. 1N; 2N; 3T; 4T; 5N; 6T; 7T; 8T; 9T; 10N.

23. životinje; nas; čoveka; crvenu i zelenu boju; njih; puta; noći; ultraljubičastu svetlost; njima; retkih životinja; ljudi; dana.

24. 1. ga; 2. njoj; 3. njima; 4. je; 5. joj; 6. ih; 7. ga; 8. njih.

25. 1. njoj; 2. te; 3. njima; 4. Nama; 5. njega; 6. nju; 7. im; 8. ih.

26. 1.b; 2a; 3b; 4a; 5a; 6.c; 7.a; 8.c; 9.a, 10.a.

28. **vodoravno:** 2. slon; 4. pas; **uspravno:** 1. žirafa; 3. lav; 5. panda; 6. krava; 7. ribe; 8. miš.

29. 1. onu devojkju; 2. ovom psu; 3. tim devojčicama; 4. onim ljudima; 5. ove životinje; 6. tih insekata; 7. onim mačkama; 8. ovu životinju.

30. 1. ova mačka; 2. onog papagaja; 3. ove ribice; 4. onog psa; 5. tom divnom papagaju; 6. Ova krava.

LEKCIJA 8 Krv nije voda

2. svake godine = iz godine u godinu; oduvek = od pamtiveka; stalan = neiscrpan; skoro = gotovo; prosečno = u proseku; mera = umerenost; makar = barem.

5. Strahinja: 2, 6, 9, 10; Danka: 3, 5; Dule: 1, 4, 7 i 8.

9. 1a; 2b; 3b; 4a; 5a.

10. trenerica; kapa; reket; patike; kaciga; rukavice; kupaci; ranac; dres; klizaljke; crni pojas; majica.

12. 1. Kojim sportom su se bavila braća Grbić? 2. Na kojim takmičenjima su učestvovali? 3. Odakle je došla ljubav prema odbojci? 4. O čemu su sanjali? 5. Po čemu su braća Grbić poznata?

13. teniserki; juniorka; seniorski; šampionka; sportski; košarkaš; košarkaške; klizanje; gledalac.

14. geni; terenima; medalju; reprezentacijom; visinu; loptu; pritisak; savetima.

15. 1. nikome; 2. ničega; 3. svačemu; 4. nekoga; 5. Svako/Svakome; 6. nečemu; 7. nekoga; 8. nečim.

16. 1. Nisu poznati ni po čemu. 2. Nije ljubazan ni prema kome. 3. Ne razgovaramo ni o čemu zanimljivom. 4. Nisu spremili medalje ni za koga. 5. Nećemo naučiti ništa ni od koga. 6. Mislim da se ni sa kim nije posvađao.

17. 1. svako; 2. neko; 3. nešto; 4. nečemu; 5. svačemu/svemu; 6. nikoga; 7. nešto; Ništa; 8. svakome/svima.

18. niko; titulu/nagradu; konje; karate; sportske; braća; društvom; srebrnu.

19. a1. velikom uspehu; a2. nam; a3. meni; a4. novim drugarima; a5. suprotnoj strani; b1. roditeljima; b2. im; b3. Kome; b4. mu; b5. protivničkom igraču; c1. Milanu i Sari; c2. vam; c3. Mladim igračima; c4. im; c5. Celoj reprezentaciji.

20. 1. njima; 2. nama; 3. vam; 4. ti; mi; 5. njemu; 6. njemu; 7. mi; 8. Tebi, njoj; 9. mu; mi; 10. njemu.

21. poznat; mrežama; u; koje; krenu; Ovaj; celu; Vozio je.

22. 1. opiše; 2. dosadno; 3. unapred; 4. snima; 5. ruci; 6. ceo život.

25. 1: Sonja i Hristina; 2: Sonja; 3: Hristina; 4: Sonja; 5: Hristina; 6: Sonja i Hristina.

26. pomislite; pada; znate; se popela; ronila; sišla; ispričala je; osvoji; krenula je; priča; preživela je; vozila se; plivala (je); gledala (je); je promenilo; Shvatila je; je pobedila; izaći; uradiš.

27. 1T; 2T; 3N; 4N; 5T; 6N.

LEKCIJA 9 Природне лепоте

2. 1в; 2б; 3а; 4б; 5б; 6в; 7а; 8в; 9б; 10а; 11б; 12в.

4. 1. Површина; 2. становника; 3. Дужина; 4. Дубина; 5. ширину.

7. југ; источни; северни; запад; географски; историја; животињски; биљни; природа; речни; планина; рудни; центар.

10. 1. којем/ком; 2. којих; 3. Који; 4. Кojим; 5. Које; 6. којем/ком; 7. којег/ког; 8. којој.

12. 1. Зове се још и речни национални парк зато што

река Дунав чини велики његов део. 2. Каже се да је грандиозна зато што је највећа и најдужа клисура у Европи. 3. Лепенски вир је из праисторије. 4. Статуа Децебала и Трајанова табла потичу из римског доба, док су Голубачка тврђава и још неки споменици из средњег века. 5. Туристи најбоље могу видети споменике ако крстаре Дунавом.

13. 1. национални; 2. археолошког; 3. римском; 4. историјска; 5. речну; 6. природна; 7. североисточном; 8. биљних.

14. 1. а), в); 2. б), в); 3. а) г); 4. а) г).

15. скијашки; летњем; бициклически; културно-историјске; средњовековног; сунчана.

16. 1. најстарији; 2. највиши; 3. најлепша; 4. највећи; 5. најважнијих; 6. најпознатија; 7. најдужих; 8. најстарије.

17. 1. видиковца; 2. близини; 3. граници, десну обалу; 4. периоду; 5. мрком медведу; 6. природи; 7. шумама; српском ботаничару.

18. 1. добијају име; 2. пецате; 3. станују; 4. камповати; 5. се налази; 6. пешачити; 7. се скијам; 8. веслати.

19. 1б; 2а; 3б; 4в; 5а.

20. 1. Викендом се често шетамо шумом. 2. Децо, немојте трчати по улици. 3. За викенд можете пешачити планином. 4. Цео дан смо ходали по стазама Копанника. 5. Крстарићемо реком на одмору. 6. Тамо треба да крстарите по Дунаву. 7. Дивљи коњи трче ливадам. 8. Ишли смо по главном путу до хотела.

21. 1. посетите; 2. крстарићемо; 3. бићеш; 4. узећу; 5. пошаљите; 6. јави; 7. видеће; 8. неће имати.

22. Ако будеш пешачио цео дан, бићеш уморан. 2. Ако будете нашли/ле неко излетиште, моћи ћете тамо да роштиљате. 3. Ако не буде желео овде да пеца, нека се вози до другог места. 4. Ако Маја буде била у манастиру, нека стави мараму. 5. Ако будем пловио/ла Дунавом, позваћу водича. 6. Ако будеш путовао/ла на Тару, видећеш прелепу природу.

23. се још и зове; се граничи; се налази; Богат је; ћете наћи; Уживаћете.

25. Прва прича: 1. спасиоцима; 2. девојке; 3. обуку; 4. виле. Друга прича: 1. изазовима; 2. вештине; 3. спремност; 4. људи. Трећа прича: 1. природом; 2. недаће; 3. професију; 4. суву храну, комплет прве помоћи, ћебе, врећу за спавање, лампу, рукавице; копију важних докумената.

VEŽBANKA 1 Prijateljstvo

1. 1b; 2a; 3c; 4b; 5a; 6b.

2. 1. ne svađaju; 2. Naljutio/Naljutila sam se; 3. je

(slučajno) ušla; 4. Nalazim se; 5. pomognem, se presele; 6. sam sklapao/sklapala; 7. podelim; 8. smo se slagali.

3. 1. kim; 2. koga; 3. čemu; 4. šta; 5. koga; 6. čega; 7. kome; 8. čemu.

4. 1ć; 2c; 3a; 4d; 5b; 6č.

5. **vodoravno:** 1. svađati se; 2. ćutati; 3. odbiti; **uspravno:** 1. smeјati se; 2. pobediti; 3. otkriti.

6. 1. Kuća u kojoj živim, mnogo je stara. 2. Petar je osoba na koju možeš da računaš. 3. Drugarica od koje sam dobila poklon, zove se Bojana. 4. Ana i Sanja su osobe sa kojima putujem. 5. Jovana, za koji roman si rekla da je odličan? 6. Drugari, kom dečaku treba da dam pare za prevoz? 7. Neću ti reći razlog zbog kog sam ljuta. 8. Ovo je film o kojem sam ti pričala.

7. rođenje, sestra, tuge, godine, srca, radosti, mišljenje, razumevanja, kritiku, dobru, podršku, avanturama.

8. prati, dobije, se prijavi, počinje, upoznaju, se oseća.

9. o, u, od, tokom, na, na, na.

10. imenu, Tokijskog univerziteta, vozom, železničke stanice, kući, Uena, stanicu, godina, ga, mu, ovom iskrenom prijateljstvu.

11. 1N: 2N: 3T; 4N; 5T, 6N.

12. otišla, spavala, probudio, Upalila, izašla, išla, pokušavala, pomislila, Otvorila, videla, stajala, došla, Dala, tražila, ostala, postala.

13. 1. Nisu se slagali jer nisu imali zajedničke teme. 2. Nisu ga zanimali tvoji problemi. 3. Na njega si se mogao/mogla osloniti kad god ti je trebalo. 4. Maja se brinula o njemu. 5. Trebalo je da nađeš osobu koja je bila slična tebi. 6. Najviše sam voleo/volela kad smo se smeјali/smeјale. 7. Čuli smo se nas dvoje preko društvenih mreža. 8. Verovao/Verovala sam Petru jer sam ga poznao/-la od detinjstva.

VEŽBANKA 2 Kuvanje

1. 1. Saška je pekla kolače s malinama. 2. Uroš je sekao hleb tupim nožem. 3. Ja sam mazao puter na hleb. 4. Sara i Petar su lizali sladoled. 5. Mi nismo jeli supu iz tanjira. 6. Šta si pio za doručak?

2. 1a; 2b; 3b; 4a; 5c.

3. 1. Testo se mesi od najfinijeg brašna u našoj pekari. 2. Torta se seče širokim nožem. 3. Pekmez se kuva leti. 4. Povrće i voće se kupuju na pijaci. 5. Sarma se najčešće jede na zimu. 6. Neka slana jela se jedu s čokoladom.

4. se jede; se pravi; se sprema; se uzima; se dodaju; se koriste; se seku; se koristi; prave se; se peče; se dobijaju; se voli; se organizuje; se ispeče; se pojedje; se sluša; igraju se; predstavljaju se.

5. A: kuhinje; specijalitet; kuvar; narudžbinu; sastojke; komad; kajmakom; jelovniku; B: Uzmite; izlupajte; dodajte; premažite; uvijte; stavite; pecite; ukrasite; poslužite.

6. 1N; 2T; 3T; 4T; 5N; 6N; 7N

7. **A:** 1. prstima; 2. toplom vodom; 3. viljuškom, nožem, prljavim rukama; 4. drvenom kašikom; 5. crnom kafom, domaćim kolačima; 6. šarenim salvetama. **B:** 1. različitim začinima; 2. belom čokoladom; 3. višnjama, jabukama; 4. pirinčem, kiselim kupusom; 5. belim brašnom, mlekom, svežim jajima; 6. pečurkama.

8. 1c; 2a; 3b; 4a; 5c; 6b.

9. 1. petsto; 2. dvesta; 3. sedamsto četrdeset; 4. šezdeset; 5. dve; 6. jednom; 7. hiljadu šeststo osamdeset; 8. trista, četristo.

10. 1. žvaćete; 2. Ponašajte se; 3. Podignite; 4. vratite; 5. naruči; 6. držite; 7. ostavite.

11. ide; se okupljaju; biraju; sede; imaju; postoji; se služi; biraju; su otišli; nisu našli; Seli su; nisu znali; slavi; se (to) svidelo; su (ovi) pevali; pričali; je bilo; je (Srđan Jovanović) pozvao; kažite; sede; možemo, da razgovaramo; se smirila; je (Srđan) očekivao; dođu i izvine se; su se složili; će se (sledeći put) informisati; su se (odlično) proveli; neće zaboraviti.

12. 1. sveže; 2. bajat; 3. ljuto; 4. suve; 5. kisela; 6. gorku; 7. prženi; 8. kuvano.

13. 1T; 2N; 3N; 4N; 5T; 6T; 7N.

ВЕЖБАНКА 3 Обичаји код Срба

1. 1. Кум и кума; 2. момачко вече; 3. веридби; 4. венчаницу; 5. прстен; 6. цркве, букет; 7. сватови; 8. матичара.

2. 1. породичном; 2. недељни; 3. свадбену; 4. традиционалној; 5. брачним; 6. народном; 7. празничну; 8. момачко.

3. **a:** 1. Ана каже да је купила нову одећу за тај дан. 2. Милан је питао у колико сати почиње прослава. 3. Бојан ми је рекао да ми је купио велики рођендански поклон. 4. Каћа ме је питала да ли је Милица моја кума. 5. Наши кумови кажу да ће чувати наше бурме. 6. Матичар нас је питао да ли ћемо променити презиме. **б:** 1. Мој брат: „Када почиње црквено венчање?“ 2. Млада: „Да ли вам се свиђа мој букет?“ 3. Младенци кажу: „Нисмо много платили бурме“. 4. Анђела и Петар су обећали: „Доћи ћемо за викенд на бабине“. 5. Маја: „Извињавам се што нисам могла доћи на крштење“. 6. Дејан: „Доћи на моје славље“.

4. од; Међутим; код; најужом; позивају; поклања; уз; слављеник; пре него што; честитамо; да; госте; непаран.

5. 1. рођење детета; 2. просидба; 3. девојачко вече; 4. бабине; 5. прослава пунолетства/осамнаестог рођендана.

6. 1. Пре него што крсте дете, родитељи разговарају са свештеником. 2. Пре него што рођаци оду на бабине, чекају четрдесет дана. 3. Пре него што им изаберем поклон, питам пријатеље шта желе. 4. Пре него што породица резервише ресторан, договори се око датума свадбе. 5. Пре него што мама и беба дођу из болнице, отац организује славље. 6. Пре него што узмемо прави букет, бринемо о броју цветова.

7. 1. Пре него што су обавестили породицу, они су се прво верили. 2. Пре него што одеш у куповину, прво провери колико имаш новца. 3. Пре него што су направили прославу за пријатеље, они су годишњицу брака прославили насамо. 4. Пре него што буде видео/види дете, новопечени тата ће прво прославити рођење. 5. Пре него што будемо китили госте после подне, пре подне ћемо декорисати кућу. 6. Пре него што будем купио, ла/купим што ми треба, обично прво обиђем неколико продавница.

8. дугој белој венчаници, прстију, руци, елегантном црном оделу, ресторана, реци, гостију, одличну музику, целу ноћ/целе ноћи, храном, мене, свадбене торте, срећан брачни живот, љубави.

9. 1. Стефан разговара с менаџером да би резервисао ресторан. 2. Даница је изнајмила венчаницу да не би потрошила превише новца. 3. Не идемо на бабине да не бисмо сметали мами и беби. 4. Зовем кафић да бих отказао/отказала сто за вечерас. 5. Сутра ћемо ићи код Петровића да бисмо честитали рођење детета. 6. Свратила сам у књижару да бих купила честитку за рођендан.

10. 1B; 2Г; 3А; 4В; 5Б; 6Г; 7А; 8В; 9Б; 10Г.

11. на; с(а); из; у; на; уз; по; пред /у; на; из; у; на; за; у; код; на; до; у.

12. 1б; 2а; 3а; 4б; 5а; 6б; 7б; 8а.

15. 1Н; 2Т; 3Т; 4Т; 5Н; 6Т; 7Н; 8Н.

16. 1Н; 2Н; 3Т; 4Н; 5Н; 6Т.

VEŽBANKA 4 Dome, slatki dome

1. 1. nahrane; obrišu. 2. nameste; zaliju. 3. postave; operu. 4. operu; očiste. 5. operu; ispeglaју.

2. usisavati – usisavanje; peglati – peglanje; kositi – košenje; prati – pranje; nameštati – nameštanje; čistiti – čišćenje; postavljati – postavljanje; hladiti – hlađenje.

3. a) 1. Ne volim peglanje odeće kada je vruće; 2. Zadatak naše dece je pranje sudova posle doručka. 3. Mislim da brisanje prašine nije teško. 4. Ja zaista volim sređivanje kuće. b) 1. Angažovaćemo ekipu za

čišćenje podruma. 2. On baš uživa u košenju trave. 3. Pričali smo o renoviranju kuće. 4. Ne slažem se sa krećenjem spoljašnjih zidova.

4. Bojana: 5; Dragan: 3, 6; Slavica: 1, 2, 4.

5. 1Т; 2Н; 3Т; 4Н; 5Т; 6Т; 7Т; 8Н.

6. 1. Pre nego što usisam, obavezno obrišem prašinu; 2. Pre nego što kupiš namirnice, napravi spisak. 3. Pre nego što okrećimo stan, moramo izneti nameštaj. 4. Pre nego što su angažovali kućnu pomoćnicu, tražili su preporuku. 5. Pre nego što renovirate stan, pronađite najbolje majstore. 6. Pre nego što sam se preselila, raspitala sam se o novim komšijama.

7. 1. Pre nego što kupiš kućnog ljubimca, moraš naučiti da brineš o životinjama. 2. Pre nego što izađeš napolje, prvo proverí vremensku prognozu. 3. Pre nego što sam platila račune, uzela sam novac iz banke. 4. Zašto pre nego što uključiš grejanje, ne zatvoriš prozore? 5. Pre nego što ti pozajmim novac, obećaj da ćeš mi ga vratiti. 6. Pre nego što posetim baku, završiću s poslom.

9. 1Н; 2Т; 3Н; 4Н; 5Т; 6Т.

10. 1. klime; 2. usisivač, metlom; 3. krpu; 4. stolara; 5. radijatori; 6. molera; 7. veš-mašina; 8. kosilicu.

11. vas, malim stanovima, saveta; **savet 1:** svetlosti, vašem malom stanu; **savet 2:** mesta, prostora, njih; **savet 3:** zidove, ormanom, policama. **savet 4:** vašem domu, vam, vas, lepe trenutke, ih, ih, jednog stana, je, stana; **savet 5:** zid, njih, kutijama, prozore.

12. 1. je; 2. mi, ga; 3. im, njima; 4. ga, mi; 5. joj, ju; 6. tobom, njoj; 7. ih, njih; 8. njemu.

13. 1. kreneš; 2. bacaju; 3. prodao; 4. kosi; 5. naplatio; 6. vratiš; 7. Popravljamo; 8. proći.

14. 1. stolice; 2. 2015.; 3. novine; 4. nameštaj; 5. džeparac; 6. Americi/Njujorku.

VEŽBANKA 5 Put putujemo

1. brod, kamion, voz, helikopter, motor, čamac.

2. **vazdušni saobraćaj:** avion, balon, žičara, helikopter, raketa; **drumski saobraćaj:** motor, skuter, automobil, autobus, kamion, bicikl, taksi, kombi; **vodeni saobraćaj:** jedrilica, brod, trajekt, čamac; **železnički saobraćaj:** voz, metro.

3. 1. stanicu, putnici; 2. pisti; 3. suvozač; 4. luke; 5. Mašinovođa, kondukter; 6. kopilot; 7. peroni; 8. prtljag.

4. polaziti – polazak; leteti – letenje/let; krenuti – poći; voziti – vožnja; silaziti – silazak; upravljati – upravljanje; ulaziti – ulazak.

5. **početak putovanja:** ukrcati se, krenuti; poći, poleteti; **kraj putovanja:** sleteti, silaziti, stizati, iskrcati se, doći.

6. 1. brzinom, prekršaj; 2. smeru; 3. presedanja; 4. prtljag; 5. kontrolu; 6. ukrcavanje; 7. silazak; 8. Vožnja.

7. 1. pođem, je pošla; 2. stigne, su stigli; 3. se popnete, su se popeli; 4. uđeš, je ušla; 5. sedneš, je seo; 6. izađete, je izašao.

8. 1. dolaze; 2. dođeš; 3. izlazim; 4. uđeš; 5. Stižemo; 6. krenete/kreneš; 7. se vrate; 8. odlaze.

9. 1. Putuju; 2. izlaziš; 3. Leti; 4. Otišao je; 5. stiže; 6. izašla; 7. Vozili smo se; 8. odlazi.

10. 1. ka/prema; 2. s; 3. na/u; 4. s; 5. na; 6. /; 7. na; 8. po; 9. za; 10. s.

11. išla, putujemo, odem, letela, krenuti, Prošle.

12. 1T; 2N; 3T; 4T; 5N; 6N.

13. 1T; 2N; 3N; 4T; 5N; 6N.

14. 1. a) u; b) na; c) prema; 2. a) u; b) iz; c) na; 3. a) iz; b) ka; c) do; 4. a) na; b) sa; c) u; 5. a) u; b) iz; c) na; 6. a) kroz; b) na; c) sa.

15. Krenuli smo; se (nisu) ukrcali; dovezu; Prišao je; Iskrcali smo se; se vratimo; uplovimo.

16. je krenuo; je došao; otišao je; stići ću; Popeo se; ušao je; presedne; će putovati; su sišli; Uhvatio je.

17. 1T; 2T; 3N; 4N; 5T; 6T; 7T; 8T.

ВЕЖБАНКА 6 Мој први посао

1. 1б; 2г; 3ђ; 4а; 5д; 6е; 7в; 8ж.

2. ФРИЗЕР: шишати; фенирати; фарбати; прати; добити бакшиш; бријати;
АУТО-МЕХАНИЧАР: поправљати; добити бакшиш;
МЕДИЦИНСКА СЕСТРА: бринуту се о неком;
мерити притисак; давати инјекције.

3. 1а; 2а; 3б; 4а; 5а; 6а; 7б; 8а.

4. бринуту; млада; храните; водите;
средњошколци; довољно; искуства; пажљиви;
тачни; заинтересовани.

5. 7, 1, 5, 2, 4, 6, 3.

6. 1T; 2N; 3T; 4N; 5N; 6T; 7N; 8T.

7. 1. Ово је препорука коју су написали моји родитељи. 2. Милош је мој друг с којим се дружим цео живот. 3. Математика је предмет из којег/ког имам све добре оцене. 4. Нашао сам оглас у којем /ком траже професора. 5. Ово су моје другарице с којима се виђам сваки дан. 6. Ово су послови које људи не воле да раде. 7. Марко и Ненад су средњошколци који су заједно волонтирали на музичком фестивалу. 8. Марија и Ђорђе су моји тетка и теча код којих волим да идем на летњем распусту.

8. који; којих; које; којима; који; којима; коју.

9. 1. будеш предавао/ла; ћеш разумети; 2. будем пустила; моћи ћу; 3. буде добио; показаће; 4. се будем вратио/вратила; моћи ћемо да идемо; 5. се буде јавила; рећи ће; 6. буде нашла; купиће; 7. будемо отишли/ле; преселићемо се; 8. буду узимали; тражиће.

10. 1. јутарња; 2. вечерњи; 3. дневне; 4. месечни; 5. ноћна; 6. годишњи.

11. на послу; на оглас; код куће; о њима; у школу; на тренинге; на време.

12. једној страној фирми; куће; почетку; пиџами; месеца; ме; мужу; слободних дана; их; породици; пријатељима; оброке; биоскоп; базену; пословних обавеза; посао; мојем/мом граду; шефом; фирми; компјутеру; ми.

13. А: на; за; А: у; Б: о; А: На; А: у, са; код; на Б: на; с(а); за.

14. физику; лета; кафићу; искуства; људима; кафе; препоруке; кафићима.

15. 1а; 2а; 3б; 4а; 5б; 6а.

16. а4; б5; в8; г1; дб; ђ7; е3; ж2.

17. њега; га; њима; му; себи; му; њим; их.

18. 1а; 2а; 3б; 4а; 5а; 6б.

19. Зовем се; Имам; радим; могу; сам радио; био сам; сам уживао; дао сам, одлучио (сам); имао сам; Морао сам да положим; није било; сам почео; знају; зову; треба; узимам; излазе; могу да зарадим; се свиђа; не зависим; организујем; устанем.

20. 1Н; 2Н; 3Т; 4А; 5Н; 6Т.

ВЕЖБАНКА 7 Tajni svetovi

1. А: 1B; 2D; 3A; 4Č; 5DŽ; 6Ć. В: 1Ć; 2B; 3DŽ; 4A; 5Č; 6C.

2. 1. torti; 2. devojaka; 3. sjajnih koncerata; 4. sestara; 5. olovaka; 6. lampi; 7. kontinenata; 8. pesama.

3. stanovniku; prirodi; dužine; težine; potrošiti; se hrane; vlasnike; voditi; prespavati; mazite.

5. 1. Deca uče da budu odgovorna tako što brinu o kućnim ljubimcima; 2. Naučićeš da plivaš tako što ćeš uzeti časove plivanja; 3. Nabavio sam psa tako što sam otišao u azil; 4. Pčele komuniciraju tako što imaju poseban ples; 5. Psima lutalicama možemo pomoći tako što ćemo ih udomiti; 6. Našli su dobrog veterinara tako što su dobili preporuku.

6. 1T; 2N; 3N; 4T; 5T; 6N.

7. 1. vodi; 2. Pomozite; 3. ne vucite; 4. Neka (oni) zakažu; 5. Reci; 6. Pozovi; 7. Ne budite; 8. Neka (Ana) očisti; 9. Nemoj doći; 10. Nemojte hraniti.

8. 1. ga; 2. im; 3. njih; 4. njim, ga, njemu; 5. me; 6. nas; 7. ih; 8. mnom.

9. 1. Na kraju sam je pozvala jer nisam mogla da ga nađem. 2. Za rođendan smo njoj kupili zeca, a njemu papagaja. 3. Iako sam mu dvaput rekla da nahrani ribice, zaboravio je. 4. Nju zanima biologija, a njega hemija. 5. U azilu brinu o njima. Hrane ih, daju im lekove i pokušavaju da pronađu vlasnike za njih. 6. I njoj se sviđaju pande. 7. Kada ju je prvi put videla, znala je da će je odvesti kući. 8. Taj pas je bio vrlo skup, ali smo ga kupili.

10. 1a; 2c; 3a; 4c; 5b; 6b.

11. 1. ovog papagaja; 2. tim životinjama; 3. tih insekata; 4. onom devojkom; 5. tog trenutka; 6. ovom problemu; 7. onog momka; 8. onim ljudima.

12. 1c; 2a; 3b; 4c; 5a; 6c; 7b; 8c.

13. 1c; 2a; 3c; 4b; 5b; 6a.

14. a) najpametnijih domaćih životinja, pasa, mačaka, složene probleme, trikova, muzici, loptom, ljudi, drugih životinja, ovim životinjama; b) izabrала, kupuje, čuvam, uzela, voditi, provodi, hranim, dajem, posećujemo, trošim, donose.

VEŽBANKA 8 Krv nije voda

1. 1. fudbal; 2. košarka; 3. odbojka; 4. vaterpolo; 5. tenis; 6. plivanje; 7. rukomet; 8. atletika.

2. 1. starost; 2. mladosti; 3. umerenosti; 4. vek; 5. genetika; 6. duh.

3. utakmicu; poluvreme; gol; rezultat; dovedu; je pobedila; ostvarila; proslavili.

4. 1. fudbaler; 2. klizačica; 3. košarkaši; 4. odbojkašice; 5. atletičar; 6. vaterpolista; 7. plivači; 8. teniserke.

5. c; č; a; d; b; č.

6. duboku; pamtiveka; goste; kondiciji; se bavila; Ustajala; otvorenom; računa; mere; odnose.

7. 1. Nikom(e); 2. svakom(e); 3. nekog(a); 4. nekim; 5. svemu; 6. Ničeg(a); 7. nešto; 8. ničim.

8. 1. ni (sa) kim; 2. ni (prema) kome; 3. ni (od) koga; 4. ni (za) koga; 5. ni (za) šta; 6. ni (u) čemu; 7. ni (sa) čim; 8. ni (zbog) čega.

9. 1. mlađem bratu; 2. komšijskim dečacima; 3. Velikoj Britaniji; 4. novim studentima; 5. Mojoj sestri; 6. Njima; 7. vam; 8. mi; 9. mu; 10. Nama.

10. 1a; 2b; 3a; 4a; 5b; 6a.

11. 1. Davao sam mu svoj stari bicikl. 2. Sara joj je kazala da udari loptu jače. 3. Važno im je bilo da pobede./Bilo im je važno da pobede. 4. Sanja vam je slala rezultate. 5. Činilo nam se da se utakmica neće završiti zbog kiše. 6. Nije mu prijalо jako sunce.

12. 1. Brat mu je mnogo pomogao na treninzima, a roditelji su mu davali savete. 2. iako je napolju dvadeset pet stepeni, oni kažu da im je hladno. 3. Danica im je poslala poruku, ali joj nisu odgovorile. 4. Mislim da joj se jako spava. 5. Da li vam je zabavno ovde, ili vam se ide kući? 6. Kad su mu dali karte za utakmicu, zaboravio je da im se zahvali. 7. Ako mu

obećaju da će raditi prekovremeno, sigurno će im dati veću platu. 8. Tama kad mu je dodao loptu, sudija je odsvirao kraj.

13. 1T; 2N; 3T; 4N; 5N; 6T; 7T, 8N.

14. 1N; 2N; 3T; 4T; T; 6N; 7T.

15. 1. Milana ne vodi računa o zdravlju; 2. Naš deda ima meru u hrani i piću; 3. Žene u proseku žive duže od muškaraca; 4. Ona je doživela duboku starost; 5. Vanja Grbić je jedan od najuspešnijih odbojkaša Srbije. 6. Nije zdravo da provodiš vreme u zatvorenom prostoru.

ВЕЖБАНКА 9 Природне лепоте

1. а) југозападној Србији; планина; њима; планинама; којих; зелену воду; разлога; малим чамцима; овом реком; највиших врхова; реке; пећинским накитом; овај парк природе; изумирањем; локалног становништва; научника, својом снагом; б) у; на; између; у /за; од; у; с(а); по; на; због; од; у; на; од; в) северној; археолошка; породично; хотелски; посету; туристичке; уживање; возњи; спортском; пољопривредно; биљне.

2. 1Б; 2В; 3Б; 4А; 5Г; 6Г; 7А; 8Б; 9Г; 10В.

3. а) 1. јужној; 2. Северни; 3. југозападној; 4. Источна; б) 1. дужина; 2. ширине; 3. дубину; 4. висине.

4. 1в; 2б; 3б; 4а; 5в; 6в; 7в; 8б.

5. 1. највиши; 2. најдубљи, највећи; 3. тежи; 4. најшири, најужи; 5. скупље; 6. чистије; 7. чешће; 8. најлакши; 9. најзеленија, најплавље, најјаче; 10. Најлепши.

6. 3, 4, 1, 2.

7. 1. Планинари се крећу по обележеним шумским стазама. 2. Јеси ли за пешачење планином за викенд? 3. Досадна ми је возња по ауто-путу. 4. Уживали смо у пловидби по реци. 5. Мислим да није могућа возња аутомобила пешчаром. 6. Еколози ће организовати протестну шетњу градом.

9. 1. Путоваћу по Србији ако будем добио/ла годишњи одмор. 2. Примите на посао ако будеш послао/ла биографију. 3. Пријавите се на следећи број ако будете желели/ле да учествујете у еколошкој акцији. 4. Марко ће видети ретке птице ако буде био врло тих. 5. Нека понесу удобну одећу ако буду желели да нам се сутра придруже у шетњи. 6. Читаћемо о историји старих манастира ако их будемо посетили.

10. 1. Ако се будем попео/ла на видиковац, направити неколико фотографија. 2. Ако будемо организовали/ле разгледање града, имаћемо заинтересоване туристе. 3. Ако будеш прочитао/ла ову књигу, научићеш нешто о српској култури. 4. Ако се будете бавили/ле планинарењем, бићете у форми. 5. Ако буде проводила време у природи,

oseћаће se bolje. Ako budu spavale u kampu, neће имати купатило.

TEST 1

1. 1. Ćime; 2. Ćemu; 3. koga; 4. Kome; 5. kim; 6. kome; 7. šta; 8. Ćega.

2. 1. Vino se najĆešće пije uz ribu; 2. Vredne stvari se poklanjaju za venĆanje; 3. Svadba se planira nekoliko meseci unapred; 4. Medeni mesec se provodi na nekom putovanju; 5. Posna hrana se jede za Badnji dan; 6. Razne vrste brašna se koriste za hleb.

3. 1. bidermajer; 2. ruzmarin; 3. mladoženja; 4. sveštenik; 5. venĆanica; 6. ples; 7. kum; 8. crkva.

4. Operite; Pomešajte; isecite; stavite; pržite; dodajte; promešajte; uzmite; dodajte; zamotajte; stavljajte; prelijte; kuvajte; upržite; dodajte; pecite.

5. 1. Ovo je biznis plan iz kojeg/kog se rađa naš biznis. 2. Ovo je autobiografija koju sam Ćitao pet dana. 3. Za njega su bile vaŹne prirodne nauke, koje je zavoleo u gimnaziji. 4. Radio sam pre deset godina na jednom projektu na kojem/kom sam upoznao svog najboljeg druga. 6. Bojan je veoma odan prijatelj na kojeg/kog uvek moŹeš raĆunati. 7. Pupin je bio dobar i u pisanju, kojim se bavio godinama.

6. Prošle smo; raĆunam; udaljile; dobila; viđale; pozvala; posećujemo.

7. 1. Mirko: „Doneću rođendansku tortu.“ 2. Sonja: „Treba da skrenemo levo.“ 3. Jovan: „Da li Ćete doći na moju svadbu?“ 4. Sestra: „Kupiću venĆanicu sutra.“ 5. Bilja: „Volim da idem na Źurke.“ 6. Siniša: „Koliko Će ljudi biti na slavlju?“

8. 1. gostiju; 2. stolom; 3. torte; 4. obiĆaju; 5. posetu; 6. hleb; 7. Nikole Tesle; 8. prirodnim naukama; 9. Petra; 10. ajvara.

9. tanjir supe; šolja Ćaja; Ćaša vina; Ćinija salate; kašićica soli; parĆe hleba.

10. 1. venĆani; 2. tradicionalno; 3. peĆeno; 4. voćna; 5. svadbeni; 6. boŹićni; 7. crkveno; 8. posna.

11. se (sa tim uopšte) ne slaŹem; sam upoznala; druŹimo se; smo shvatile; se sretnemo.

12. Srđana; te godine; mog brata; njih; raznim stvarima; mene; njega; nam; Ameriku; svake nedelje; novim tehnologijama.

13. 1. Pre nego što su postale kume, druŹile su se godinama. 2. Pre nego što bude gotov sos, skuvajte testeninu. 3. Pre nego što se parovi venĆaju, oni se vere. 4. Pre nego što su se posvađali, bili su nerazdvojni. 5. Pre nego što poĆnemo s ruĆkom, popijemo Ćašicu rakije.

14. 1. Da biste saĆuvali prijateljstvo, morate uloŹiti mnogo truda i strpljenja. 2. Da bi bilo tvrdo kuvano,

jaje treba kuvati deset minuta. 3. Da biste posetili mamu i novorođeње, saĆekajte 40 dana. 4. Da bismo imali poverenja u nekoga, moramo to pokazati dobrim delima. 5. Da bih znala šta mi se ne sviđa, moram probati.

TEST 2

1. oglas; razreda; iskustva; kaĆiću; pravljenju; zahteve; raspustu; smena; preporuka; poslodavca.

2. 1. ih; 2. Njoj; 3. mu; 4. ga; 5. im; 6. je; 7. mu; 8. Njih.

3. 1. ukrcavanje; 2. kreĆenje; 3. kretanje; 4. Ćišćenje; 5. VoŹnja; 6. košenje.

4. 1. Pre nego što sam pošla...; 2. Pre nego što se javio na oglas...; 3. Pre nego što operemo podove...; 4. Pre nego što je poleteo...; 5. Pre nego što smo renovirali kuću...; 6. Pre nego što uđete na aerodrom...

5. 1. Ćeš krenuti; 2. nazovi; 3. budem dobio/dobila; 4. Videćemo se; 5. poĆneš; 6. je prošao.

6. 1. prolećni; 2. godišnjeg; 3. jutarnji; 4. noćna; 5. dnevne i meseĆne; 6. zimskom.

7. VozaĆi; prekrše; raskrsnici; semaforu; prolaze; dozvoljeno; saobraćajnog.

8. stan; mnom; starom stanu; moderan stan; predgrađu; njom; vlasnike; nam; kućne aparate; terasu; nas; prizemlju; prvom spratu; troškovima; psa; stanova; nama; širem centru; dobroj lokaciji; autobuske stanice; prodavnica; nam; njima.

9. 1T; 2N; 3N; 4T; 5T; 6N; 7N; 8T.

10. sam išla; Krenuli smo; sam izašla; Išli smo; vozili smo; smo stigli; smo se šetali; hodali smo; smo došli; prišao (nam) je; Došla sam; sam ušla; sam otišla.

11. 1. a) se javim; b) Javljam se; 2. a) zovem; b) pozoveš; 3. a) požuri; b) Źuri; 4. a) vozim; b) odvešću; 5. a) zaradiš/budeš zaradio; b) zarađuju; 6. a) zakazati; b) zakazujemo.

12. 1. s(a); 2. /; 3. u; 4. na; 5. u; 6. sa; 7. iz; 8. u.

13. 1b; 2b; 3a; 4a; 5a; 6b.

14. 1. ide; 2. su krenuli; 3. smo došli; 4. je stigla/došla; 5. ste putovali /ste leteli; 6. odlaze/se voze/putuju.

15. su (vam) odgovarali; 2. nije trebao; 3. Prijala (mi) je, nije odgovarala; 4. su trebale; 5. Nedostajalo (mu) je; 6. je smetalo; su (joj) prijali.

16. uzeti godišnji odmor; dobiti preporuke; dati otkaz; raditi u smenama; prestati s radom.

TEST 3

1. imaju pruge: tigar; puŹ; pĆela; zebra; **nemaju**

noge: zmija, puž; **domaće životinje:** ovca; konj; pčela; kokoška; zec; **moгу da lete:** golub; pčela.

2. mnogim kontinentima; godina; odbranu; gradovima; šargarepu; piletinu; vode; ljudi; veterinaru.

3. 1. najhrabrija; 2. opasnije; 3. najveća; 4. najmanja; 5. jači; 6. najinteligentnije; 7. najbrža; 8. najpametnijih.

4. 1. tog profesora; 2. onih pitanja; 3. ovom danu; 4. tom stanu; 5. ta haljina; 6. onog momka.

5. Dođi; Nemoj kasniti/Nemoj da kasniš/Ne kasni; pošalji; Nemoj zaboraviti/Nemoj da zaboraviš; donesi; Otvori.

6. Budite se; Ne gubite/Nemojte gubiti/Nemojte da gubite; doručujte; jedite; idite; spavajte; učite; vežbajte; radite; Ne budite/Nemojte biti/Nemojte da budete; dolazite; Slušajte; Menjajte; Radujte se; budite.

7. 1. Ako budeš imao/la vremena, dođi na kafu. 2. Ako budem dobio/la godišnji odmor, otputovaću u Crnu Goru. 3. Ako budeš slikao/la lepo, prijavi se na konkurs. 4. Ako bude radio prekovremeno, zaradiće više novca. 5. Ako se ne budeš osećao/la prijatno, reci to. 6. Ako ne bude rezervisala hotel, neće imati gde da spava.

8. 1. ni za koga; 2. svačega; 3. koga; 4. čega; 5. svakom(e); 6. kim(e); 7. Nikom(e); 8. ni od koga.

9. 1. Iako su bili bolji na početku, izgubili su. 2. Iako je životinja bila velika, nije bila opasna. 3. Iako je pešačio ceo dan, nije se umorio. 4. Iako se bavila sportom kao dete, danas ima zdravstvenih problema. 5. Iako imam malo vremena, šetam svog psa svakodnevno. 6. Iako je zaštićena vrsta, ljudi je uništavaju.

10. 1T; 2T; 3N; 4T; 5N; 6N.

11. a) avanturu; Srbiju; beogradske muzeje; Knez Mihailovom ulicom; tvrđavu; pogledu; reku; bogatom noćnom životu; veliku ravnicu, Vojvodinu; Vojvodini; Fruškoj gori; pravoslavnih manastira; Fruške gore; Dunavu; lepoj arhitekturi; pozorištima; muzičkom festivalu; Petrovaradinskoj tvrđavi. b) sa/od; na; do; o; na; U; na; u; na/u; Na; za; s(a); od; kroz; iz.

12. 1T; 2N; 3N; 4N; 5N; 6T; 7N; 8N.

13. 1. popularnija; 2. uspešniji; 3. Najveće; 4. zanimljivije; 5. opasnije; 6. najbrži; 7. starija; 8. najstariji.

KORIŠĆENA LITERATURA:

Vujanić, M. i dr. (2011). *Rečnik srpskoga jezika*. Novi Sad: Matica srpska.

Klajn, I. (2005). *Gramatika srpskog jezika*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

Pešikan, M. i dr. (2017). *Pravopis srpskoga jezika*. Novi Sad: Matica srpska.

Piper, P. i dr. (2005). *Sintaksa savremenoga srpskog jezika. Prosta rečenica*. Beograd: Institut za srpski jezik SANU, Beograd: Beogradska knjiga, Novi Sad: Matica srpska.

Piper, P. i dr. (2018). *Sintaksa složene rečenice u savremenom srpskom jeziku*. Novi Sad: Matica srpska.

Piper, P., Klajn, I. (2013). *Normativna gramatika srpskog jezika*. Novi Sad: Matica srpska.

ZAHVALNICA

Zahvaljujemo svima koji su nam ustupili fotografije iz svoje privatne arhive. U lekciji *Običaji kod Srba* nalaze se fotografije porodice Hälg, dok su u lekciji *Krv nije voda* dali pristanak za korišćenje fotografija Hristina Popović i Igor Šćepanović. Takođe, u lekciji *Prirodne lepote* fotografiju Bešenovačkog jezera nam je ustupila Nataša Kovačević Stojaković, a fotografije planine Tare i Pančićeve omorike, Sanja Kosanović.

Posebnu zahvalnost dugujemo dr Dušanki Vujović sa Filozofskog fakulteta u Novom Sadu.

Zahvaljujemo i svim predavačima Centra Azbukum koji su sadržaj ovog udžbenika koristili u nastavi dok je još bio u radnoj verziji. Svojim komentarima pomogli su da konačna verzija „Učimo srpski 2“ poprimi ovakav oblik.